MIRCEA SÎNTIMBREANU

RECREAȚIA MARE

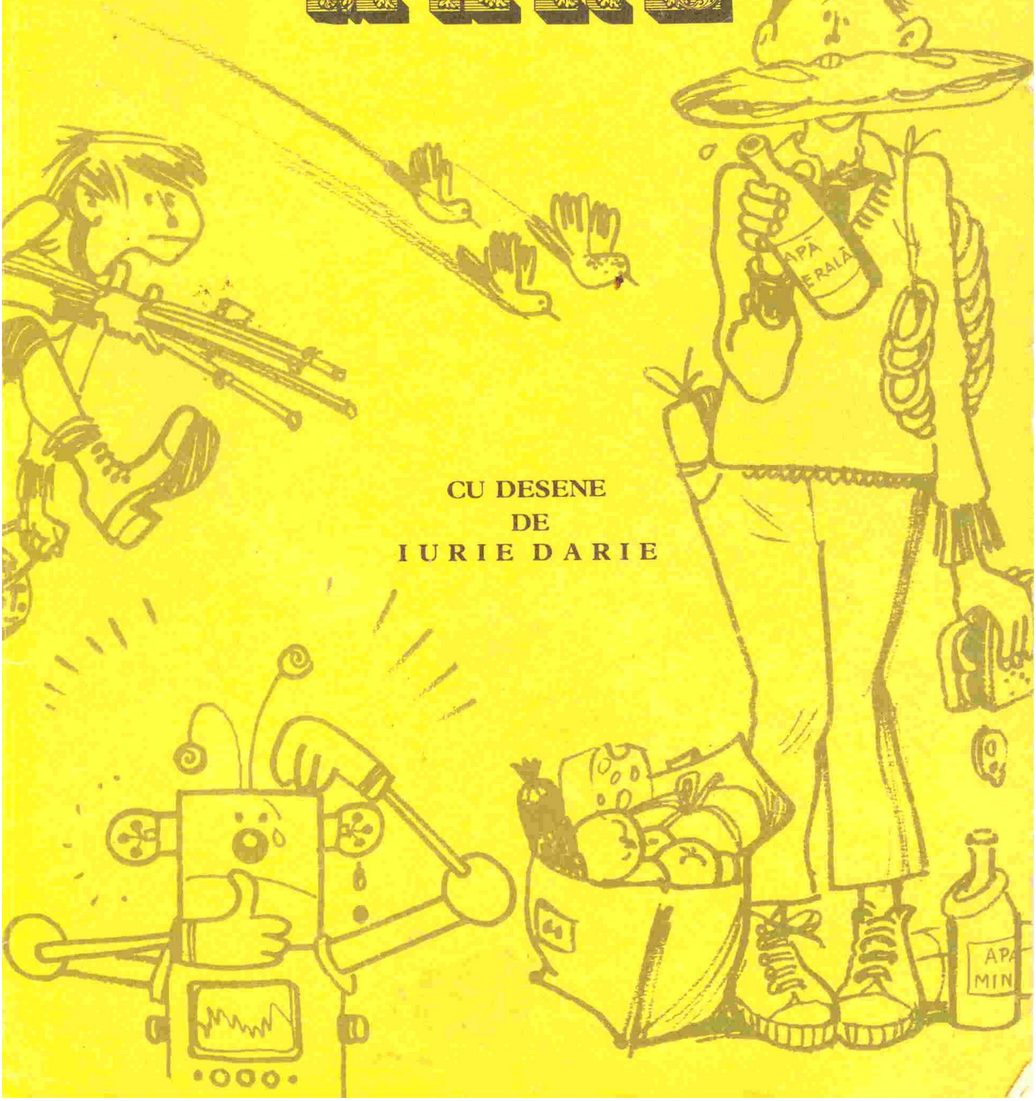

CU DESENE
DE
IURIE DARIE

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Recreaţia mare

ILUSTRAŢII DE IURIE DARIE

MIRCEA SÎNTIMBREANU

RECREAŢIA

MARE

EDIŢIE REVĂZUTĂ ŞI ADĂUGITĂ

1973
EDITURA ION CREANGĂ BUCUREŞTI

MOTIVAREA ABSENŢEI

ERA O INCREDIBILĂ DUPĂ-AMIAZĂ DE NOIEMBRIE, bîntuită de funigei şi de aroma tufănelelor, cînd cerul însuşi, uns cu mierea ultimilor faguri de vară se amestecă în viaţa ta particu-lară şi intimă, îţi dă o mie de motive să zaci pe banca trasă la soare şi, în acelaşi timp, o mie de ghionţi să pleci, să te tot duci, să nu te mai opreşti... Ceas de cumpănă, de lenevie şi dor de ducă, de remuşcare că nu faci nimic ori că faci ceva, totdeauna parcă altceva decît s-ar cuveni, înfăşurat în dulce mantie de lumină şi pace. Şi poate nimic nu seamănă mai mult cu hoinăreala decît o astfel de trîndavă visare... Te simţi pe fundul unei bărci, tîrît la întîmplare, fără vîsle, spre larg, mereu spre larg, acolo unde nu e nici durere, nici întristare, nici ascultare, nici absentare, ci numai lenea cea fără sfîrşit... Plus un otgon, o sforicică amărîtă ce te ţine, totuşi, priponit şi care te zmuceşte brusc, taman cînd lumea ţi-e mai dragă. E şcoala, Mişule, care a început de două luni, şcoala spre care ai plecat de două-trei ceasuri, şcoala care nu ţine seama de funigei, de mierea cerului, de blînda vîslire spre nicăieri... Şi în ceasul rotund, ca un inel de aur al zilei, aci e ştirbitura! N-ai ce face, Mişule, n-ai încotro, căci din splen- doarea zilei acesteia, acolo, la 300 de metri distanţă, la şcoală, nu rămîne decît o rubrică şi din tot curcubeul acestui chiul, miraculos topit în frunze galbene, crizanteme roşii, merişor verde şi dalii lila, rămîne doar zgaiba aceea neagră, de neşters: absenţa. Şi unde e absenţă e sau întristare sau... motivare, nu? Ba bine că nu...

Soarele scapătă o clipă ca pentru bezeaua de despărţire. Pa, Mişulică, pa! Care va să zică, dacă e ora 4, e ora a treia. S-a dus ziua. Şi pentru şcoală, dar şi pentru mîngîioasa plutire în neant. Şi e ca şi cum ar fi venit ceasul socotelilor. Motivarea. S-a risipit tronul împărătesc al după-amiezii. Iată catedra.

— Am fost bolnav? Copilării, motivare de brînzoi... Nu s-a simţit bine mama? „Salvarea” care n-a nimerit blocul U 28? Bună, dar chestia a spus-o în octombrie. Broasca la uşă care s-a blocat? Robinetul la baie ce nu putea fi închis? Alte „defecţiuni

tehnice?” Prea cunoscute. Altceva ar trebui, altceva, să rupă inima clasei, să dea în lacrimi băieţii, să hohotească de plîns fetele, apoi să se bucure toţi, în frunte cu tovarăşul profesor, că Mişu a scăpat cu viaţă, să-l mîngîie, să-l încurajeze, ba chiar să-l felicite toţi. O întîmplare, aşadar, gravă, neobişnuită, poate eroică, în orice caz extraordinară, şi nu un pricăjit de pretext, chitanţa ridicolă şi banală a chiulangiului începător... Se pune în mişcare, porneşte, se învîrte mintea lui Mişu ca o roată de tom-bolă. Care e biletul cîştigător? Un copilaş găsit? Un orb condus acasă? O servietă cu bani dusă păgubaşului? Urmărirea unui bandit? Capturarea unui cîine turbat? O fiară scăpată dintr-o menajerie? Explozia unui aragaz? Stingerea unui incendiu? Prăbuşirea unui pod? A unui bloc? Inundaţie?... Cutremur?... Taifun?... Avalanşă?... Eclipsă de soare?...

...Oră de pace, cu cer aprins de jăratecul amurgului, cu plopi abia foşnitori de chemările tremurate ale guguştiucilor. Toamna respiră molcom, răcoros şi calm. Şi numai Mişu, zgribulit şi micşorat de înserare, îşi numără degetele, îşi smulge ciuful, mormăie şi plescăie întruna ca un motor ce nu-şi găseşte pornirea şi se frămîntă pe loc, zguduit de rateuri:

—Apă... foc... nor de lăcuste... uragan... farfurii zburătoare... INVADATORII!!!

Bezmetic, un funigel îi tot atinge nările şi, gîdilat, cu ochii la cerul gol din care extratereştrii întîrzie să se ivească, pe Mişu îl apucă strănutul. Şi nu-l mai lasă. Trecînd prin fumul înserării, o bătrînică întoarce capul:

— Noroc, maică, noroc şi minte...

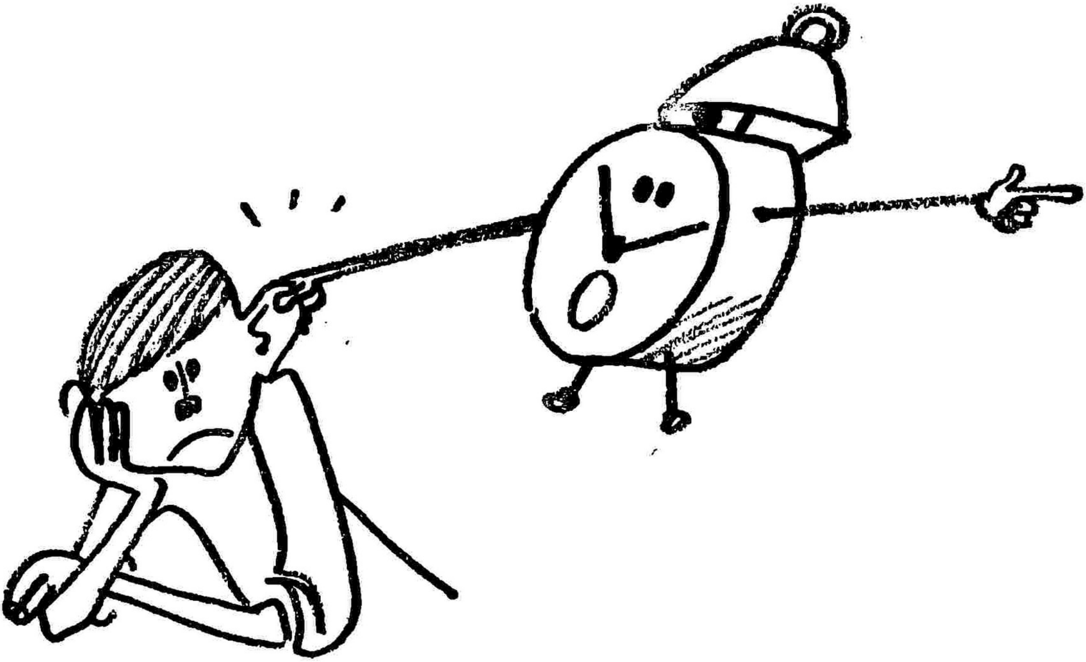

CAI ŞI BIBILICI

—TREBUIE NEAPĂRAT SĂ VISEZ UN CAL! O iapă, un mînz, musai, ce-o fi, cum o fi, murg, sur, rotat, maro, potcovit sau nu, cal să fie. Caii îmi poartă noroc, de cîte ori i-am visat am reuşit, am dat lovitura! Dar de ce oi fi visînd eu atît de greu cai? Ce naiba îmi vin aşa de rar, de ce se lasă atît de greu? Visez cîini, raţe, elefanţi, oi, bibilici, tot felul de drăcovenii, numai cai nu.

De la Anul nou încoace dac-am visat trei cai. Buni şi ăştia, au fost cu baftă, de ce să nu recunosc: la geometrie am împuşcat un şase, la naturale cînd să mă asculte a sunat de ieşire, la istorie m-a amînat pentru data viitoare, adică pentru mîine. Aşadar, mîine mă ascultă, musai să visez la noapte un cal, unul mare, alb, dacă se poate, sau cum o fi, murg, sur, rotat, maro...

Aşa se frămîntă Biju, aflat în pat de vreo două ceasuri, cu cartea de istorie la îndemînă, potrivindu-şi în fel şi chip perna, căutîndu-şi poziţia ideală pentru un somn cu vise comandate.

— Acum mă întorc cu faţa în jos, pun o mînă sub pernă şi alta peste plapumă, respir adînc, adînc... Casc. Oah, uite că mi-e somn, simt că adorm, curînd o să dorm buştean, somn uşor, Bijulică, noapte bună. Şi nu uita — cum o să uit?... Hî? Ce să nu uit?

Biju tresare deodată buimac. E ceva în neregulă, sigur că da!

— Şi dacă adorm de-a binelea, cum o să mai fiu sigur că visez cai? Mă pomenesc adormit, trag la aghioase, şi? Şi visez bibilici ca alaltăieri noaptea, cînd a doua zi m-a ascultat la gramatică, arză-le-ar focu’ de bibilici, astea-s nenorocire curată, ptiu, ptiu, ptiu...

Nu, Bijulică nu poate adormi oricum, aşa, de la sine, e o chestie prea importantă ca să se lase pur şi simplu furat de somn, aşa cum adoarme fitecine, vîslind nepăsător pe apa aburoasă a somnului, dus cum s-o întîmpla spre te miri ce ţărm al închipuirii. El, Bijulică, are un program, el trebuie, e obligat să-şi prefacă somnul în cai, zor nevoie, măcar într-unui singur, cît de mic, asta e buba...

Şi acum e ora zece, după „Pierduţi în spaţiu”, căscatul îi frînge fălcile, toropeala îl dă gata, simte cum se afundă prin pernă, cum se face una cu salteaua, cum se înşurubează în hăul atotcuprinzător... Asta, nu! Fără un cal, un căluţ, nu! Să-l ia cu el, să-l înhaţe întocmai ca de un căpăstru, să-l ţină bine înainte de a păşi pragul somnului, cît încă e treaz.

— Uite, pe tavan, în colţul veiozei, parcă e o umbră ca un cal, parcă e un cal de umbră... Sau pe garderob, în apele furnirului, uite-i! Unu... doi... o herghelie, să nu-i lase deloc din ochi, să adoarmă cumva pe furiş, cu ochii la ei, să închidă, de pildă, un singur ochi, iar celălalt să îl ţină deschis, să îl ţină deschis, să îl ţină...

—Bijulică, tu nu stingi lumina? E 11!

— A?! Mai învăţ, mamă.

Biju se freacă la ochi. Ca să vezi! Adormise. Şi ce-a visat?

Nimic! Absolut nimic. Poate dacă ar recita nişte versuri cu cai, au învăţat ei cîndva aşa ceva, precis... Numai că acum nu

îşi aminteşte deloc, îi vin în minte nişte versuri răzleţe !

„Căţeluş cu părul creţ
Fură raţa din coteţ...?”

...Pisicuţă, pis, pis., pis... cîmpu-i alb, oile, negre...
Căţeluşi, raţe, pisici, oi, bibilici...

— Sting eu? E aproape 12, spune mama.

— Ha? Ce? Nu, nu încă, te rog. Nu dorm, repet cu ochii închişi.

Biju s-a adunat covrig sub plapumă.

— Poate dacă aş cînta ceva... Este o melodie cu cai, o ştiam eu, ceva cu „voioşi sînt zurgălăii mei”...

Începe să lălăie în fel şi chip, dar nu nimereşte deloc...

— Ce ţi-a venit cu tranzistorul? îl ceartă mama din hol. Stinge radioul, e ora 12.

Într-adevăr, de undeva, din vecini, se aude vocea crainicei:

— La al şaselea semnal va fi ora 24. Emisiunea noastră s-a terminat. Vă dorim noapte bună.

— Halal noapte bună, bombăne Bijulică şi simte o sfîrşeală în fiecare fibră, ca în basmul acela cu merele de aur... Şi pe deasupra apei somnului ce îl cuprinde şi îl afundă din ce în ce în adîncuri, se mai aude ceva ca o bolborosealӑ sfîrşită:

— În basme, da, în basme e vorba de cai... tot felul de cai — care vorbesc, mănîncă jar, zboară... Un basm îmi trebuia, să mi fi-l povestit aşa, pe îndelete. Ştiam atîtea basme cu cai... A fost odată un motan încălţat... Nu!... A fost odată un peştişor de aur... Nu, un cocoş!... fiul porcului... căţelul pămîntului... Ba nu, doisprezece corbi... lebede... raţe sălbatice... bibilici, bibilici, bibilici...

. . . .

Bijulică a adormit. În coaste îl împunge cotorul cărţii de istorie, deschisă la poza lui Alexandru Macedon, călare pe Ducipal.

MĂRINIMIE

VICU SE TREZISE DE DIMINEAŢĂ. Zăpada se grămădise în pervaze ca o fascinantă pisică de Angora şi parcă nimic altceva decît albeaţa, abundenţa şi calmul ei îl invita la mari excursii sufleteşti. Şi, poate, aburul cozonacilor ce-şi astîmpărau fierbinţeala în cămară. Şi, desigur, multe altele: netezimea cearşafului, caldul curcubeu al scoarţei din perete, fuga ireală a fulgilor de zăpadă din oglinda de la şifonier... Şi cartea de pe noptieră, primită în ajun cadou, răsfăţîndu-şi dedicaţia la vedere: „Bunului meu prieten şi coleg Vicu Cutie, din partea mea, Sandu”.

Stătea lungit în pat, rotindu-şi degetele mari de la picioare şi savurîndu-şi preaplinul inimii lui.

— Trebuie să-i fac şi eu lui Sandu un cadou! Dar nu o carte. Ceva mai deosebit, mai acătării. Poate două cărţi. E doar ajun de An nou. Cîte lucruri frumoase nu pot fi dăruite cu acest prilej ! Iată, numai pe o pagină din „Informaţia”, lunecată la picioarele patului, cîte nu se oferă: clipsuri, produse cosmetice, pijamale matlasate, căciuli... Generozitatea, ca un zefir, umfla pe nesimţite pînzele imaginaţiei băiatului. Oare căciula pe care a uitat-o cîndva unchiul Gicu la noi nu i-ar fi bună? Oaie veritabilă din imitaţie de lup! Plus încă ceva, neapărat încă ceva. O garoafă, eventual două...

Ninge. Vicu îşi mişcă degetele picioarelor şi la fiecare rotaţie, ca de pe un disc al norocului la Moşi, cad în cascadă cadouri pentru Sandu, împerecheate, chiar dacă sînt desperecheate: o curea de pantaloni şi o curea de ceas, de pildă. Pantalon are sigur. Dar ceas pentru eventuala curea? „Să-i dăruiesc un ceas?” E o idee. Incompletă însă. O să-i dea două... De ce nu?

Ninge. În candida cernere nu poţi fi meschin. Pune mîna pe telefon. Tonul se prezintă deîndată. Soneria insistă sacadat, marcînd parcă apropierea prietenului.

— Sandule, e ajun de An nou! M-am gîndit la asta de cînd m-am trezit. Vreau să-ţi dăruiesc ceva, ceva deosebit. Am ales mult, habar n-ai cît am ales. Ce anume? Surpriză! Nici prin minte nu-ţi trece... Ei, hai, că-ţi spun... Îţi dăruiesc — ştiu că o să

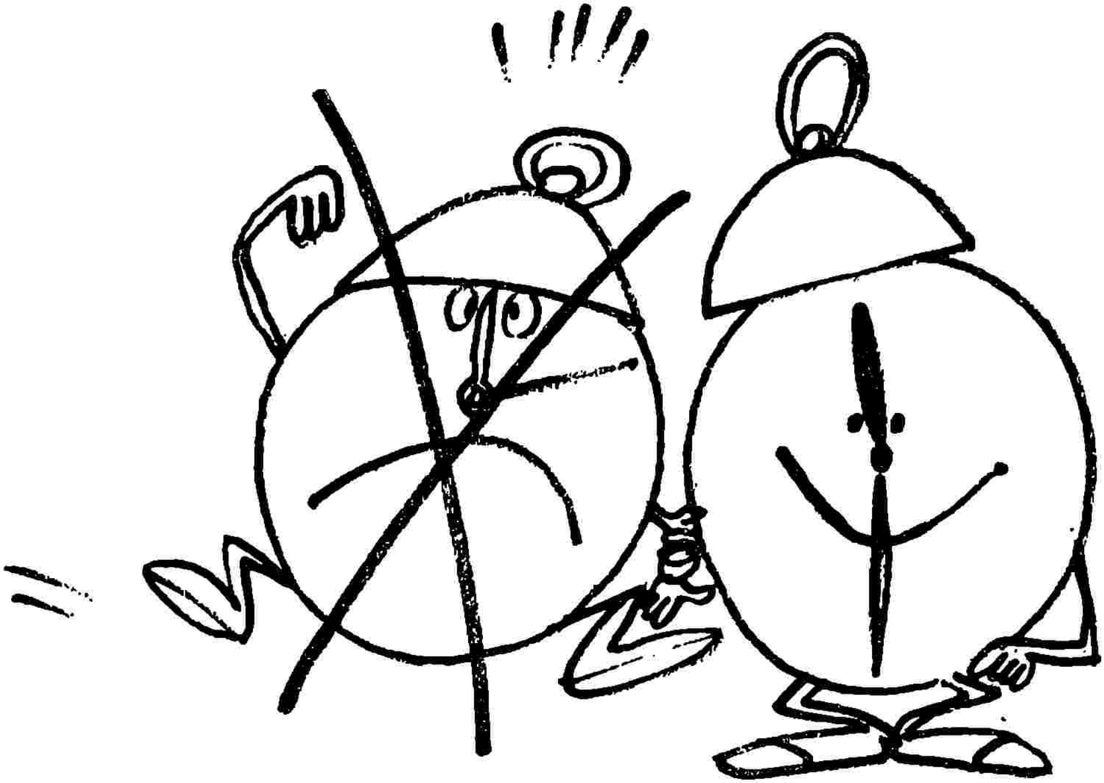

te bucuri foarte mult — o să-ţi dăruiesc două ceasuri. Cum, nu?! Nici nu mă gîndesc să nu ţi le dăruiesc! Bineînţeles. Pe amîndouă. Chiar astăzi vin eu la tine...

— Două ceasuri?! Nu, imposibil, nu primesc! se aude în receptor vocea tăiată de emoţie a prietenului.

Dar Vicu Cutie e generos. A început din nou să-şi rotească degetele de la picioare, din ce în ce mai repede.

— De ce nu? las’ să fie două. E mai bine aşa! Şi ştii care? De la 10 la 12. Sînt exact două ceasuri! Pa!

Închide telefonul. Afară ninge. În casă miroase a cozonac, e cald şi bine.

„Ce zi minunată! meditează Vicu şi mărinimia îi umple fiinţa ca un final de orgă. Simt că aş putea să-i dăruiesc mai mult bunului meu prieten. Chiar trei ceasuri. Da, aşa am să fac. O să stau pînă la unu şi — poate, de ce nu? — o să iau masa la el.”

Şi, dintr-un salt, Vicu e în picioare.

HAMURABI

PITITĂ ÎN BANCA SA CA-NTR-O TRANŞEE, ascunsă după meterezul din faţă — cel mai spătos coleg — Eugeniţa dintr-a cincea trăieşte emoţiile infanteristului în pragul atacului inamic.

„M-ascultă! M-ascultă!!! Şi nici titlul lecţiei nu-l ştiu... Uf, a-nchis catalogul, n-ascultă astăzi”, răsuflă ea uşurată şi se îndreaptă în bancă, asudată, dar victorioasă. Slavă ţie, zeiţă a infanteriei fără muniţii, atacul nu va avea loc. Deodată se strîmbă ca săgetată într-o măsea: profesorul întreabă fără catalog, din bănci! Eugeniţa se pitulează din nou în spatele meterezului, cu ochii închişi, aşteptînd glonţul rătăcit al vreunei întrebări.

„Numai de nu m-ar pocni!” Ascultă paşii grei ai profesorului printre bănci şi se lipeşte şi mai tare de pupitru, ca un calcan de fundul mării.

„Babi... cum? Babilonienii? Cine-or mai fi şi ăştia? Sînt un popor care nu mai sînt?! Încurcată mai e şi istoria asta!... Dar nu trebuie să se vadă că nu ştiu”, plănuieşte mica strategă, hotărîtă să folosească toate resursele camuflajului.

„O să ridic mîna la orice întrebare. Eu! Eu! Spun eu, tovarăşe profesor. În ce epocă au trăit? Ştiu eu? Eu! Spun eu!” Şi, lungită peste bancă, cu mîna în aer, pare o praştie întinsă, din care e gata să-şi ia zborul... răspunsul.

„Am scăpat, am scăpat, se bucură fetiţa, întreabă pe ăi de nu ridică mîna. Hehe...Ce războaie au dus? Au avut şi războaie?! Numai de nu m-ar întreba... Eu! Eu! Hait, se uită la mine... O să dau drumu’ la creion sub bancă... M-aplec şi-l caut...”

Stratega intră sub bancă. A găsit creionul şi, ghemuită dedesubt, îi roade nervos capătul. Uf, a răspuns altul. Iese... strategic, ştergîndu-şi absorbită genunchii de praf.

„Cine a fost Hamurabi? De unde să ştiu eu? Sînt pierdută, iar se uită la mine! Acum o să scap penarul şi-o să adun toate peniţele, căpăţelele de creion, ascuţitoarea, guma... Pînă atunci o să răspundă altul....”

— Să spun eu?

Eugeniţa se răsuceşte cu inocenţă spre vecinul din spate, din stînga, din dreapta. „Eu?”

Da, chiar ea. Infanteristul a fost lovit de moarte. Se ridică şovăitoare, palidă, şi îngaimă cu glasul pierdut:

—Ha... Hamuba... Habamu... Habar... n-am, tovarăşe profesor...

NECUNOSCUTE

— CE-A FOST AZI LA ŞCOALĂ?

Ah, dar ce n-a fost? La început a fost algebră şi a fost mizeria celui de al doilea 4. Aşadar „necunoscuta” ce plutea aburoasă şi înfricoşătoare pe cerul ultimelor săptămîni s-a întrupat, brusc, din abia două linioare, ca un vaccin pe braţ: 4. Totul a decurs mai simplu, mai la suprafaţă decît se temea. Exact cum uneori dintr-o îndelungată cădere în gol te alegi cu o minusculă zgîrietură. Acum s-a liniştit pentru cel puţin încă două săptămîni! Acel nenorocit de 4, aşteptat cu groază, dulăul ce urma să se repeadă cu zarvă clănţănindu-şi dinţii, s-a repezit aproape politicos, aproape cerîndu-şi scuze, cu anestezia blîndă a vocii profesorului:

— Lasă, mai vorbim noi data viitoare, acum tavanul nu te poate ajuta...

De fapt, el, Biliboacă, n-a trecut niciodată dincolo de toate acele blestemate semne ale algebrei, toate i-au rămas străine încă şi afurisite ca nişte obiecte cărora nu le-ai descurcat nici rostul, nici natura. Uneori îţi vine parcă sa crezi că înţelegi ceva-ceva, calci mai sprinten pe gheţuşul acestor cifre şi litere, şi deodată gheaţa s-a rupt sub tine, te duci la fund, nu mai zăreşti deasupra capului decît un tavan negru, de nebiruit. Şi ce groaznic este să te tot murezi în apa aceea gheţoasă şi rece, cînd ceilalţi zburdă deasupra, fac piruiete, ţipă de plăcere... Dar, în sfîrşit, un patru e bun şi el la un moment dat: te scoate la suprafaţă, iei o gură de aer, îţi faci apoi convalescenţa la un soare oricît de chircit, intri şi tu în rîndul oamenilor, nu mai aştepţi cu groază acea „necunoscută” care poate fi o pişcătură de purice, dar tu o aştepţi ca pe o grenadă gata să explodeze în orice clipă şi să îţi zăpăcească creierii.

...Şi ce-a mai fost azi la şcoală? A fost recreaţia. Şi păruiala terminată în cancelarie. Ai dat şi tu, Biliboacă, destui pumni, dar pentru că ai luat unul singur — în nas! — totul părea altminteri. Ce mizerabilă situaţie! Să fii compătimit, tamponat de soră, sfătuit de cioporul de binevoitori: „Ţine mîna-n sus, astupă nara, stai întins...” Şi asta după trei săptămîni de karate, de studiu la oglindă, tu, Biliboacă, viitor campion, care te şi visai pe podiumul de onoare, să o încasezi atît de neaşteptat, atît de prosteşte. Nici de data asta nu contează durerea. Înfrîngerea, umilinţa, inexplicabilul, „necunoscuta”, asta doare! Să studiezi cîteva săptămîni lovitura, marea lovitură, şi apoi s-o iei pe coajă!

...Şi ce-a mai fost azi la şcoală? Linişte. Acea apă monotonă ce poartă trimestrele, zilele, orele, în pasta fleacurilor, a micilor întîmplări. „Cine lipseşte?” „Vă rog, tovarăşe profesor... Eu pentru astăzi n-am ştiut, n-am putut...” şi aşa mai departe, şi aşa mai departe.

Şi apoi, încă o... necunoscută. La plecare. De data aceasta o necunoscută în adevăratul înţeles al cuvîntului. Femeia înaltă, blondă, în taior negru, din staţia de tramvai, şi care tam-nisam s-a apucat să-i facă observaţie:

— Ridică, te rog, hîrtia. Arunc-o la coş!

Dar era clar ca lumina zilei că el, Biliboacă, la coş a vrut s-o arunce. Numai că nu nimerise.

— Ia-o de jos.

Bine, faci treaba asta, dar nu cu plăcere, nu în public, cu toţi ai tăi care rînjesc...

— Nu auzi?

Aude. Se pleacă.

— Dar celelalte?

Celelalte nu le-a azvirlit el. Femeia blondă nu-şi dă seama de asta? Ce dacă el, Biliboacă, e copil? E de batjocura lumii? Mai ridică o hîrtiuţă cu scîrbă. Şi încă una. Apoi se cabrează. Nu mai vrea. E bine? Şi fuge bombănind furios.

A şi drăcuit? Nu-şi aminteşte. Aşa zice Chirică, vecinul şi colegul lui mai mare de la scara a treia:

—Idiotule, tu ştii cine era? Inspectoarea! A fost astăzi la noi în clasă.

Acum Biliboacă merge spre casă, tîrîndu-şi paşii prin frunzele moarte. Şi parcă aude întrebarea, eterna, nelipsita întrebare a mamei din clipa cînd va deschide uşa:

— Ce-a fost azi la şcoală?

Dar nu e nimeni acasă. În bucătărie ciorba îşi abureşte aroma. Băiatului îi e foame şi muşcă din greşeală, cu sete, nu din colţul de pîine, ci din ardeiul iute. Altă necunoscută! De ciudă şi de usturime îi vine să urle, să blesteme, să plîngă.

Şi deodată glasul cald al mamei, eterna, nelipsita întrebare:

— Ce-a fost azi la şcoală?

Biliboacă tresare, şuieră şi pufneşte, ars parcă de tot focul zilei:

— Ce să fie? Nimic, mamă. Absolut nimic. Uuuuf! Arşşş! Aaaa...

CARNETUL CARNETULUI

SĂ RĂTĂCEŞTI UN CREION, o gumă, să nu dai de urma unui timbru, să piară ca înghiţit de pămînt un nasture, să nu găseşti în graba mare peria de haine, crema de ghete sau ochelarii, asta se poate întîmpla oricui. Şi dacă asemenea neplăceri ţi se întîmplă doar din cînd în cînd nu e nici o nenorocire. Cel mult, bombănind şi troscotind, iei hotărîrea ca pe viitor... etc., etc.

Cînd însă asemenea accidente reprezintă regula, cînd se repetă zi cu zi şi încă — tocmai pentru că atît de des — în momentele cele mai nepotrivite, de exemplu exact cînd trebuie să pleci la şcoală, cînd — în plus — acest soi de necazuri devine nenorocirea şi spaima întregii case, atunci, o, atunci e altceva... Atunci, ca să-ţi tragi doi ciorapi de aceeaşi culoare, ca să-ţi aduni laolaltă cei doi bocanci, să îţi pregăteşti ghiozdanul — mai ales ghiozdanul! — toată casa se preface într-un vîrtej, se mută canapelele, garderobul, se strîng covoarele, se răscolesc saltelele, se răstoarnă coşul de rufe, se cercetează lada de gunoi... Unde mai pui nervii;, reproşurile, cearta cu ochii la ceasul care îşi vede implacabil de treaba lui şi, parcă în bătaie de joc, saltă dintr-o dată cîte zece minute... Şi pînă la urmă, se trage o concluzie:

— Aşa nu mai merge! De mîine fac ordine. Îmi notez totul, orice mişcare, într-un carnet, ca într-un borderou. Unde pun şapca, haina, cărţile, peria, totul în carnet!

Duminica în care Gigel a făcut treaba descrisă mai sus, n-a fost o sărbătoare. Sărbătoarea urma să înceapă de a doua zi, de luni, şi să dureze cel puţin tot anul şcolar. Adio nervi şi lacrimi, adio dezordine şi căutări în coşul de rufe, adio uitare...

Şi, într-adevăr, a doua zi, trezit la ora şapte fix de către ceasul deşteptător, timp de 15 minute Gigel n-a scos o vorbă. Stătea în mijlocul sufrageriei, în pijama, nemişcat pe un scăunel, cu degetul arătător la tîmplă, cu cel mic în gură, adîncit în sine ca „Gînditorul” lui Rodin. Cei din jur simţeau că nu e ceva în ordine, îi dădeau tîrcoale privindu-se întrebător, dar nu îndrăzneau să întrerupă meditaţia băiatului. De-abia cînd ceasul arăta 7 şi 20 cineva întrebă sfios:

— Cauţi ceva, dragă?

— Carnetul.

— Care carnet?

— În care mi-am notat ieri totul: unde sînt ciorapii, cămaşa, cărţile, totul.

—Unde ai hotărît să-l ţii?

— Nu ştiu, scînci băiatul. Am notat în el unde o să-l ţin, pe prima pagină, îmi amintesc precis, sus în dreapta... Nu vă alarmaţi, carnetul să-l găsesc, şi gata! Unde poate să fie? Pe noptieră? Pe dulap? Pe frigider? În sertarul de la bibliotecă? Sub cristalul de la măsuţă? Sub covor? Pe televizor?

— E aproape 8, întîrzii! exclamă exasperată mama. Tu nu te uiţi la ceas?

Gigel se uită. Ura! Acolo e carnetul: sub ceasul deşteptător. Băiatul se repede la carnet. Da, totul e scris acolo! Acum totul e simplu: ciorapii pe calorifer, pantofii în cămară, cămaşa pe spatele fotoliului albastru, ghiozdanul în cuier... Gigel e fericit.

Metoda e bună! Experienţa a reuşit. În 5 minute e gata de plecare. O singură problemă e încă nerezolvată, dar omul învaţă mereu, cît trăieşte:

— Mamă, dă-mi, te rog, 5 lei. Trebuie să-mi mai cumpăr un carnet în care să scriu zilnic unde ţin carnetul nr. 1...

Gigel pleacă fericit la şcoală. A întîrziat, e drept, dar cu folos, pentru ultima dată. Şi totuşi, parcă îl încearcă o umbră de îndoială: „Dar dacă rătăcesc şi carnetul nr. 2? Mai bine îmi cumpăr două carneţele.” În carnetul nr. 2 va scrie unde ţine carnetul nr. 1, iar în numărul 3 unde e locul carnetului 2. Şi carnetului nr. 3 cum o să-i ţină evidenţa? Să facă un nod la batistă? Un bileţel înfipt cu un bold în covoraşul de la capul patului? Să roage pe careva din casă să ţină el minte acest lucru?

Băiatul a încetinit pasul, se gîndeşte concentrat, profund, cu arătătorul la tîmplă şi degetul mic în gură, ca „Gînditorul” lui Rodin. E o problemă, desigur. Dar o rezolvă, ca într-o străfulgerare: „Ura! Am găsit! Nimic mai simplu... Asta rezolvă totul. Totul! şi cu cei 5 lei cumpăr covrigi.”

Gigel ronţăie fericit covrigi cu susan, dar deodată, exact în poarta şcolii, rămîne interzis: „Ce naiba am găsit? Am uitat! Am uitat cu desăvîrşire... Şi era o soluţie perfectă... Extraordinar! Am uitat... Of, of, of”, se căinează Gigel şi, acum, că a cheltuit şi banii de carneţele, îi vine să plîngă. „Şi ce soluţie fantastică găsisem! Dar ce? Care? Of!”

Într-adevăr, o clipă, o singură clipă, îi trecuse prin minte să îşi pună toate lucrurile în ordine, într-un singur loc, şi că nu e nevoie, în acest caz, de carnetul carnetului carnetului...

UNDE SE VARSĂ NILUL ?

SCOS LA LECŢIE, Mihai îşi legăna capul întocmai ca o cămilă, iar printre buze îi scăpa o bolboroseală fără sfîrşit. Uneori parcă aţipea, şi atunci nu se auzea decît un fel de bîzîit prelung, îndărătnic, ca de viespe prinsă între două geamuri.

Sudoarea îi şiroia pe frunte, răsfirîndu-se de la nord la sud, întocmai ca nervurile albăstrii, închipuind reţeaua apelor de pe harta pe care cel ascultat se proiecta.

— Ei, spune, unde se varsă Nilul? repetă profesorul nerăbdător.

Din nou nu se auzea decît un bîzîit întretăiat, ca de bondar căzut într-o ulcică: „Mm... mm... mm...”

— N-ai învăţat?

— Vai de mine, tovarăşe profesor, ştiu lecţia pe dinafară. Am citit-o de nu mai ţin minte de cîte ori... Eu aşa învăţ lecţiile, toate lecţiile, ca pe o poezie. Numai că nu pot să sar nici o strofă... Vreau să zic nici o frază. Daţi-mi voie, am ajuns la izvoare... Mm... mm...

— Ei? Unde se varsă?

— E un fluviu foarte lung, tovarăşe profesor. Are aproape două pagini... ăăă... ăăă... ăăă...

— Gata?

— Acuş, acuş se varsă. Mai sînt două paragrafe, pe urmă vine figura cu cămilele de sub palmieri şi... mmm... mmm... se varsă! Mihai se opri, respiră adinc, apoi începu să turuie: „Acest fluviu lung de 6 500 kilometri se varsă printr-o mulţime de guri în pustiul Sahara, unde stîncile şi nisipul se încing pînă la plus 70-80 de grade şi unde nu există nici o picătură de apă...”

— Nilul se varsă în pustiul Sahara?!

— Da, tovarăşe profesor, aşa scrie şi în carte. Al doilea rînd de jos, sub sarcofag.

Mihai scoate cartea de geografie şi merge întins spre catedră.

— Poftim, aici, arată el cu degetul şi începe să citească: „Acest fluviu lung de 6500 de kilometri se varsă printr-o mulţime de guri în... în Marea Mediterană.”

Băiatul mormăie zăpăcit, subliniind cu unghia pe carte cuvînt cu cuvînt, apoi se luminează fericit:

— Am sărit un rînd, tovarăşe profesor... un singur rînd, dar la mine nu contează un rînd, aveţi toată încrederea, îl învăţ pentru ora viitoare!

O LUCRARE SCRISĂ... VORBITĂ

SE ŞTIE CĂ, ÎNCĂ DE LA DESCOPERIREA extemporale-lor, a lucrărilor de control şi a tezelor, toate acestea se dau în scris. De altfel, aşa se şi cheamă: lucrări scrise. Se cunoaşte la fel de bine şi procedeul: elevii rup o foaie de hîrtie, se gîndesc cîteva clipe, apoi se aştern pe lucru... adică pe lucrare. Bineînţeles, cei care s-au pregătit. Ceilalţi fac şi ei o lucrare scrisă, dar... mai mult vorbită.

Tema lucrării? Oricare. De pildă: „Cum am petrecut vacanţa?”

Şi iată-l pe eroul nostru. A început lucrarea printr-un apel pe cît de şuşotit, pe atît de disperat către colegul său de bancă:

— Sst! Sst! „Vacanţă” se scrie cu v mare? De ce, mă, că doar a fost vacanţa mică?! Stai niţel mai oblic, nu văd nimic! Şi scrie mai mare, să mă binoclez şi eu... Cînd a început vacanţa? La 30? În era noastră? Eşti sigur? Ah, ai un umăr care acoperă trei propoziţii.

Tace o clipă îmbufnat, apoi reîncepe asaltul:

— Ce scrii tu acolo de Ploieşti? Trebuie să scriem şi despre regiunile petrolifere? Spune-mi şi mie, mă... Bine!... Să ştii că nu mai vorbesc cu tine niciodată. (Rugător): Haide, mă... (Furios): Mai vii tu pe la mine să-ţi dau pompa de bicicletă! (Blînd): Te rog... Arată-mi, că-ţi dau şi bicicleta de la pompă.

Cu gîtul lungit, încordat şi plîngăreţ, pare o girafă suferindă de amigdale. Continuă milog:

— Ce-ai scris acolo, în rîndul al treilea? Cloşcă, sau ploscă?... Troscot?! Nu vrei să-mi spui? Nu vrei, ai? Bine. Las’ că la prima adunare o să mă plîng detaşamentului de tine. O să vezi tu, bombăne eroul cu lacrimi în ochi.

Colegul întoarce cu seninătate capul:

— De ce să te plîngi? Că nu te-am lăsat să copiezi?

— Nu, izbucneşte nefericitul copist. Că scrii urît şi... şi in-descifrabil !

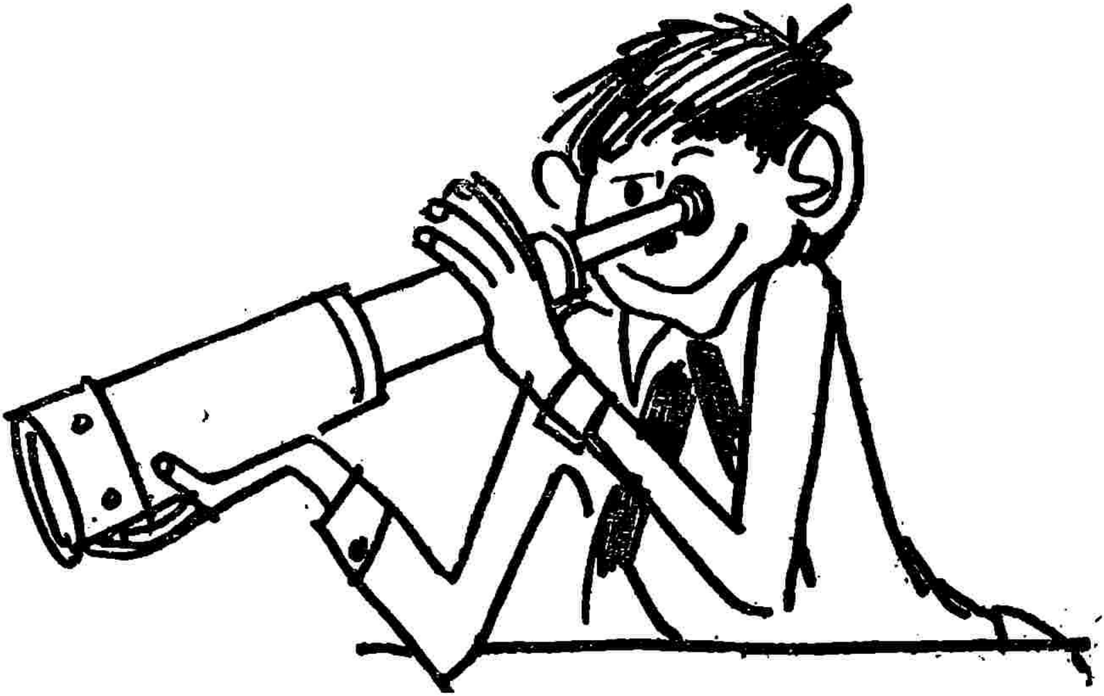

JOCUL CULORILOR

NU-L ŞTIŢI?

Păcat!

Dezvoltă imaginaţia, spiritul de observaţie, simţul culorilor, şi mai ales se poate juca peste tot. Acasă, în tramvai, la şcoală. Cînd unul pronunţă o culoare, tu trebuie să-i arăţi un obiect în care se găseşte acea culoare, şi asta rapid, cît numără pînă la cinci. Altfel, pierzi jocul. E un joc pasionant. Uiţi de toate, de profesori, de lecţii şi, fără exagerare, chiar de recreaţii.

— Verde!

—Uite! În panglica mea:

—Galben!

—În lănţişorul de la gît.

— Albastru!

—În dunga de la ciorap...

— Violet... Violet o dată, violet de două ori, violet de trei ori...

—În călimară! Uf! De-abia l-am găsit!

Fata răsuflă uşurată. La tablă profesorul desenează harta Africii, iar în clasă nu se aude decît mersul mărunt al creioanelor pe maculatoare... şi şoptit, spre uşă;

— Maro... Maro una, maro doi...

—La pantoful meu...

—Nu e maro, dragă, e cafeniu.

—E tot una, dragă. Maroul nu e cafeniu?

— Nu e, dragă. Cafeniul e cum e cafeaua, şi maroul, cum e castana.

La tablă profesorul vorbeşte despre Marea Roşie. Dar dînsul nu joacă jocul culorilor...

—Dragă, dar şiretul nu e cafeniu?

—Da, dar tu mi-ai arătat pantoful.

—Şi n-ai văzut şiretul?

— Bine. Fie cum zici tu. Cărămiziu! Cărămiziu de două ori... de trei ori... de patru ori !...

— În vaca domnului! Uite, s-a urcat pe bancă, mititica de ea. Vai, tu, ce emoţie am avut!... N-aveam cărămiziu...

Lecţia s-a terminat. Cele două prietene s-au întors acasă şi învaţă la geografie.

—Gata cu jocul! Trebuie să învăţăm.

—De ce, tu?

—Pentru că poimîine avem lecţie de control.

— Ei şi? Împletim jocul cu învăţătura. Uite: unde se varsă Fluviul... Roşu?

— În lalea...

— Unde e Marea... Albă?

— În faţa de masă!

— Unde trăiesc vulpi... argintii? Argintii o dată... argintii de două ori.

— În ibricul de pe bufet...

— Bravo! Ai văzut ce interesant e? Ce fluviu se varsă în Marea... Galbenă? Galben o dată...

Şi acum, vreţi să ne însoţiţi cîteva clipe la lecţia de geografie a clasei a VII-a de la şcoala unde învaţă cele două prietene? Iată, la hartă o elevă arată cu beţigaşul în mînă marile fluvii siberiene.

Profesorul înclină capul aprobativ şi murmură satisfăcut.

Dar unde sînt prietenele noastre? Au răspuns? Să ne uităm în catalog. Într-adevăr, au fost ascultate... În dreptul numelor lor, în catalogul alb, văd doi de 3 cu cerneală roşie, puşi cu stiloul albastru al profesorului. Iar ele? Stau amîndouă galbene-verzui în banca de culoare cafenie, în timp ce o gîză cărămizie se urcă pe caietul cu scoarţe cenuşii, tremurîndu-şi în aer antenele negre...

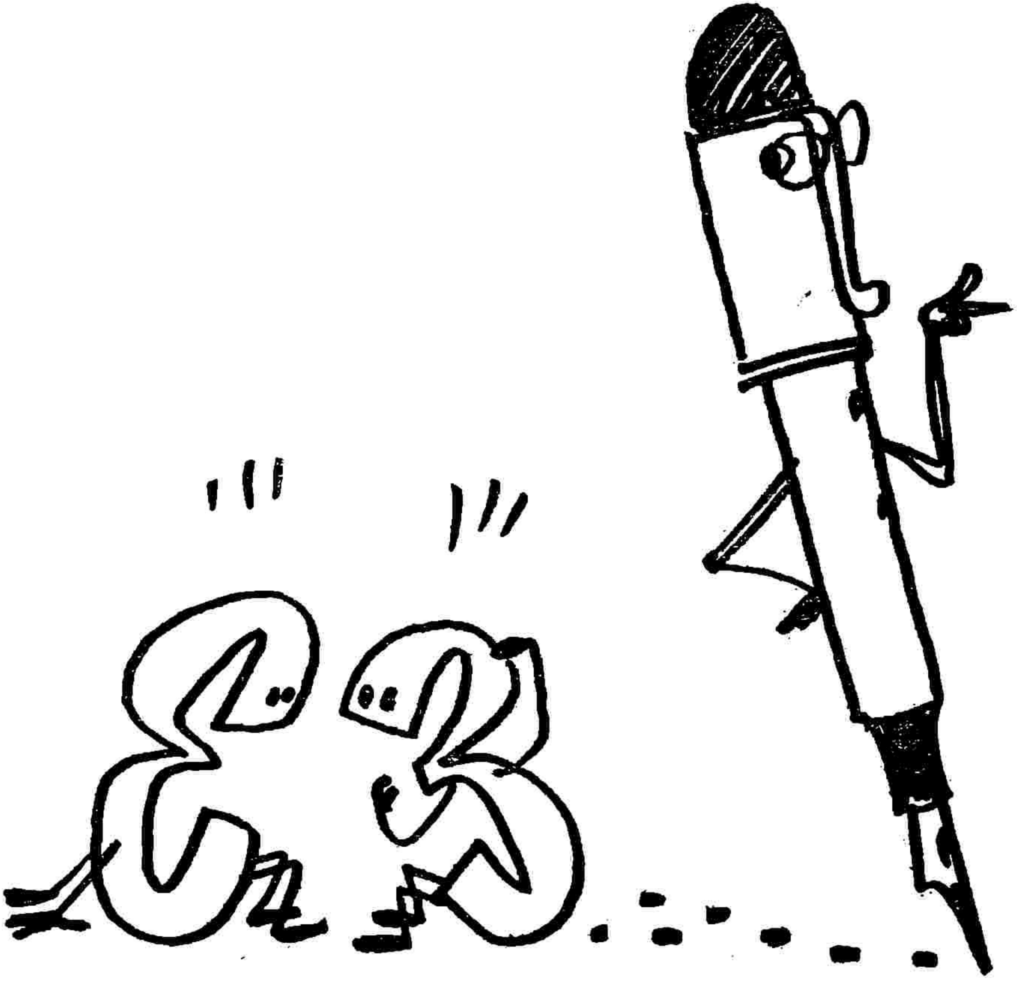

UN ŞMECHER LA LECŢIE

VA TREBUI SĂ FACEŢI NEAPĂRAT şi cît mai degrabă cunoştinţă cu Matei. Tilică, cum îi spun colegii. Şi nu pentru că băiatul, după cum singuri veţi putea judeca, ar avea ceva extraordinar sau măcar deosebit în fiinţa lui; statură potrivită, potrivit de gras, nas, gură, frunte potrivită, potrivit de curat (de murdar, aş fi ispitit mai curînd să spun, dar se înţelege că murdăria nu e niciodată potrivită) etc. Cu toate acestea, repet, căutaţi de-i faceţi cunoştinţă. N-o să-l uitaţi curînd, vă asigur. Dar pentru asta trebuie să-l vedeţi scos la lecţie.

Da, să-l vedeţi ieşind din fundul clasei la tablă, rotindu-şi ochii, rugător, printre bănci:

— Ce avem, mă? Ce avem?

Apoi, oprindu-se zîmbitor în faţa profesorului:

— Ah, ce bine îmi pare că m-aţi scos! Şi în aceeaşi fracţiune de secundă, întorcîndu-se desperat spre clasă:

— Nu mă lăsaţi, mă! Nu mă lăsaţi!

— Ei, Matei, ce lecţie am avut pentru azi? se aude întrebarea profesorului.

Tilică se trage pe nesimţite lîngă prima bancă şi-i izbeşte colegului talpa cu călcîiul:

— Suflă, mă!

Apoi, privind cu nevinovăţie drept în ochii profesorului:

— N-am înţeles întrebarea, tovarăşe profesor. Su-flă!

— Ce titlu are lecţia de azi?

Băiatul închide ochii, strînge din pumni, tropăie, oftează:

— Nu pot să zic, tovarăşe profesor, e un nume încurcat... Profesorul arată cu capul o fată scoasă şi ea la lecţie.

— Despre Vasile Lupu, răspunde aceasta.

— Aşa am vrut să spun şi eu! ţîşneşte băiatul, biruind, în cele din urmă, nefericitul lapsus.

— Unde a domnit Vasile Lupu?

— Mai puneţi-mi o dată în-trebarea, tovarăşe profesor. N-am înţeles-o bine... se roagă cu umilinţă Tilică, apoi, după ce întrebarea a fost repetată, răspunde cu siguranţă: Vasile Lupu a domnit în... ah! Îşi înghionteşte pe furiş vecina. Nu pot să zic ... îmi stă pe limbă...

— În Moldova, răspunde fata.

— Tot aşa am vrut să zic şi eu!

— Cînd?

— La una mie şase sute treizeci şi... începu fata.

— Nu tu, să spună Matei.

— Eu? Vasile Lupu a domnit la una mie şase sute treizeci şi... şi... se trage de ciuful frizurii, privind printre degete în clasă. Ce tot spune ăla din fund? Parcă şase... parcă şapte...

— Ei?

— La una mie şase sute treizeci şi — adaugă de-abia îngăimat — şi aşpte.

—Cît?

—O mie şase sute treizeci şi şapse.

—A avut războaie?

—Nu... A avut.

—A avut, sau n-a avut?

— Nnnn... a avut... îmbolmăjeşte băiatul afirmaţia cu o mîrîială vag negativă.

—Şi cine era domn în Muntenia?

— În Muntenia era domn... începe el avîntat, şi se opreşte rugător: N-am înţeles întrebarea, tovarăşe profesor.

Profesorul o repetă silabisind, parcă scos din sărite.

— A, da... În Muntenia era domn al Munteniei, ştiu tovarăşe profesor, dar nu pot să zic. E un nume încurcat.

Ţîţîie şi bîţîie din picior, trăgînd discret de mînecă pe fetiţa ce ridică mîna.

—Îl chema ca şi pe tine, îl ajută profesorul.

— Aşa am vrut să spun şi eu, se repede înaripat băiatul. În Muntenia era domn... Tilică Vodă!

Profesorul înmoaie tocul în cerneală.

— Treci la loc. Nota trei.

Băiatul se agaţă de tablă, jignit.

— Mai întrebaţi-mă, tovarăşe profesor. Eu am învăţat... dar m-am încurcat la denumirile mai grele...

— Denumiri grele? Dar pe voievodul Munteniei — ţi-am spus — îl chema ca şi pe tine, Matei.

— Ştiu, dar m-aţi încurcat, bombăne băiatul cu lacrimi în ochi. Ce-s eu de vină? Poate dumneavoastră nu ştiţi, dar mie băieţii aşa îmi zice. În loc de Matei... Tilicăăă!

ÎNSEMNĂRI DE LECTOR

AM ÎMPRUMUTAT ÎNTR-O ZI O CARTE de la biblioteca din cartier. Cu acest prilej, mi-am întărit o dată mai mult convingerea că, citind o carte de la bibliotecă, faci cunoştinţă nu numai cu eroii cărţii, ci şi cu cititorii ei... Cum aşa? Simplu. Dacă vrei să cunoşti eroii, citeşti frumuşel pagină cu pagină, şi

dintr-o dată te vezi înconjurat de Vitea, Huck, Nică, Gulliver sau Gavroche.

Şi cititorii? Ei sînt pe ultima pagină a cărţii. Şi-au semnalat prezenţa cu tot felul de cerneluri şi peniţe, cu cărbune şi creioane, lăsînd acolo cugetări, sentinţe, maxime şi mai ales semnături.

Iată această „pagină a cititorului” la sfîrşitul volumului întîi din operele lui Gaidar, de la biblioteca populară din cartier.

Cu cerneală albastră:

,,Citită de mine azi 15 aprilie. Plăcut f. f. mult. Plîns paginile 1 şi urm. Spre amintire semnez, Puyca”.

Cu creion roşu:

„Citită de subsemnatu’
De la un capăt pîn’ la altu’!

Alt creion roşu, înmuiat în gură:

„Tot ce-aţi scris este valabil

şi semnez: indescifrabil, strada Garoafei 3 bis, sectorul IV Bucureşti, în curte pe stînga, bateţi în geam (cîine rău)”.

Subliniat de două ori:

„O minte fără cărţi e ca o pasăre fără aripi. Nu înţeleg de ce zmîngăliţi cărţile care sînt un prieten ce trebuie să circule din mînă în mînă. Dau o colivie de sîrmă pe un porumbel. Nicu”.

Cu creionul, de-a curmezişul:

,,Ce fel de porumbel? Fiert sau fript?”

Cu tuş negru, ce s-a lăţit:

,,Citită de mine azi, 1972. Foarte frumoasă carte, dar de ce nu ţi-ai dat adresa care eşti cu colivia?”

Cu creion chimic:

,,De acord cu toate. Dau doi sticleţi şi un porumbel pe un scatiu (bărbătuş). Telefonaţi dimineaţa. Nu vorbiţi cu tăticu’. Mişu Gh.”

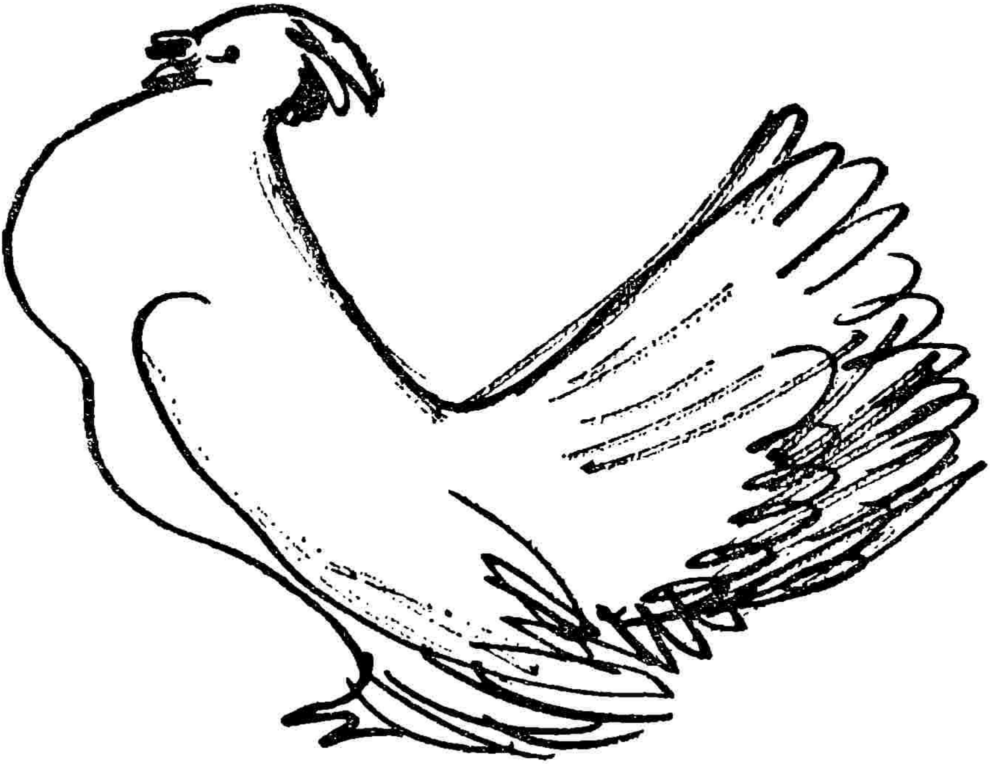

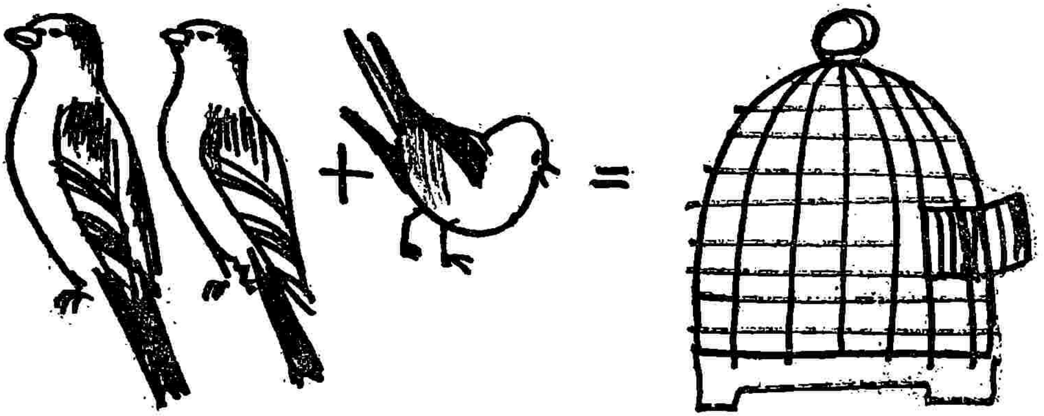

Cu o peniţă răşchirată:

«Cartea f. f. bună. După părerea mea nu face doi sticleţi şi un porumbel. Schimb scatiu bună stare cu colivie idem. Răspundeţi

pe cartea „Cinci săptămîni în balon” sau pe „Toate pînzele sus”. T. cl. VII B».

Şi, în sfîrşit, ultima însemnare, înghesuită în colţul de jos, tot cu tuş negru şi subliniată de trei ori:

„Fugit porumbel. Eşti un măgar. Ţi-arăt eu ţie în volumul II să păgubeşti cititorii cinstiţi cu porumbei călători...”

OBIECT NEIDENTIFICAT

OBIECTUL FUSESE DESCOPERIT în curtea şcolii şi ceea ce izbise atenţia din prima clipă era lipsa lui totală de identitate. Era, într-adevăr, ceva „nemaivăzut”, aceasta fiind singura precizare pe care — acum chiar, după atîtea studii la care a fost supus — o poate cineva face. Că tocmai acest fapt îl impuse interesului general este uşor de înţeles. Nimic mai captivant decît enigmele, se ştie. Şi astfel se face că, din momentul descoperirii sale, ciudatul obiect deveni un formidabil izvor de ipoteze. Cele mai multe vizau originea sa extraterestră.

—Un O.Z.N.? Mă rog, dar în coperţi de vinilin?! Atunci un mesaj din galaxie?! Da, dar scris în ce fel de cifru? Un top de hîrtie de ambalaj pierdut de niscaiva marţieni? Dar aceasta înseamnă că marţienii cunoşteau marmelada şi slănina cu ale căror urme era pe de-a-ntregul mînjit. Tulburătoare ipoteze!

Alţii, ceva mai precauţi, admiţînd originea foarte îndepărtată a obiectului, o situau nu în spaţiu, ci în timp, apelînd la arheologie sau paleontologie.

— Presupunînd că a zăcut 5000 de ani sub dărîmăturile Babilonului, poate fi un obiect de uz casnic al vechilor sumerieni. Ei cunoşteau marmelada!

—E cu putinţă, obiectau alţii, numai că locul de baştină poate fi mult mai probabil Pompeiul. Obiectul a zăcut, desigur, sub cenuşă şi lavă vulcanică. De aici marea cantitate de cărbune şi grafit cu care pare acoperit.

În sfîrşit, nu puţini încercau să-i identifice natura pornind de la posibila sa întrebuinţare. În acest sens se şi înregistrau, de altfel, presupunerile cele mai contradictorii.

— E o căciulă dintr-un fel de scoarţă de copac necunoscut, înclinau să creadă cîţiva.

—Aş, cu aşa ceva se puteau înveli doar picioarele, susţineau alţii. E o primă formă de ciorapi sau obiele ale Omului Zăpezilor. Nu observaţi aceste foi? Par să fie frunzele unei ferigi geologice, pe jumătate carbonizate. Sau, poate, o armă de vînătoare de un tip special. Nu este exclus să fi folosit la azvîrlirea de praf în ochii unor necunoscute fiare...

Disputa era în toi şi se poate afirma că nimeni nu rămăsese în afara ei, cînd, brusc, apăru o nouă explicaţie. E drept, nici acum toată lumea nu e încă pe deplin convinsă, deşi argumentele nu sînt de neglijat. Şi cel mai puternic argument rămîne faptul că persoana în chestiune, dînd explicaţiile de rigoare, nu ezita să îşi dea de zece ori pe minut cuvîntul de onoare:

— Pe cuvînt că e al meu. E caietul meu de notiţe, pe onoarea mea. E maculatorul meu, băieţi, aveţi cuvîntul meu de onoare.

Aşa o fi? N-o fi aşa?

— Băiatul are dreptate, zic unii. Doar nu-şi dă cuvîntul de florile mărului.

— Dar atunci de ce nu poate explica deloc nici cum şi nici la ce îl foloseşte? Să arate, da, să arate în ce chip poate fi folosit un asemenea caiet de notiţe.

E adevărat, băiatul nu poate arăta. Continuă doar să mormăie:

— Pe cuvînt că e al meu, pe onoarea mea...

Cercetările continuă. Deocamdată obiectul a fost depus la muzeu cu eticheta, foarte potrivită şi plină de prudenţă: Nu atingeţi obiectele expuse!

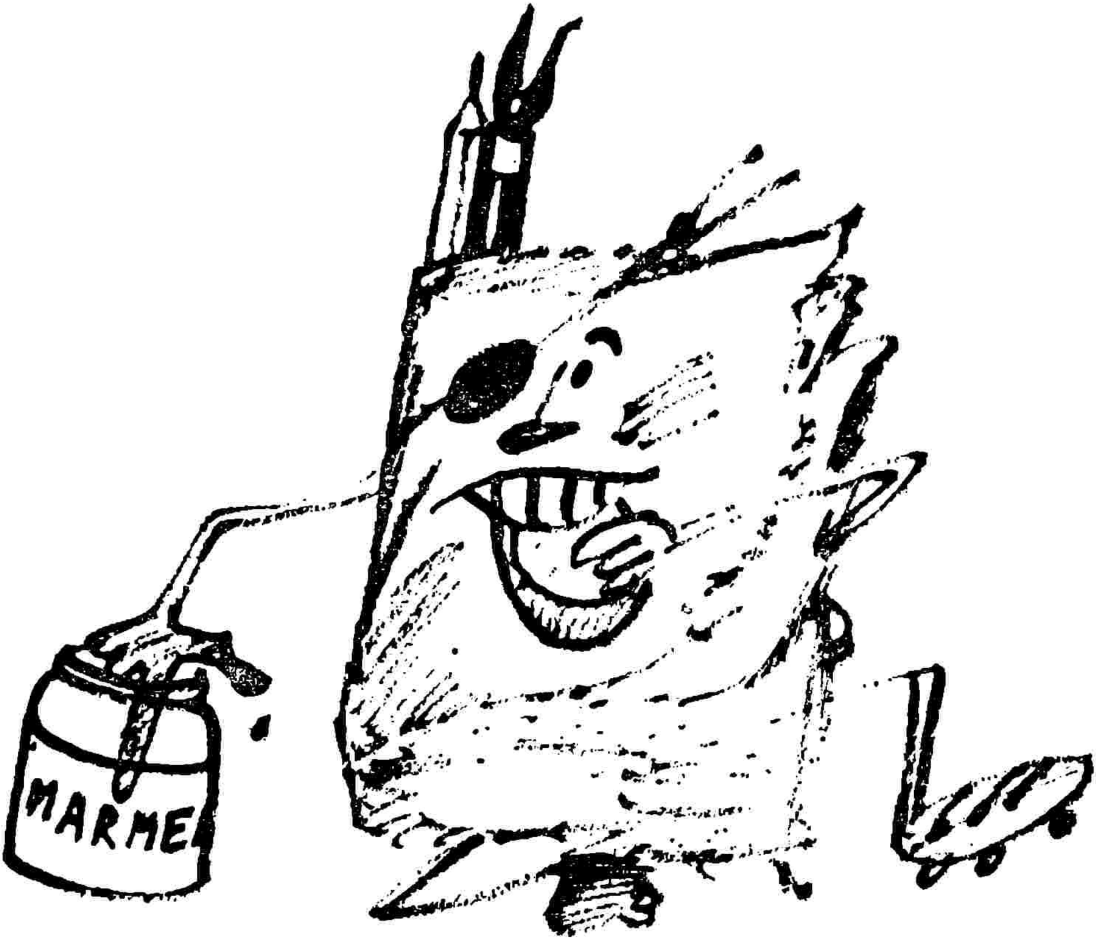

LA VARĂ O SĂ FIE CALD

— TOVARĂŞE DIRECTOR ...

Băiatul avea lacrimi în ochi. Storcea în pumn o coajă de portocală şi, de cîteva minute, de emoţie şi furie, nu mai izbutea să scoată un singur cuvînt. Era frig, un vînt subţire tăia sîrmele întinse în pridvor şi o zăpadă aspră, ca o măzăriche, se izbea de tabla casei.

— Spune, îl îndemna directorul şcolii, poate pentru a zecea oară. Ei, hai, dă-i drumul, ce te frămîntă? „De ce mă ţii afară, dezbrăcat?” vru să întrebe, oarecum enervat. Dar îl văzu atît de zgribulit şi nefericit, încît îşi înmuie glasul: Zi, ce ai pe inimă?

Ah, cîte n-avea el pe inimă?! Tocmai asta era nenorocirea că avea prea multe. Atît de multe şi de dureroase.

— E ceva grav? Poate-mi spui mîine, nu-i aşa? îl mîngîie directorul şi dădu să intre în casă, dar citi deznădejdea pe chipul băiatului şi se opri, reţinîndu-şi un strănut.

...Nu mîine, acum vreau să vă spun, treaba asta nu suportă amînare, pentru că eu n-am să mă las pînă nu îi stîrpesc din viaţa societăţii satului nostru. Eu asta vă cer: aprobarea să fiti de acord şi să mă ajutaţi să-i stîrpim, de aici, din comună.

Nu pentru binele meu. Pentru binele obştesc, pentru că — dumneavoastră nu ştiţi! — la noi în comună sînt mulţi vagabonzi. Şi numai eu îi ştiu pe toţi, cu numele şi prenumele, cu adresa lor, pe bănzi, cu toate secretele lor, ce fac şi ce au de gînd...

— Ei, hai, vrei, sau nu, să îmi spui ceva?

... Da, pentru că dumneavoastră sînteţi cel mai bun, şi eu aştept o dreptate, şi eu sînt gata să vă ajut să facem o curăţenie totală cu aceşti indivizi periculoşi care se pretind prietenii mei şi care — dumneavoastră nu ştiţi — toţi au bricege şi lanterne colorate... Vi-i spun eu pe toţi, fiecare ce are şi ce plănuieşte, pentru că dumneavoastră nu ştiţi — ei sînt prieteni nedespărţiţi şi e greu de luptat cu ei. De aceea eu am venit la dumneavoastră, pentru că benzile acestea sînt periculoase pentru toată omenirea din lume.

— Ce ai, dragă? Nu spui nimic?...

...Vă spun tot, tovarăşe director, dar trebuie să mă ajutaţi, totul în cel mai mare secret, să-i luăm ca din oală, ei habar să nu aibă.

— De ce taci? Nu vrei să intrăm în casă?

...Nu, pentru că e urgent, nu e timp de pierdut, chiar acum ei se îndreaptă cine ştie unde, dar cu alianţa dumneavoastră eu îi pot captura pe toţi.

— Cu ce te pot ajuta? Ce pot face pentru tine?

...Enorm! Vreau să-mi spuneţi de unde pot eu să procur pînă mîine un avion, două-trei radioemiţătoare ca la circulaţie, două-trei pistoale cu gloanţe oarbe, un bumerang, nişte prafuri de adormit, un automobil cu şenile, dar şi cu flotoare, ca la submarine, ca să putem urmări toată banda şi să-i înconjurăm. Eu nu zic să-i distrugem, dar să-i speriem, să-şi ceară iertare în genunchi...

—Gata! Am degerat. Eu intru în casă. Văd că n-ai nimic să-mi spui.

Băiatul rămase în pridvor, apoi îşi suflă cu putere nasul ud şi porni spre poartă. Şi deodată încremeni. La colţ se auzeau voci, clopoţei, buhaiul, bicele pluguşorului.

— Ei sînt! scînci băiatul, şi vru s-o rupă la goană.

— Unde fugi, măi, Fantomas! De cînd te căutăm.

— Voi? Pe mine?

— Păi n-a fost vorba că ne întîlnim la 6, la Gogu?

— Care Gogu?

— De lîngă pod.

— Care pod?

— Din capu' satului.

— Care cap?

Şi deodată se lumină: erau doi de Gogu, erau două poduri — unul într-un capăt, altul în celălalt cap al satului. Fusese o neînţelegere la... mijloc. De aceea nu se întîlniseră.

— Acum, hai, ia-ţi buhaiul. Intrăm la tovarăşul director. Tare şi cu forţă, atenţie la „aho, aho!"...

Peste cîteva clipe directorul se afla din nou în pridvor. Un vînt iute şuieră în sîrme, iar măzărichea izbea ca alicele acoperişul. Apoi izbucni urarea, şi parcă tot cerul se topi în hărmălaie. Pe treapta cea mai de sus buhaiul gemea scurt şi fericit.

„Ai vrut să-mi spui ceva?" dori să-l întrebe directorul pe băiat, dar un imens strănut acoperi toată zarva. Iar băieţaşul îi zîmbea fericit şi pieptăna buhaiul:

— Aţi răcit, tovarăşe director? La vară o să fie cald şi bine. „Aho, aho, copii şi fraţi..."

ISTORIE... VECHE

4 LA ISTORIE? LA ISTORIE 4? Cam ruşinos, orice s-ar zice. La geometrie e altceva: nu poţi să povesteşti războiul unghiurilor extern-alterne cu cel intern-alterne sau să spui: „întrucît perimetrul trunchiului de con s-a micşorat fără încuviinţarea Înălţimii Sale, 3,14 a pornit cu oastea împotriva sa...” Nu merge. Dar la is-to-ri-e 4? La istorie, unde toată treaba e să povesteşti... o poveste?

— Uite, chiar acum vom recapitula la istorie. Acesta, şi nu altul, vă asigur, a fost raţionamentul care stătea de cîteva minute la baza hotărîrii celor doi băieţi. Şi iată-i, cunoscîndu-le hotărîrea şi baza ei, „învăţînd” la istoria veche. Recapitulează.

— „Egiptenii cunoşteau secretul îmbălsămării. Ei ungeau pe cel mort cu diferite arome şi oţeturi, aşa că împiedicau putrezirea.”

—Brrr... Nu le era frică?

—De ce să le fie frică? Eu am îmbălsămat o veveriţă!

—Cum?

—Aşa ca egiptenii, cu arome, cu oţeturi.

—Şi n-a putrezit?!

— A putrezit pentru că... pentru că ea nu era egipteană! Am prins-o la Timiş as’vară.

— Serios? Cum ai prins-o? Eu toată vacanţa mare m-am ţinut după una, şi tot n-am prins-o. Parcă-s năluci.

— Eh, nu te pricepi tu. O să-ţi spun altă dată. Acum haide să recapitulăm. „Egiptenii cunoşteau secretul îmbălsămării...”

— Hai, te rog, spune-mi acum. Cum ai prins-o?! Îmi spui? Pe urmă, gata, învăţăm.

— Bine, uite: am luat o nucă sau o ghindă, nu mai ţin minte, şi un somnifer. Cînd veveriţa a mîncat nuca, i s-a făcut somn, fireşte, a adormit tun şi am prins-o. Apoi s-a trezit, dar în cuşcă. Şi pe urmă i-am dat drumul...

—Dar ziceai că ai îmbălsămat-o...

—Cum era s-o îmbălsămez? Eram de-abia în clasa a patra.

—Şi ce-i cu asta?

— Păi nu învăţasem încă istoria antică. Va să zică: „Egiptenii cunoşteau secretul îmbălsămării...”

—Ştii, şi eu am încercat să îmbălsămez un arici.

—Păi n-avea ţepi?

— Nu mă crezi? întreabă-l şi pe Anghel. Cum, nu-l ştii tu pe Anghel? De la şcoala 113, frate... Din capul străzii... care are trei cîini...

— Nu e unul negricios?

—Nu. E bălţat.

—Vorbeam de Anghel.

—Are şi o trotinetă cu ataş, cu clacson.

—Cine? Anghel?

— Păi da’ cine? Cîinele? „Egiptenii cunoşteau secretul îmbălsămării...”

— Dă-i încolo de egipteni! De-o oră tot învăţăm despre ei. Hai să ne jucăm.

— Tţ. Plouă. Uite ce zic eu: acum, că am învăţat... hai mai bine să stăm de vorbă. Şi zi: chiar are clacson? Ş.a.m.d. Ş.a. m.d.

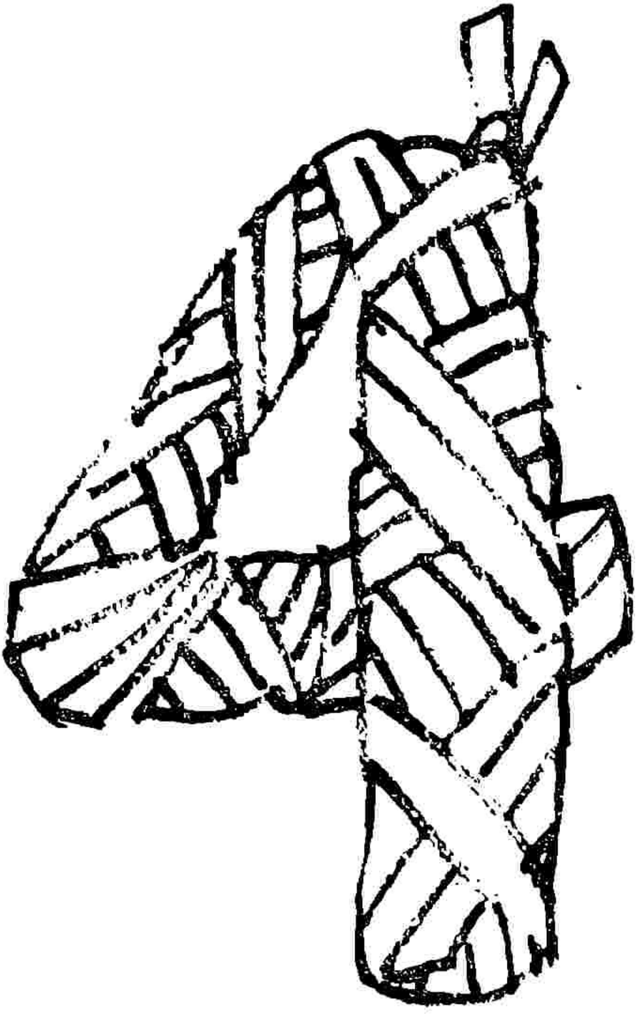

Cam asta e la istorie. Şi e o istorie veche. Mai veche decît acel 4 — cam ruşinos, orice s-ar zice — de la istoria veche.

DESEN DUPĂ NATURĂ

DIN CÎND ÎN CÎND, LA ORELE DE DESEN, deasupra colilor albe apar cuvintele: „Desen liber după natură”. Atunci fiecare şcolar aşterne pe caietul său orice crede de cuviinţă din tot ce îi cade sub ochi. Iată-i, de pildă, pe cei dintr-a cincea... Cei din băncile dinspre perete au luat ca model ghivecele de flori de pe pervaz, alţii acvariul în care înoată o zvîrlugă neastîmpărată şi cîţiva bibănaşi. Cei dinspre geam îşi aruncă privirea către curtea şcolii. Mai ales aceştia au ce desena!... Unii au ales ca model pomii cu coroana lor verde-închisă, înconjuraţi de un rotocol de brazde, ca o perniţă la piciorul fiecăruia. Alţii s-au oprit asupra straturilor de flori. Din clasă nu se deosebesc prea

bine toate culorile, dar cei dintr-a cincea ştiu cum arată gherghinele pufoase, bănuţii şi petuniile... Le-au plantat şi le îngrijesc ei înşişi...

Dar ora de desen e scurtă. De-abia s-a găsit creionul cel mai potrivit pentru frunzişul teiului sau pentru veşmîntul de catifea al florilor, că a şi sunat de ieşire. Pomul şi florile rămîn în caiete pentru o săptămînă încheiată.

Săptămîna trece însă repede, iar ora următoare copiii dinspre fereastră îşi aruncă din nou privirile pe geam pentru a continua desenele. Cele mai frumoase vor fi păstrate şi vor împodobi expoziţia de sfîrşit de an...

De-abia a pus însă mîna pe creion, că băiatul din banca întîi s-a oprit nedumerit. Se întoarce spre cel din spate:

— Ce-i aia? Poţi să mă lămureşti? Pare un fruct ciudat în crengile teiului. Şi totuşi e cu neputinţă.... În primul rînd, fructele — nici un fel de fructe — nu sînt din hîrtie... iar, în al doilea rînd, nu cresc pe sfori, în copaci.

Cel întrebat nu se miră de fel. Răspunde pe şoptite:

— E zmeul meu care s-a agăţat în crengi. Nu-l desena! Dar tu poţi să-mi explici ce floare o fi aceea, roşie, la marginea rondului? Săptămîna trecută nu era...

Băiatul din banca întîi răspunde, continuînd să-şi ascută creionul:

— Nu e floare. E bara de la poarta de fotbal. Am făcut-o în recreaţie din cărămizi şi a rămas acolo. N-o desena nici tu.

Acum desenul e mai mult liber decît după... natură. Din ima-

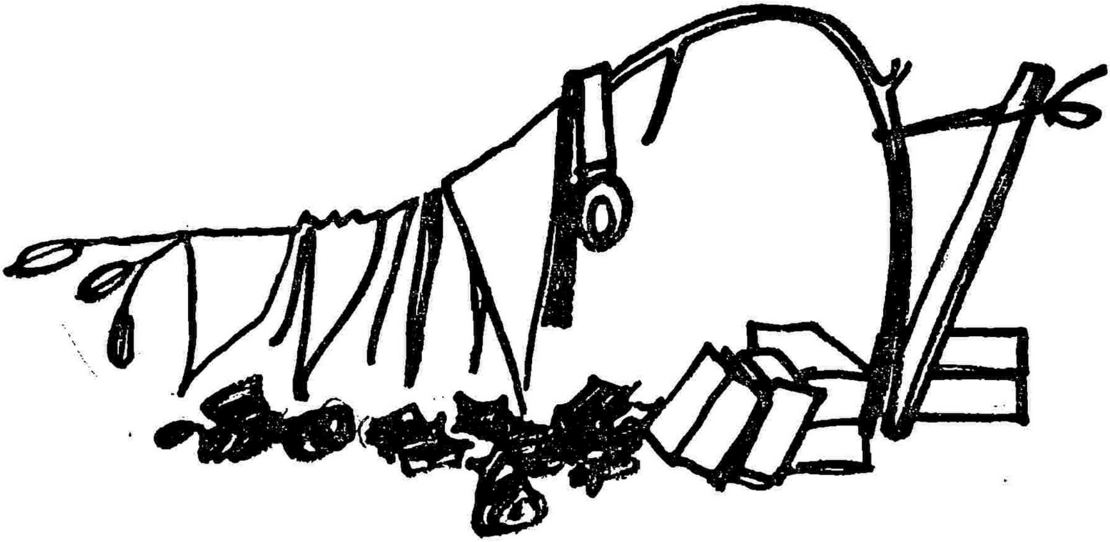

ginaţie. Trebuie să-şi închipuie fiecare cum ar arăta un pom, fără zmeie agăţate în crengi, şi un rond de flori, fără cărămizi. Guma rezolvă problema aceasta, dar se ivesc altele:

—Ce-i cu iarba aceea albastră lîngă grilaj?

— Nu e iarbă. Sînt nişte hîrtii.... Învelitorile vechi de la caiete. Nu le desena! Numai că am şi eu o nedumerire... Uite acolo, spre fundul curţii, ce fel de pomişor este? Săptămîna trecută nu era sădit. Adică era, dar nu aşa... Era un puiet obişnuit de măr. Urma doar să-i colorez coroana în verde pal... Acum, poftim de-l mai colorează! Parcă-i un pom din planeta Marte: frunze roşii, tulpina pestriţă, de crengi nu mai vorbesc, parc-ar avea nasturi, catarame, mai ştiu eu ce.

— Ştiu eu, răspunde cu siguranţă celălalt. Nu e un pom din Marte. E tot pomişorul de săptămîna trecută, dar s-au dezbrăcat cei dintr-a şaptea, pentru că au gimnastică şi, deşi avem vestiar, şi-au agăţat hainele de pomişor. Nu le desena.

— Atunci ce să mai desenez? Ce-i de făcut?

Într-adevăr... Nu desena pomul, că e aerodrom de zmeie, nu desena rondul de flori, că e teren de fotbal, nu desena pomişorul, că e cuier, nu desena iarba, că e hîrtie... Ce-i de făcut?

Cei doi găsesc şi la această întrebare răspunsul. Şi nu ni se pare deloc nepotrivit:

— În prima recreaţie facem ordine... la modele. Punem mîna toată grupa...

În ora următoare de desen peisajul arăta cu totul altfel: pomii erau pomi, iarba era iarbă, iar rondurile de flori, proaspăt stropite. Nu aşteptau decît ca toate creioanele colorate să fie ascuţite.

Meritau un nou desen. Cu totul altul.

DE CE AU DISPĂRUT ZMEII ?

ACEASTA ERA ÎNTREBAREA CARE îl frămînta nu puţin pe Tudorache, elev mulţi ani în clasa a IV-a (ce-i drept, nu în aceeaşi), acum în clasa a V-a prin mila domnului (de matematică) şi nebăgarea de seamă a dirigintelui (la nota de la purtare). Aşadar, de ce să fi dispărut zmeii? De ce se mai ivesc doar în basmele de speriat copiii? Din cauza paloşului unor feţi-frumoşi? Poveşti! Or fi fost cîndva prea multe paloşe, de acord. Acum, însă, nu se mai ecxzigstă unul, să dai cu tunu'! Poate doar la Muzeul Militar, şi acelea sechestrate în sicriul lor de sticlă... Atunci de ce să fi dispărut? Din cauza unor feţi-frumoşi? Nu ştie, nu cunoaşte, n-a auzit pe strada lui. Ilene Cosînzene se găsesc, ce-i drept, dar ele au fost totdeauna la discreţia zmeilor.

— Nu-i aşa, micuţo? Nu-i aşa că ţie nu-ţi fac bine chiflele cu sare şi chimen? Ia dă-le 'ncoa!

Zmeul le ronţăie, apoi, cu mîna întinsă, rînjeşte;

— Ce mai papă zmeul?

Fetiţa dă colţul zorită, şi Tudorache se miră sincer:

„De ce or fi dispărut zmeii? Trebuie să fie o greşeală, e loc destul pentru ei.”

— Nu-i aşa, ţîcă? Tu ce ai pentru nenea în ghiozdănaş?

Copiii sînt proşti. Ai zis o dată „bau-bau!” — şi te alegi cu te miri ce: un sandvici, o prăjitură... Uite, ăsta mi-a lăsat un ciorap desperecheat... Plin cu caramele şi ciungă.

Şi astfel prostănacul zmeu se înfiripa în cartier. N-avea solzi, nici aripi, nu slobozea flăcări pe nas şi nici vorbă de mai multe capete. O, nu, Tudorache avea unul singur, şi de ăla — ce să mai vorbim.

Tudorache-zmeul se bucura. Îşi găsise rostul. Pentru un zmeu timpul trece repede, plin de înfruntări şi satisfacţii. Şi de neprevăzut. Mai ales de neprevăzut!

Căci, într-o bună zi, cînd vîntul scutura ultimii arţari, iar soarele se căznea să îşi ponteze prezenţa măcar cu cîteva raze, iar Tudorache pîndea în pragul şcolii ieşirea cosînzenelor, cugetînd ce grozav este să fii singurul zmeu din cartier, se trezi înconjurat de copii. Zmeul simţi că e ceva în neregulă şi vru să-şi ia tălpăşiţa, dar cercul se strîngea în jurul său, aşa încît clipi din ochi şi zise, zîmbind strîmb:

— Salut, băieţi. Ce mai faceţi?

Băieţii tăceau.

— Ei, la revedere... Eu mă grăbesc.

N-avea însă cum trece din strînsoarea băieţilor, aşa încît, văzîndu-i ameninţători şi tăcuţi, scînci speriat:

— Ce-aveţi, bă?

— Nimic, vrem să te săturăm. Atît.

Atît ziseră copiii, şi din ghiozdanele lor începură să iasă la iveală plăcinte şi covrigi, gutui şi dovleac copt, biscuiţi şi salam, gogoşari şi ciocolată. Plus două franzele şi o halcă de slănină cu boia.

— Le mănînci pe toate. Acum, de faţă cu noi.

— Uite, ai şi două sticle de apă minerală, zise cel mai mic dintre băieţi. Poftă bună!

— Mănîncă-le pe toate, mîine te căutăm din nou, cu altele.

APA
ERALĂ
APA
MIN

— Şi poimîine...

Din clipa aceea însă, exact din clipa aceea, zmeului îi pierise pofta de mîncare. Se zice că ultimele cuvinte pe care le-a rostit în calitate de zmeu ar fi fost: „Băieţi, vă rog, daţi-mi voie pînă afară”... O fi, n-o fi aşa, nu ştiu. Ştiu doar că din ziua aceea de pe strada noastră a dispărut un zmeu. Aşadar, cum au dispărut zmeii? Pentru mine e clar: exact ca în basme. Nu duc ei casă bună cu feţi-frumoşii. Oricît de micuţi ar fi aceştia.

N-AM CUVINTE

NĂPUSTINDU-SE PE UŞĂ, BĂIATUL SE OPRI, tremurînd de indignare, în faţa biroului meu. Vorbi fără să-şi tragă sufletul. Era Cămui Aurel. Stoper. Clasa a VI-a. Căpitanul echipei de fotbal.

— Vă spun sincer, nu găsesc cuvinte...

Lăsîndu-l cîteva clipe să-şi caute cuvintele în fundul bascului pe care-l răsucea în mînă, ca un şofer volanul la serpentine, mi-am privit cu atenţie iritatul vizitator. Furtună. Obrazul — nor. Ochii — fulger. Vocea — tunet.

— Nu se poate. Asta întrece orice... Vă spun sincer, n-am cuvinte... Să-i daţi, vă rog, în vîrful peniţei...

— Pe cine? am întrebat.

— Pe toţi. Toată formaţia! Ăştia sînt!

Îmi întinse pe masă o hîrtie în pătrăţele, pe care, în cunoscutul evantai al formaţiilor de fotbal, se înşirau 11 titulari şi 3 rezerve. Am întrebat:

— Sînt din echipa adversă?

— Nu! mormăi posomorît vizitatorul, şi continuă aproape plîngînd: Ai mei! Ai mei sînt! Eu sînt căpitanul.

— Şi, am întrebat nedumerit, îţi dai echipajul, vreau să zic echipa, în vîrful peniţei?

— Da! izbucni cu ciudă.

—Ciudat.

— Da? Ei bine, ascultaţi. Vă spun sincer, nu găsesc cuvinte... Am hotărît încă din ianuarie să „dăm” meci cu şcoala vecină; eu, Cămui Aurel, am făcut provocarea... „Vă provocăm la un meci amical, dar cu cupă, pe terenul Cotroceanca, în tenişi şi fără ofsaid sau cum vreţi voi, în ziua în care vă convine. În caz de neprezentare, forfait 6:0 pentru noi! 0 poartă aducem noi, restul vă priveşte.” Vedeţi? Aici e semnătura mea. Am fugit de la ora de matematică şi le-am dus provocarea. N-au vrut pe Cotroceanca. Am făcut altă provocare. Asta e. Tot eu, Cămui Aurel, le-am dus-o. E scrisă cu peniţa rondă: „Să veniţi cu

numere pe spate, şi noi la fel. Un arbitru dăm noi, unul voi, şi pe ăl de centru îl tragem la sorţi…” N-au vrut la sorţi. Am făcut altă provocare… Da, asta e… tot pe caietul de aritmetică… Ce mai? Un caiet am consumat. Priviţi... şase provocări… Am stabilit totul. Citiţi-o pe ultima. E scrisă pe trei pagini… La toate m-am gîndit... eu singur... dacă e timp nefavorabil, dacă se dezumflă mingea, dacă e după injecţii, mă rog… ore întregi m-am gîndit...

— Ore de matematică, nu-i aşa?

— De unde ştiţi? mă întreabă băiatul, uimit.

— După hîrtie, am răspuns.

— Da. Aşa e. Pe urmă, fă, băiete, formaţia! Uitaţi hîrtiile… Prima variantă: Ionescu, Crihan bătrînul, Iacobescu, eu stoper, Crihan tînărul... A doua variantă: Rădulescu portar... Nu, asta-i a cincea! Ce să vă mai spun? N-am cuvinte… Pînă la sfîrşit, a ieşit… Pe urmă, ocupă-te, Cămui, de echipament… Eu, cu mîna asta, am cusut numerele pe spate, eu, Cămui Aurel.

— Şi tot în ora de matematică…

— De unde ştiţi?

— Daca e vorba de numere...

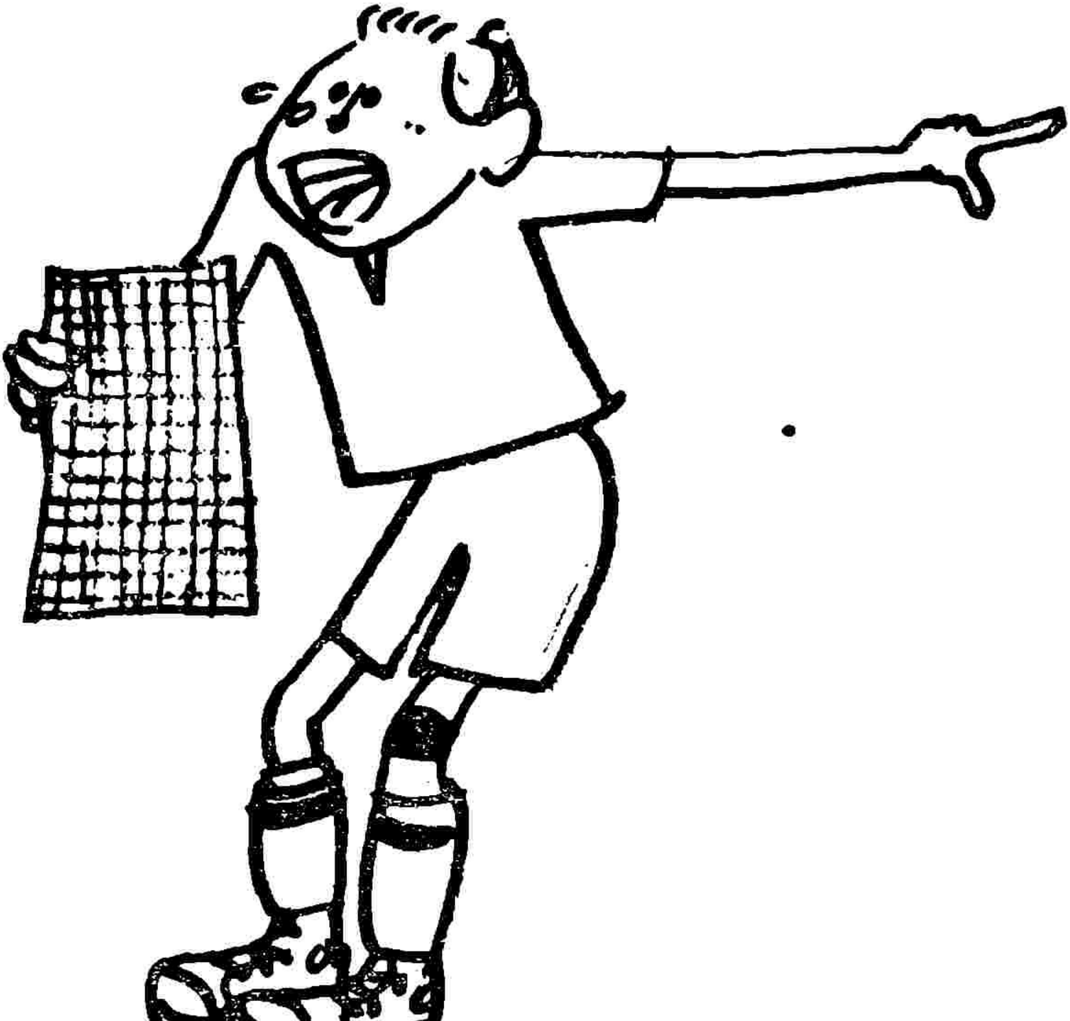

— Sigur. A, şi p-ormă antrenamentul... emoţii... minge, fluier, flori, cupă şi, după atîta treabă, vacanţa! Ziua meciului. Priviţi, de la meci viu, de pe teren, gata echipat, direct la dumneavoastră.

— De ce?

—Ca să-i daţi în vîrful peniţei pe toţi! Vă spun, n-am cuvinte... Mă uitam la băiat. Nu-i trecuse furia. Dimpotrivă. Obrazul — nor, Ochii — fulger. Vocea — tunet. Trebuia să se fi întîmplat ceva grav, desigur. Am întrebat:

— Dar ce s-a întîmplat cu băieţii? Nu s-au prezentat la meci?

— Ba da.

— Joacă brutal?

— A, nu!

— Protestează la deciziile arbitrului?

— Nu există.

— Atunci?

— Vă spun sincer... nici n-am cuvinte... Ştiţi ce-au făcut? Ştiţi de ce au fost în stare?... Ei bine, n-o să ghiciţi niciodată... Nu m-au primit să joc! Pe mine! Cămui Aurel. Stoper. Căpitanul echipei... Şi ştiţi de ce?

— Ştiu. Din cauza matematicii.

— Da. Pentru că sînt căzut la matematică... E nemaipomenit! Vă spun sincer, nici n-am cuvinte. Vă rog să-i daţi în vîrful peniţei...

Băiatul îşi oprea cu greutate lacrimile. Vorbea căutîndu-şi batista:

— Să nu mă lase ei să joc, pe mine, Cămui Aurel, stoper, căpitanul echipei, şi care mi-am sacrificat toate orele de matematică din trimestrul II pentru meciul ăsta...

Băiatul lăcrima de-a binelea, deşi nu-şi găsise încă batista. M-a impresionat, vă mărturisesc. I-am promis că voi ţine seama de rugămintea lui. Iată, îmi îndeplinesc făgăduinţa: dau prin prezenta pe toţi colegii amărîtului căpitan „în vîrful peniţei”. Şi, vă rog să mă credeţi, vă spun sincer — vorba lui Cămui — n-am cuvinte... ca să-i felicit! Bravo, băieţi!

SCRISOARE PE ADRESA

UNUI CHIULANGIU

ÎN SFÎRŞIT, M-AM HOTĂRÎT să-ţi scriu, vitregul meu stăpîn. Sînt servieta ta, preaamărîta ta servietă. Trebuie să-ţi spun că n-am fost totdeauna amărîtă. Dimpotrivă. A fost o vreme — acum o lună şi ceva — cînd eram mîndră, fericită... Şi cum era să nu fiu, cînd, abia ieşită din rafturile librăriei, intram de-a dreptul în clasa a VII-a, şi încă la braţul tău? Aveam impresia că şi tu eşti mîndru de mine şi asta mă bucura şi mai mult, deoarece — trebuie să-ţi mărturisesc — mi-ai plăcut de la prima vedere. Erai — şi eşti şi acum, cînd nu-mi mai placi deloc — înalt, voinic, vesel şi sportiv. De altfel, dacă ţii să afli amănunte, sportivă sînt şi eu. Nu te uita că acum sînt o biată servietă. Pe vremuri, la secţia pielărie, era cît p-aci să devin mănuşi de box!

Aşadar, îmi ziceam acum o lună şi ceva: „Iată cum mi-a surîs norocul. O să mă duc la şcoală, şi o să învăţ de toate, şi o să fiu respectată şi de tine, stăpînul meu, şi de alţii.” Eram doar o pereche atît de reuşită !

Tocmai de aceea cînd, într-o bună zi de la începutul şcolii, am văzut orarul lipit pe dinăuntrul capacului meu, mai să mă înăbuş de fericire. Aveam ce învăţa: şi fizică, şi chimie, şi algebră, şi cîte altele, de care nici nu auzisem. De abia aşteptam să intru a doua zi la ore. Citeam îmbujorată pe orar: „Prima oră, fizică, a doua, chimie, a treia, matematică”. Ţii minte cum străluceam cînd am plecat de acasă? Acum pot să-ţi mărturi-sesc: de fericire! În sfîrşit, am ajuns undeva şi ne-am oprit. Nu era nici o şcoală primprejur. Eram mirată. Dar mi-am zis: „Stăpînul meu ştie mai bine ce e şi unde se predă fizica”. M-ai aşezat — era ora 8 — jos, la vreo şapte paşi de o haină a ta, apoi ai început să alergi împreună cu alţi cîţiva după o minge. În cîteva minute — numai ochi şi urechi — am învăţat o mulţime de lucruri din fizică. Era, probabil, prima lecţie. O ţin minte şi acum pe dinafară. Ea conţinea, spre încîntarea mea, o bogăţie de noţiuni ca: Şuut! Bară! Corner! Henţ! Fault! Ofsaid!

Văzîndu-te atît de inimos şi de aprins, alergînd cu limba scoasă, să deprinzi aceste noţiuni, am tăcut chitic, şi cînd noţiunea „şut-bară” mi-a căzut ca un trăsnet în cap, dîndu-mă vreo cîţiva paşi de-a berbeleacul, şi cînd altă noţiune — „talpa” — mi-a julit obrazul, şi cînd lucrarea practică numită „henţ-careu” a spart în zeci de cioburi călimara, împroşcindu-mă toată de cerneală.

Aşa o fi în clasa a VII-a, aşa o fi la fizică, îmi ziceam, aşteptînd să se sfîrşească odată prima lecţie. Şi iată că la sunetul unui fluier s-a dat recreaţie... „Acum e bine, mi-am zis, începe chimia... Voi cîştiga noi cunoştinţe.”

M-ai luat, într-adevăr, şi m-ai dus în celălalt capăt al terenului. Am aflat, aşadar, că pentru chimie trebuie „schimbate porţile”. Curînd, la un nou şuierat de fluier, a început chimia. Aşteptam. Spre marea mea uimire însă, acest nou obiect semăna întru totul, uimitor, cu primul. Absolut, dar absolut aceleaşi noţiuni: Şuut! Gol! Henţ! Fault-careu! Ofsaid!

Ce să mai spun de mirarea mea cînd, ora a treia, la algebră, mi-a fost dat să aud exact aceleaşi noţiuni!? În plus, doar noţiunea matematică de: „4 — 0” care — mi-am dat seama — te făcea foarte fericit şi chiar respectat. Apoi ne-am dus acasă şi ne-am odihnit.

A doua zi aveam geografie, română şi anatomie. În prima oră am poposit pe o costişă, într-un crîng. „Da, asta geografie ! mi-am zis. În aer liber, în natură”. Şi aşteptam, numai ochi şi urechi. Ai uns, preţ de un ceas, cu clei, nişte scaieţi. În ora de română te-ai pus la pîndă, tîrîndu-te de-a buşilea. La lecţia de anatomie, în schimb, ai prins vreo trei sticleţi ce se încleiaseră, amărîţi, pe scaieţii de la geografie.

Ai plecat spre casă fericit. Eram şi eu, servieta ta. Aflasem ce-i geografia, şi româna, şi anatomia. Simplu. Într-o jumătate de zi.

Ziua a treia aşteptam istoria şi geometria. Am poposit pe malul unui rîu, la pescuit. M-am dumirit curînd: diferenţa dintre istorie şi geometrie este că la istorie prinzi trei plătici, iar la geometrie numai două.

Erai mîndru. Şi eu. În trei zile, programa ta şcolară nu mai avea nici un secret pentru mine. Îmi cunoşteam toate îndatoririle: la fizică, chimie şi algebră trebuia să încasez lovituri

de picior, la geografie şi română să adăpostesc sticleţi, iar la istorie şi geometrie să miros a peşte.

Şi, tocmai cînd mă socoteam atotştiutoare, a început încurcătura. Căci în ziua a patra, cînd mă pregăteam din nou la fizică, m-ai dus la pescuit, ceea ce, după cum se ştie, era istorie; în ora de istorie, nici vorbă de plătici, ci de sticleţii de la geografie, iar la română, cînd aşteptam să mă tîrăşti de-a buşilea pe vreo costişă, m-ai pus deoparte şi-ai început să alergi după mingea de la fizică şi geometrie ! ! !

De atunci, mereu aşa, şi nu mai pricep nimic. Sînt zăpăcită de tot şi nefericită. Mă credeam învăţată, şi acum îmi dau seama că nu ştiu nimic. Mă credeam folositoare, şi acum, cînd car între despărţiturile mele plătici, îmi dau seama că nu de mine ai nevoie.

Mă credeam respectată, şi ce aud mereu?

— Uite o servietă de chiulangiu !

Ai auzit? Aşa îmi zic toţi. Acum ştiu totul: eşti un chiulan- giu ! Şi sînt amărîtă foc.

Şi poţi să afli, vitregul meu stăpîn, că dacă mîine o să facem din nou fizică la două porţi, pe mine — cum se zice — m-ai

pierdut de muşteriu. Tot n-ai nevoie de servietă. Mă duc la fabrică şi cer să mă prefacă în ceea ce era să fiu făcută de la început: într-o pereche de mănuşi de box. Ai priceput? Cred că e clar. De aceea închei cu nerăbdare şi semnez,

A ta servietă amărîtâ.

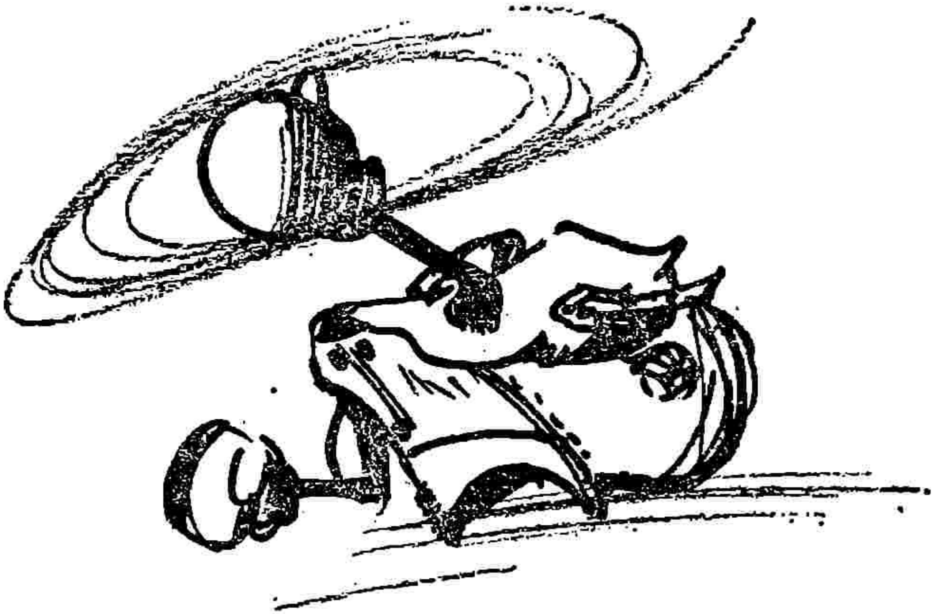

MI S-A TERMINAT CAIETUL

— IA TE UITĂ! S-A TERMINAT... şi doar alaltăieri l-am cumpărat? !

Uimirea băieţandrului din clasa a III-a era neprefăcută. Nu, nu aveam de-a face cu unul din aceia care pitesc caietul în ghiozdan şi zic cu nevinovăţie:

— Mi s-a terminat caietu', tovarăşe învăţător. N-am putut scrie tema. N-am avut pe ce...

Caietul cu pricina se isprăvise cu adevărat! Ciudat însă: s-a împuţinat — ce zic eu? — s-a topit, da, acesta era cuvîntul potrivit, s-a topit ca o zăpadă sub razele soarelui. Nu mai rămăsese din el decît o pojghiţă de caiet, la umbra celor două coperţi... Toate celelalte file şi-au luat zborul, smulse parcă de un vînt ciudat. La ceilalţi copii foile caietului nu zboară, nu mor, nu se topesc văzînd cu ochii. Atunci ce s-a întîmplat cu acest caiet? Ce rău ascuns i-a împuţinat foile? Trebuia dezlegat acest mister! Cu orice preţ. Dacă e o molimă necunoscută pînă acum, şi ea se întinde şi molipseşte toate caietele din clasa a III-a, din toată şcoala, din toate şcolile?

Aşa mă frămîntam într-una din zilele trecute, martor fiind la exclamaţia băiatului.

Caietul se terminase, nu încăpea îndoială. Mă uitam la coperţile uscate, ca nişte aripi jumulite, fără puteri... Şi, în timp ce căutam să dezleg misterul, auzii chiar lîngă mine un clinchet de bicicletă. Am tresărit.

— Cine a intrat cu bicicleta în clasă?

— Eu.

Vorbea o foaie de caiet. Ciudat! O foaie cu pătrăţele, exact ca cele din caietul ce-l aveam în mînă.

— Mă plimb de alaltăieri, continuă foaia. Şi nu sînt singură, căci n-am plecat la o plimbare oarecare, ci într-o adevărată cursă ciclistă. Sînt însă singura care am mai rămas pe drum. Poate pentru că la mine roata din faţă e niţel în „opt” şi n-am nici şa. A uitat băieţaşul să mi-o deseneze. Dar nu-i nimic... Noi, foile de hîrtie, putem pedala şi aşa. Priviţi, am încălecat pe-o roată şi v-am spus povestea toată...

„Aşadar, molima caietului a fost pasiunea pentru desen a stăpînului”, îmi ziceam, încercînd să-mi dau seama cam cîte biciclete o fi trimis în turul clasei ciclistul nostru cînd, deodată, un zbîrnîit ce cobora şi se îngroşa îmi îndreptă cercetările în altă direcţie. Spre tavan. Era un avion.

— Ciudat! am exclamat. Aterizezi pe un caiet?!

— De aici am plecat, aici mă întorc. Acesta e aerodromul meu obişnuit. Priviţi ce aripi am, ce fuzelaj, ce coadă... Vă place zborul meu lin, elegant? Dar cîtă străduinţă a trebuit din partea constructorului, nu mă întrebaţi!? Cîte modele şi cîte zboruri de încercare! Aproape că i s-a terminat caietul. Dar mi se pare că vă deranjez cu zbîrnîitul meu. Văd că sînteţi îngîndurat...

— Da. Fac o socoteală, am răspuns. Caietul a avut alaltăieri cincizeci de file. Cinci-şase biciclete, cinci-şase aeromodele fac cel mult o duzină de foi... în vînt, ca să zic aşa. Dar unde or fi pierit celelalte?

În aceeaşi clipă, cineva sună din corn, aşa cum sunau altădată poştaşii.

— Poşta?

— Da, o poştă demodată. Sînt un bileţel care îşi caută adresa. Am plecat din caiet „F. F. urgent”, conţinînd cîteva rîndu-leţe, dar m-am împotmolit. Am ajuns la un punct mort. Catedră îi zice.

„Iată, deci, cum se împarte vina”, cugetam, continuînd să adun în minte filele descoperite, pentru a ajunge la... scădere. Dar rezultatul nu era cel din... caiet. Mai aveam şi alte foi lipsă la apel. Cum şi unde or fi pierit?

— Aici! Aici! Aici!

Vocile veneau din coşul de hîrtie.

— Ce-i cu voi acolo? Sînteţi tefere, după cîte văd. N-aţi avut nici un accident. Nici de bicicletă, nici de avion, nici...

— Da. Noi avem nişte cusururi mult mai mici.

— Şi atunci de ce sînteţi la coş?

— O, acesta nu e cusurul nostru. E al stăpînului nostru. E nervos. Cum se iveşte o mică, neînsemnată greşeală — şi din grabă face nenumărate asemenea greşeli — ne rupe. Rupe la fiecare temă cinci-şase foi. Priviţi... Trebuia să scrie cuvîntul există. Pe prima foaie a scris ezistă, pe a doua eczistă, apoi ecgzistă, apoi esicstă. Deabia pe urmă s-a gîndit... să se gîndească mai bine.

Ajunsesem la capăt. Dădusem aproape de urma întregului caiet. Acum mă dumirisem. Mai lipseau doar trei foi. Întîrziau să se ivească, şi tocmai mă gîndeam, oarecum plictisit de toată povestea, să întrerup cercetările, cînd am auzit o voce:

— Ei, ce faci? De ce stai?

— Aştept încă trei foi. Nu ies la socoteală...

— Cum de nu? Noi sîntem.

— Bine, dar voi sînteţi albe, nepătate, neîndoite! De ce nu sînteţi în caiet?

— Pentru că ne-am desprins singure. Aşa se întîmplă totdeauna într-un caiet cu file rupte. Unele se desprind de la sine.

— Şi ce să fac cu voi? Să vă aşez la loc, în caiet?

— A, nu, răspunseră într-un glas cele trei foi. Folosiţi-ne dumneavoastră. Scrieţi despre năravul acestor şcolari! Caietul acesta s-a terminat tot. Măcar să se termine cu folos... să nu se mai întîmple.

Cele trei foi aveau dreptate. M-am aşternut pe scris. Acum povestea este gata şi, după cum vedeţi, are exact trei foi...

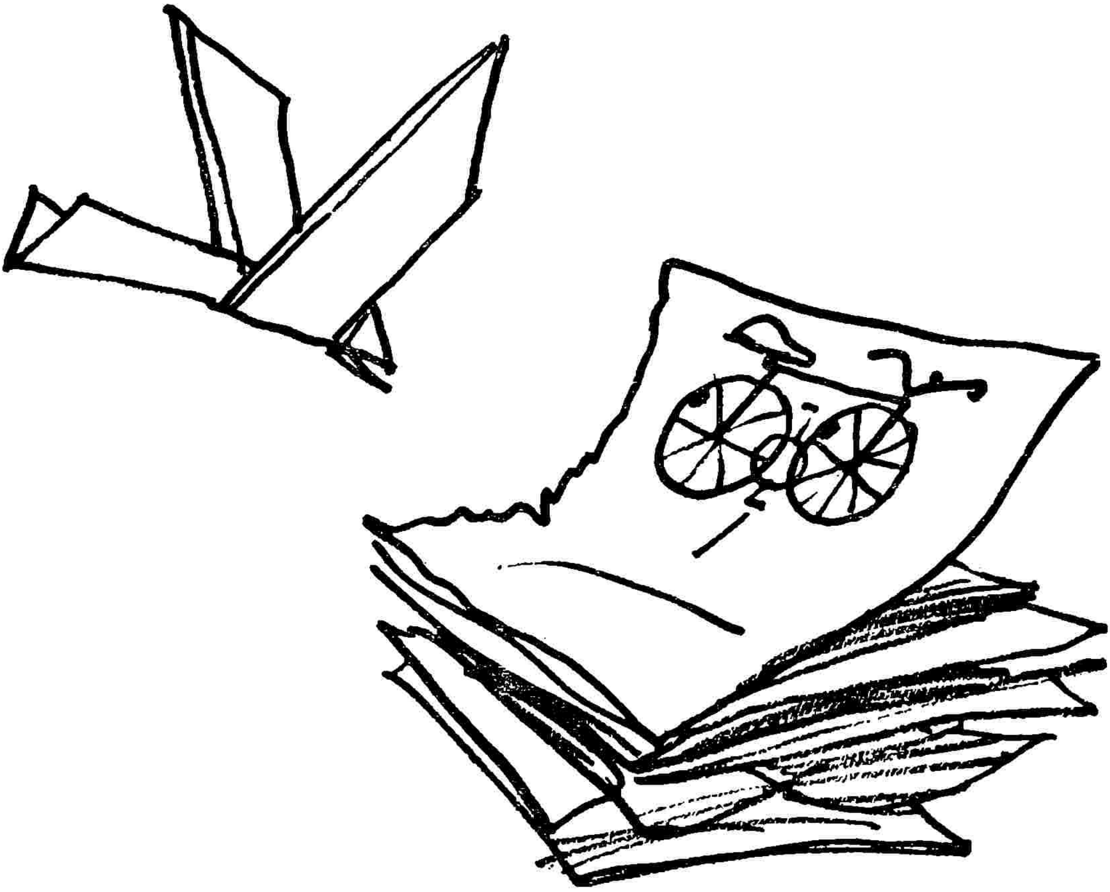

CAVALERUL DREPTĂŢII

MĂRTURISESC SINCER, CU PLĂCERE CHIAR, îl invidiez pe Gogu Buzdugan. Şi nu atît pentru bicepşii lui de beton (şi la nevoie de cauciuc), cît pentru caracterul său cutezător şi generos, şi mai ales, da, mai ales pentru cavalerismul său. „Onoarea mai presus de orice” pare să fie deviza sa care, nescrisă pe vreo eşarfă, scapără cu prisosinţă în ochii lui înflăcăraţi. Nimic nu scapă acestor ochi. Nici cea mai milimetrică — dar ce zic eu? — microscopică abatere de la legile onoarei. Pesimiştii n-au decît să deplîngă agonia cavalerismului. Bocetul lor mă lasă rece. Ei nu-l cunosc pe Gogu Buzdugan! Ei n-au văzut pe noul Argus (dublat parcă de vechiul Hercule), repezindu-şi scrutător privirea, şi la nevoie pumnii, întru apărarea nobilului ideal: onoarea !!

Iată-l! Freamătă. De undeva de la etaj se aude un bîzîit întretăiat ca hîrşîitul unui ac de patefon pe o placă crăpată. Cavalerul cunoaşte acest zgomot: un plîns de fată, cu sughiţuri! O victimă? Din două salturi a şi ajuns la etaj. Ghemuită, cu nasul pe o policioară a colţului viu, plînge o fetiţă. Şi aşa, boţită, plînsă şi despletită, pare mai degrabă o salcie plîngătoare, răsărită dintr-unul din ghivecele de lut.

—De ce plîngi? o întreabă cu voce tunătoare cavalerul.

— M-a bă-tut un bă-iat, răspunde fetiţa, sughiţînd ca pentru a despărţi cuvintele în silabe.

—Cine? Care a îndrăznit?

În ochii cavalerului, sub sprîncenele încruntate, s-a făcut întuneric. Un întuneric zămislitor de fulgere.

— Uite, ăla, arată fata un băiat cu tricou marinăresc.

— Hai cu mine.
O ia de mînă, şi aşa, întunecat, răzbunător, răvăşit de indignare, se îndreptă către agresor.
— Ascultă, mă, huliga-
nule, de ce ai lovit această
biată fetită? Netrebnicule,
nu vezi ce slabă e?
—Eu? Am lovit-o eu? se dezvinovăţeşte pierdut matelotul. Am îmbrîncit-o aşa... în glumă. De fapt nici n-am atins-o... şi pe urmă, se smiorcăie huliganul cu ochii ţintă la bicepşii cavalerului, şi ea mi-a zis „obraznic”!
Fata sughiţe, împletindu-şi codiţele. Explică:
— El mi-a pus piedică şi m-a tras de coade, şi eu i-am zis atunci obraznic, şi el a început să mă-nghion-tească.

Cavalerul rămîne cîteva clipe pe gînduri, cumpănind în tăcere. Apoi izbucneşte deodată către fată:
— Care va să zică l-ai făcut obraznic? Cum îţi permiţi tu, o musculiţă, să insulţi un băiat? Bine ţi-a făcut! Şterge-o, că-ţi dau un brînci de nu te vezi!

Petrece din ochi, tremurînd de furie reţinută, pe „musculiţa” ce a luat-o la fugă pe scări şi, întorcîndu-se spre marinar, îl bate pe umăr, cavalereşte:

— Uite ce e, amice. Te rog să mă ierţi. Ştii, eu credeam că ai bătut-o fără nici un motiv... Dar dacă te-a jicnit, sînt de acord. Asta e o chestie de onoare!

De aceea ziceam la început: pesimiştii n-au dreptate. Cavalerismul n-a pierit. Ei nu-l cunosc pe Gogu Buzdugan!

BĂIATUL CU SEMNELE

ERA O ZI DE PRIMĂVARĂ TIMPURIE ŞI CALDĂ, cînd l-am cunoscut, la un telefon public, pe băiatul desenat alături. Şi, vă rog să mă credeţi, dragi cititori: de data aceasta desenatorul n-a exagerat cîtuşi de puţin. Chiar aşa arăta. Poate, adică sigur, ceva mai transpirat. Încolo, cum îl vedeţi: încotoşmănat cu paltonul de sub care ieşeau pulpanele unui trenci umflat, cu două sau trei veste — nu-mi amintesc precis — cu trei cravate — asta-mi amintesc precis — şi totul, totul înnodat din creştet pînă în tălpi. Aşa, înfofolit şi ud — vă rog să mă credeţi şi de data aceasta — părea exact o varză scoasă de la murat.

Oamenii de la telefon îl priveau cu compătimire, ca pe un bolnav.

— Amigdalită? îl întrebă o bătrînică, gata să-i dea rîndul la telefon.

— Aş. Nici vorbă, răspunse băiatul, înălţînd din umeri.

— Atunci laringită, presupuse un tînăr. Ai de vorbit, desigur, la o farmacie. Poftim!

— Nu am laringită, mormăi băiatul.

— Pleurită, de bună seamă, se auzi un alt glas. Băiatul are treabă cu vreun spital. Lăsaţi-l să vorbească!

Şi toţi erau gata să se dea deoparte, cînd băiatul începu să rîdă:

— Vă mulţumesc că mi-aţi dat rîndul, dar nu vă îngrijoraţi. Nu am nimic... Dar, dacă vreţi, am teze. Ideea asta, zise arătîndu-şi ţoalele, mi-a venit de la o batistă. Mai precis, de la un nod de batistă. Cunoaşteţi metoda? E simplă: Te paşte primejdia să uiţi ceva? Pac — un nod la batistă! E vorba să nu uiţi ceva şi încă ceva? Pac, pac — două noduri, şi aşa mai departe, pac-pac-pac-pac! Adio uitare! Vii la teze cu mîinile în buzunare, fluierînd, fără ghiozdan. Maculatorul de istorie — batista de la piept; caietul de geografie — o batistă cadrilată; la geometrie, la aritmetică — una în dungi, respectiv pepit... Nici nu mai dau pe la librărie. Direct la Textila:

— Daţi-mi o batistă, vă rog.

—Mare, mică?

—Poa’ să fie şi mai mică... Pentru dealurile subcarpatice.

Sau vin la mama, în ajun de lucrări scrise:

—Mămico dragă, nu mai ai cinci batiste?

— Of, m-ai omorît cu batistele, zice, pune-ţi în nas nişte picături... Gomenol.

— Ce Gomenol? Care Gomenol? Pentru mine guturaiul e o binefacere... Hm...

Băiatul tăcu o clipă, apoi continuă cu un surîs pe buze:

— Mai ies şi încurcături. Într-o zi, după ce lucrasem toată zoologia, artistic, în 65 de noduri, ies niţel la aer, şi cînd mă întorc, dezastru! Mama spăla. Băgase în albia de rufe toată clasa elefanţilor... Batracienele erau un clăbuc, şi tocmai turna din nou apă fiartă peste dromaderi şi cămile. Eh, mare lucru nodurile! Termini cu batistele, treci la şireturile de la pantofi. Exemplu: Istoria. Un nod, asta înseamnă că avem despre Rareş. Încă un nod, pentru că a avut două domnii. Bucla dublă înseamnă o mie de ani, un nod cu buclă simplă — suta, nodul ăsta — zece, unităţile le

scriu pe unghie. S-a terminat un şiret? Trec la celălalt pantof: domnia a doua.

Războaiele le port în batiste. O batistă călcată: n-a avut războaie. Una şifonată: a avut, şi le-a pierdut. Nod marinăresc: bătălie navală. Nod pescăresc, bătălie pe apă curgătoare — Vaslui, Călugăreni, Podul Înalt, depinde. D-aia nici nu port sandale. Iau bocancii... Deh, şireturi mai lungi! Acum, la teze, merg — uite aşa — încotoşmănat: cojoc, fulgarin, pantalon, bocanci... Şi e cald, cald al naibii — şi afară şi în clasă. Stau lîngă sobă. Uf, de s-ar isprăvi odată! Măcar un bocanc să dau jos. Nu vă închipuiţi ce greu e! Dorm cu ei în picioare. Nu mai pot desface şireturile. Două zile am muncit să pun la punct nişte formule de chimie... Pe urmă, ah, pe urmă dau jos şi palton, şi trenci, şi vestă... Le duc la spălătoria chimică. Dar pînă atunci nici vorbă de aşa ceva. Nu! Am mai păţit-o odată... Nu ştiţi? Mi s-a topit toată America de Sud: avea nasturi de cazeină! Acum, continuă băiatul clipind cu şiretenie din ochi, dau telefon acasă. Mi-am uitat un fular. Fularul cu numărul cămilelor din Africa de Nord... Ce bine că mi-aţi dat rîndul la telefon! Vă mulţumesc.

Oamenii de la telefonul public ştiau acum că băiatul nu este bolnav nici de amigdalită, nici de laringită, şi nici de pleurită, dar îl priveau cu atîta compătimire, de parcă ar fi fost suferind de toate trei boli la un loc.

Băiatul se pregătea tocmai să formeze numărul, cînd bătrînica se apropie de el şi, privindu-l cu aceeaşi nesfîrşită milă, îi zise, dîndu-l deoparte cu un brînci:

— La urmă, nepricopsitule! La coadă!

DUBLA CALITATE

SFÎRŞIT DE TRIMESTRU.

Sandu a primit sarcina să scrie la gazeta şcolii (reţineţi: a şcolii) un articol despre situaţia la învăţătură din clasa a VII-a şi în primul rînd, fireşte, despre situaţia pionierilor. Simplu, nu-i aşa? Rupi o foaie din caiet, tragi un chenar dublu cu cerneală roşie, trînteşti un titlu „pe două coloane”, cu peniţa rondă, şi pe urmă transcri cu grijă... vechiul articol din gazeta clasei (care nu are decît un singur chenar şi nici un titlu prea... gazetăresc). Într-adevăr, nimic mai simplu la prima vedere. Dar numai la prima vedere. Căci cum o să-l dea Sandu pe Mitică D. Dumitrescu la gazeta şcolii? (Reţineţi: a şcolii.) Da, pe Mitică Dumitrescu, vechiul şi bunul său coleg de bancă, pe blîndul Mitică, generosul proprietar al veşnic umflatei serviete de muşama, mirosind toamna a gutui şi iarna a caltaboş? Pe tăcutul Mituş, neobosita sa umbră, pe Miti, inegalabilul copist de planuri şi rapoarte de activitate? Oroare! Ar fi să scrie aşa:

„În încheiere, nu putem şi n-avem de gînd să ascundem că însăşi onoarea detaşamentului nostru e pătată de pionierul Dumitru D. Dumitrescu, care a căzut la cinci obiecte”. Sau, în cel mai bun caz: „N-ar fi cazul ca unii pionieri să se trezească la

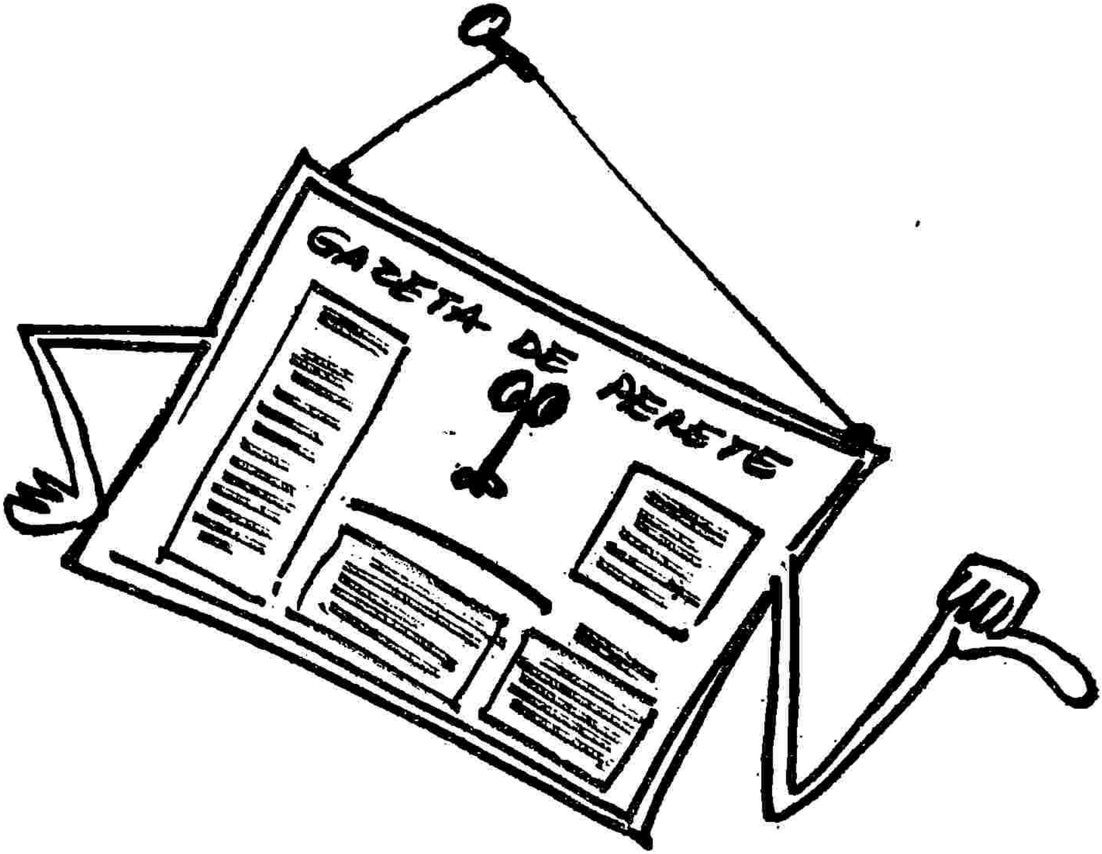

realitate şi să-şi îndrepte situaţia pînâ nu e prea tîrziu?” Şi, în paranteză: „(Dumitrescu D. Dumitru ce părere are?)”

Şi asta la gazeta şcolii! Aşezată în hol!! În faţa cancelariei, chiar lîngă sala de festivităţi — unde au loc şedinţele cu părinţii !!! Să-l faci, care va să zică, de rîs în faţa şcolii, a cartierului, a oraşului! Şi asta în calitate de prieten? Peste putinţă! Dar, la urma urmei, în calitate de pionier ce-ar putea face? Să nu scrie articolul? Nu se poate. (Şi încă degrabă. Şi aşa a întîrziat destul.) Să nu scrie despre Mitică Dumitrescu? Imposibil. Atunci? Atunci să scrie articolul în dubla lui calitate: de pionier şi de prieten.

Iată articolul, aşa cum a apărut la gazetă:

„Situaţia la învăţătură în clasa noastră se prezintă bine. Din douăzeci şi opt de elevi, douăzeci şi cinci sînt promovaţi. Cinste

lor! În schimb, elevul Dumitru D. Dumitrescu, deşi corijent la geografie, îşi duce cu cinste la îndeplinire sarcina de a deschide geamurile în fiecare recreaţie, ştiut fiind că o clasă neaerisită dăunează sănătăţii şi muncii noastre. La fel la botanică, în ciuda faptului că are media patru, are o grijă permanentă ca toţi elevii clasei noastre să-şi cureţe bine ghetele la intrarea în clasă, iar la matematică — atît la algebră cît şi la geometrie — deşi el personal, cînd e scos la tablă, nu scrie, la drept vorbind, nimic, se preocupă zi de zi ca tabla să fie totdeauna ştearsă şi buretele ud. Aceasta este situaţia la învăţătură în clasa noastră.

Cinste elevului Dumitru D. Dumitrescu!”

A doua zi, la intrarea în clasă, băieţii îi întorc unul după altul spatele:

— Halal pionier!

Şi, în timp ce se aşază nedumerit în bancă, bunul, blîndul, generosul Mitică Dumitrescu se ridică ţeapăn şi se strîmbă cu gura unsă de caltaboş:

— Halal prieten!

UN BĂIAT CITIT

TITI BRUMĂRESCU E UN BĂIAT GROZAV DE CITIT. Citeşte pe rupte. Şi nu ca alţii, o carte pe lună sau, în cel mai bun caz, una pe săptămînă. Titi citeşte o carte (una!) pe oră. Oricît ar fi de groasă! E de ajuns, de altfel, să-l auzi vorbind despre cărţile pe care le-a citit, ca să-ţi dai seama că ai de a face cu un adevărat maratonist al lecturii.

— Tu ai citit cartea aia? Grozavă carte! îşi împărtăşeşte el neobosit şi oricui entuziasmul în recreaţii. Gro-za-vă! Desface cuvîntul în silabe, cu pofta cu care ar desface o piersică mustoasă.

—Care?

— Una cu scoarţa galbenă, de vreo două deşte... Cum naiba-i spune? Ah, îmi scapă titlul, dar e grozavă!... De două ori am citit-o... În ora de geometrie... azi dimineaţă.

— Cu un cîine pe scoarţă?

— Nu... Galbenă, dar fără cîine... A, ştiu la ce te gîndeşti. Aia cu cîinele e alta... Îmi amintesc! Am citit-o în ora de chi-mie. Bună carte şi asta! Mai ales acolo unde se-ntîlnesc ăia doi cu alţi doi... Uite, dom’le, îmi scapă titlul, se căinează el, dar pot să ţi-o povestesc. Stai să vezi, rîzi să te prăpădeşti. Pufneşte în rîs cîteva clipe, apoi, înveselit, începe să povestească hohotind: E cu unu’ care pleacă nu ştiu unde... ha, ha... cu nu ştiu cine... ha, ha... şi ăsta care pleacă se desparte nu ştiu de ce de ăla cu care a plecat, ha... ha... să vezi încurcătură ha... ha... ha... Are aşa, vreo trei deşte grosime. Cum îi zice? Ah, îşi pocneşte Titi nemilos degetele, îmi vine pe limbă... am citit-o azi, în ora a treia...

— A treia, mă? Păi acum vine ora a treia...

Titi rămîne pe gînduri o clipă:

— Ai dreptate!... Le-am confundat... Ştii, are tot vreo trei deşte grosime. Da, îmi amintesc... Aia din ora de chimie era tristă. Ah, îmi scapă titlul... dar să ţi-o povestesc... E aşa de tristă! Caută batista, dar lacrimile au şi luat-o la vale. E cu unul care pleacă... nu ştiu unde... hîhî... şi celălalt era cu alţii, care şi ei nu ştiu ce aveau cu ăla... Ah, ce carte tristă!... A găsit batista şi, cum a terminat de povestit cartea cea tristă, îşi suflă nasul, elegiac: Acum nu mai am ce citi...

—Du-te la bibliotecă.

— Aş, de la bibliotecă le-am citit pe toate, se înviorează el. O să-ţi povestesc eu una, formidabilă! Am uitat cum îi zice. Aşa, de vreo patru deşte de groasă. Aventură! Mister! Să vezi, începe el cu o voce sugrumată, e cu una care pleacă nu mai ţin minte unde, cu nu ştiu cine! Nu mai ştiu de ce!!! Şi pe drum se desparte, nu ştiu cum, de ăla cu care a plecat!!! Şi atunci să vezi încurcătură... Dar uite, a intrat tovarăşul profesor. Ţine minte unde am rămas. Îţi povestesc mai departe după oră. Păcat că i-am uitat titlul. Dar nu-i nimic. Cum ţi-o povestesc eu, nici nu mai e nevoie s-o citeşti, n-ai s-o uiţi toată viaţa. Îţi garantez!

AUTOGOL

AŞADAR, LA SUNETUL ULTIMULUI CLOPOŢEL, şcolarii au ieşit veseli pe poarta dinspre vacanţa mare a trimestrului trei şi s-au împrăştiat să culeagă şi să strîngă, buchete, noi şi noi bucurii. Iată, a trecut o săptămînă de vacanţă, şi chiar de pe acum se poate întocmi un oarecare bilanţ: plimbări, excursii, tabără de curte, la munte sau la mare,..

— Fotbal...

Completarea aceasta o făcea un băiat cu tricou numerotat şi genunchii juliţi. Sufla din răsputeri într-o minge gălbuie, niţel dezumflată. Băiatul continuă, fără să lase mingea de la gură:

— Eu, unul, joc oriunde şi oricînd. Din zori şi pînă-n seară. Nu mă cunoaşteţi? Eu am marcat cele mai multe goluri în echipa cartierului.

— Nu mai spune!

— Nu mă credeţi? Uite şi acum: de-o săptămînă, de cînd s-a dat vacanţa, marchez goluri! De toate felurile, la orice oră: din volé, cu boltă, şpiţ, cu fentă, bombe, cu efect... Din careu, nici nu mai vorbesc! Şi am marcat direct din corner, în tenişi, în bocanci, cu pieptul, cu genunchiul, şi mai ales cu capul. Da, asta e arma mea principală: capul!

Ţinea şiretul mingii aproape umflate, între dinţi. Capul — arma principală — nici nu se mai vedea. Bănuiam însă ochii strălucitori, obrajii roşii de mîndrie.

— Şi cam cîte goluri ai marcat?

— Tocmai acum fac socoteala. Ţin un jurnal... Priviţi!

Scoase din sîn un carneţel pe ale cărui coperţi stătea scris, între două bare căptuşite de o plasă: Jurnal de vacanţă. Am citit: „26 iunie — 16 goluri; 27 iunie — 25 de goluri; 28 iunie...”

— Numai 8?

— Da, la al nouălea s-a dezumflat mingea... De fapt, pînă în prezent am marcat 108 goluri. Mi-am notat în jurnal cum le-am marcat... Cele mai multe, fireşte, cu capul! V-am spus, e arma mea principală.

— În ce scop faci această contabilitate? l-am întrebat.

— A, e foarte important. Îmi controlez progresele. Anul trecut, în vacanţă, în aceeaşi perioadă, am marcat numai 107 goluri.

— Deci cu unul mai puţin!

— Mda! De fapt, să vedeţi, aici e o mică încurcătură... Bine că vă pricepeţi la fotbal. Aţi putea să-mi daţi o mînă de ajutor. Pînă acum părerile sînt împărţite...

— Despre ce e vorba?

— Despre un autogol. Ştiţi, în 28 iunie, în partida a opta dinainte de prînz, mi-am marcat un gol în propria poartă. A fost un gol de toată frumuseţea, vă asigur, şi totuşi...

— Autogol...

— Da. Ei bine, acum se pune problema: autogolul acesta este, sau nu este gol? Să-l număr? Să-l înregistrez, sau nu? Judecaţi şi dumneavoastră: gol a fost, clar! De marcat eu l-am marcat. Asta e şi mai clar! „Atunci, o să ziceţi, socoteşte-l.” Bine,

îl socotesc, dar... cum? Să-l adaug, sau să-l scad? Fiind marcat de mine, ar trebui, fireşte, adăugat... Fiind însă, cum să zic...

— Autogol...

— Exact, ar trebui scăzut, şi strică golaverajul... Ştiţi, aceasta este recolta noastră, a fotbaliştilor. Dumneavoastră ce părere aveţi? N-aveţi idee ce mă frămîntă această chestiune. Nu pot încheia clasamentul! Care va să zică, autogolul din 28 iunie se adau-gă, sau se scade din recol-tă? Poate el să stea alături de cele 107, sau nu poate?

Am privit faţa întrebătoare a interlocutorului meu. Aştepta cu sufletul la gură verdictul.

— Eu cred că poate, am răspuns.

— Nu-i aşa?

De bucurie a început să sufle cu o nouă putere în sfera de piele, apoi continuă:

— De fapt, aceasta e şi părerea mea. Atunci e perfect: am în total 108 goluri! Numai că... nu vă supăraţi, aş vrea să ştiu: dumneavoastră pe ce vă întemeiaţi această părere? De ce credeţi că poate sta alături de celelalte 107?

— Simplu. Acestea sînt şi ele autogoluri! Toate!

Băiatul a rămas uimit.

— Cum?! Ce spuneţi? Toate sînt autogoluri? Păi... nu ştiţi cum le-am marcat? Priviţi jurnalul!

— Nu e nevoie. Am privit alte jurnale. Copiii vorbesc în ele despre excursiile din aceste minunate zile de vacanţă, despre spectacolele văzute, despre lucrul în grădina de flori a şcolii, despre serbările ce le pregătesc şi, bineînţeles, şi despre fotbal. Spune şi tu! Se compară această recoltă cu „totalul” tău de goluri? Pune-le faţă în faţă, şi o să-ţi dai seama: prima ta săptămînă a fost un singur, un imens autogol! Ai fi putut realiza şi tu, ca şi ei, alături de ei, atîtea lucruri interesante... Aşa, priveşte-ţi carneţelul. E o socoteală simplă: totul egal cu zero — ce-i drept, un zero la puterea 108...

—Bine, dar... nu pricep.

—De ce? Care spuneai că e arma ta principală?

—Capul!

— Atunci pot nădăjdui că vei fi de aceeaşi părere. Chiar din această clipă.

Undeva răsună o goarnă. Chema copiii la tabăra de curte. Scăpată dintre dinţi, mingea se dezumfla cu un şuier puternic... Rămăsese o biată bucată de piele julită. Băiatul nu părea să aibă chef să o umfle din nou... Perfect! Era, de fapt, primul punct marcat.

DĂRNICIE

VACANŢĂ DE IARNĂ.

Cei doi băieţi stau la taifas, lungiţi pe covoraşul din faţa sobei de teracotă. Sparg cu vătraiul nuci aurite şi azvîrl leneş cojile pe uşiţa deschisă. Pe masă, abandonate, figurile de şah fraternizează împăcate de ultima remiză. În odaie e cald, iar la ferestrele orbite aproape de înserare se cern fulgi foşnitori. Ceas de tihnă, de elanuri zvîcnind generos în micile inimi, ceas de spovedanie.

— Nu ştiu cum sînt alţii, glăsuieşte emoţionată gazda, dar pentru mine prietenia înseamnează în primul rînd generozitate, dăruire, nu drămuire. Am un prieten? Ei bine, simt aşa, un imbold, care mă înaripează, care mă face să-i ofer totul... Caută un cuvînt şi mai cuprinzător, dar se mulţumeşte cu un gest ce ar indica ecuatorul camerei, şi repetă cu tonul jos, al emoţiilor înalte: TOTUL...

Să-ţi dau un exemplu concret. Sînt prieten cu Vintilă, nu-l ştii? Băiatul tutungiului din colţ. Ei bine, crede-mă, să am un tort cît munţii Himalaia, i-aş da lui Everestul... Dacă, uite, cojile astea de nuci ar fi mingii de fotbal, i-aş spune: „Ia, Vintilă, cîte vrei”. Dacă toată zăpada asta din curte ar fi halviţă sau frişca, l-aş chema întîi pe el: „Ia, băiatule, cară cu lopata... Nu te sfii”. Dacă pe Dunăre ar curge nasturi...

Spovedania e brusc curmată de ţîrîitul soneriei. Băiatul iese în vestibul şi se uită cercetător prin ochiul de la uşă. Apoi se întoarce indispus, pe vîrful picioarelor.

— E Vintilă. Du-te şi spune-i că nu sînt acasă. A venit să-i dau patinele mele...

— Păi, nu i le-ai promis? întreabă nedumerit musafirul.

— Ba da, înalţă plictisit din umeri băiatul, dar aşa... în general. I-am spus ieri, într-o doară, că dacă... ştiu eu, în sfîrşit, da, îmi amintesc precis... că dacă din tot oţelul din lume s-ar fi făcut o singură pereche de patine, lui i le-aş fi împrumutat în

primul rînd... Dar nu s-au făcut numai patinele mele din tot oţelul din lume, curmă el brusc discuţia.

Se aşază pe covoraşul din faţa sobei şi aşteaptă ca scîrţîitul paşilor musafirului să se piardă de-a binelea. Apoi sparge o nucă aurită cu vătraiul şi, zvîrlind cojile în jarul roşietic, continuă cu seninătate:

— Unde am rămas? A, da, îmi amintesc... Aşadar, dacă pe Dunăre ar curge nasturi, l-aş chema întîi pe el: „Ia, Vintilă, ia cîţi poţi, cu năvodul”...

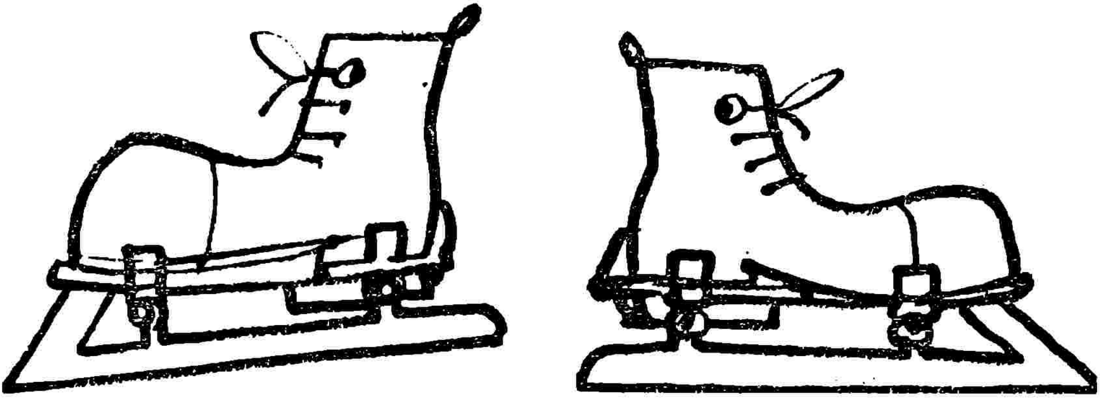

CEL MAI BUN PRIETEN

CIOLĂNOSUL, ÎMBRĂCAT ÎNTR-UN TRENING de culoarea sfeclei fierte, avea chef de vorbă. Şedea la soare, călare pe o minge de fotbal, şi crănţănea fără milă, cu dinţii, nişte nuci ce-i umpleau sînul. După muşuroiul de coji de lîngă ghiozdan, era lesne de înţeles că dăduse ceva de lucru fălcilor.

Interlocutorul (dacă i se poate spune astfel cuiva care încă n-apucase să scoată un cuvînt), un băiat de vreo opt ani, pigulea, stînd pe vine, cu un vîrf de cuţitaş, cîte o fărîmă de miez din nucile mai tari, azvîrlite deoparte.

— Astea-s de la Niţu, hălpăie ciolănosul o nucă cu miez mare. Nu-l ştii? Unu' mic, cu ochelari, tuns la piele. Stă vizavi de cofetărie. As'vară, am fost cu el în tabără, la Timiş. Şedeam în aceeaşi vilă, mîncam la aceeaşi masă... Simpatică mutră! Grozav ce ne distra... Să vezi. Vine-ntr-o zi la masă ceva mai tîrziu... Nu-ş' de ce întîrziase. A, da, îmi amintesc! Îi pusesem într-un pantof un şarpe mort. Adică, să nu mint, asta a fost altă dată... Hihi! pufneşte în rîs, de unul singur, ciolănosul, am să ţi-o povestesc şi p-asta. Altceva a fost... Mi se pare că i-am ascuns cămaşa în saltea... sau l-am închis pe dinafară în cameră, sau aşa ceva, nu mai ţin bine minte. Vine Niţu flămînd mort, mă-nţelegi? Noi, ăilalţi, terminasem ciorba, dar felul doi nu venise. Se aşază el la masă şi muşcă dintr-o bucată de pîine. Ho-ho-ho! Era unsă cu ardei iute! Să-l fi văzut cum se mai strîmba... şi sughiţa... Ho-ho-ho!... Apucă atunci Niţu o cană cu apă şi-o dă toată pe gît. Ho-ho-ho! În cană turnasem sare!

Băieţelul clipeşte nedumerit din ochi şi, devenit de abia acum interlocutor, întreabă:

— Şi nu s-a supărat?

— Pentru atîta lucru? Se poate?! Stai să vezi alta. Era într-o seară în dormitor. Întuneric. Noi toţi, sub pături. Vine Niţu fluierînd şi dă să intre. Apucă clanţa şi — trosc! — îi cade uşa în cap. O scose-sem din ţîţîni. Ho-ho-ho! uite, aşa un cucui i s-a făcut, arată ciolănosul o nucă mare, şi din nou izbucneşte în rîs.

Băiatul priveşte cu seriozitate nuca:

— Şi... şi... nu s-a supărat?

— Aş, se poate!? Pentru atîta lucru? Să vezi ce i-am făcut mai zilele trecute. Au ei acasă nişte scaune cu arcuri. M-apuc eu şi desfac pe furiş două fire de la sonerie şi aşez butonul sub un arc de la scaunul lui. Vine Niţu al meu şi se aşază la masă — chipurile, învăţam împreună. Ho-ho-ho! Cum se aşază pe scaun — ţîrrr! — soneria. Se scoală Niţu şi se duce la uşă. Nimeni. Vine îndărăt şi dă să stea jos. Ţîrrr!! „Cine-o fi?” zice şi se ridică. Îl auzeam în vestibul: „Cine-i? Cine-i acolo?” Nimeni. Se întoarce, trage scaunul mai înspre uşă, şi iar se aşază. Ţîrrr! Pleacă şi pîndeşte vreo două minute la uşă, se uită pe stradă în dreapta, în stînga, şi vine înălţînd din umeri. Cînd să stea: Ţîrrr! Ho-ho-ho ! O oră întreagă l-am înnebunit... Pe urmă i-am spus.

— Şi nu te-a dat pe uşă afară? întreabă băiatul ridicîndu-se în picioare.

— Ai răbdare! Acu’ pun la cale alta şi mai grozavă. Ho-ho-ho! Mă prăpădesc de pe acum de rîs, cînd mă gîndesc ce mutră o să facă. Ascultă şi tu...

— Dar bine, omule, nu se supără? îl întrerupse indignat băieţaşul.

Ciolănosul îl priveşte cu nevinovă- ţie:

—Să se supere? Cum o să se supere? Scoate o nucă din sîn, o sparge în dinţi, apoi adaugă, scuipînd cojile: Păi, nu ţi-am spus? Mi-e cel mai bun prieten!

SUPERLATIVUL

LA ORA ŞAPTE DIMINEAŢA, ÎN SPĂLĂTOR, cu pijamaua spînzurată pe un umăr, ca o statuie abia dezvelită, era cel mai

frumos din lume. I-o spunea oglinda cojită pe la colţuri care îi reflecta faţa rotundă, freza năclăită şi mai ales zîmbetul larg, atît de larg încît părea agăţat de urechi cu un gumilastic.

...Pe la ora zece devenea cel mai puternic. Era de ajuns pentru aceasta — după împrejurări — să calce pe coadă motanul costeliv, şi acesta să-i ţîşnească dintre picioare îngrozit, să ia în şpiţ o castană, să trîntească o uşă. Fiind el cel mai frumos şi cel mai puternic din lume, devenea dintr-o dată (şi pe deasupra) cel mai deştept. Era clipa cînd — după ce se uita în orar — îşi făcea ghiozdanul pregătindu-se de şcoală fără să deschidă o carte. Pleca.

Pe la şase se întorcea. Ziua îl năpădise ca o cenuşă. La ora întîi, celui mai frumos băiat din lume i se ceruse să îşi taie unghiile. Erau atît de lungi şi atît de murdare... La ora a doua părăsea arena şi cel mai puternic. Ciudat, chiar la ora de educaţie fizică. Se prăbuşise la cea de-a treia flotare. Fix după o oră, cununa de laur de pe fruntea celui mai deştept băiat din lume îşi lepăda, veştejită, ultima frunză. Chiar la lecţia despre frunză.

— Nervurile? Da, ştiu! Apar atunci cînd frunzele sînt nervoase.

Clasa rîdea şi el nu ştia dacă nu cumva a devenit, subit, cel mai spiritual băiat din lume. Pentru cincizeci de minute doar, căci era timpul să devină şi cel mai isteţ la ora următoare, cînd spunea că şi-a uitat acasă carnetul de note. (Dacă tovarăşul profesor îi dă voie acasă, îl poate aduce în două minute, dar se întorcea după douăzeci şi spunea că e uşa închisă.)

Se terminau orele, şi el se întorcea acasă. Amurgul, oboseala, foamea îi ţineau tovărăşie. Se oprea lîngă motan şi îl mîngîia, în timp ce acesta torcea, costeliv şi murdar.

— Ce suflet bun am! cugeta el. Sînt cel mai bun băiat din lume...

Intra apoi în casă; îşi întindea pe o felie de pîine untură şi boia, apoi, neavînd ce face, deschidea o carte... la întîmplare. Gramatica...

— Ce avem noi la română? Superlativul?

Începea să citească: „Superlativul este unul din gradele de comparaţie ale adjectivului, care exprimă că un obiect are o însuşire în cel mai înalt grad. El se formează din comparativul de

superioritate al adjectivului precedat de articolul demonstra-tiv cel, cea, cei, cele...”

Se oprea din citit şi ofta.

— Superlativul... Tţ, greu al naibii! Cel mai greu lucru din lume...

Şi azvîrlea cît colo cartea.

PROPOZIŢII SIMPLE

A SOSIT VARA. E CALD. SE TOPEŞTE ASFALTUL. Eu citesc. Eu sînt corijent... 5 propoziţii simple.

— Ce sînt ele? Simple propoziţii! Am înţeles, nu e mare scofală. Mai încolo e ceva mai puţin simplu: coordonate, subordonate, atributive... Le vin eu de hac pe rînd, pe rînd. Deocamdată sînt la propoziţii simple... Azi mă ocup numai de ac. prop. simple. „Ce sînt şi daţi 5 exemple în scris!” 50 dau, 500!

E cald. (Asta am mai spus, dar ce să-i fac, e cald al naibii!) Ştrandul s-a deschis. Apa e rece. Sandu sare în apă... Eh, Sandu nu e corijent, ce-i pasă lui? La ora asta pariez că e pe trambulină, sare „şurub”, apoi sub apă, îşi ţine respiraţia cît poate. Îi ştim toţi „figura”, şi totuşi cînd nu-l mai vezi te trec fiorii: „Dacă s-a înecat?” Aş, el iese pe furiş, vine pe la spate tiptil şi ţi-a şi turnat o cască plină cu apă în cap. (Vesel băiat, Sandu!) Da, uite că a ieşit o propoziţie simplă: Sandu e vesel. El

glumeşte. Copiii înoată. Eu învăţ. Eu sînt corijent. (Asta am mai scris-o.)

Emil şterge cu ciudă ultima propoziţie şi oftează adînc:

— Lasă că la iarnă, în vacanţa de iarnă, la iarna viitoare mă răzbun eu pe toate! Sigur, iarna nu merge nimeni la ştrand... Dar de ce? Iarna nu e vacanţă? E o deosebire, ce-i drept, iarna nu e vacanţa de vară.

Îşi face vînt cu o ilustrată. Abia a primit-o. E de la Năică. Năică e în tabără. Cutreieră munţii. Culege zmeură. Mănîncă cireşe. Cireşele de pădure sînt amare.

— Poftim, de două zile vorbesc numai în propoziţii simple! cugetă băiatul cu ochii în cartea poştală. Lasă că trece şi vara, se consolează Emil. La iarnă o să mănînc şi eu cireşe amare. Dulceaţă de cireşe amare, gem de zmeură... două-trei borcane. În pădure nu e nici dulceaţă, nici gem... Uf, ce cald e! Iarna nu e aşa cald. Păcat că e aşa departe iarna! Nu-i nimic... Trece şi asta... Vine iarna...

Sună telefonul. E vecinul său, Traian.

— Ce fac? Ce să fac? Planuri, planuri de vacanţă. Ştii tu ce am de gînd? îşi dă drumul Emil. Eşti atent? Cum o să iau vacanţă — vii şi tu cu mine? — îmi iau schiurile, facem oameni de zăpadă, stăm la gura sobei, mergem cu pluguşorul... „Iarna-i grea, omătul mare...” Vii, Traiane?

— Ce ţi-a venit? se miră interlocutorul la celălalt capăt al firului.

— Ai alte propuneri?

— Ziceam să mergem la ştrand, într-o excursie, după ciuperci...

— Nu pot! Nu-mi mai spune, lasă... Ştiu, astea erau visurile de astă-iarnă...

Închide telefonul. Rămî- ne în fotoliu cu ochii în-chişi. Cum să nu-şi amintească? Din decembrie doar visase la aceasta. „Trece ea...

iarna, şi trimestrul II, şi primăvara, şi trimestrul III, şi o să vină vara, vacanţa de vară... O să mergem la pădure, la pescuit, la ţară...

O să înotăm în rîuri, ne plimbăm cu bicicletele, facem ierbare, culegem fructe...” Numai asta visase.

Oftează. Se ridică buimăcit şi trece la masă.

— „Propoziţiile simple sînt acelea formate numai din subiect şi predicat. Daţi în scris 5 exemple...” 5 ? 50... 500 dau! se înverşunează Emil şi purcede să scrie:

„Trece vara. Vine toamna. Eu dau corijenţa. Eu promovez. Trece şi toamna. Se închide trimestrul I. Vine iarna. Vine vacanţa de iarnă. Ninge. Merg cu schiurile. Fac un om de zăpadă. Stau la căldură. Pluguşorul e gata. Aho, aho, copii şi fraţi, staţi puţin şi nu mînaţi!...”

— Asta nu e propoziţie simplă! Nu e deloc simplă. Uf, ce cald e! Vine iarna. Afară ninge. E frig! Ce frumos e în vacanţa de iarnă! Uf !

POST-SCRIPTUM

NELUŢU STĂ LA MĂSUŢA DINSPRE GEAM cu o foaie de hîrtie în faţă. Scrie bunicului. Deodată, îşi mişcă tălpile goale pe duşumeaua răcoroasă şi migăleşte cu peniţa nişte margarete în colţurile foii, vopsind pe loc fiece petală în altă culoare. O viespe lunguiaţă aterizează pe coala de hîrtie, îşi plimbă antenele pe corolele multicolore năclăite de cerneală şi, înşelată în aşteptări, îşi ia, bîzîind, zborul.

Băiatul îşi admiră opera, trece de cîteva ori peniţa prin păr şi începe să scrie cît mai caligrafic:

„Dragă bunicule, am terminat cu bine anul şcolar şi am intrat în vacanţă. Prin prezenta te înştiinţez că m-am hotărît să vin la dumneavoastră. O să stăm la umbra nucului, gustînd din dulceaţa de coacăze, o să mergem la pescuit păstrăvi şi raci (şi te asigur că n-o să-mi mai fie frică de ei), o să jucăm ţintar în cerdacul îmbrăcat în viţă (să vezi ce progrese am făcut!), o să ne plimbăm prin pădure şi o să culegem afine. Spune-i bunicii că mi-e tare dor de dânsa şi că cel mai tîrziu duminică, douăzeci şi şapte iunie, o să fiu la dumneavoastră.

Acum întrerup puţintel scrisoarea, că tocmai a intrat în curte Nicu, prietenul meu care s-a întors de la mare...”

POST-SCRIPTUM. „Dragă bunicule, iartă-mă că n-o să vin luna asta la dumneavoastră, dar Nicu mi-a povestit ce frumos este la mare, mi-a arătat o grămadă de scoici şi nişte raci (ce se cheamă cai de mare!) şi în plus, să vezi ce bronzat e!... O să plec şi eu la mare. Îţi mai scriu eu cîteva rînduri, dar acum tocmai mă

cheamă mama, că mă cheamă Puica, verişoara mea, la telefon...”

POST-POST-SCRIPTUM. „Nu mă mai duc la mare, dragă bunicule! Mi-a spus Puica că sînt nişte călduri îngrozitoare. Tot mai bine e la dumneavoastră, la munte. Aşteaptă-mă deci negreşit duminică...”

POST-POST-POST-SCRIPTUM. „Tocmai a început să picure. Ba chiar să toarne rău de tot. Cam aşa ploua şi la dumneavoastră. Brr!... Mai bine la mare. Nu mă aştepta. Ah, nu mai stă odată ploaia, să duc scrisoarea la poştă! Cu drag, Neluţu “

POST-POST-POST-POST-SCRIPTUM. „A stat ploaia. S-a înserat şi a ieşit luna. Cerul e limpede şi aerul proaspăt şi nu ştiu de unde... miros trandafirii. Ca la dumneavoastră, bunicule, cînd stăteam în cerdac! Aşteaptă-mă! Vin precis. Mi-e dor grozav de dumneavoastră. Uf, a început din nou să plouă! Aşa era şi la dumneavoastră anul trecut. Te aşezai la masă pe furtună, luai ciorba pe soare, la friptură grindină şi la felul trei senin. Nu mai vin, bunicule dragă, nu te supăra. Adică vin! Mi s-a părut că plouă, a fost duşul de la baie. Pe duminică!!”

POST-POST-POST-POST-POST-SCRIPTUM! „Iarăşi s-au strîns norii, nu se mai vede luna. Precis o să plouă. Nu mă aştepta. Adică las’ că-ţi scriu eu mîine sau, mai bine, îţi dau o telegramă.”

A doua zi de dimineaţă Nelu depune prima telegramă la ghişeu : „Nu mă aştepta!”

După-amiază, o telegramă FULGER: „Aşteaptă-mă!”

Şi, în sfîrşit, în aceeaşi zi, seara: „Nu mă aştepta!”

Era o telegramă FULGER-EXPRES !!!

MI SE

SPUNE

FANTOMAS

ETAJUL UNU! PATRU METRI DE LA SOL! Ei şi? Va sări! În definitiv, 4 m = 400 cm... Aer în piept şi — la aterizare — împarţi şocul pe toate membrele. Soarta îl favorizează totuşi, putea să se fi aflat cu un etaj deasupra, nu? O idee! Ce-ar fi să încerce evadarea pe celălalt sens al verticalei? Pe unde? Trei posibilităţi:

1. Scara de incendiu.
2. Pe horn, prin soba de teracotă.
3. Pe burlan.

A, dar nu mai e o secundă de pierdut! Se aud paşi. Uşa se deschide şi... îşi face apariţia temutul OM ÎN HALAT ALB, înarmat cu... brrr!

Zdup! Primul salt e pe pervazul ferestrei! Al doilea — se află pe acoperiş! Al treilea — e în nucul de dincolo de gard! Balans... Vîjjj! Cade? Da! Dar pe un cal gata înşeuat. Dii! Un gard... Hop! Un zid... Hooop! Dii! Para-para-param! A alunecat şaua? Nu-i nimic, se va ţine de coamă... Adică de coadă... Un autobuz? Perfect. Ptrrr! Va sări din goana calului exact pe trapa de aerisire... Turişti străini!

— Oh! Etes-vous Jean Marais?

— You are Kirk Douglas!

— Fantomas! Stop! Toată lumea coboară. Vorba! Şofer... la aeroport! Avionul a plecat? Nu, rulează pe pista de decolare. Perfect! Îi ieşim în faţă! Vîjjj, gata, l-am apucat! Acum n-are decît să-şi retragă trenul de aterizaj. Dar ce-i asta? De ce se află deasupra mării? E cursă internaţională! Nu-i nimic, va sări. Plonjon, ultima şansă. În valuri se zbenguie un delfin. Îl va apuca de ureche... Drace! Se scufundă! E submarin! Salt în apă. Pleosc! Şi-acum înoată, băiete! Marş, rechinule! Nu vrei? Treaba ta ! Spintecă-l, Jenică ! Vezi că ai o lamă în carnetul

de elev. S-a cărat, javra. Dar ce-i asta? Ce se aude? S.O.S.! S.O.S.! Aha, se scufundă un vapor! Cetăţeni, nu vă pierdeţi cumpătul! Agăţaţi-vă de mine... Întîi copiii, bătrînii, femeile... Faceţi un lanţ, vă trag eu cu o mînă. Cu cealaltă o să ţin vaporul să nu se scufunde! Aşa... copăcel-copăcel... Încă 12 ore, şi intrăm în port... Am ajuns! Ura!! „Ediţie specială” cu dînsul, cu micul erou... Aplauze, flori, gazetari, fotoreporteri, operatori şi, deodată, UN OM ÎN HALAT ALB, înarmat cu... brrr!

— Dumneavoastră? îngăimă Jenică pierdut.

— Medicul.

— De... de... de ce?

— Poate v-aţi zgîriat... Am pregătit totul. Un fleac, o mică înţepătură antitetanică...

— Nu! Nu vreau! Nu, lăsaţi-mă! De ce-am fugit eu atîta cu calul, cu avionul, cu submarinul... De ce m-am bătut cu rechinii? De ce?

— Într-adevăr, de ce?

— D-aia! Ca să scap de injecţie la şcoală. Nu, vă rog, nu vreaauuu... Aau... au... a! A... a... asta a fost?

Asta a fost.

— Cum mă cheamă? Jenică. Mi se spunea Fantomas.

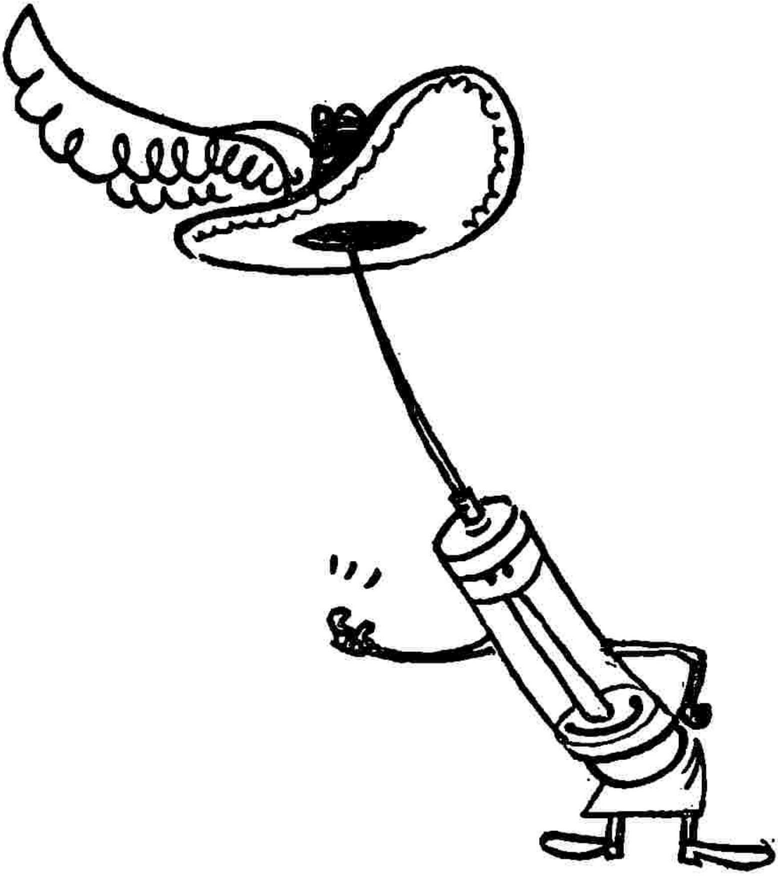

REVELION

TOTUL DECURGEA DIN FAPTUL că de data aceasta ţineam cu orice preţ să fiu atent. Nu ştiu cum să exprim starea aceasta, dar nu se poate să n-o cunoaşteţi. Să mă explic! Cînd te gîndeşti, să zicem, la vacanţă, asta este ceva foarte clar, ca staţia terminus a unei călătorii, de exemplu. Eu pot în orice zi a anului, dacă vreau, chiar la 15 septembrie, să mă şi imaginez în vacanţă. E ca şi cum mi-ar fi dor de un bun prieten de care m-am despărţit. E ceva neclar în asta? Sau: m-am despărţit de mare, cu şase-şapte luni în urmă. Ţin minte şi acum gustul trist al ultimei băi, pot să vă vorbesc despre ultimii paşi pe nisipul plajei şi — chiar dacă afară acum ninge — n-am nici o dificultate în a-mi închipui ce va fi peste şase-şapte luni, în prima clipă cînd, azvîrlindu-mi valiza lîngă catargul taberei, o s-o iau razna, despicînd briza sărată, spre malul mării. Uite, simt de pe acum cum trosnesc scoicile sub talpa mea goală... Pot să dau şi alte exemple, dar cred că e de ajuns. Ce vreau să spun? Că în toate situaţiile legate de ce va fi, de ce se va întîmpla, imaginaţia mea funcţionează cu precizie, aproape ca şi cum aş citi o scrisoare pe care eu însumi mi-aş fi expediat-o. În toate, afară de una: revelionul. Cuvîntul acesta mi-e foarte drag şi totodată, oarecum străin, apropiat, dar solemn, dorit, dar înfricoşător. Cuvîntul sună ca o galerie cu bolţi peste care s-a lăsat întunericul. Ei da, acolo, undeva, la capăt, la ultima treaptă, se află El, Revelionul...

Şi eu nu pot îndrepta lanterna pînă acolo, căci la distanţă nu se vede nimic, iar pînă la capăt n-am fost niciodată. De ce? Pentru că, de fiecare dată, cînd mai era o singură cotitură, un singur pas, cînd toată lumea, aţîţată, se ridica, înălţa paharele şi, pregătindu-se să ciocnească, spunea: „Vine, se apropie, mai e un picuţ!” eu adormeam. Ca în povestea cu merele de aur, ceva mă toropea deodată, şi auzeam totul parcă de sub un balot: strigăte, pupături, brusca explozie de veselie. Toată lumea pă- şea ca pe un covor miraculos ivit sub picioarele tuturor, iar eu făceam eforturi disperate să nu adorm, adică să nu fac ceea ce fac zi de zi şi în această noapte, pentru că e REVELION, şi nu puteam, nu puteam, nu puteam...

Astăzi, însă, azi 31 decembrie, în această zi pe care o văd, o pipăi, nu se va întîmpla aşa. Ziua aceasta de 24 de ore va fi în întregime a mea, pînă la ultimul ei strop. O voi ţine în mină ca pe o funie, strîns, moment de moment, de dis-de-dimineaţă pînă a doua zi în zori. Astăzi mă interesează numai şi numai acest lucru, timpul acestei zile, fir cu fir, şi voi fi la fel de atent ca atunci cînd, după un an, revăd plaja, sau o livadă, sau rîul de la ţară...

E drept, am şi treburi, ca toţi ceilalţi. În aer e ceva ciudat, toţi aleargă care încotro, zoriţi ca în nici o altă dată şi, nu ştiu, parcă această alergătură, acest zor e însăşi sărbătoarea. Eu am o listă scrisă: cumpărături, vizite, telefoane, mărunţişuri, mereu tai ceva şi completez ceva, la fiecare punct sînt subpuncte, alerg, alerg...

Uite, e seară, s-au aprins luminile, revelionul păşeşte deja undeva, în lume, în Kamciatka, de pildă, dar noi mai avem cîteva

turnante, noi alergăm, alergăm... Costumul, piperul şi muştarul, bileţelele de plăcintă, scobitorile... sună telefonul.

— Ionele, du-te tu!... Felicitările şi telegramele... tovarăşei diriginte i-ai scris?... Cuptorul duduie, o damigeană s-a spart... sifoanele le-ai umplut?

— Da, mamăl

— Atunci scrie bileţelele pentru musafiri... Dar ce, caşti?

Şi revelionul păşeşte undeva în lume... se apropie, se apropie... Eu sînt zorit şi... casc, casc...

Vin musafirii. Ce spun? Acelaşi lucru:

— Vai, ce băiat mare! O să rămîi cu noi de revelion, nu-i aşa? Mai e o oră şi...

— Oaaah!

— Tii, ce-a crescut!!! Un bărbat adevărat... Dar ce? Căşti?

— Oaaah!

Aud REVELIONUL... îl aud din ce în ce mai clar şi mai... Înăbuşit, ca şi cum ar călca pe un covor aşternut acum sub picioarele tuturor... Primii paşi. Mai e o treaptă... una singură... şi...

Îl aud... Revelionul e aproape, e dincolo, în sufragerie... Şi eu în dormitor. Dorm... Oaaah!

La anul şi la mulţi ani!

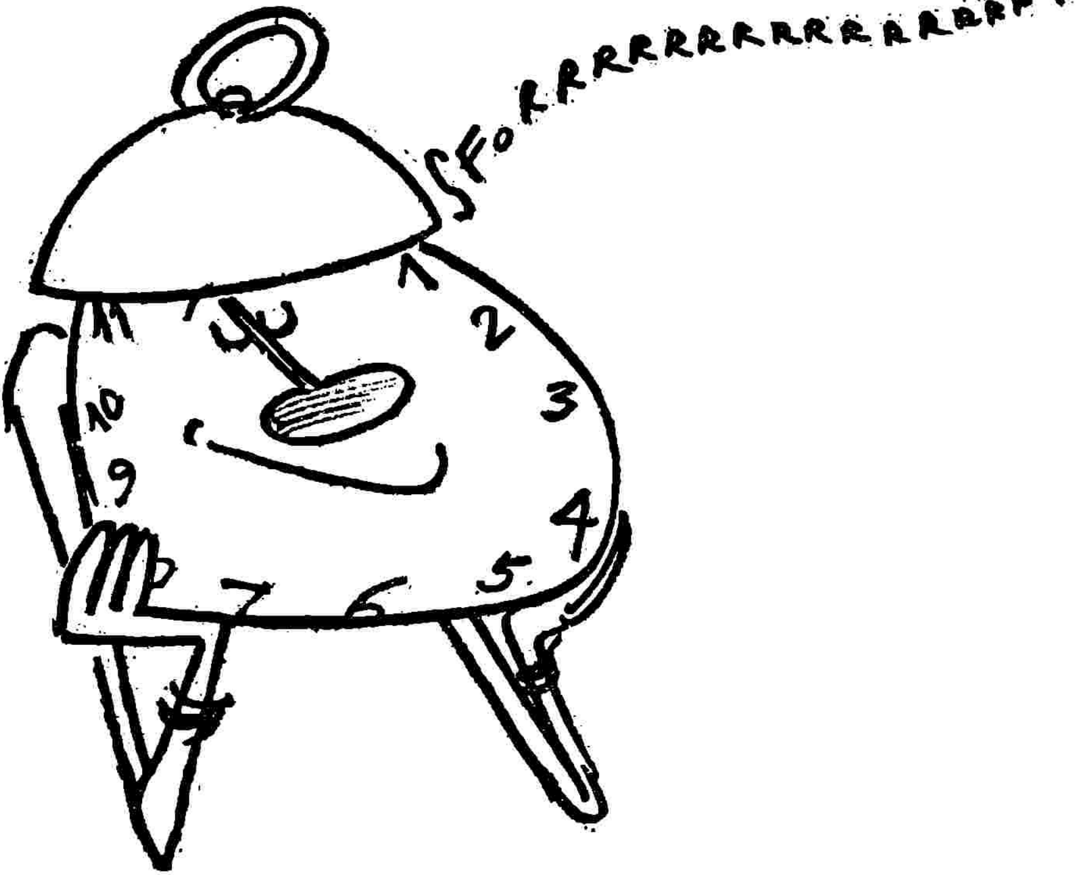

A SE FERI DE UMEZEALĂ!

ERA UN ROBOT EVOLUAT, O MINUNE A CIBERNETI-CII. De cînd inginerul găsise că valoarea logaritmului K şi coeficientul entropiei este egal cu sigma minus logaritmul lui Pai, înlăturînd astfel orice indice H (indicele dezordinei, spaima roboţilor), maşina începuse să-şi merite denumirea de FACTOTUM 10. Prin ultimele experienţe, inginerul îl înzestrase cu posibilitatea de a se exprima, fixîndu-i în memorie absolut toate cuvintele limbii române, potrivit ultimei ediţii a Dicţionaru-lui Limbii Române Contemporane, a dicţionarelor enciclopedice, a dicţionarelor de arhaisme, provincialisme şi neologisme. Se putea afirma că munca filologilor şi lingviştilor nu fusese mai prejos decît aceea a tehnicienilor, aşa încît, după părerea unanimă, nici un singur cuvînt sau expresie a limbii române nu rămăsese neînregistrată în memoria lui FACTOTUM 10. Cele două volume ale gramaticii le memorase în 10 secunde şi 2 zecimi, în timp ce juca pionii într-o apărare Karo-Khan cu campionul de şah al ţării. La mutarea nebunului pe e5 ştia şi Ortoepia şi-şi ruga partenerul să-i aducă Semantica. Nici n-apucase să zică primul „şah”! cînd limba română nu mai avea secret pentru el. Da, era un robot evoluat, însă totodată modest; de aceea cînd inginerul îi comunică voios că a doua zi urma să facă demonstraţii publice de limbă şi gramatică română la Pavilionul de Experimentare, FACTOTUM 10 îl rugă să mai amîne cu o zi. Şi totodată îi ceru voie să citească măcar o dată cele un milion patru sute de mii de volume din Biblioteca Academiei. Ceea ce şi făcu, citindu-le în timp ce-şi mînca porţia zilnică de ulei cu parafină. (Era un obicei prost, pe care-l păstrase de cînd era mic şi purta abia numele de FACTOTUM 1.) Nu se grăbea încă să dea ochii cu publicul. Nu voia să aibă nici un risc, şi inginerul nu se împotrivi. Experienţa îi dovedise că FACTOTUM 10 nu este nici capricios şi nici timid, ci doar un robot cît se poate de exigent cu sine însuşi. De aceea, consimţi să amîne cu 24 de ore evoluţia robotului, şi plecă să anunţe acest lucru ziarelor, nu înainte însă de a-i fixa pe piept anunţul foarte important: A SE FERI DE UMEZEALĂ! Căci dacă indicele H constituia, ca să zicem aşa, virusul său intern, umiditatea era, încă de pe vremea cînd purta scutece, cel mai primejdios agent extern. Aducea gripa. Şi ştiţi şi voi cît mai valorează o maşină gripată!

Robotul rămăsese, aşadar, singur. Dar nu pentru a reciti încă o dată cele un milion patru sute de mii de volume, cum s-ar

fi putut crede la prima vedere. Făcu şi acest lucru, e drept, dar numai pentru că în mintea lui de robot evoluat se ivise o idee. O idee absolut firească pentru prestigiul său, de care era conştient. Voia ca, în lipsa inginerului, să verifice el însuşi, înaintea confruntării cu publicul, ceea ce ştie şi ceea ce poate la limba română; să aibă, cu alte cuvinte, o discuţie de antrenament. Ideea îi venise cînd, făcîndu-şi siesta, zărise pe geam, nu departe, doi copii discutînd pe o bancă.

„Ce-ar fi, îşi zisese, să-mi fac un autocontrol al cunoştinţelor?”

Inginerul plecase... Copiii erau tot pe bancă şi păreau că vorbesc din ce în ce mai înfierbîntaţi. Afară era senin, o boare pri-

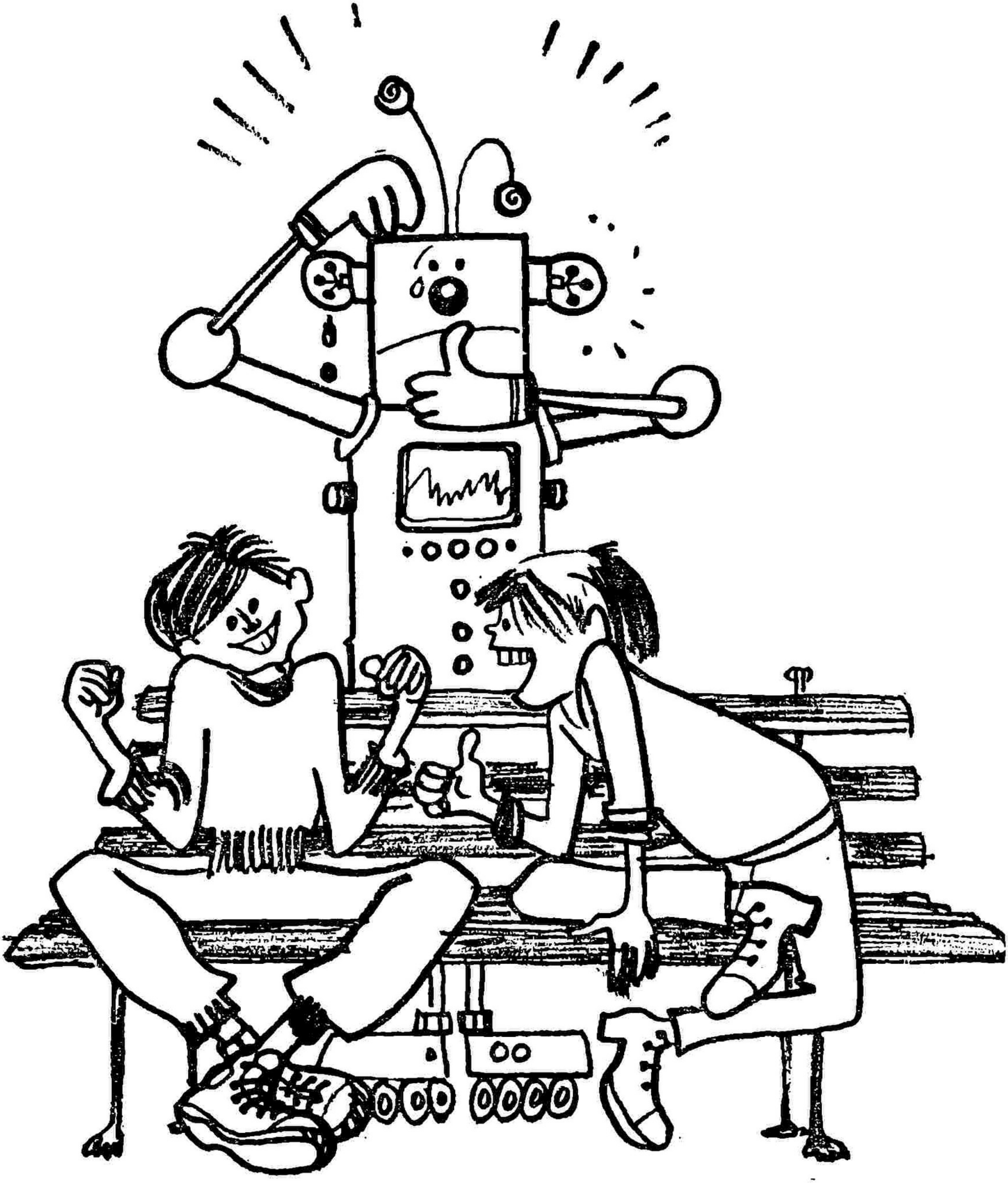

măvăratică se juca prin tufişuri şi, privindu-şi ceasul de la mînă, FACTOTUM 10 observă umiditatea: 0,01. Excelentă! Nu era deci nici un risc. Ieşi, aşadar, şi pentru a nu-i speria se apropie tiptil de cei doi. În focul discuţiei, copiii nu-l zăriră.

„E mai bine aşa. O să vorbească nestingheriţi, iar eu trec pe autocontrol”, îşi spuse robotul, şi degetele îi tremurau de emoţie pe şnurul care îl menţinea în priză.

Cei doi rîdeau tare şi de abia după cîteva minute robotul înţelesese că-şi povesteau un film care le plăcuse grozav.

—Haios era, ce zici, suflete?

—Mişto, bă!

—Ce caft îi căpăcea la gioale. Te-ai prins?

— Sanchi. Ce? Aschimodia nu i-a tărsănit un flit între felinare?

—Eşti nasol. Păi nu i-ai ginit moaca? Ce cărămidă avea!...

—Lasă-te de cioace...

—Ete, iordanistu’!... Păi bine, bă, faţă de ginere mort...

Dar nu mai continuă. Zise doar pe şoptite:

—Babacu’! M-am uşchit...

Robotul rămăsese cu gura căscată. Îşi scutură apoi brusc capul şi, cu o viteză nebănuită la greutatea lui, o zbughi în laborator. Dar nu se linişti. Continuă să-şi smucească din ce în ce mai tare capul ca şi cum o viespe i-ar fi pătruns în creierul lui electronic. Şi, într-adevăr, ceva bîzîia îndrăcit între milioanele lui de celule fotoelectrice... O forţă extraordinară îi apăsa creierul, firele acestuia zbîrnîiau şi vibrau gata să plesnească. De undeva, poate din coeficientul sigma, începu să iasă fum. Avertizorul automat intră în funcţiune, umplînd cu vaierele sale încăperea, dar robotul, deşi ştia aceasta de la vîrsta de 5 secunde, nu smulse şnurul din priză. Dimpotrivă. Se conectă la sursa de 1000 de megawaţi. Acum, creierul său scăpăra şi de sub calota de duraluminiu explodau parcă nişte rachete multicolore. Supremul avertisment! Dar nici de data asta robotul nu

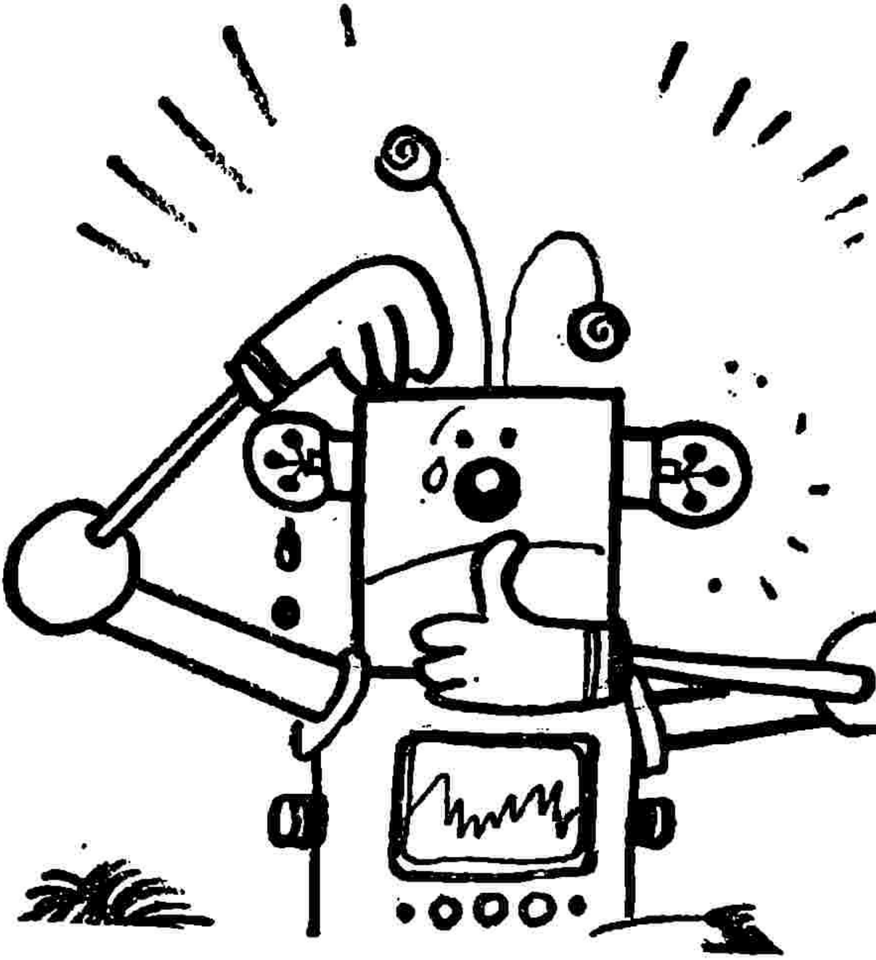

reacţionă. Cu întreaga lui energie, cu formidabila lui energie, scormonea cu febrilitate cele mai tainice unghere ale memoriei sale.

„Nasol? Haios?? Mişto??? N-am auzit!”...

Cu o viteză de neînchipuit tria milioane de cărţi citite, sute de mii de fişe, fotocopiile tuturor dicţionarelor...

„Sanchi? Cioace?? Gioale??? Nu cunosc...”

Sortă înfrigurat ultimele cotloane ale memoriei, unde i se fixaseră arhaismele şi provincialismele, combină apoi într-o supremă încordare arhaico-provincialismele şi, cînd nu găsi nici aşa nimic care să-l lămurească, oftă din rărunchi:

„Şi, totuşi, era ceva în româneşte... Asta după gramatică... Dar ce? Ce?...” Şi cînd în laborator era numai fum, se prăbuşi pe un fotoliu şi suspină amar:

— Sînt un incapabil!...

Şi plînse.

Primele lacrimi sfîrîiră pe obrajii lui înfierbîntaţi şi se evaporară. Celelalte însă curgeau, curgeau la vale. Şi cînd se opriră pe tăbliţa cu anunţul fatal, robotul devenise rece. Trăgea să moară. Umezeala lacrimilor îl dăduse gata...

Aşa l-a găsit inginerul. Cînd, în sfîrşit, l-a reanimat, FACTOTUM 10, cel mai evoluat robot, îl prinse de mînecă şi-i vorbi:

— De ce nu m-ai lăsat să mor? Nu sînt bun de nimic... Ţi-ai jertfit talentul şi tinereţea cu mine, ai pierdut mii de nopţi să calculezi şi să descoperi valoarea lui minus sigma, ţi-ai pus atîtea nădejdi în mine, şi eu... eu...

—Tu?

— Eu nu ştiu nici cît ştie un copil de 12 ani. Ştiu şah, calcul infinitezimal, pun diagnosticul oricărei boli... Credeam că stăpînesc întregul tezaur al limbii române.

— Şi nu-l stăpîneşti?

— Nu. Vorbeau doi copii în curte şi nu înţelegeam nimic... Ici, colo, pricepeam şi eu cîte un cuvînt. Şi asta mă descuraja şi mai tare... Încolo, nimic... Nici nasol, nici mişto, nici cioace, nici gioale...

— Şi de asta plîngeai?

— Da, suspină robotul şi era gata să dea din nou apă la şoareci, dacă inginerul n-ar fi izbucnit în aceeaşi clipă într-un hohot nestăvilit de rîs. Cînd, în sfîrşit, putu să vorbească, zise ferm, dar blînd:

— Dar asta nu e limbă română, prostuţule!

— Dar ce?

— Nimic! Gunoi...

A doua zi, FACTOTUM 10 trecea toate probele într-un chip strălucit. Primise felicitări şi certificate din partea tuturor savanţilor, iar lumea se răspîndea spre ieşire, cînd lîngă soclul robotului se opriră doi copii. Îl priviră îndelung, apoi unul dintre ei fluieră admirativ.

— Mişto!

— Haios! adăugă celălalt.

În clipa aceea, robotul izbucni în rîs. Rîdea atît de tare, încît hohotele sale umpleau de vuiet imensa sală. Era înfricoşător acest rîs...

— Uşcheală! mai apucă să zică unul şi o tuliră amîndoi spre ieşire. Dar robotul rîdea, rîdea în continuare. Şi deodată se

opri brusc. Robotul rîdea cu lacrimi, şi iarăşi umezeala îl dădu gata!

Dar inginerul nu se alarmă. Rîdea şi el cu lacrimi...

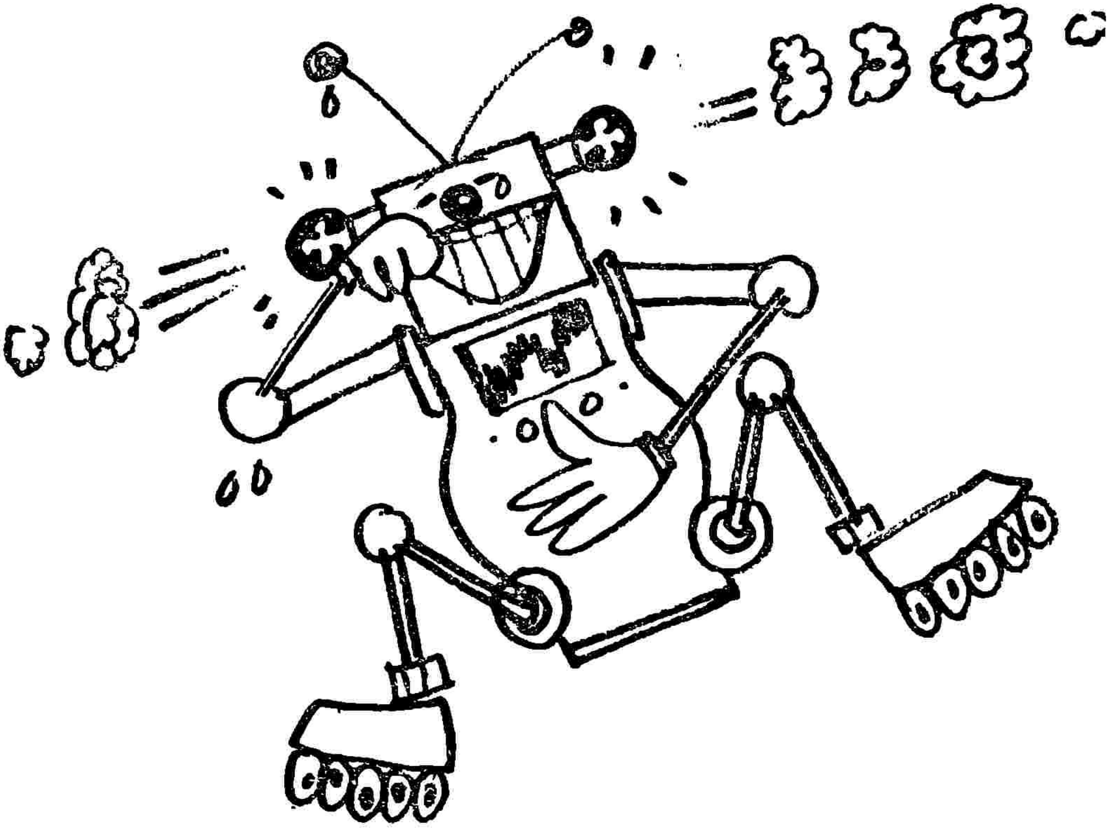

O POVESTE PLICTICOASĂ

GREU E SĂ FII BUNIC! În primul rînd să stai mereu — aşa vor povestitorii — la gura sobei (asta e tribuna bunicilor — incomodă tribună, orice aţi zice). În al doilea rînd să-ţi tremure vocea, în al treilea rînd, după ce că-ţi tremură glasul, să tot spui şi să spui la poveşti, în al patrulea rînd să ai cel puţin un nepot — de fapt asta merita s-o amintesc în primul rînd — în al cincilea rînd, dar ce să mă amestec eu? La urma urmei, nu sînt decît locţiitor de bunic. Nici demisia nu mi-o primeşte nimeni. Aşa- dar, eu am un nepot. Nu-i sînt bunic, pentru că îi sînt doar unchi. Şi de vreo două zile mă aflu în vizită la părinţii nepotului meu.

— O, ce bine că ai venit — m-au întîmpinat ei — o să aibă cine-i spune poveşti lui Mirciulică.

„Nimic mai firesc, mi-am zis foarte liniştit şi chiar bucuros. Dacă ai un nepot, n-ai decît să-i spui poveşti.” Şi, în prima seară, apropiindu-mă de gura sobei care duduia — înfricoşat să nu-mi ia foc hainele noi — m-am apucat să-i povestesc.

Mirciulică stătea cu fruntea pe genunchii mei. Păcat că n-am făcut o poză. Aş fi pus-o drept copertă pe o carte din care n-am scris decît titlul: „Bunic la 13 ani”.

Am început să-i povestesc. Ştiţi, voiam să-i fac o impresie bună. N-o să-mi luaţi deci în nume de rău dacă, scotocindu-mi creierul în căutarea celei mai reuşite povestiri ale mele, am început să-i povestesc una de... Petre Ispirescu.

— A fost odată ca niciodată, am început cu glas tremurător... A fost odată o fată frumoasă şi harnică...

— A fost? Acum nu mai este?

—Nu, puişorule, acum nu mai este.

Am simţit că ceva nu e în ordine. Mirciulică a lăsat buza în jos. M-am uitat cu teamă să nu şi-o frigă de plită. Am auzit o sfîrîitură, apoi încă una, şi am tresărit. îi curgeau lacrimile pe sobă.

— Şi de ce nu mai este fata harnică şi frumoasă? A murit? m-a întrebat cu glasul sugrumat.

— Bineînţeles. E tare mult de atunci.

— Nu vreau să moară! a ţipat băieţaşul deodată, şi pe faţa lui mică se citea o asemenea tulburare, încît m-am speriat şi, uitînd pentru moment de Petre Ispirescu, am adăugat:

— Bine, atunci n-a murit...

— Ce bine îmi pare... că n-a murit... a oftat bucuros Mirciulică. Acum zi-i mai departe.

—Şi fata harnică şi frumoasă avea o mamă vitregă...

Iar a clipit Mirciulică, încruntîndu-se:

— De ce avea o mamă vitregă?

— Pentru că mama ei bună murise...

—Da? Nu vreau să moară... Nu vreau! Nu vreaaau!

— Bine, dar înţelege-mă, dacă nu moare mama bună, nu poate să aibă o mamă vitregă. E clar!

— Şi de ce să aibă o mamă vitregă?

— Pentru că dacă n-are o mamă vitregă, n-o mai alungă nimeni de-acasă, în lume...

— Pe cine?

—Pe fata cea harnică şi frumoasă.

— S-o alunge în lume? Nu vreau! a început el să urle atît de tare, încît mi s-a făcut şi mie milă de fata cea harnică şi frumoasă...

— Fie, am zis. Îi spun altă poveste, sînt doar atîtea... Am început: A fost odată o fetiţă cuminte. O chema Scufiţa Roşie. Şi bunica ei care locuia într-o pădure era tare... adică, cum să spun, era bolnavă...

— Nu vreau să fie bolnavă, mi-a poruncit băieţaşul.

— Nici nu era bolnavă rău. Mi se pare că avea o gripă — adică nu, am schimbat repede diagnosticul, văzînd că Mirciulică nu e de acord cu gripa — un fel de guturai, strănuta şi îi curgea nasul... Atîta tot...

—De ce să-i curgă nasul? Trebuie să-i curgă nasul?

— Da. Pentru că altfel fetiţa nu se duce în pădure să-i ducă bunicii un ceai fierbinte, şi nu se întîlneşte cu lupul, şi n-o mănîncă lupul, am izbucnit la capătul răbdării.

— Foarte bine. N-o mănîncă lupul, se bucură, bătînd din palme, Mirciulică. Spune mai departe!

De data asta am început să lăcrimez eu.

— Dragă Mirciulică, crede-mă, nu se poate să n-o mănînce lupul. Pe cuvîntul meu că nu se poate. Cel mult, ştiu eu, să nu-şi ascută prea tare dinţii, sau să se facă, mda, să se facă doar că n-o vede şi să treacă pe lîngă ea... Dar nu, trebuie să o vadă...

—Bine, o vede.

—Dar dacă o vede, o mănîncă...

— Atunci să n-o vadă...

Încurcată afacere. Simţeam că-mi crapă ţeasta. Ce să fac? Mă frămîntam leoarcă de sudoare. Să-i spun povestea cu cei doi copii rătăciţi? Nici vorbă. Parcă o să vrea Mirciulică să se rătăcească? Atunci cu căprioara rănită. Nici asta.

— Uite ce e, Mirciulică. Am să-ţi spun o poveste cum îţi place ţie. Dar mîine seară... Acum am niţică treabă. Bine?

Băiatul a mormăit nemulţumit, dar a plecat la culcare. Am plecat şi eu. N-am închis ochii toată noaptea. A doua zi, nu m-am atins de mîncare. M-am rotit în jurul mesei pînă ce-am ameţit, dar în sfîrşit, spre seară, găsisem ce să-i povestesc... L-am chemat la gura sobei şi, legat cu o prişniţă la cap, am început :

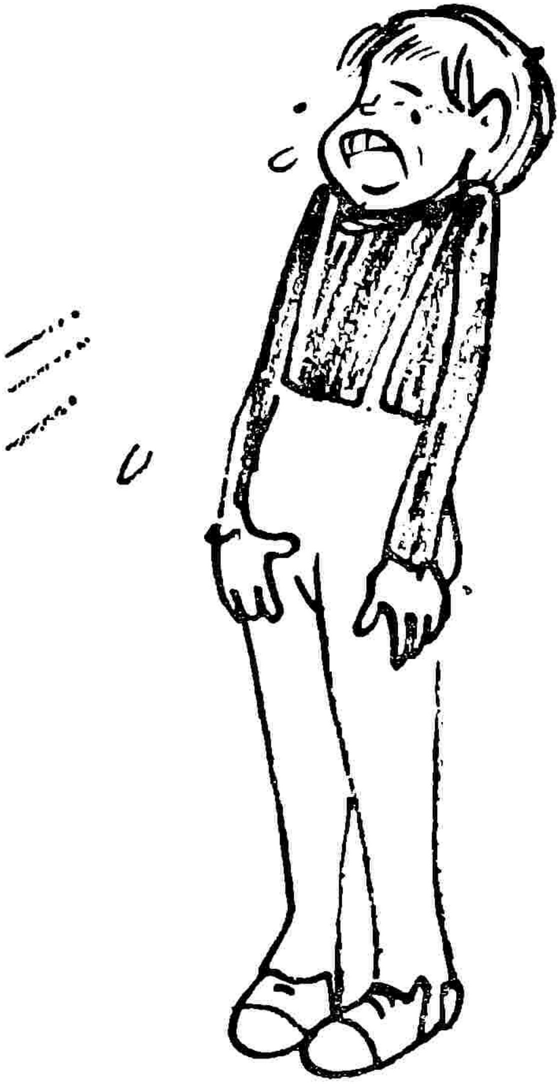

— A fost odată, şi mai este şi acum, o fată, pe nume Ileana Cosînzeana. Şi Zmeul n-a răpi-t-o... iar Făt-Frumos o căuta peste tot, dar pentru că ea nu fusese răpită, el n-o găsea nicăieri... A colindat Zmeul toată lumea, numai acasă nu o căutase!... Putea să-i dea un telefon, dar nici prin minte nu-i trecea că Ileana este acasă. Şi într-o zi, s-a întîlnit cu Zmeul. Şi Zmeul l-a rugat să-i taie capul. Dar Făt-Frumos, nici gînd. Ba, dimpotrivă, i-a dat şapte antinevralgice pentru cele şapte capete, dacă l-or durea vreodată. Pe deasupra i-a mai dat şi adresa unui medic şi a plecat mai departe. Şi s-a

întîlnit cu Zgripţuroaica... Era o zgripţuroaică foarte cumsecade, care i-a dat un ulcior cu apă vie, spunîndu-i:

— Să ştii, Făt-Frumos, că n-o să ai nevoie de apă vie pentru că nimeni n-o să te omoare niciodată.

Şi l-a ospătat cu de toate. Ba la plecare i-a mai dat şi un făraş pentru jăratic, dacă o să i se facă foame calului...

Şi a mers Făt-Frumos mai departe, pînă s-a întîlnit cu Muma Pădurii. Era o bătrînă foarte simpatică şi cu chef de vorbă, ca toate bătrînele...

—N-ai văzut-o pe Ileana Cosînzeana? a întrebat-o Făt-Frumos.

— Nu, fătul meu. Probabil că este acasă.

Făt-Frumos s-a înapoiat acasă şi a găsit-o pe Ileana Cosînzeana plîngînd amarnic: i se arseseră plăcintele.

— Nu-i nimic! a strigat Făt-Frumos. Aşa îmi plac plăcintele! Arse.

Mirciulică nu m-a întrerupt deloc. Inima îmi bătea biruitor. Mă simţeam gata să devin bunic de-a binelea. Îmi rotunjeam glasul, apoi îl lăsam să tremure şi căutam zadarnic barba să mi-o mîngîi, ca orice bunic. În sfîrşit, mi-am înălţat vocea şi am isprăvit:

— Şi au făcut nuntă mare, mare, şi trăiesc desigur şi astăzi, pentru că n-au murit... Ei, l-am întrebat repede, cu faţa luminată: ţi-a plăcut, nu-i aşa?

Mirciulică m-a privit lung, apoi a plescăit din buze dispreţuitor:

— Plicticoasă poveste! Plic-ti-coasă!

Şi mi-a întors scîrbit spatele.

Uf, greu e să fii bunic!

POVESTE CU UN COCOŞ

DE BUNĂ SEAMĂ, ÎN DIMINEAŢA ACEEA de iulie, cocoşul se trezise cu coada în sus. Căci, de cum lăsă trîmbiţa şi sări din coteţ, găinile îl auziră cîrîind:

— Asta-i curte de găini? Maidan, nu alta! M-am săturat... De-abia ieri după-masă l-am rugat pe curcan s-o măture. Şi-a dat, săracul, toată osteneala. Şi acum are febră musculară. Iar azi, poftim! De cîteva zile nici nu mai ai unde călca de murdărie....

Creasta îi scăpăra de furie. Găinile îl priveau înfricoşate, ferindu-se din calea lui. În sinea lor îi dădeau dreptate: da, tînărul stăpîn îşi cam făcea de cap... Venise de o săptămînă la bunici, şi de atunci ograda, liniştita lor împărăţie, era în fiecare zi lovită parcă de cutremur. Ce-i drept, bunica îşi rugase nepoţelul să se mai liniştească, iar bunicul se şi răstise de cîteva ori la el.

— Eh, poruncă de bunic, zîmbise nepoţelul. Şi pe urmă, aici e la ţară, pot să-mi fac de cap: nici tu administrator, nici tu comitet de bloc. Vacanţă!

— Ce? N-am dreptate? ţipă cocoşul din nou. Sigur, adăugă el dispreţuitor, tăceţi, n-aveţi curajul să-l supăraţi pe tînărul nostru stăpîn, vă ştiu eu... Aţi fi în stare, dacă v-ar cere-o,

să-i faceţi oul pătrat şi învelit în celofan sau gata fiert şi tăiat felii... Treaba voastră!

Bodogănea întruna, măsurînd cu paşi mari curtea.

— Priviţi ce mocirlă! Tînărul nostru stăpîn a răsturnat butoiul cu apă de ploaie. A curs apă ca într-o problemă de aritmetică cu hectolitri. Dar eu vreau curte uscată! Ce? A auzit tînărul stăpîn că aş fi cerut postul de răţoi???

Cocoşul se plimba din ce în ce mai posomorît.

— Bine că cel puţin nu mai face tărăboi, îşi cîrăiră la ureche cîteva găini.

Dar tocmai atunci cocoşul începu să ţipe atît de tare, încît vă sfătuiesc să citiţi mai departe povestea cu vată în urechi!

— Alaltăieri, vă amintiţi, nu? Tînărul nostru stăpîn a fost vînător. Vînătoarea a ţinut din zori şi pînă seara. Priviţi pretutindeni săgeţile de şindrilă şi şipcă Cu care a început vînă-

toarea de.... hipopotami. Căci între orele 14 şi 16 eu am fost hipopotam, ştiţi bine... Priviţi şi ghiulelele cu care voia să mă răpună... De toate calibrele: cartofi, ridichi, dovleci, castraveţi risipiţi prin toată curtea. Ieri, tînărul nostru stăpîn a fost zidar. Ce a zidit, nu ştiu. În schimb, nimic n-a mai rămas nedărîmat.

Se opri încruntat.

— Astăzi pun pariu că o să vrea să fie şef de trib şi o să aibă nevoie de penele noastre ca să se împodobească... Dar eu — aici glasul începu să-i tremure — eu nu mai pot... Adio, fetelor, mă duc la bucătărie. Decît hipopotam viu, mai bine cocoş mort.

Găinile nici nu mai avură timp să mai dea alarma, cînd cocoşul se năpusti pe uşa bucătăriei şi, dintr-un salt, se cufundă în oala ce fierbea pe plită.

„Ia te uită ce curat e în oală!” fu primul său gînd. Şi în cuptor era curat. Cartofii ce îl împrejmuiau miroseau frumos, erau rumeni şi aşezaţi cu grijă pe două rînduri. Cînd, în sfîrşit, se pomeni pe tavă, în mijlocul mesei, uimirea cocoşului fu neţărmurită. Faţa de masă era albă, farfuriile strălucitoare, paharele sclipeau. „Cîtă deosebire, cugeta cocoşul, şi parcă începea să regrete gestul făcut. Dacă totuşi tînărul stăpîn s-a îndreptat?”

Deodată însă, chiar în faţa lui, se aşeză singur la masă tînărul stăpîn. Apucă cu degetele murdare o aripă aflată în tavă. O plimbă un timp ca pe o muzicuţă între dinţi, apoi o azvîrli pisicii, pe covor. Cele cinci degete de la mîna stîngă se întipăriseră pe faţa de masă, în timp ce degetele mîinii drepte se încleiaseră pe pahar. Peste o clipă, cu o mînă scormonea în grămada de cartofi prăjiţi, iar cu cealaltă se bălăcea în paharul cu apă.

Cocoşul simţi că i se face negru înaintea ochilor cînd, deodată, auzi vocea tînărului stăpîn. Striga la bunica din bucătărie:

— Bunico, felul doi, că mă grăbesc! După-masă mă fac şef de trib! Am să smulg de la fiecare găină cîte cinci pene, iar de la cocoş zece!

Atunci cocoşul nu mai putu răbda. Se ridică din tavă şi o luă la goană.

— Nu, orice s-ar întîmpla, urlă el, nu mai pot rămîne în casa asta nici mort!

Eu l-am întîlnit în vitrina răcitorului de la Restaurantul Gării. Se mai răcorise puţin, dar era tot furios. Avea tocmai de gînd să ia bilet de tren pentru Predeal, ca să-şi liniştească nervii,

L-am luat cu mine.

UN MAMIFER NEVERTEBRAT

SE ÎMPLINESC CINCI ANI DE CÎND în paşnica clădire a Muzeului de Ştiinţe Naturale din şcoală poposise un lup. Bineînţeles, împăiat. Şi pentru că nu încăpea pe rafturile vitrinelor alături de bufniţe şi iepuri, fu instalat pe o măsuţă în mijlocul muzeului. Masiv, zbîrlit, şi parcă alergînd cu botul întredeschis, temutul carnivor, devenit în mod fatal prin împăiere ierbivor, aştepta, cum s-ar zice — şi de data asta se potriveşte — cu limba scoasă, orele de zoologie. De altminteri nici nu-i era dat să aştepte prea mult, pentru că în program erau două ore săptămînal de zoologie, iar în şcoală erau nu mai puţin de trei clase care făceau zoologie. Aşa încît, în afara repausului duminical, lupul nostru se întîlnea în fiecare zi cu micii zoologi. Şi pe atunci, îmi amintesc prea bine, această piesă animală cu numărul de inventar 1643 era mîndria lor. La început copiii îl mîngîiau pe ceafă, pe spinare, apoi văzîndu-l perfect domesticit deveniseră mai îndrăzneţi. Cîţiva îi numărară colţii, alţii, mai puţin curajoşi, îi încercară soliditatea cozii, în sfîrşit, nu puţini se arătară curioşi să cunoască mai îndeaproape tainele împăierii. Un briceag bine mînuit le deschise calea spre măruntaiele de zegras... N-aş putea expune la zi progresele făcute de curioşii noştri de-a lungul anilor, şi de-a latul lupului, dar nişte hîrtii pe care le am în faţă mărturisesc de la sine neobişnuita metamorfoză a fiorosului vertebrat. Sînt mici extemporale cu tema: „Descrieţi piesa nr. 1643 din Muzeul şcolii noastre”. Iată-le în ordine cronologică:

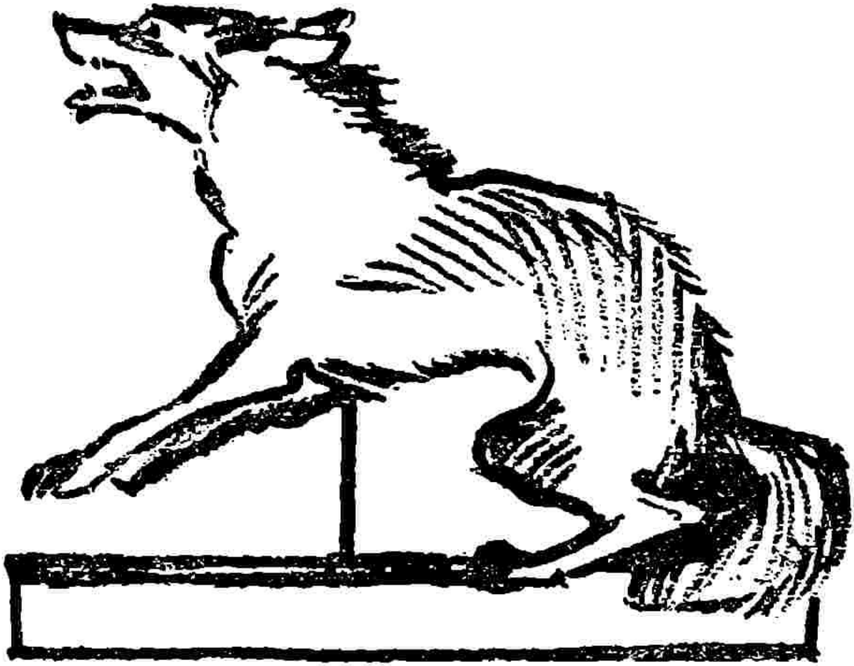

1965 (un an după data aducerii lupului la muzeu):

„Piesa pe care o vedem este un mamifer probabil vertebrat, cu foarte puţin păr la ceafă şi fără coadă. N-aş putea spune cu ce se hrăneşte. În stomacul său se găseşte niţică iarbă de mare, nişte cuie şi chiar o mănuşă. (Să fie oare lupul care a înghiţit-o pe Scufiţa Roşie?) În orice caz, un asemenea animal nu se găseşte în pozele din manual”.

1966 (a mai trecut un an): „Lipsit cu desăvîrşire de fulgi, păr sau piele, fără dinţi, cu două picioare şi cu o cuşcă toracică foarte dezvoltată de o parte şi de alta a vertebrelor dorsale, animalul pare să fie o pasăre. Eticheta lipseşte. N-am găsit însă ceva identic în nici un atlas zoologic”.

1967... „Luînd în consideraţie şira spinării foarte lungă — terminată cu un craniu turtit ce nu poate fi de pasăre, deoarece

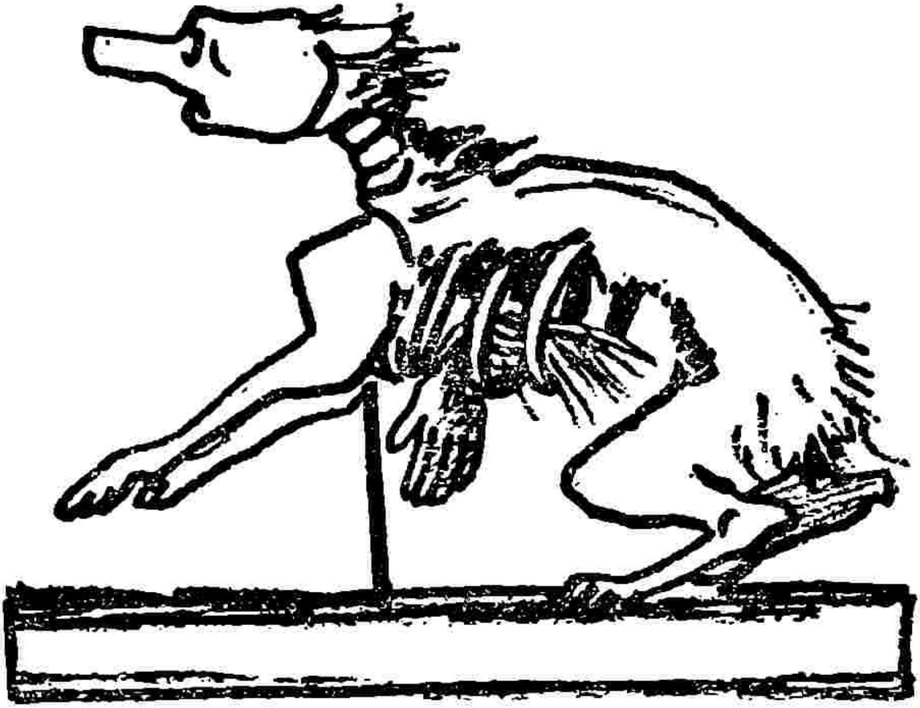

nu are cioc, socotesc că avem în faţă o formă neobişnuită de şarpe. N-am mai văzut ceva asemănător în alte muzee...”

1968... „E un animal nevertebrat, fără a fi însă o moluscă, deoarece prezintă unele cartilagii. Cred că aşa ceva nu mai există în fauna ţării.”

1969... Din acest an n-am nici o hîrtie. Nici n-ar fi cu putinţă, într-un eventual extemporal nu s-ar mai scrie ca altădată: „Nu există în manual, în alte muzee sau în fauna ţării”, ci doar atît: „Nu mai există”. Punct.

În schimb am văzut o altă hîrtie. A noului administrator al şcolii. Suna aşa: „... şi deoarece piesa cu nr. 1643 (reprezentînd potrivit inventarului un lup împăiat) a fost, după toate probabilităţile, distrusă de şoareci, care l-au ros în întregime, inclusiv eticheta, vă rugăm să ne trimiteţi de urgenţă o echipă de deratizare...”

Echipa a venit, dar n-a găsit nici un rozător. Doar unul împăiat în vitrină.

Administratorul a căzut pe gînduri.

— Va să zică nu sînt şoareci... Atunci cine a putut să distrugă o piesă de muzeu? Cine? Spune şi dumneata, că esti mai vechi în şcoală.

Noul administrator se mai frămîntă şi azi şi n-a renunţat la gîndul să cheme o altă echipă de deratizare. Mai pricepută.

Eu tac, căci mi-e ruşine să-i spun adevărul. Şi poate nici nu m-ar crede.

Nici nu e de crezut de altfel: elevii nu distrug bunul obştesc. Nici eu n-aş crede asta, dar am hîrtiile în mînă: 1965, 1966, 1967... Bine, le rup... Poftim! Dar despre aşa ceva n-aş vrea să mai aud... E jalnic şi caraghios totodată. Auzi! Un mamifer nevertebrat?! Hm...

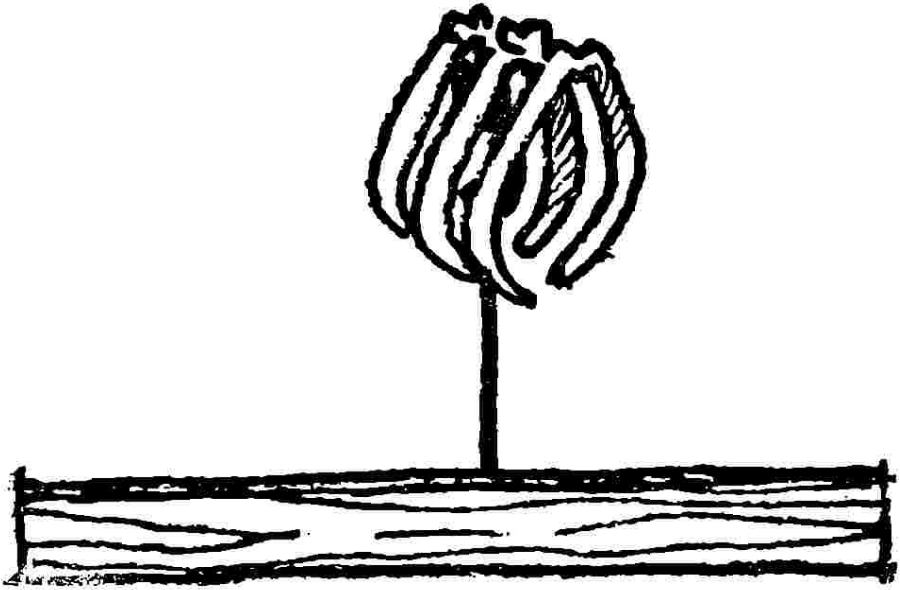

IMAGINAŢIE CREATOARE

OFICIAL ERA ÎN VACANŢĂ DE 24 DE ORE. Pentru el însă, pentru Emil, vacanţa începea abia peste 2 ore şi... 18 minute. Odată cu plecarea trenului din Gara de Nord. Două ore şi 18 minute? Enorm! Mai ales cînd locuieşti la o azvîrlitură de băţ de gară şi cînd, pe deasupra, totul era pregătit din ajun: valiza, plasa cu mîncare, cartonaşul cu adresa locului de destinaţie (parcă n-ar fi ştiut-o chiar dacă ar fi fost şi trezit din somn!): Valea Izvoarelor, a şasea staţie, uliţa mare, a doua casă pe stînga de lîngă şcoală, o fîntînă de piatră, o laviţă şi un nuc bătrîn, pe care era ţintuit numărul... din tablă: 264.

Şi parcă n-avea să-l aştepte în gară prietenul său, Costel Bigică, bunul său prieten cu care se cunoscuse în urmă cu un an la mare, în tabăra de la Năvodari? Îi păstrase toate scrisorile şi toate se încheiau cu rîndurile: „Dragă Emil, vino la mine îndată ce iei vacanţă! După vreo două-trei săptămîni o să ne întoarcem împreună la Bucureşti! Bine? Al tău... Costel”.

Şi iată, sosise vremea! Adică nu, mai erau 2 ore şi 17 minute... Uf! Băiatul nu-şi mai găsea astîmpărul. Ce putea să mai facă să treacă timpul? Să numere tramvaiele care treceau în sus şi în jos? Să dezlege cuvinte încrucişate? Să deseneze? Şi, deodată, dădu cu ochii de caietul de limba română. Nu trecuseră nici două zile de cînd tovarăşa învăţătoare le spusese:

— Prima temă pentru prima oră... în toamnă: „Cum am petrecut vacanţa”.

Ura! De ce să aştepte pînă la toamnă? Avea timp berechet: 2 ore şi 13 minute pînă la plecarea trenului. Ei bine, într-o oră va termina tema! Într-un minut titlul era scris, apoi... apoi Emil se opri.

Nu mai fusese niciodată la ţară. Niciodată! Ei şi? Citise doar atîtea lucruri în cărţi şi în ziare! Şi, pe urmă, nu străbătuse cu trenul sau autobuzul atîtea sate? Începu să scrie:

„Prima dată eu am ajuns în Gara de Nord. Acolo era o forfoteală grozavă, oamenii se grăbeau care încotro, megafoanele anunţau sosirea şi plecarea trenurilor.”

— Ajunge, îşi zise, doar n-am să-mi petrec vacanţa mare în gară.

Continuă să scrie: „Curînd, trenul s-a pus în mişcare. Drumul a fost ca un vis şi am ajuns cu bine în comuna Valea Izvoarelor.”

— Acum va trebui să descriu puţin natura, aşa cum se obişnuieşte! „Cerul era albastru. Iarba era verde.”

Reciti şi plescăi din buze nemulţumit:

— Asta e ca în clasa întîi. Dar în iarbă, dar pe cer nu se află nimic? Să ne ocupăm puţin de iarbă... Ce poate fi în iarbă? Nişte boboci de gîscă? De ce nu?

Scrise: „În iarba verde mişunau nişte boboci de gîscă mici şi pufoşi, care...”

— Ce fac bobocii de gîscă? Măcăie? Tţ! Asta fac raţele... Nechează? Nu! Mugesc? Behăie? Ce fac gîştele, domnule? se întreba cu glas tare băiatul şi nu găsea nimic.

Poate pentru că era grăbit, poate din pricina zgomotului tramvaielor.

—Stai! Am găsit, se lumină Emil, şi fără să mai stea pe gîn-

duri adăugă:... „care făceau zgomot. Pe cerul albastru zburau berze care...”

— Şi berzele ce făceau? Ce fac ele cînd zboară pe cerul albastru? Ciripesc? Parcă nu... Guiţă? Orăcăie? Nici într-un caz! Atunci?

Privirea i se opri asupra propoziţiei de deasupra. Ura! A găsit! Continuă: „...zburau berze care făceau zgomot.”

Mai departe. Ceva despre cîine! „Cîinele lui Costel...” Se opri din nou:

— Cum se spune cînd o javră se bucură? Ce face cîinele cînd dă din coadă? Chiuie? Sare într-un picior? Cam greu... Este

un cuvînt, precis este! se chinuia băiatul cu ochii la ceas, dar nu-l găsea.

Şi deodată se linişti. Nu-l găsise odată? Scrise: „Cîinele lui Costel făcea zgomot.” Bun!

— Acum încă un element... Cloşca cu pui! La ţară sînt cloşti? Sînt! Şi ce fac ele? Cloşcănesc? Parcă aşa ceva, dar nu sînt sigur. Şi puii? Puiuiesc? ! Parcă, parcă! dar nu mai avea timp să verifice. Atunci? Simplu!

Scrise: „O cloşcă cu pui făcea zgomot.”

Perfect, acum va încheia. Îşi aminti o frază care îi plăcuse mult şi pe care o ţinea minte cuvînt cu cuvînt.

— Asta o să-i placă mult tovarăşei învăţătoare!

Începu un alineat nou şi scrise: „Pretutindeni domnea o linişte poetică şi adîncă. Se auzea cum creşte firul de iarbă.” Punct. Valiza şi... fuga la gară. Mai erau 15 minute.

Pe masă rămase caietul deschis:

„În iarba verde mişunau boboci de gîscă mici şi pufoşi, care făceau zgomot. Pe cerul albastru zburau berze care făceau zgomot. Cîinele lui Costel făcea zgomot. O cloşcă cu pui făcea zgomot.

Pretutindeni domnea o linişte poetică şi adîncă. Se auzea cum creşte firul de iarbă.”

În gară era o forfotă grozavă, oamenii se grăbeau care încotro, megafoanele anunţau mişcarea trenurilor.

Şi Emil era fericit.

„Exact ca în lucrarea mea! se bucura băiatul. Ce înseamnă să ai imaginaţie creatoare! Totul am prevăzut! se felicita el de la fereastra vagonului. Curînd, pot să pariez, trenul o să se pună în mişcare întocmai ca în lucrarea mea...”

Şi chiar aşa se întîmplă.

CAP! SPIC!

A ÎNCEPUT ŞCOALA. Pe pereţi a apărut din nou, lipit cu pap, orarul cu severele sale chenare, în caiete, creionul roşu a şi dantelat primele compoziţii, paginile cărţilor noi au şi fost mîzgălite cu cunoscutele formule de aducere aminte: „d. aici — p. aici”, iar, abandonate peste vară, cuvintele: „M-ascultă!” „Ce-avem de scris?” „Hai să învăţăm împreună!” au reintrat în drepturile lor.

— Sandule, hai la mine să învăţăm! îşi strigă Nicuşor vecinul peste gard.

— Vino tu la mine.

—Nu, că la mine e soare.

—Şi la mine e şi mai soare.

— La mine stăm pe verandă.

— Şi la mine stăm sub nuc.

—Da, dar eu am prune grase.

—Ale mele sînt şi mai grase.

—La mine nu-i nimeni acasă.

—Nici la mine.

—Dacă vii tu la mine îţi dau ceva.

—Şi eu îţi dau altceva.

— Ştii ceva? Să tragem cu banu’! Vrei?

— Vreau.

Cei doi se urnesc deodată şi se întîlnesc în „Ţara Nimănui”: şanţul ce desparte curţile.

— Cap la mine, spic la tine. E fix? propune Nicuşor, scotocindu-se în buzunare.

— Fix, acceptă celălalt, bătătorind buruienile.

Banul sfîrîie în aer şi se rostogoleşte printre pie-tre.

— Cap! strigă victorios Nicuşor.

— Nu mă joc, e-n dungă. Încă o dată... Spic! Ai văzut?

— Da, dar adineauri a fost cap şi... ştii ce? modifică băiatul condiţiile întrecerii, să cîştige cine face primul trei din cinci.

A trecut mai bine de un ceas. Băieţii stau pe vine şi urmăresc zborul bănuţu-lui, cu cefele înţepenite.

Ultima dată se pregă-teşte de „tras” Nicuşor.

— Va să zică de două sute nouăzeci şi nouă de ori cap şi de două sute optzeci şi nouă ori spic.

— Nu-i adevărat, sare Sănducu. De două sute nouăzeci şi nouă de ori spic şi de două sute optzeci şi nouă de ori cap! Am scris aici, arată un petic de hîrtie cu liniuţe.

— Şi eu, aici.

— Nu mă mai joc, şi gata! se îmbufnează băiatul şi bagă banul în buzunar. Ai schimbat hîrtiile.

—Eu? Mă jur pe ce vrei tu.

—Jură-te!

—Pe ce?

—Pe ochii tăi.

—Eu pe ochi nu mă jur.

—Niciodată?

—Nu.

—Jură-te!

— Să n-am parte de ochii mei.

— Bine! Hai de la început.

—Hai!

—Tot pînă la trei sute?

—Tot.

La scorul de o sută douăzeci şi cinci (cap) şi la o sută unsprezece (spic), soarele, plictisit, s-a dus să se culce.

—N-ai un chibrit!?

— N-am! Mai stăm niţel, şi iese luna.

Cei doi se aşază răbdători pe dunga şanţului. Deodată, din pridvorul apropiat se aude o voce de femeie:

—Sandule! Sandule!

„Hait! Mama!”

— Aici sînt! răspunde băiatul cu glas tare.

— Unde?

— La Nicu, învăţăm împreună.

— Nu vii la cină? Mai las-o-ncolo de carte!

Sandu se ridică, îşi scoate cartea din sîn şi recapitulează cu voce scăzută:

— Ţine minte: o sută douăzeci şi cinci cap, o sută unsprezece spic. Apoi sare sprinten gardul: Vin acumaaa!

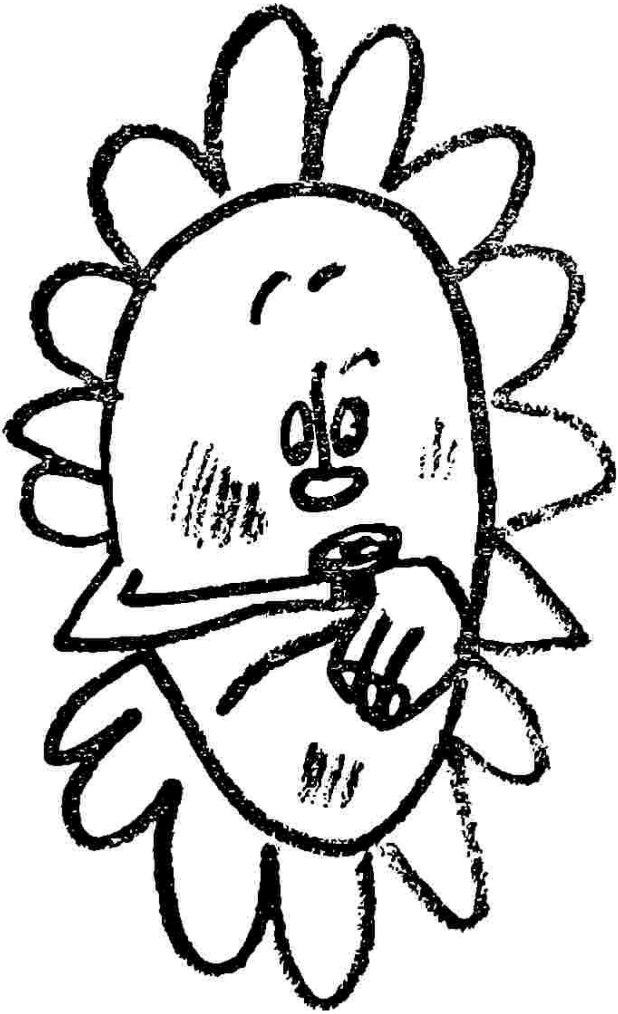

SE CAUTĂ O GREŞEALĂ!

PREGĂTINDU-SE PENTRU ÎNCEPEREA unui nou trimestru, bătrînul învăţător făcea ordine în sertarul său. Erau aco-lo, teancuri-teancuri, tot felul de caiete: de compunere, de gramatică, de dictare...

În liniştea cancelariei, învăţătorul le răsfoia pe îndelete, unul după altul, îşi arunca privirea pe cîte un titlu, recitea cîte o pagină, ba chiar şi lucrări întregi. Erau multe caiete în care creionul roşu nu păşise niciodată şi, răsfoindu-le, bătrînul învăţător se bucura ca de o zăpadă proaspăt căzută, neatinsă. Lucrările acestea nu conţineau nici o greşeală. Se aflau însă şi cîteva zgîriate parcă la sînge de creionul roşu, şi cînd dădea cu ochii de ele bătrînul învăţător ofta:

— Cînd s-or isprăvi toate aceste greşeli? Iată, o pagină întreagă fără nici un punct, fără nici o literă mare. Cuvintele curg şiroi, ca dintr-un robinet uitat deschis şi se opresc, întîmplător, de-abia într-o băltoacă de cerneală. În altul, literele sînt sărite de la fiecare cuvînt, şi rîndurile par ca nişte garduri cu şipcile smulse... Stăpînul caietului de colo duce parcă o luptă neistovită cu gramatica, iar frazele îi ies înveşmîntate anapoda, ca cineva îmbrăcat cu palton, dar cu picioarele desculţe...

Şi astfel, răsfoind caiet după caiet, bătrînul învăţător simţi de la o vreme că a obosit şi, fără să-şi dea seama, îşi ridică ochelarii pe frunte. Aşa, fără ochelari, literele se micşorară dintr-o dată, paginile se albiră ca prin farmec, greşelile subliniate cu roşu pieriră fără urmă. Într-adevăr, nici o greşeală nu mai sîngera privirea bătrînului învăţător — nici una! Uitînd că nu mai are ochelarii la ochi, acesta începu să cerceteze cu uimire un caiet după altul, dar totul părea alb, neatins, ca o zăpadă proaspăt căzută, şi o bucurie fără seamăn îi învălui inima. Fără să-şi dea bine seama ce se întîmplase, bătrînul învăţător se cufundă, aşadar, într-o dulce visare.

— Ce bine ar fi să fie aşa! murmură el. Chiar de mîine, prima zi a trimestrului trei! Să nu mai fie nici o greşeală de scriere în nici un caiet... Dar cînd se va întîmpla aceasta? Cînd?

... Fără ochelari, prin ceaţa ce învăluia astfel caietele, bătrînului învăţător i se păru deodată că a şi ajuns în acea vreme fericită. I se părea că au trecut nu clipe, nu zile, nici luni, ci ani şi ani de cînd nu mai dăduse cu ochii de o greşeală şi că peste toate caietele şcolarilor, peste absolut toate, se aşternuse de mult zăpada scrierii corecte. Se făcea că a ajuns în pragul pensionării...

Cîteva zile mai avea de mers la şcoală şi, asemenea unui încercat vînător ce, pregătindu-se să-şi atîrne pentru totdeauna

puşca în cui, şi-ar fi dorit să mai doboare măcar un iepure oarecare, pe care să-l păstreze împăiat, ar fi dorit şi el ca, înainte de a închide în sertar creionul roşu, să mai corecteze măcar o greşeală, una singură, oricare! Apoi să o depună la muzeu! Cu o etichetă: „Aceasta este ultima greşeală de scriere a şcolarilor de pe întinsul ţării. Visul atîtor generaţii de dascăli a fost împlinit !”

Şi, deodată, bătrînul învăţător avu o tresărie... Erau pe vremuri cîţiva elevi care făceau greşeli cu ghiotura. Închise ochii, şi parcă sub pleoape îi apăru o asemenea pagină:

„Geta are gete noi ea sedă pe gaiţă. Ghaţa e lucioasă. Gheta se rostoigoleşte. Copi rde...”

Greşelile foiau, subliniate cu roşu, ca nişte buburuze la soare, ba se urcau şi pe copertă: „Caiet de dictare a lui elevului Ionescu...”

Ionescu! Cît luptase bătrînul dascăl cu felul lui de a scrie! Grăbit, necugetat, împleticit... Oare să se fi îndreptat şi el? Ar fi extraordinar!! Dacă nici Ionescu nu mai are greşeli, ei bine, asta înseamnă că visul său de dascăl bătrîn s-a împlinit! Aceasta înseamnă...

De bucurie, nu-şi isprăvi gîndul...

O să meargă la Ionescu şi o să-l roage frumos să-i arate caiete-le, hotărî pe dată bătrînul învăţător şi, ridicîndu-se de la masă, se simţea vioi şi uşor ca un fulg.

Trecu pe la librărie, îşi cumpără un creion nou, roşu, apoi îl ascuţi cu grijă şi se îndreptă tulburat spre casa lui Ionescu. îl găsi scriind.

— Ionescule, nu te supăra... N-aş vrea să te jignesc. Dar nu cumva ţi se mai întîmplă să scrii şi acum vreo frază fără virgulă sau fără punct?

—Nu, tovarăşe învăţător, de mult nu mai scriu aşa..,

—Nu mai faci nici o greşeală de scriere?

— Nu pricep. Repetaţi, vă rog. Ce este aceea „greşeală de scriere”?

— Repet, Ionescule dragă, şi, iată, din memorie îţi dau şi un exemplu, ba chiar mai multe. De pildă: „frunzile cade”, sau: „cel mai om înalt”, sau să fi scris, de exemplu: „Gaiţă”, în loc de „gheaţă”, şi „Geta”, în loc de „gheată”, sau: „caiet de dictare a lui elevului Ionescu”.

— Glumiţi, tovarăşe învăţător. Nu văd cum ar putea să scrie în halul acesta vreun şcolar.

—Nici eu nu mai văd. Vedeam însă odată, te rog să mă crezi.

— Ştiu eu? Dacă-i aşa, să mergem la Staţia de radio a şcolii. Am putea da un anunţ: „Cine posedă în toată şcoala vreo greşeală de scriere în caiet, oricît de mică, este rugat să o predea tovarăşului învăţător, pentru a o depune la muzeu — pentru muzeu vă trebuie, nu-i aşa? — Termen de predare: un an de zile”...

—De ce un an, Ionescule?

— Adevărat. Cred că e un termen prea scurt. Să zicem doi ani! Dar nici aşa nu cred să fie vreo speranţă. Greşelile de scriere nu vor mai apare niciodată în caietele noastre. Aşa cum nu apar, de pildă, elefanţii în curtea şcolii. Poate găsiţi la alte şcoli! Eu zic să lipim nişte anunţuri pe stîlpi, pe străzi, în vitrine... Imposibil să nu vină cineva din tot oraşul cu o greşeală. Vă ajut eu...

A doua zi, bătrînul învăţător îşi cumpără o cutie de creioane roşii, le ascuţi cu grijă şi se puse pe aşteptare. Zadarnic. Nimeni nu-i deschise uşa. Spre seară, ieşi în oraş. Anunţurile scrise de Ionescu erau toate la locul lor:

„Caut greşeli de scriere, contra bună recompensă. Eventual, cu chirie.”

— Să dăm un anunţ la gazetă, propuse atunci Ionescu. Gazeta se citeşte în toată ţara. Undeva, în vreun colţ al ţării, trebuie să fie vreun şcolar care să vă ajute cu o greşeală pentru muzeu, îi facem o fotocopie, şi pe urmă i-o dăm înapoi.

Anunţul apăru la gazetă zile în şir. Bătrînul învăţător ascuţea noi cutii de creioane roşii şi aştepta cu sufletul la gură. Apoi o bucurie fără margini îi cuprinse inima. Greşeala aşteptată nu se ivea. Se pregătea tocmai să-şi depună creionul la muzeu, cu o etichetă dedesubt: „Cu aceste unelte se vînau demult, demult, greşelile de scriere din neamul de mult dispărut al Uşurinţei,

Grabei şi Neglijenţei” — cînd sună telefonul. Era Ionescu.

— Tovarăşe învăţător, cred că am făcut rost de una... Da, în provincie... Notaţi adresa. Grăbiti-vă. Aveţi deseară tren accelerat.

Bătrînul învăţător luă avionul. Inima îi bătea în piept, mai să se rupă, cînd apăsă pe sonerie la adresa indicată. Apăru un băiat.

— Dragul meu, izbucni bă-trînul învăţător, unde e greşea-la? Unde?... Arată-mi-o! Mai am acest căpeţel de creion roşu. Toate celelalte le-am ros de emoţie în avion... O corectez, şi apoi o depun la muzeu! Iată, am pregătit şi eticheta: „Aceasta este ultima greşeală de scriere a şcolilor de pe întinsul ţării. Visul...”

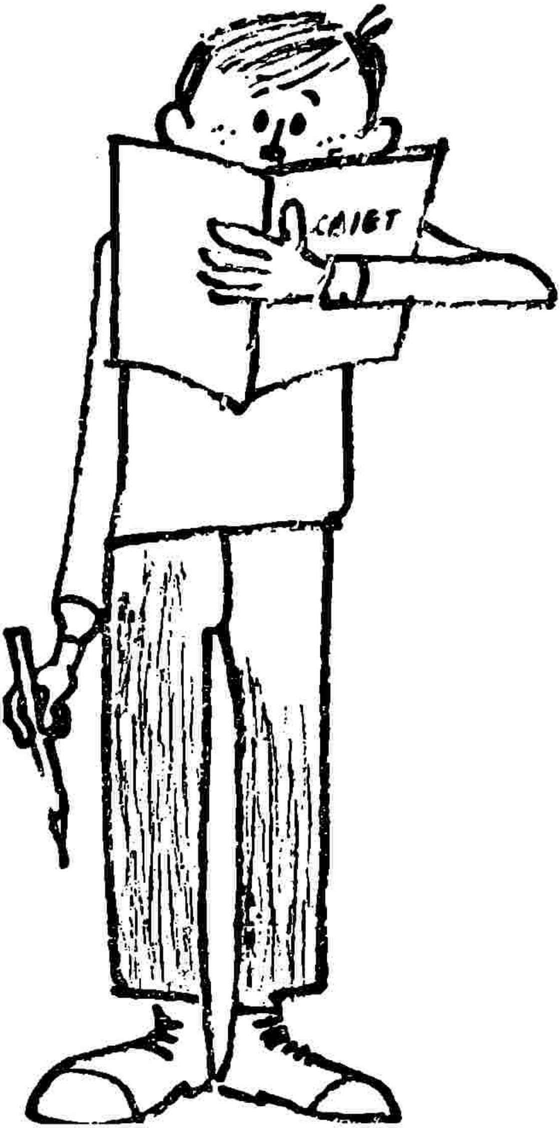

Băiatul îl întrerupse politicos, îl pofti în casă, apoi, oferindu-i un scaun, începu încurcat:

— Îmi pare rău... Am vrut să vă ajut, dar... m-am înşelat.

— Cum aşa? N-ai nici o greşeală?

— Ba da. Dar nu în caiet. Pe sugativă...

—Pe sugativă?!

— Da. Priviţi-o! E în caietul frăţiorului meu... M-am convins însă, după ce am telefonat, că pe sugativă toate cuvintele par

greşite. Dar numai pe sugativă. Pentru că sînt de-a-ndoaselea, ştiţi...

— Încolo, nici o greşeală?

— Nici una! Doar pe sugative...

...În clipa aceea ochelarii de pe fruntea bătrînului învăţător căzură la loc. Fireşte, de uimire. Şi în aceeaşi clipă se trezi din vis în faţa sertarului doldora de caiete. Caietul pe care îl avea în faţă îi apăru sîngerat de creionul roşu. Bătrînul învăţător citi:

„Caietul de dictare a lui elevului Ionescu pe trim. II.

Şi izbucni:

— Ionescule, ziceai că nu ai nici o greşeală. Aşadar, Ionescule... Uite una!

Băiatul, care tocmai intrase în cancelarie, privi îndelung caietul, apoi răspunse aproape jignit:

— Da, dar e veche, tovarăşe învăţător. Observaţi? E făcută demult... demult, ehei, pe trimestrul II...

...Bătrînul învăţător continuă să viseze şi acum la vremea cînd greşelile de scriere din caietele şcolarilor vor fi la fel de rare ca şi elefanţii din curtea şcolii, iar creionul roşu va fi fost de mult depus la muzeu. Frumos vis! Ce-ar fi să se prefacă în realitate? Chiar de mîine, din prima zi a trimestrului III... Şi, dacă vi se face şi vouă dor de o greşeală de scriere, priviţi-vă sugativele... Acolo, şi numai acolo, cuvintele şi frazele scrise de-a-ndoaselea sînt la locul lor.

SCRISOARE
PE ADRESA UNUI ANUMIT ÎNTÎRZIAT

TE VA SURPRINDE, DESIGUR, că nu începem scrisoarea de faţă cu „Stimate coleg!”, aşa cum se încep de obicei scrisorile.

Priveşte în acest caz cu atenţie harta alăturată, şi vei găsi, sîntem convinşi, explicaţia. Şi aceasta cu atît mai lesne cu cît, în loc de legendă, ţi-am scris prezenta scrisoare.

Aşadar, trebuie să-ţi spunem de la bun început că neobişnuitele, bizarele şi nefericitele întîmplări, care din prima zi de şcoală curgeau potop pe capul tău, ne-au pus pe gînduri. Curînd, inima ni se strîngea de emoţie ori de cîte ori, la ora opt precis, clopoţelul ne înştiinţa că vom începe o nouă zi de muncă, iar tu lipseai din bancă. Căci după cîteva săptămîni ştiam că numai o nenorocire te putuse împiedica să fii punctual. Treceam atunci cu febrilitate în revistă toate posibilităţile, iar în mintea noastră se învălmăşeau toate ghinioanele şi scuzele tale:

— Ne-a căzut pendula din perete, tovarăşe profesor, exact peste ceasul de masă, şi s-au stricat amîndouă...

Sau:

— O biată bătrînică singură, vecină, e tare bolnavă şi a trebuit să merg la farmacie... Puteam să n-o ajut, tovarăşe profesor?

Sau:

— Era s-o păţesc, tovarăşe profesor. Ştiţi blocul din colţ? Ei bine, mi-a căzut pe picior un ghiveci de la etajul III... Putea să-mi cadă în cap...

Ori:

— Ştiţi ce s-a întîmplat? Chiar în piaţă! A intrat tramvaiul într-o căruţă cu cai!

Emoţia şi îngrijorarea ce ne cuprindeau pe toţi ne-au făcut un timp să nici nu observăm un fapt esenţial: toate, dar absolut toate aceste catastrofe se petreceau exact în aceleaşi zile ale săptămînii şi aproximativ la aceeaşi oră: miercurea şi vinerea, între 8 şi 8 şi jumătate. La 8 şi jumătate fix, ca şi cum un pendul ocult ar fi bătut sfîrşitul nenorocirilor tale, te înfăţişai în pragul clasei. Era ciudat: pendulul magic bătea parcă în vesta tovarăşului profesor. Căci în clipa cînd închidea catalogul şi, uitîndu-se la ceas spunea: „Acum să trecem la lecţia nouă”, tu

te îndreptai spre bancă. Atunci aşteptam cu sufletul la gură să aflăm ce nouă catastrofă se abătuse peste tine, şi te auzeam:

— Pendula... bătrînica... ghiveciul... tramvaiul...

Ei bine, zilele trecute, vineri, parola magică — „Şi acum să trecem la lecţia nouă” — fusese pronunţată, dar tu... nu ai apărut. În clasa înmărmurită a bătut, ca o aripă neagră, neliniştea. Apoi s-a auzit un fîlfîit: zbura din inimă în inimă, funestă, Presimţirea: de bună seamă fusese ceva cu mult mai grav decît pendula... bătrînica... ghiveciul sau tramvaiul. Ca o menghină, îngrijorarea strîngea toate inimile, minut după minut, iar acestea se scurgeau printre fracţii şi formule încet, întunecate şi negre, parcă de păcură.

A mai trecut o oră, şi tu tot n-ai venit. Şi încă una. Nici ora a patra. Trecuse ziua.

— Ceva s-a întîmplat. Da, ceva grav de tot... Colegul nostru trebuie ajutat!

La orele 13 fix, o echipă de prim-ajutor a şi ieşit pe poarta şcolii. Avea în mînă harta obişnuită a paşilor tăi, cu toate locurile primejdioase însemnate cu creion roşu. În mintea noastră era un

singur gînd: „Spre sud! Mereu spre sud, spre domiciliul tău, pe firul întîrzierilor tale."

Făcuserăm vreo două sute de paşi însemnaţi pe harta noastră printr-o linie întreruptă, privind cu ochi temători în jur toţi caii, bătrînele şi ghivecele, cînd ne-am oprit în piaţă, la linia de tramvai. Ne aminteam cu emoţie de cîte ori spuseseşi plîn-gător:

— În piaţă, tovarăşe profesor... a deraiat tramvaiul... Ştiţi, a lovit o căruţă.

Ne-am apropiat de un controlor:

— Nu vă supăraţi şi... azi a... deraiat?

—Ce să deraieze?

— Tramvaiul. A deraiat şi azi?

—Cum şi azi? Niciodată...

—Sînteţi sigur?

Omul ne-a privit prea lung, ca să mai insistăm. Am bîiguit doar:

— Ştiţi... colegul nostru... din această cauză...

—Minte!

Am deschis harta şi, în dreptul cerculeţului pe care scrisesem „Accident — tramvai", am pus un semn de întrebare. Am consultat apoi harta şi, cu o voce ceva mai puţin înfierbîntată, am zis într-un glas:

—Mai departe, totuşi. Spre blocul cu ghivece!

În cîteva minute ne-am aflat la locul cu pricina, însemnat pe hartă prin alt cerc cu cuvintele: „Accident — ghiveci".

— Spune, ne-am adresat unui băieţaş ce se juca în stradă, a căzut cumva azi vreun ghiveci în capul unui elev?

I-am dat toate semnalmentele. Băieţaşul a dat din umeri mirat:

—N-a căzut, nene.

—Nici miercuri, nici vinerea trecută?

— Nu, n-am auzit. E drept, trece pe aici adesea. Îl cunosc. Cîteodată jucăm şotron juma'de oră... nu mai mult...

Am pus şi aici un semn de întrebare, şi ne-am văzut de drum, spre punctul „Accident — bătrînă". Îndoiala ne rodea inimile, cînd am intrat în curtea bătrînichii.

—Sînteţi bolnavă? am întrebat-o.

—Da. Sînt. De-abia mă ţin pe picioare.

Ne-am privit triumfători. Va să zică asta era! Cinste colegului nostru, care ajută un om bătrîn.

— Nu-i aşa că astăzi a fost colegul nostru pe la dumneavoastră?

— Care din ei?

L-am descris în amănunţime.

— A, el nu vine niciodată. L-am rugat de cîteva ori... Degeaba.

Pe harta noastră se mai adăugase un semn de întrebare. Cam multe, ce e drept.

„Poate e ceasul totuşi de vină”, ne-am zis fără convingere, intrînd în curtea casei voastre. În perete pendula ticăia cu regularitate şi tocmai bătea ora două.

— În acest caz, desigur, i s-a întîmplat ceva mult mai grav, ne-am speriat noi, adăugind un ultim semn de întrebare, exact cînd ai intrat în odaie.

— Ce e... Ce e cu voi? ne-ai întrebat speriat.

— Dar cu tine?

— Tramvaiul... ghiveciul... bătrînica...

Ceasul ticăia mărunt.

— Nu cumva matematica?

— Nu! Adică da... Vouă vă pot spune, dar rămîne între noi. Nu vreau să mă asculte.

— Şi totuşi, astăzi a fost ceva mai grav. Nu ai venit deloc.

— Da. Ceva mai grav. S-a schimbat orarul, nu ştiţi? Acum avem vinerea două ore de matematici!

Am tăcut. Apoi am privit harta. Dintr-o dată, harta întîrzierilor tale ne-a apărut limpede, pas cu pas. Am tăiat pe rînd semnele de întrebare şi am scris în locul lor: Minciună... Neseriozitate... Nepăsare... Chiul.

Am arătat-o apoi celorlalţi colegi din clasă. Unii au fost de părere să-i punem ca titlu „Itinerar de chiulangiu” ; alţii socotesc că „Harta lipsei de onoare” ar fi mai potrivit. Noi am scris doar „Harta paşilor tăi”, şi ţi-am trimis-o. Şi dacă o vei studia cu atenţie o jumătate de oră, va fi de-ajuns. Sîntem convinşi că aceasta va fi ultima ta „întîrziere”.

PORTRETUL COLEGEI DE BANCĂ

COPIII AU PRIMIT CA TEMĂ, LA LIMBA ROMÂNĂ, pentru după vacanţă, să facă fiecare un scurt portret literar al colegului de bancă. Portret fizic şi sufletesc. Cum arată şi ce fel de om e...

Cele două colege de bancă, şi totodată vecine — Victoriţa şi Dana — s-au aşternut pe treabă. Primele fraze au şi fost scrise pe caiete. După cît se pare, temele sînt terminate... „din punct de vedere fizic”.

Victoriţa îşi lungeşte gîtul spre caietul colegei.

— Citeşte-mi, o roagă ea. Mor de curiozitate să ştiu ce ai scris despre mine.

— Da’ pe urmă îmi citeşti şi tu, nu-i aşa?

— Se înţelege. Zi!

— Dar nu te superi...

— Cum o să mă supăr!

— Pe onoarea ta?

— Pe!

Colega respiră adînc, şterge de pe caiet cîteva fire imaginare de praf şi începe:

— Ascultă: „Colega mea de bancă este foarte deosebită de mine”,

— Aşa şi este, zi mai departe, tu, mor de curiozitate, tu, să văd cum mă vezi tu...

Colega nu se lăsă rugată. Continuă:

— „Ea este o fată bondoacă”...

— Cum? ! se încruntă, brusc jignită, Victoriţa, şi îşi pipăie talia. Sînt eu bondoacă??

— Ce, vrei să zici că nu? Aşa-ţi zic toţi copiii: „Bondoaca”.

— Asta tu ai scornit-o, se înfurie Victoriţa. Şterge imediat „bondoacă”.

— Şi ce să pun? Durdulie?

— Nu. Să nu pui durdulie.

— Dar ce? Rotofeie?

— Nu. Să nu pui rotofeie. Scrie...

Caută cu ochii închişi cuvîntul potrivit. Cealaltă o ajuta:

— ... îndesată? Grăsană? Crede-mă, tot mai bine e „bondoacă”..

— Nu. Scrie aşa: „Ea a slăbit cu două kilograme şi trei sute de grame...”

— Nu se vede... Zău, tu, nu se vede...

— Ba se vede, i-o reteză Victoriţa. Dacă vrei, îţi arăt şi rochiţele.

— Dar ce? Eu fac portretul rochiţelor?

Victoriţa se dă bătută. Zîmbeşte acru:

— Mda! Ştii, sînt curioasă să ştiu ce ai scris mai departe...

— Păi, să-ţi citesc. Am scris aşa, continuă netulburată Dana: „Colega mea are o faţă lătăreaţă...”

— Cum lătăreaţă?

— Dar cum? Îngustă? Uită-te în oglindă! „Mai are un nas borcănat şi urechi măricele.” Asta e tot.

Victoriţa s-a făcut palidă de ciudă. Îşi muşcă buzele. Vorbeşte printre dinţi:

— Da? Bine. Uite ce am scris eu... „Colega mea de bancă este foarte deosebită de mine...”

— Aşa şi e, întăreşte cu satisfacţie Dana.

—„Ea este o lungană...”

—Cum? sare ca arsă Dana.

— Aşa am scris, dar acum adaug: „şi o ciolănoasă, şi o deşirată, cu un nas ca o trompă de elefant...”

— Da? Tu faci şi comparaţii? Bine, mormăie Dana ameninţător. Păi crezi că eu nu pot să scriu, în loc de „are urechi măricele”, „are urechi ca nişte foi de varză murată?” Şi... şi... „bărbia ascuţită ca un vîrf de pantof”? Îţi convine?

Victoriţa o priveşte drept în ochi:

— Îmi convine. Uite, scriu şi eu: „Are degete ca nişte dopuri de plută şi... o strungăreaţă între dinţi ca Dunărea la Porţile de Fier...”

Dana sare în sus şi răstoarnă scaunul, dar e atît de furioasă că nici nu bagă de seamă.

— Da? Hai la oglindă! Poftim. Îşi lipeşte nasul de luciul oglinzii şi vorbeşte cu degetele între dinţi ca o furculiţă: Spune unde vezi tu la mine... Porţile de Fier?

— Şi tu unde vezi la mine varză murată? ţipă Victoriţa, trăgîndu-se de urechi.

Acum s-au mai molcomit parcă. Sînt puse pe tratative.

—Ştergi... „ciolănoasă şi deşirată”?

—Şi tu ştergi „faţă lătăreaţă”?

—Şterge tu mai întîi, se roagă Dana.

—Ba tu.

— Bine. Nu vrei? se înfurie din nou Dana. Las’ că te aranjez eu... „Din punct de vedere sufletesc...”

Se repede la masă şi apucă hotărîtă tocul.

—Ce vrei să mai scrii? întrebă uimită Victoriţa.

—O să scriu că eşti o... o... egoistă.

— Şi eu am să scriu că în orele de română scrii la matematică! Şi copiezi temele!

— Şi eu n-am să scriu că ai

fugit de la ultima adunare de grupă, ca să te fotografiezi a la minut?

— Şi tu nu te-ai prefăcut bolnavă, pentru că nu învăţaseşi poezia pentru serbare?

Dana a rămas încremenită, cu tocul în aer. Simte că îi izvorăsc două şiruri fierbinţi de lacrimi din ochi. Vorbeşte cu glas tremurător:

— Ai fi tu în stare să scrii... asta?

Victoriţa s-a înmuiat şi ea:

— Dacă scrii de adunarea de grupă!

— Nu scriu. Dar nici tu de copiat temele.

— Şi n-o să scrii nici de fotografie?

—Nu, dacă ştergi că n-am învăţat poezia pentru serbare.

— Dar ştergi şi tu că sînt egoistă şi că am nasul borcănat.

— Şi cum să scriu ! ?

Victoriţa se gîndeşte un timp, apoi izbucneşte veselă:

— Ştiu: potrivit.

— Şi despre faţă?

— Potrivită.

— Şi despre ochi?

— Potriviţi.

— Bine, şterg, consimte Dana, dar... scrii şi tu la fel?

— Mai încape vorbă? Uite...

Un timp se aude doar rîcîitul peniţelor în caiete.

Curînd, lucrările au fost transcrise. Dana lasă tocul jos şi citeşte Victoriţei:

— „Colega mea, Victoriţa, este foarte deosebită de mine. Ea are nasul, gura, părul, ochii potriviţi. Din punct de vedere sufletesc ea este o fată foarte potrivită."

Victoriţa citeşte şi ea lucrarea ei:

— „Colega mea, Dana, este foarte deosebită de mine. Ea are nasul potrivit. Gura este potrivită. Părul şi ochii sînt potriviţi. Din punct de vedere sufletesc este o fată foarte potrivită."

„Cum?! veţi exclama. Nu e nici o deosebire între ele?" O, ba da, şi încă multe: din punct de vedere fizic Victoriţa are în plus trei virgule. În schimb, din punct de vedere sufletesc, e mai bogată Dana: două puncte şi o pată de cerneală în plus.

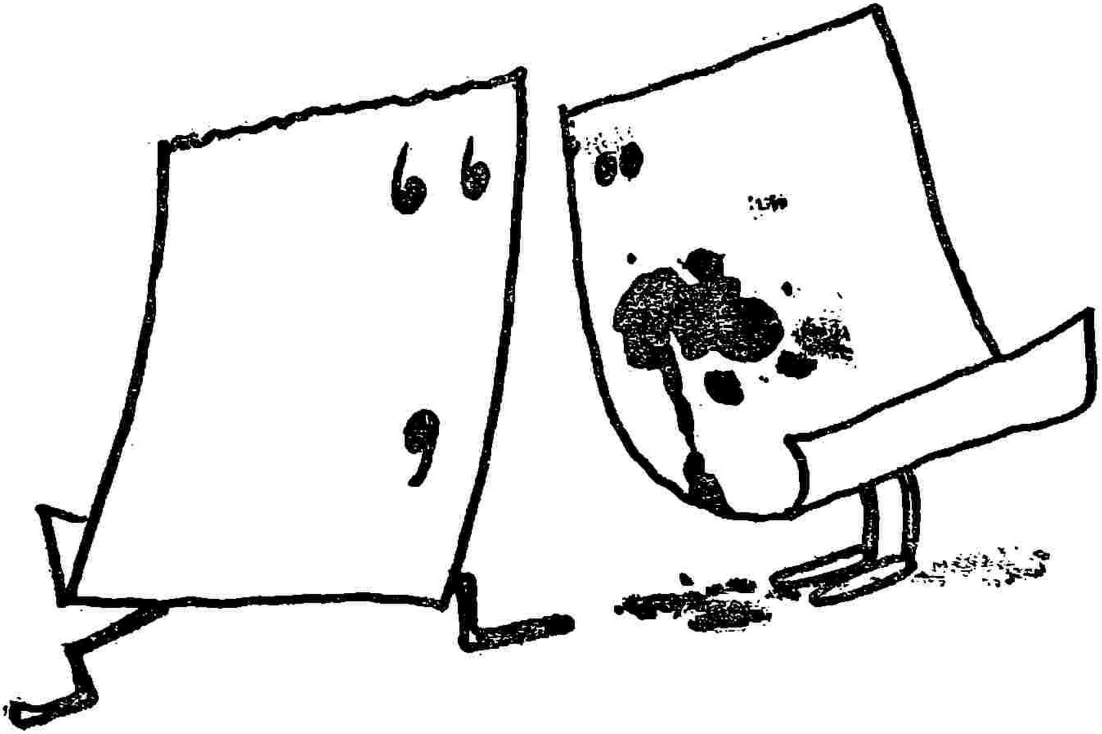

LA TELEFON

ORA TREI DUPĂ-AMIAZĂ. În case e cald, sobele duduie; aţipite, pisicile sforăie molcom, iar copiii... au mîncât pe săturate, s-au odihnit, şi acum, aplecaţi peste cărţi şi maculatoare, liniază şi subliniază, citesc şi recitesc, numără şi enumeră — într-un cuvînt, învaţă. Şerban, prietenul meu, stă şi el aplecat peste măsuţă, ca toţi ceilalţi. Şi, ca toţi ceilalţi, citeşte, reciteşte, liniază, subliniază, numără şi enumeră. Şi cu toate acestea... nu învaţă.

Mormăie cîtva timp înciudat. Apoi se repede la telefon:

—Alo, Alecule... Ce faci, băiatule? Înveţi la chimie? Foarte bine, dragă Alecule, dă-mi un dezinfectant din trei litere, care se termină cu D. Nu, nu m-am tăiat; dezleg nişte afurisite de cuvinte încrucişate... N-ai habar?... Nu, încă n-am învăţat la chimie... Te deranjez? Un moment doar... Dă-mi un port în Norvegia, cu patru litere... Sau un animal cu blana roşcată... Începe cu V... Nu te pricepi? Ai de învăţat? Aha!... Aha!... Bineee!... La revedere!

Şerban trînteşte receptorul. Bodogăneşte jignit:

— Uite cu cine stau eu în bancă!... Tocilar ursuz! Nu-i nimic. Chiar mîine mă mut de lîngă el. O să stau cu Sandu Vintilă... În fund, lîngă sobă... Să mai poftească nesuferitul de Alecu să-mi ceară compasul tatii... O să-i spun şi eu: „N-am timp, nu vezi? Acum îmi curăţ unghiile...”

Uşurat, formează un nou număr:

— Sandule, tu eşti? Aici Şerban... Sandule dragă, tu stai singur în bancă, nu-i aşa? De mîine mă mut cu tine... Ce mi-a venit? O să-ţi explic eu mîine... Acum caut un animal cu blană roşcată... Ce magazin de stat?! Ce consignaţie?!... Nu vreau să-l cumpăr... (Şerban rîde amuzat: „Ce spiritual e!”) La muzeu? Nu, mă, pentru cuvinte încrucişate... Aaa... înveţi? mda...

Se aude un pocnet sec în receptor. Şerban se-ntunecă:

— Învaţă! Şi ce? N-are un minut-două pentru un prieten? Nu mă mai mut cu el... N-are decît să aştepte pîn’i s-or lungi urechile.

Roade înciudat capătul creionului... „Animal cu blană roşcată... veveriţă... viezure... n-au cinci litere — viespe — n-are blană... Vacă.   Nu-s toate vacile roşcate... „Privirea i se opreşte asupra pisicii : E roşcată ! Dar nu începe cu V”. De ciudă îi trînteşte o carte în cap:

— Zît! iar stai pe pat?

Pisica se zbîrleşte furioasă — şi, aşa, ţeapănă, roşcată şi cu ochii verzui-gălbui, seamănă leit cu Voicu, băiatul din banca vecină, cînd, tot înghiontit la vreo teză, se răsuceşte ţîfnos spre el:

— Lasă-mă-n pace!

Da, e cam morocănos şi Voicu ăsta, dar o să-l roage frumos, o să-l ia cu binişorul...

— Voicule... iubitule, scapă-mă dintr-o încurcătură. Nu ştii tu, Voiculeţule dragă, un animal roşcat, format din cinci litere, care începe cu V? Da, m-am gîndit la tine... De ce glume proaste? Nu, nu m-am gîndit la tine...

„A închis telefonul!”

Şerban fierbe. Ce i-a trecut prin minte? Numără pe degete: „V...O...I...C...U... cinci litere... adevărat... şi are părul roşcat... Haha... Bine i-am făcut!”

Răsfoieşte carneţelul cu numere de telefon... Mai dă vreo opt telefoane şi pe urmă izbucneşte:

— Învaţă, învaţă! Şi ce dacă învaţă? Trebuie să mă milogesc să-mi dea un ajutor tovărăşesc?! Priveşte ceasul din perete: Poftim, e şase, de trei ore mă căznesc... Halal colegi! Unul nu s-a deranjat...

Într-adevăr, s-a făcut ora şase. În case e cald, sobele mai duduie; toropite, pisicile au adormit de-a binelea, iar copiii... La urma urmei, de învăţat au învăţat. Acum se odihnesc, se joacă. Şerban deschide ghiozdanul şi aşază pe masă cărţi, maculatoare, caiete... Ei da, la chimie au ceva de învăţat... Nu mai e o clipă de pierdut. Şi băiatul, cu capul între mîini, începe, în sfîrşit, să citească.

Deodată, telefonul sună prelung. Şerban sare la aparat.

—Noroc, Alecule! Ai terminat lecţiile? Eu? De-abia m-am apucat... Cum?! Ai găsit animalul cu blană roşcată? Vulpea, zici? Ia stai să văd. Vulpea e, Alecuţule! Îţi mulţumesc... Patru ore m-am luptat cu vulpea asta. Îţi mulţumesc, eşti un adevărat prieten... Cum de ce? Pentru că nu m-ai uitat... Pa!

Aşază receptorul şi începe să citească: „Oxigenul este un element”...

Ţîrr... Ţîrr... Şerban se ridică din nou:

— Tu eşti, Sandule? Da, am găsit: vulpea... Mulţumesc. Ce fac eu? Învăţ. La revedere...

Şerban se aşază la masă.

—Unde-am rămas? Aha: „Oxigenul este un element chimic...”

Ţîrr... ţîrr... ţîrr...

—Spune! Da, ştiu... Vulpea!

Trînteşte receptorul şi se îndreaptă spre măsuţă.

Ţîrr... ţîrrr...

— Alo! Da! Vulpea! se răsteşte Şerban în receptor. Bombăne furios, îndreptîndu-se spre masă: Mare lucru. Ştie orice prost. Sigur că-i vulpea.

Ţîrrr...

Smuceşte receptorul şi ţipă:

— Ştiu... Vulpea!

Şerban fierbe: „Vulpea! Vulpea! Au telefon, şi toată ziua: ţîrr ...ţîrrr... Nici nu se gîndesc să-ţi respecte timpul pentru învăţat. Halal colegi!”

Ţîrrr... ţîrrr..., ţîrrr... ţîrrr...

Zvîrle o pernă peste telefon. Ţîrîitul se aude înfundat, ca un sforăit de pisică, apoi încetează. Băiatul dă perna deoparte.

Ţîrrr... ţîrrr... începe din nou telefonul. Şerban îşi îndeasă perna pe cap şi aruncă cartea de chimie direct în cutiuţa neagră.

Telefonul tace o clipă, apoi sună din nou:

Ţîrrr... ţîrrr... ţîrrr...

Şerban se repede la telefon şi începe să ţipe din răsputeri:

— Vulpea! Vulpea! Vulpea! Ştiu! Vulpea... fir-ar a naibii să fie de vulpe!

Pisica zvîcneste neliniştită din coadă şi începe dintr-o dată să miaune prelung.

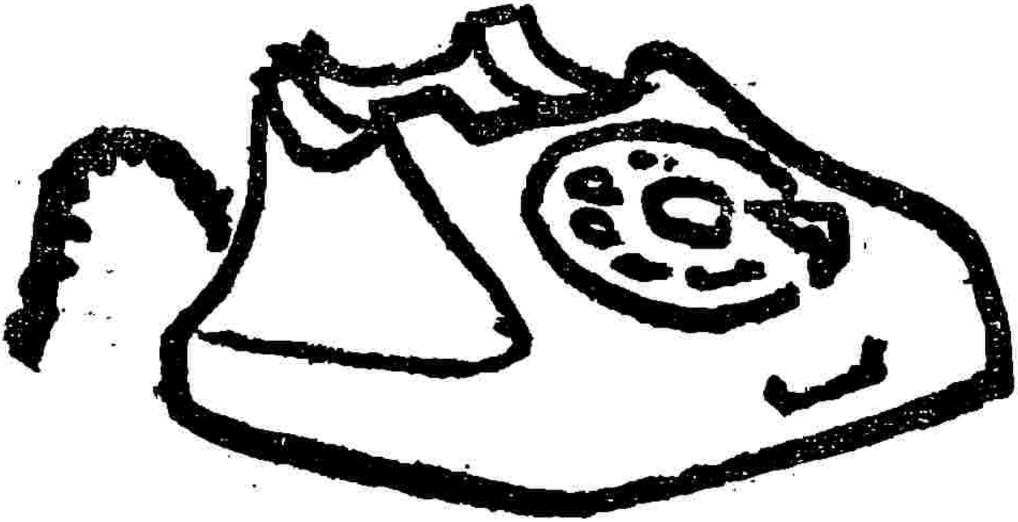

SUFLEŢELUL ÎNVAŢĂ

CÎND IONEL SE APUCĂ DE ÎNVĂŢAT, toată lumea din jur păşeşte în vîrful picioarelor. De fapt, „toată lumea din jur” e numai bunica, măruntă, slabă şi puţin gîrbovită. Mama e la serviciu. Tatăl e plecat de vreo trei săptămîni în delegaţie.

Se-nţelege, bunicii nu-i vine prea uşor să calce în vîrful picioarelor — are aproape şaptezeci de ani. Ea ştie însă că tîrşitul papucilor îl enervează pe băiat. Şi doar sufleţelul învaţă. „Lasă-l să înveţe... dragul de el! Ce silitor e! Cum vine de la şcoală se apucă de-nvăţat. Nici să mănînce nu are răbdare. Dragul de el, mănîncă cu ochii pe carte... Şi cînd se-ncalţă e cu cartea alături... Sărăcuţul, de-abia nimereşte copcile de la bocanci.” De aceea îl încalţă bunica, în timp ce sufleţelul citeşte. Dacă s-a mai pomenit un băiat mai sîrguincios?! Se spală cu cartea în mînă... Şi, culmea! Îl persecută la şcoală. Cum poate să susţie dirigintele că nu învaţă deloc? Uite-l chiar acum: stă cu picioarele pe perete — aşa învaţă el, micuţul — şi înghite carte după carte, pagină după pagină. Pe alţi copii trebuie să-i împingi de la spate: „Învaţă, scrie, desenează, ai terminat?” Cu Ionel nu s-a întîmplat niciodată aşa ceva. Conştiincios, mînca-l-ar bunica, şi cît de mult învaţă!... Nu e de mirare că
e cam nervos... Şi cum să nu fie nervos, cînd are atîta de învăţat, şi dînsa, uite, chiar adineauri, a trîntit lemnele la gura sobei. Erau cam grele, ce-i drept, dar băiatul învaţă. Şi mai are bunica un cusur: uite, acum aduce o găleată cu apă... Doamne, cum mai fîşîie papucii! Cum să nu se enerveze băiatul? E atît de afundat în carte...

Dar n-are încotro. Tot trebuie să-l deranjeze să cumpere pîine:

— Ionel... Ionel, sufleţelule...

— Ce vrei?

Drăguţul de el, nici cînd vorbeşti cu dînsul nu-şi desprinde ochii de pe carte!...

— Comoara lui bunica, nu te duci tu după pîine?

— Uff! Nu poate omul să citească un rînd... trosc! lemnele... bang! găleata cu apă... pîinea! Eu nu mănînc pîine. Du-te dumneata, dacă vrei pîine... Pe mine să mă lăsaţi în pace. Am de învăţat... Dumneata nu vezi?

Şi agită în faţa bunicăi o cărţoaie cît toate zilele, îmbrăcată într-un jurnal pe care scrie mare: „Istoria”.

Bunica priveşte cu admiraţie cartea ceea groasă şi îşi cere iertare:

— Nu te enerva, scumpule, mă duc eu... învaţă, învaţă... sufleţelule...

Cînd bunica se întoarce, băiatul e tot neclintit. Şi-a mutat doar picioarele de pe un perete pe altul.

— Mînca-l-ar bunica, cum mai zboară paginile! A şi ispră- vit-o...

— Dă-mi zoologia... E în ghiozdan... Îmbrăcată în albastru, mormăie Ionel.

Zoologia e ceva mai subţire. Ce noroc că au zoologie! Tii, dacă i-ar fi cerut limba română... două kilograme. Sau geografia... Săracul băiat... Iacă: au şi început să zboare paginile. Şi profesorul de zoologie susţine că nu învaţă. El, care a fost premiant în fiecare an: dintr- a-ntîia pînă-ntr-a patra... E drept că-n ultimul

timp se cam lăsase pe tînjală... Dar acum? Mînca-l-ar bunica... Primul o să fie... Şi bunica continuă să păşească în vîrful picioarelor... De-abia răsuflă. Lui Ionel nu-i place cum răsuflă. Nici ei, de altfel. Răsuflă greu. Deh, ce să-i faci. Bătrî- neţea!

Un singur lucru o îngrijorează pe bunica. Ionel nu prea scrie. Ba chiar nu scrie deloc. Bunica îsi ia inima în dinţi:

— Ionel... sufleţelule, voi n-aveţi de scris?

Băiatul răspunde plictisit, fără să-şi ia ochii de pe carte:

— Mda... avem...

— Şi... şi nu scrii, sufleţelule?

Sufleţelul zvîrle furios cartea:

— Nu vezi că învăţ?

— Nu te supăra, sufleţelule... Poate, ziceam, de, să te ajut niţel...

Ionel se dă repede jos din pat. I-a trecut furia. Ochii îi sclipesc vesel:

— Bunică, dumneata scrii frumos, nu-i aşa? Scotoceşte în ghiozdan. Scoate o carte şi un caiet: Bunico dragă, uite, numai atîta... Aici... zece rînduri... Pînă aici... Scrii dumneata... E de copiat... Eu trebuie să-nvăţ... Da?

Bunica şi-a pus ochelarii şi s-a aşternut pe scris. Ionel a cules cartea de pe jos şi citeşte cu picioarele pe pereţi.

După treizeci de minute, bunica se apropie de băiat:

— Uite... e bine? Am terminat.

— Foarte bine, bunico, foarte bine... Vino să te sărut. Ţocăie fericit din buze. A scos din ghiozdan un alt caiet: Bunicuţo dragă, fă şi harta asta... Uite aici... Afluenţii Şiretului.

Bunica se freacă la ochi.

— Nu prea văd bine... E scris mărunt, sufleţelule...

— Hai, bunicuţo, ajută-mă... Eu am de învăţat.

A doua zi, Ionel soseşte furios de la şcoală:

— Ce mi-ai făcut? Mi-a dat patru... Numai din cauza ta. Uite! Toată harta e tăiată cu roşu! Ce, Dunărea e afluentul Si-retului? Şi Mureşul?! Oltul se varsă în Marea Neagră? Ăsta-i ajutor? Deschide bine ochii, citeşte şi-n carte, dacă nu te pri-cepi... Apoi, după un moment în care a privit-o aspru: Ce mai stai? Fă-o din nou...

Bunica s-a aşezat la masă. Citeşte, urmărind cu degetul pe carte:

— „Siretul este foarte bogat în aa... aflu... afluenţi... De la nord la sud, pe partea dreaptă: Suceava, Moldova, Bistriţa, Trotuş, Milcov, Buzău...”

Băiatul stă ca de obicei cu picioarele pe perete şi cu zoologia în mînă... Citeşte şi el. Dar, după vreo jumătate de ceas, ochii i se îngustează din ce în ce. Clipeşte des. Întoarce toropit o pagină. Mai citeşte cîteva rînduri şi, pe nesimţite, picioarele îi alunecă de pe perete, iar zoologia se rostogoleşte pe covoraşul de lîngă pat.

— Sufleţelul, cum să nu-l doboare?... Atîtea lecţii, oftează bunica. Ridică cu grijă cartea. O cîntăreşte în mînă: Pe vremea mea erau mai subţirele... Începe s-o răsfoiască... Şi ce mărunt e scris!! Îşi potriveşte ochelarii şi citeşte la întîmplare în josul unei pagini:

„... Rămas pe ţărm, fugarul privea piraţii ce se-ndreptau cu toate pînzele în vînt... Atunci, apucînd cu o mînă calul de că-păstru, iar cu cealaltă scărpinîndu-se în ceafă, scoase pistolul şi începu să tragă...”

Bunica nu pricepe nimic. Scoate ochelarii, îi şterge şi-i po-triveşte mai bine. Întoarce pagina:

„Scoase un urlet fioros şi zvîrli cuţitul spre palmier, dar acesta dispăruse... O bănuială încolţi în mintea piratului: nu cumva era o păcăleală?”

O bănuială, vorba cărţii, încolţi în mintea bunicii. Asta era zoologie? Nu cumva era o păcăleală? Se îndreptă spre masă şi scoase din ghiozdan „Româna”. Era cu poze. Oftă uşurată. Va să zică se înşelase. Scriitorii aveau poza în cărţile de română şi pe vremea ei. Se uită atent la prima figură. Nu-l cunoştea. Era, desigur, un scriitor mai tînăr... şi avea, săracul, un bandaj peste ochi. Cine o fi? Citi explicaţia: „Tom Chiorul, tînărul bandit din Chicago”. Altă poză: „Dik Balena”...

Din ce în ce mai nedumerită, scoase „Aritmetica”. Căuta o socoteală, ca-n orice aritmetică. Şi o găsi. Ca-n nici o aritmetică. Citi:

— „Socoteala dumitale e greşită, mister. Am furat împreună trei mii de dolari. Mi se cuvin o mie cinci sute.

— Da? Îndrăzneşti? Se ridicase în picioare dintr-un singur salt. Nu pui la socoteală aceste şase gloanţe cu care aş putea să-ţi găuresc scăfîrlia ?”

Îngrozită, bunica scăpă „Aritmetica” din mînă. Se aplecă s-o ridice, şi o lovi în faţă căldura sobei în care duduiau lemnele aduse de dînsa.

—Ionel! strigă bunica. Ce materii aveţi voi pentru mîine?

Băiatul se răsuci zgomotos pe canapea:

— Zoologia, româna, geografia...

— Va să zică, zoologia... Alese cărţulia cu scoarţe albastre şi o vîrî pe foc. Pe urmă, româna, zici? Paginile gălbui se răsuciră, cuprinse de vîlvătaie, şi începură să pîrîie.

— Ce faci, bunicuţo? sări ars băiatul, mai ars decît „tînărul bandit din Chicago” care îl privea cu singurul său ochi, din maldărul de scrum.

Dar bunica nu răspundea. Arunca în foc cărţoaie după cărţoaie. Se-ntoarse apoi cu faţa roşie, îmbujorată, spre băiatul ce rămăsese năuc:

— Ce fac? Nimic... Am aţîţat niţel focul... şi adăugă aspru, privindu-l peste ochelari: Să lipseşti din ochii mei... Du-te de adu două braţe de lemne, şi pe urmă stăm noi de vorbă. Mă mai pricep şi eu la zoologie, sufleţelule...

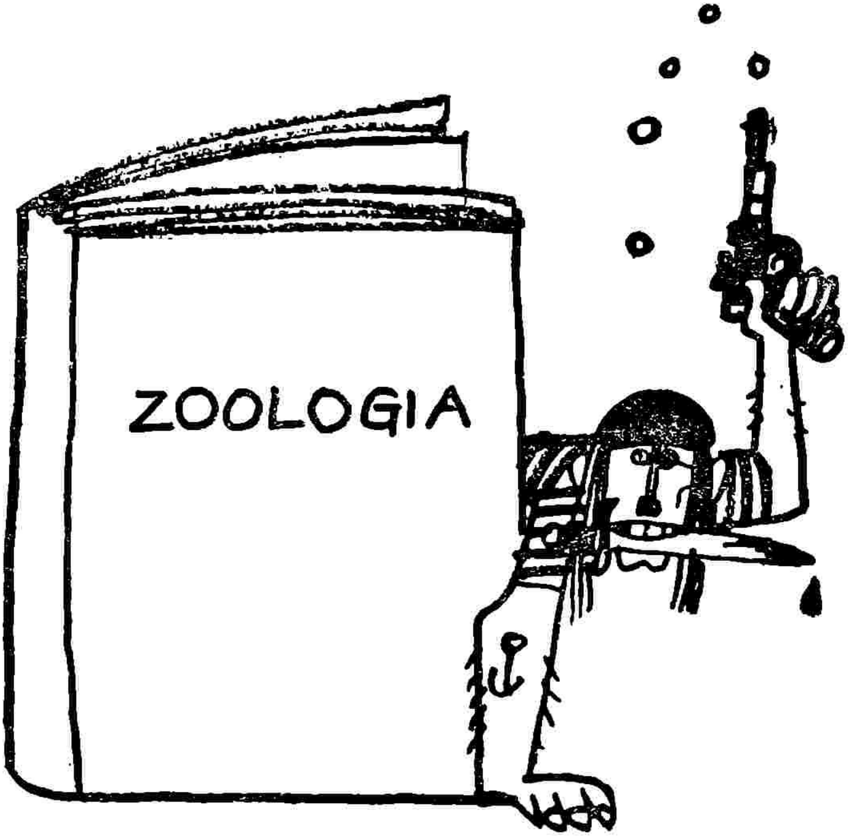

UN AMBIŢIOS

AŢI MAI CUNOSCUT VREUN BĂIAT CARE, în loc să-şi mănînce supa de găină, şi friptura, şi plăcinta cu nuci, să prefere nişte biete legume? Nu, nu din cei puşi la regim. Sandu Bundache e sănătos tun. Dar poate nu-i e foame? Aş! Vă rog să mă credeţi pe cuvînt: i se învîrteşte casa în faţa ochilor de foame. Atunci? N-o să ghiciţi niciodată! Să vă spun eu: Sandu Bundache e ambiţios. Asta-i! Atît de ambiţios, încît e în stare să nu mănînce nimic trei zile în şir, iar a patra doar nişte foi de ceapă. Aşa... din pură ambiţie. Sandu nu admite să fie certat pe nedrept. Se pare însă că mama neglijează această nobilă trăsătură

a fiului său. Îl ceartă mereu. Pentru toate nimicurile. Judecaţi şi voi.

Acum cîteva zile gerul s-a înăsprit. Sandu a umplut galoşii bunicii, aşa, cam cu un deget de apă, şi i-a lăsat afară, în curte. A doua zi, bunica a încercat să-i încalţe. A început cu stîngul. Nu intra deloc. Nici dreptul.

— Of, doamne! Iar mi s-au umflat picioarele, se necăjea bunica.

Sandu rîdea cu lacrimi. Spuneţi şi voi, nu era de rîs? Dar mama l-a certat. Bineînţeles. Sandu s-a supărat. N-a mai mîncat toată ziua. De fapt, n-a mîncat la masă, căci bunica îl iubeşte; nu-l lasă dînsa niciodată flămînd. De altfel, Sandu o „pedepseşte” numai pe mama. De la bunică mănîncă, dar pe furiş. Aşa, ca mama să nu ştie, să-l creadă flămînd, să sufere, să-şi ceară iertare de la el şi... să nu-l mai certe. Dar deocamdată mama nu numai că nu-şi cere iertare, dar îl şi ceartă fără încetare.

Noroc de bunica. Cum îl vede bosumflat la masă, în faţa farfuriilor aburinde, înţelege totul: „Săracul băiat, ce sensibil e!” Şi îndată după masă începe să-i care toate bunătăţile pe care „ambiţiosul” le înfulecă pe nerăsuflate.

Nu peste mult, Sandu uita supărarea şi începea să mănînce la masă, pînă cînd... mama îl certa din nou.

Şi pentru ce? Pentru alt fleac. Lega, să zicem, cozile celor doi pisoi, bine de tot, cu un cauciuc. Aceştia începeau să miorlăie, să se zgîrie, să sară pe pereţi... Fireşte, urmau observaţii, Sandu se supăra, iar seara... nu mai mînca. Şi nici a doua zi dimineaţa, în afară de... cele trei plăcinte, cinci chifteluţe şi patru cornuri cu unt, pe care i le aducea bunica. Nici la prînz nu se atingea de mîncare. În afară de două şniţele, o pulpă de pui şi vreo trei felii de cozonac, apărute pe măsuţa sa, din grija bunicuţei. Spre seară, uita totul. Şi probabil că ar fi mîncat la masă, dacă mama nu l-ar fi certat din nou. Şi pentru ce?! Pentru alt lucru de nimic. Punea, să zicem, sub scaunul bunicii, nişte coji de nucă.

— Vai de mine, s-a rupt scaunul! ţipa dînsa.

Sandu se prăpădea de rîs. Fireşte, mama s-a supărat, şi din nou ambiţiosul n-a mai mîncat... decît ceea ce i-a adus bunica: nişte ardei umpluţi, vreo opt clătite şi trei cîrnaţi prăjiţi. La masă, se înţelege, a stat bosumflat şi aproape plîngînd. Îi era milă de el însuşi. Mama îl privea aspru, cu coada ochiului, în

timp ce bunica lăcrima. Apoi, ca de obicei, a „iertat-o” pe mama şi a început să mănînce iarăşi la masă. Dar, chiar la masă, mama l-a certat din nou. Asta era prea de tot. După ce îşi calcă pe inimă şi primeşte să mănînce, să fie certat chiar la masă? Şi de ce? Pentru că a luat un patru la română? Binee! Supa a rămas neatinsă.

— Nu mănînci? l-a întrebat mama.

— Nu mi-e foame.

Dar mama nu părea dispusă să se înduioşeze. L-a dăscălit toată seara, şi pe deasupra a hotărît că nu mai are ce căuta la patinaj, decît cu lecţiile învăţate şi temele scrise. Bunica avea obligaţia să-l controleze.

A doua zi, Sandu a frunzărit cîteva cărţi, a deschis un caiet şi a început să-l mîzgălească cu un creion. După ce a desenat vreo patru perechi de patine, s-a sculat de la masă.

— Gata, am învăţat.

— Arată-mi temele!

— A! Temele? Nu avem multe. Le scriu pe urmă. Bunico, bunicuţo dragă, lasă-mă la patinaj. În cinci minute le fac... pe urmă.

— Nu se poate, mai întîi temele.

— Bunicuţo dragă, uite: numai o jumătate de oră... un sfert... cinci minute.

— Mai întîi temele.

Sandu a început să caute patinele din ochi. Nu erau la locul lor. A îngenuncheat şi a început să cotrobăiască pe sub pat, în dulap, pe sub divan, pretutindeni.

—Bunico, spune-mi unde sînt patinele?

Bunica rămînea neclintită.

—Temele!

Sandu s-a posomorît. Stătea cu capul în mîna stîngă, iar cu cealaltă desena furios patine: o foaie, două, trei, pline cu patine. Apoi deodată s-a luminat. A intrat fuga în cămară şi a prins să ţipe:

— Bunico, bunico, repede! S-a spart butoiul cu varză.

Bunica a intrat speriată în cameră:

—Care, unde?

Dar Sandu — ţîşti! o şi zbughise pe lîngă dînsa. A răsucit cheia pe dinafară şi a început să rîdă:

— Ha, ha, te-am păcălit.

— Sandule, dă-mi drumul, Sănducule, Săndel, deschide-mi!

— Unde-s patinele? Spune-mi unde-s patinele, şi-ţi dau drumul.

— Doamne, dar fă-ţi temele. Ce-o să zică mama?

— Unde-s patinele? Acum vreau să patinez. Spune-mi unde sînt?

După vreo cinci minute, bunica a cedat:

— Caută-le sub tigaia din cuptor.

Într-o clipă, Sandu le-a găsit. A deschis cămara şi a şters-o. S-a întors de-abia seara. La masă, mama l-a certat. Sandu s-a ridicat furios de la masă:

— Nu mai mănînc.

Seara, în pat, a aşteptat ca de obicei să vină bunica cu mîncarea. Îl rodea o foame... Trei ore patinase. Bunica însă n-a mai venit. N-a mîncat nici la dejun. A plecat de-a dreptul la şcoală. Era sigur că bunica i-a pus în ghiozdan măcar o chiflă cu unt. Dar ghiozdanul era gol.

„Bineee!" Va lupta şi împotriva bunicii. Nu s-a atins de mîncare nici la prînz. Nu era uşor. Ameţea de foame, iar friptura era rumenă şi aburindă. A lăsat-o să se sleiască în farfurie.

După-masă pe la patru, a găsit în bucătărie nişte foi de ceapă. Le-a înghiţit pe furiş. Nici seara n-a mîncat. Dar nu mai putea de foame. Îi venea să mănînce penele din pernă. S-a sculat şi a pătruns în vîrful picioarelor în bucătărie. A găsit într-o plasă două cepe şi le-a mîncat goale, din trei înghiţituri.

De dimineaţă a mai mîncat o ceapă pe furiş, şi a plecat la şcoală. La prînz se clătina de-a binelea. Stătea însă bosumflat pe divan. La început s-a servit supa. Nu, nu va mînca nimic,

nimic... Apoi a venit friptura. Lui Sandu i s-a urcat un nod în gît, îi tremurau picioarele de foame, dar nu s-a lăsat. Nu, nu... Mai bine va muri. Apoi mama a adus cel de al treilea fel. L-a întrebat în treacăt:

— Mănînci tocană?

Sandu simţea că leşină. S-a ridicat de pe divan şi s-a întors spre masă:

— Mănînc... dar altceva... altceva, mamă dragă... Te rog... orice, nu tocană de ceapă...

UN

VOCABULAR
LITERALMENTE BOGAT

CÎNDVA, CUVÎNTUL „VOCABULAR” a fost legat de cele mai tainice suferinţe ale bunului meu prieten Tăsică St. Al. Grigore.

Vai, cine-ar sta să numere ceasurile de amărăciune, de necaz şi ciudă ce veştejeau cele mai senine aspiraţii ale micului şcolar? Şi numai din pricina acestui cuvînt... cuvînt al neizbînzii.

Ei, da, Tăsică n-avea „vocabular”. De ce? Greu de spus. Şi poate că n-aş fi ajuns nici eu să spun ceva despre acest delicat subiect, dacă acum cîtva timp nu l-aş fi văzut citind.

— O să-ţi placă... E o carte excepţională, literalmente excepţională, i-a spus prietenul său Andrei, căruia îi plăceau expresiile „grele”, mîngîind volumul cu scoarţe portocalii.

Tăsică citea din cartea „literalmente excepţională” la măsuţa de piatră din curte, sub bolta unor vrejuri de măceş.

„În faţă cobora abrupt malul de lut cafeniu, iar în spate se întindea un crîng întunecos...”

Mai citi cîteva cuvinte cu glas tare, apoi nu se mai auzi decît mormăitul omului ce alunecă peste paragrafe. Se opri la primul dialog, ceva mai înviorat.

— „Presupun, zise arhitectul, cu un imperceptibil tremur al glasului, că fundaţia...”

— Nu-mi place, bodogăni Tăsică ursuz... şi cîteva clipe se auzi foşnetul paginilor sărite.

„...Văzduhul era liniştit, străveziu, îmbălsămat.” Ce-are a face? „...Vîrfurile copacilor începură să freamăte, legănate de o adiere uşoară..!” Ei şi? Se agaţă din nou de dialog...

— „Nădăjduiesc că eşti satisfăcut de succesul proiectului dumitale...”

Curînd nu mai deosebii nimic din ciudata gargară ce-mi ajungea la urechi... Doar foşnetul mai înfundat al cărţii îmi dovedea că cititorul sărea acum peste capitole.

„...În depărtare licărea o luminiţă roşiatică...” Sfîrşit...

— Hm, sfîrşit!?

Mirat de sfîrşitul neprevăzut, închise cartea furios. Prin gardul de şipci îl strigă Andrei:

— Ei, ţi-a plăcut?

— Nu! Nu se-ntîmplă nimica... Are prea multe cuvinte grele...

— Care?

— Uite şi tu: îmbălsămat... orologiu... circumstanţe... indiferent — Şi nu le-nveţi?

— Ce să-nvăţ? De-nvăţat, am învăţat... acum citesc...

— Ei, vezi, d-aia n-ai tu vocabular... Păi, măi Tase, cînd dai de un cuvînt dintr-ăsta opreşte-te din citit, scrie-l, învaţă-l... Aşa se citeşte o carte.

Andrei deschise cartea portocalie la întîmplare. După cîteva propoziţii mormăite grăbit, se opri. Sublinie cu unghia un cuvînt:

— Neant... neant... Ce-o fi asta? Nu ştiu. Uite, notez cuvîntul pe carneţel şi pe urmă-l învăţ... Mai departe: coşcoveală... Uite, scriu: coş-co-vea-lă... şi aşa mai departe... Înveţi trei-patru cuvinte

noi pe zi — şi gata vocabularul. Şi să ştii, cartea e excepţională, literalmente excepţională.

Dar Tase nu mai deschise cartea. Prea nu-i plăcuse. Şi din clipa aceea socoti, şi pentru multă vreme, că „literalmente excepţional” înseamnă ceva tare prost, cenuşiu şi plicticos.

Cîteva zile mai tîrziu, tot în curte, şi tot la măsuţa de piatră, Tăsică citea. Citea altă carte, şi cu totul alfel. Ai fi zis, ascultînd de după gard bîrîitul monoton, că undeva, deasupra mesei de piatră, se roteşte un bondar... Dar un bondar ciudat ce, sătul să tot bîzîie întruna, descifrează din cînd în cînd, cu eforturi, ce-i drept, cîte un cuvînt clar:

— Ăăă... Pavilion... pavilion... pavilion. Ăăă... Candid... candid... candid... îîî... ăăă... actual... ac-tu-al... îîî... consim-ţămînt... aşa... consimţămînt...

— Ce citeşti? îl întrebă nedumerit Andrei după cîteva minute.

— „Zăpadă neagră”.

— E o carte oribilă. Literalmente oribilă... Crede-mă.

— Literalmente, cum?

— Oribilă.

— Oribilă... o-ri-bi-lă, silabisea Tăsică, scriind cuvîntul într-un carneţel.

— Ce faci?

— Notez... toate astea, cum să zic, zi-i pe nume... expresiile... După ideea ta... Seara le tocesc. Uite, numai de aici, din două-

zeci şi cinci de pagini, am scos o sută douăzeci de astea... de cuvinte. Priveşte!... Bună carte.

Şi, din această clipă, Tăsică socoti că „literalmente oribil” înseamnează ceva bun, ceva folositor şi din cale-afară de interesant, şi cîteva nopţi dormi cu cartea „literalmente oribilă” sub pernă. Iar înainte de-a adormi tocea aproape cîntînd:

— Pavilion, candid, asentiment, discret. Trei-patru pe zi? O sută învăţ! Diplomat, telescop, cerebral... O să le arăt eu vocabular! ... mormîntal, mersi... S.O.S., capricios... Aşa!... Acum închid carnetul şi m-ascult pe dinafară: maxilar, absurd, candid, discret, mărinimos, mersi, asentiment.

În clipa cînd pe vrejuri nu mai rămăsese o frunză, iar boabele măceşului îşi înmuiaseră dulceaţa cărămizie, lui Tăsică nu-i mai ajungeau cele patru buzunare pentru toate carneţelele cu ex-presii. Seară de seară le răsfoia şi le tocea cîntînd. Dar rezultatele, adevăratele rezultate se observau în discuţiile pe care le ducea.

—Tăsică, dă-mi să muşc şi eu din măr, îl ruga de pildă Andrei.

— Ei, nu, nu aşa, răspundea grav Tăsică. Nu-i sanitar. Dă-mi un briceag să-l cizelez. Aşa!... Uite, l-împart în două avantaje... Ei, zi, nu-i mărinimos? Ţi se lichidează gura, Ionatane, băiete...

—Bun, bun, mormăia cu gura plină Andrei.

— Ce bun? Literalmente oribil... Are o tuşă a mea o livadă foarte conştiincioasă. Cu mere de tot felul: mai mici, mai mari, mai actuale. Astea sînt cele mai bombastice şi dulci... Literalmente oribile, ce mai încoace şi-ncolo.

—Dar nu-s deloc oribile!

—Eşti un mofturos... Nu-ţi mai dau niciodată...

— De ce te-ai supărat? Sînt excepţionale, literalmente excepţionale...

— Să-ţi fie ruşine !... După ce-l mănînci de-ţi trosneşte limba, mai zici aşa şi pe dincolo... Nerecunoscătorule, colaboratorule, avicultorule...

Colegii — vorba lui Tase, „cum să zic”, erau împărţiţi: „Are vocabular”, se minunau cîţiva, făcînd ochii mari, cînd Tăsică dădea buzna în recreaţii, ţipînd cît îl ţinea gura:

— Fraţilor, ura, am făcut la zoologie o lucrare literalmente oribilă... Îmi dă zece... N-am nici o discrepanţă!

Cei mai mulţi înălţau din umeri: „Aş, n-are vocabular”...

— N-ai vocabular... i-a spus şi tovarăşul profesor de zoologie, înmînîndu-i peste cîteva zile o teză cu semne mari şi cu o notă

mică. Ascultă şi tu: „Şoarecele de cîmp este un animal falimentar. Trăieşte pe ogoare şi mănîncă în serpentine. De aceea trebuie recenzat fără milă, fiind foarte virulent şi colateral...” Adică, cum mănîncă în serpentină?

— În serpentine, tovarăşe profesor, nu în serpentină, adică pe săturate. Face pagube nemaipomenit de acustice... fiindcă este virulent şi colateral. Cum s-ar zice, cum să vă spun...

— Cum virulent?

— Viclean... şi colateral, adică lacom... şi falimentar... adică după alimentare...

— De unde ştii cuvintele astea?

— De aici. Poftim! Scoate unul din carneţele. E munca mea! Şi, răsfoindu-i filele fără măcar să le privească, declama fără răsuflare: E munca mea... mormîntal, candid, avid, mărinimos, brutal, caracter...

— Ia stai! Ce-i aia mărinimos?

— Tovarăşe profesor, rîdeţi de mine. Mărinimos e un măr inimos...

— Şi avid? Ştii tu ce-nseamnă avid?

— De la vid... Avid înseamnă că nu e vid...

— Şi brutal?

— E simplu: brutar...

În clipa aceea, clasa n-a mai fost împărţită. Rîdeau toţi. Adică nu: greşesc. Tot împărţită a rămas. Tăsică lăcrima... Şi lacrimile-i cădeau „candide” (calde adică) şi „funerare” (adică întocmai unor funii) pe carneţelul de cuvinte cu care Tăsică îşi dovedea „vocabularul”.

Zilele următoare nu l-am mai văzut pe Tăsică în curtea cu măsuţă rotundă de piatră. Boabele de măceş au căzut şi ele, încărcate de brumă sau ciugulite de scatii. L-am văzut însă pe stradă, şi parcă nu mai avea buzunarele încărcate cu cele patru carneţele de cuvinte. Şi, să nu mint, l-am mai văzut o dată. Dar nu l-am stingherit. Citea liniştit, pagină cu pagină. Din cînd în cînd se oprea şi deschidea o carte groasă, pe a cărei copertă scria cu litere albastre: Dicţionar. Apoi, deodată m-a zărit şi m-a întrebat:

— Complot ce-nsemnează?

— O înţelegere tainică împotriva cuiva, împotriva...

— Nu compot?

— Nu.

— Aha!...

Da!... Băiatul întreba, lucra cu dicţionarul, căuta înţelesul fiecărui cuvînt nou, a fiecărei expresii noi. Doar două expresii, şi acelea vechi, au rămas neînţelese: literalmente oribil şi literalmente excepţional. Aceasta însă nu l-a împiedicat pe Tăsică St. Al. Grigore să ţină pe la sfîrşitul lui octombrie un cuvînt de mulţumire unor artişti ce vizitaseră şcoala. Îi plăcuse atît de mult programul, încît trei colegi trebuiau să-l ţină pe scaun, cînd artiştii se înclinau în faţa micilor spectatori.

— Bravo! Bis... bis... Literalmente oribil au cîntat!

— Ce tot trăncăneşti? Cum oribil?

— Bis! Puţin zis... oribil. Mă duc să le mulţumesc... Tovarăşi, tovarăşi, vă mulţumesc în numele tuturor. A fost o seară... literalmente oribilă...

Ce hărmălaie s-a iscat!... Şi ce ghionţi a încasat Tăsică, ce să vă mai spun! Şi poate mai mult din ghionţii îndesaţi, decît

din hărmălaie, băiatul a înţeles că „oribil” nu-nseamnă nici pe departe „frumos”.

. . . .

De unde a putut să facă rost Tăsică în cinci minute de un buchet mare de crizanteme n-aş putea spune. Ştiu doar că, exact la ieşire, i-a întîmpinat pe artişti, îmbujorat:

— Iertaţi-mă, am greşit, cum să spun... chestie de vocabular... Mi-a plăcut foarte mult... A fost o seară... exce... excepţională, literalmente excepţională...

Şi toată lumea aplauda...

A doua zi, în grădina şcolii nu mai era nici o crizantemă.

E GREA

GEOMETRIA?

SIMPATICE GÎNGĂNII SÎNT GREIERII! Am învăţat astă-vară , să-i scot din gaura lor cu un fir de pai. Îi zădăram ce-i zăda-ram, şi ieşeau furioşi pe pai. Simpatici sînt! Am cîţiva din tabără. Îi ţin într-o colivie a lor. Ţîrîie de mai mare dragul. Parcă eşti la ţară. Cei din bloc nu sînt de aceeaşi părere. Nici mama, fireşte.

— Mitule, mă-ntreabă dînsa zilnic, de unde or fi apărut greierii ăştia aici, la etajul şapte?

Eu tac, pentru că ştiu că greierii mei stau bine. I-am pus într-o cutie şi i-am agăţat sus, în balcon. Numai Fane, prietenul meu, ştie de ei. Vine în fiecare dimineaţă la mine şi îi admirăm pe balcon, în cutiuţe, în timp ce mama dă cu analcid. Astăzi i-am pregătit lui Fane o surpriză grozavă. Cînd am plecat la şcoală, am luat la mine cîţiva greieri într-o cutie de cremă. Am întîrziat puţin dinadins. Cînd am intrat în clasă, începuse lecţia. Îl văd pe Fane în prima bancă, iar eu mă aşez, ca de obicei, într-a patra. Numai ceafa i-o văd prietenului meu. N-ajung pîn’ la el nici cu piciorul, pe sub bancă. Şi greierii foşnesc, foşnesc, în cutie... Simpatici sînt! Dar cum să-i arăt lui Fane?

Tovarăşul profesor a început explicaţia la tablă. E cu spatele spre clasă. Fac un cocoloş de hîrtie, ochesc şi-l arunc, Fane îşi pipăie moţul, dar nu se-ntoarce. Se uită la tablă. Al doilea i-a intrat chiar după guler. Se scarpină, dar tot nu se-ntoarce. Fac un cocoloş mai mare... Dau să-l arunc şi... Ce-a fost asta? Parcă m-a pocnit ceva în nas.

O să-i scriu un bileţel: „Vino să-ţi arăt greieraşii. Sînt singur în bancă. Colegul meu de bancă e bolnav”. Împătur bileţelul şi-l ghiontesc pe Nicu.

Acesta se-ntoarce:

— Lasă-mă-n pace!

Ursuz băiat. Încerc pe dreapta, la Nelu. Se scutură şi el:

— Fii atent la tablă!

Ce colegi, frate, butuci nesimţitori! Mare lucru să telefoneze un bilet!

Mă las păgubaş. Mă uit şi eu pe tablă: o mulţime de unghiuri şi triunghiuri, cîteva cercuri: AB, A prim, B prim, a mic secund, b mic secund... Ce-o fi cu asta?

— AB este egal cu CD, spuse tovarăşul profesor.

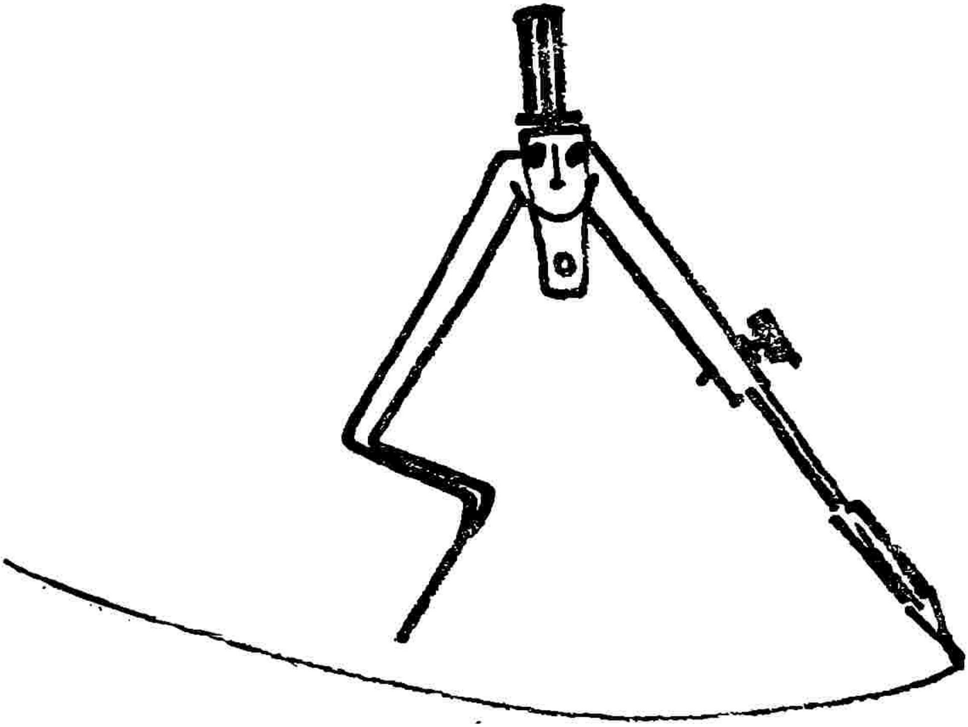

Care AB? Nu pricep nimic. Grea geometria asta! Încă de la început e grea: unghiuri, linii, segmente egale, neegale, directe, inverse, şi toate seamănă între ele. Răsfoiesc cartea: toate paginile parcă sînt scrise de tovarăşul profesor: unghiuri, cercuri; AB, CD, A prim, B prim.

...Deodată mă trezesc cu Fane lîngă mine. Întreabă în şoaptă:

— De ce ai întîrziat? Tot timpul te-am bombardat cu cocoloaşe.

— Şi eu pe tine...

— Ai adus greieraşii? Cum sînt? Arată-mi şi mie unul...

— Aşadar, AB este egal cu CD. Aţi înţeles? întreabă tovarăşul profesor de la tablă.

— Daaa!... răspunse clasa.

— Care AB, Fane? Unde-i AB-ul ăsta?

— Să ştii că nu-ţi mai dau acuarelele. Bineee... întoarce spatele supărat şi apoi începe iar: Haide, Mitule, te rog, numai unul... numai să-l văd...

Pisălog mai e...

— Să mor eu dacă-ţi dau acuarelele!

— Ai, mă, răbdare... Nu vezi că nu pot scoate cutia din buzunarul drept cu mîna stîngă?

— Scoate-o cu dreapta!

— Nu pot!

— De ce?

— Iau notiţe. Nu vezi? Se uită încoace tovarăşul profesor.

— În buzunarul drept, zici?

Vîră mîna şi înhaţă cutia... O deschide:

— Ce drăguţi! Ce drăguţi!

Într-adevăr, sînt simpatici şi negri. Dar vopsiţi sînt grozavi! Închipuiţi-vă un greier alb, cu picăţele roşii. Sau unul cu dungi albe, ca o zebră, sau cu capul roşu şi picioarele verzi. Cum îi colorezi? Simplu. Cu acuarele.

Deodată văd că Fane pune cutia în buzunar. În buzunarul lui de la piept.

— Ce faci, Fane? Dă-mi cutia!

Fane se uită la tablă şi murmură:

— Care va să zică... aşa! AB egal cu CD...

— Dă, mă, cutia...

Întreabă cu nevinovăţie:

— Mitule, care-i AB?

— Dă-mi cutia!...

— Ia mai taci din gură! Tu nu vezi că nu-l găsesc pe AB? Pune echerul la gură şi şopteşte: Şi apoi au fost acuarelele mele, şi pensulele mele, şi ideea mea...

— Şi greierii mei...

Cu chiu cu vai îmi dă trei greieri, şi aceia galbeni. Ăştia galbeni n-au nici un haz. Las' că-mi cumpăr eu acuarele...

Tovarăşul profesor îşi şterge mîinile de cretă şi se urcă la catedră:

— Ce am învăţat noi astăzi?

Copiii ridică mîna. În aceeaşi clipă se aude un ţîrîit lung de greier. Fane duce mîna la buzunarul de la piept şi îngălbeneşte: ca greierii mei. Apoi se face roşu şi alb: ca greierii lui. Îngaimă pierdut:

— Mitule... cutia... cutia...

— Ce e, Fane?

— S-a deschis cutia. Nu sînt greierii!

Caută înfrigurat.

— De ce segmentul AB este egal cu segmentul CD? întreabă tovarăşul profesor. Poţi să ne spui tu, Fane?

Fane se scoală în picioare. Doi greieri încep să ţîrîie. Tovarăşul profesor se apropie de noi. Mă uit la Fane. Pe pieptul lui ţopăie, zăpăciţi pesemne de lumină, vreo cinci greieri. Parcă-s năsturaşi coloraţi.

Simt că năduşesc... că sînt numai apă. Scot batista şi-mi şterg fruntea. Dar din batistă ies alte ţîrîituri. Noroc că a sunat! Noroc, vorba vine. În două ore a aflat toată şcoala. În aceeaşi seară, tovarăşul diriginte a fost la mine, pe acasă, pe la ora opt şi douăzeci. La opt şi douăzeci şi cinci, la etajul şapte nu mai ţîrîia nici un greier.

A trecut de atunci o săptămînă. Stau în prima bancă, cu Fane alături. Am început să pricep segmentele. Doar din cînd în cînd se aude un ţîrîit. Se vede că unul din greieri s-a oploşit undeva în clasă. Şi parcă-i un făcut. Îl apucă tocmai în ora de geometrie. Ah, de-aş pune mîna pe el! Îl căutăm în fiecare seară — şi eu, şi Fane. Am auzit că, dacă dau de căldură, greierii ăştia trăiesc pînă în decembrie. Aşa să fie? Afurisite gîngănii!

DEMOSTENE

DE CE I-OR FI ZICÎND BĂIEŢII LUI TODIRIŢĂ... Demostene? Doar nu e nici o legătură... Ce legătură poate fi între copilul liniştit şi palid, dintr-a cincea, cu o înfăţişare de fetiţă, şi furtunosul orator atenian de acum aproape 2 300 de ani, care, în clocotitoare cuvîntări, îndemna poporul ca mai degrabă să moară, decît să se supună umilitoarei tiranii macedonene? Uitaţi-vă şi la poza acestuia din cartea de istorie: înalt, cu gît vînjos, încruntat şi bărbos, cu braţele amîndouă întinse spre mulţime...

Hotărît, n-o să găsiţi nici o legătură, oricît v-aţi strădui.

O legătură însă este... O să vedeţi şi voi.

Lucrurile s-au petrecut cu cîteva luni în urmă...

Era la ora de istorie. Înflăcărat ca totdeauna, profesorul vorbea despre lupta poporului atenian împotriva hrăpăreţului Filip Macedoneanul, vecinul din miazănoapte, despre viclenele planuri macedonene şi despre Demostene, marele orator, care dovedise Adunării Poporului că ceea ce se vede strălucind în depărtare nu e cununa fericirii, ci jugul greu, de aramă, pe care Filip se pregătea să-l zvîrle pe gîtul vestitei cetăţi. Dar, auzindu-i vocea de tunet, nimeni nu bănuia ce cale spinoasă străbătuse vestitul orator. Copil fiind, era bîlbîit, avea o voce slabă, piţigăiată. Dar Demostene a învins aceste greutăţi. Mergea pe malul mării şi, ca să-şi întărească vocea, declama mii de versuri, luîndu-se la întrecere cu zgomotul talazurilor, ce se sfărîmau de stînci, într-un muget continuu. Vorbea ore în şir cu pietricelele-n gură, ca să-şi întărească muşchii limbii şi să-şi învingă bîlbîiala. Se înconjura cu săbii, pentru ca-n focul viitoarelor cuvîntări să-şi stăpînească mişcările dezordonate. Se rădea pe cap, pentru a nu fi ispitit să-şi piardă vremea în oraş, unde toţi cetăţenii

purtau plete bogate, iar cei fără chică erau arătaţi, în derîdere, cu degetul...

Apoi lecţia s-a terminat.

— Deschideţi cărţile, a spus profesorul. Citiţi din manual cutare si cutare...

În clasă se auzea foşnetul cărţilor răsfoite. Todiriţă însă nu se clintea. Ce mai e nevoie de manual? El ştie totul din clasă. Istoria e doar atît de frumoasă!... Profesorul le-a explicat atît de frumos!... E-n stare să repete totul, cuvînt cu cuvînt, pe de rost.

De la şcoală, Todiriţă a plecat de-a dreptul la Iancu. Stă pe aceeaşi stradă şi e bolnav. Îi arată ce au de învăţat:

— La aritmetică, divizibilitatea, la română, declinarea substantivului, şi la istorie — zice Todiriţă — o lecţie foarte uşoară... despre unul Temoslenes... Adică nu, Teneslemos... aşa ceva, un bîlbîit... cum a ajuns vorbitor... cum urla pe malul mării cu pietricele în gură... şi cu nişte săbii împrejur... Păcat că n-ai fost la şcoală. O lecţie minunată. Şi Todiriţă nu mai contenea, povestindu-i despre Temoslenes sau Teneslemos, sau aşa ceva...

Apoi a uitat de orator. Şi-a amintit de-abia spre sfîrşitul săptămînii, cînd s-a uitat în orar. Şi-a scris în grabă la aritmetică şi română, apoi s-a instalat la fereastră, numărînd tramvaiele ce se vedeau la colţul străzii, trecînd într-o direcţie şi alta.

— Voi n-aveţi de învăţat? l-a întrebat bunica.

— Avem numai de scris. La istorie e o lecţie uşoară...Am învăţat-o din clasă... Vrei să ţi-o povestesc? Era în Grecia... Acum... acum... cîndva... un bîlbîit... îl chema Semilenos şi se certase cu un vecin care voia să-i pună un jug de aramă; şi, ca să poată vorbi, lua pietricele în gură şi se rădea pe cap.

— Şi dacă nu se rădea pe cap nu putea vorbi? întrebă bunica mirată.

—Sigur că nu! Aşa e scris în istoria antică.

—Da? Atunci aşa o fi... Eu n-am apucat vremurile alea...

Spre seară l-a luat în primire frăţiorul său, Rică:

— Mi-a spus bunica că ştii o poveste. Spune-mi-o şi mie, Todiriţă!

Băiatul s-a lăsat rugat, dar apoi s-a învoit:

— Ascultă. A fost demult, demult un om, îl chema... Tomi... Timostene... Şi el nu putea vorbi, că era mut... Adică nu chiar mut... Mai mult bîlbîit... şi toată ziua, ba se ducea pe plajă, ba se rădea pe cap, ba se-nţepa cu săbiile... pînă a-nceput să vorbească... Şi vorbea toată ziua...

—Şi pe urmă? întrebă Rică. Pe urmă?

—Asta e tot.

— Asta e tot?... Noi învăţăm la grădiniţă poveşti mai frumoase.

Todiriţă se supără:

—Prostule, ce ştii tu? Asta-i istorie... Istorie antică...

A doua zi, la şcoală, Todiriţă a fost scos la lecţie. A ieşit din bancă sigur pe sine, cu ochii sclipind vesel. Nu pusese mîna pe carte, dar lecţia o ştia din explicaţie. N-o povestise el lui Iancu, şi bunicăi, şi lui Rică?

La primele întrebări, figura lui Todiriţă s-a făcut prelungă. Privea cu ochi mari harta multicoloră, trecîndu-şi băţul dintr-o mînă într-alta, mişcîndu-se ca aiurit în faţa stativului. Întrebările cădeau precise, una după alta:

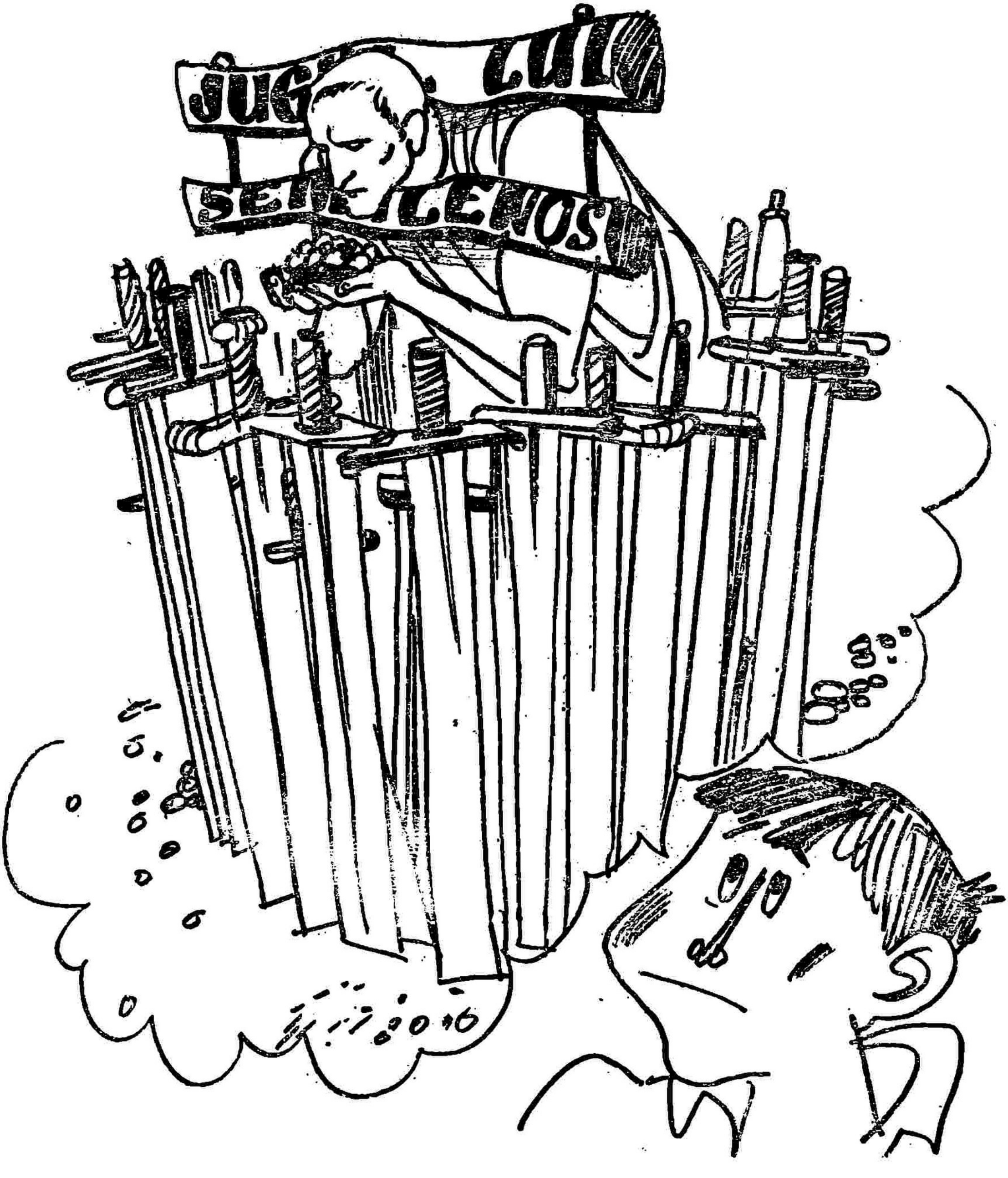

— Arată Macedonia! Ce fel de stat era? Ce pretext au găsit macedonenii pentru a cotropi Grecia? Cine a organizat armata macedoneană?

Pe faţa chinuită a lui Todiriţă curgea năduşeala. Deschidea şi închidea gura, parc-ar fi avut o piatră pe limbă.

— Ei, Todiriţă, ce orator cunoşti tu la Atena? Gîndeşte-te. Ca dintr-un fulger, în mintea lui se făcu lumină. Începu să vorbească, de parcă i-ar fi scăpat cuvintele dintr-o praştie:

— Da... da... da, ştiu... tot... tot... Era ăsta... ăla, Tenes... Timos... Semelanas... care înghiţea săbii... Îmi amintesc... cu vecinul din miază... miazăzi... care era bîlbîit... Staţi puţin: bîlbîit era el, Tenes... Semos... Lemostene... adică ştiu... Demo... Demos... Demostenos!

Şi Todiriţă, năduşit, mişcîndu-se în dreapta şi-n stînga, strădu-indu-se să acopere valul rîsului ce creştea din bănci, înfuriat pe toţi şi mai ales pe sine, învîrtind ca pe o elice băţul din mînă, se bîlbîia, se bîlbîia, întocmai ca Demostene cu pricina.

Şi Demostene i-a rămas numele.

RECAPITULARE

RECAPITULAREA! ÎNCEPE RECAPITULAREA! Recapitu-larea finală!!

Nu ştiu cum răsună aceste cuvinte în inima altora, începînd din luna aprilie, dar pe Griguţă îl cunosc bine, şi vă pot garanta că în inima lui cuvintele acestea apar fără semnul exclamării. De ce? Să fie oare Griguţă — băiatul dolofan şi blond ca un bostan copt, ce şi-a păstrat încă floarea — un nepăsător? Nici vorbă. Învaţă atît de bine? „Deh...” ar fi răspunsul cel mai potrivit. Atunci?

Îngăduiţi-mi să folosesc o comparaţie. Afară e, să zicem, senin şi cald. O umbră de boare clatină de-abia frunzele plopilor. Dar barometrul îşi mişcă acele spre „schimbător”, ba chiar înspre „furtună”. Tu priveşti seninul şi admiţi, aşa-ntr-o doară, că va fi furtună.

Aşa e şi cu recapitularea pentru Griguţă. Va veni, cu siguranţă, precis, neîndoielnic, dar... mai tîrziu. Deocamdată, pe cerul vieţii sale şcolăreşti e încă senin.

„Deocamdată, gîndeşte Griguţă, să nu fac ceva din ceea ce fac, numai pentru faptul că peste două luni, adică peste şaizeci de zile, adică peste o mie patru sute patruzeci de ore... va începe
recapitularea?” Să nu mai stea cîteva minute cu undiţa la cotul Crişului? Să nu se mai joace cu iezii pădurarului? Să nu mai intre prin colibele de pe dealul Goşei? Seamănă atît de bine cu nişte cazemate, doar că sînt de nuiele şi acoperite cu paie. Te camuflezi, o iei pe lîngă coasta pădurii, te dai după copaci... „Inamicul” e la cincizeci de metri (paşte cu un clopot la gît). Uf, greu e să te ascunzi de nimeni! Greu, dar interesant. Ei, da, atîtea lucruri interesante, care fac iarba mai verde, măcrişul mai dulce, seninul mai senin!

Iar recapitularea? O abstracţiune — cum ar zice oricine cunoaşte acest cuvînt — care pe Griguţă nu l-a putut hotărî nici în aprilie, nici în mai să lase pietrele din mînă pentru cărţile din ghiozdan.

Oricît de abstractă, recapitularea se apropie însă, şi într-o bună zi, pe la începutul lui iunie, ia forma unei liste cu date foarte concrete.

„Va să zică, socoteşte Griguţă, nu mîine, nu poimîine... răspoimîine! Trei zile şi două nopţi, şi pe urmă recapitularea şi

încheierea mediilor anuale!” Şi de data aceasta, cuvintele dobîndesc un mare semn de exclamaţie în inima băiatului.

Un altul s-ar pierde cu firea, dar nu Griguţă.

Ajuns acasă, băiatul scoate geografia din ghiozdan. „Cîte pagini are? Două sute optsprezece! Fiecare pagină, patruzeci de rînduri, fiecare rînd, opt cuvinte. Asta înseamnează în total şaizeci şi nouă de mii şapte sute şaizeci de cuvinte, adică în trei zile o citesc de şapte ori! Iar dacă scot pozele şi hărţile, rămîn o sută nouăzeci de pagini, adică şaizeci de mii opt sute de cuvinte. Într-o secundă citesc două cuvinte, în trei minute, trei sute şaizeci de cuvinte, în trei ore, douăzeci şi una de mii şase sute de cuvinte, în trei zile, cinci sute optsprezece mii patru sute de cuvinte, în trei zile, cinci sute optsprezece mii patru sute de cuvinte, repeta el uluit. Adică o citesc de opt ori şi jumătate”. Şi Griguţă continuă să împartă zilele în ore, orele în minute şi secunde, să numere pagini, rînduri, cuvinte...

Tăie cu foarfecele, la repezeală, un cartonaş dreptunghiular, şi scrise mare, sus:

CALENDARUL SECUNDELOR
Recapitulare finală la geografie
256 200 secunde.

Îl bătu în perete şi-l privi satisfăcut. Da, avea timp berechet. Cu condiţia să nu mai piardă nici o secundă. Nici una. Să simplifice totul. Să elimine tot ce se putea elimina.

„De pildă, cireşele astea — se gîndea Griguţă la masă. Să pui sîmburii în farfurioară, ce de timp pierdut!” Mama nu-i dădea voie să-i înghită. Dar acum, ori de cîte ori mama privea aiurea, Griguţă le înghiţea cu sîmbure cu tot. Cîştigase cîteva zeci de secunde.

„Da, aşa va trebui să fac, îşi zicea el. Să elimin tot ce se poate elimina. De pildă, aş putea să nu mă mai dezbrac seara. Să mă culc îmbrăcat. Aş cîştiga cîteva sute de secunde seara, alte sute dimineaţa. Gimnastica am s-o fac... dar învăţînd. Stau pe spate şi mişc picioarele. În timpul acesta, cartea îmi rămîne în mîini. Alte sute de secunde... Iată, aş putea să nu mă mai spăl seara pe dinţi... adică să nu mă mai spăl deloc seara... şi nici dimineaţa. O să mă spăl eu destul în vacanţă, la mare...”

Pe la douăsprezece noaptea, planul de bătălie pentru toate materiile era gata, iar „Calendarul secundelor” colorat. Vru să stingă lumina, dar se răzgîndi: „N-o să dorm decît două-trei ore, ce s-o mai aprind dimineaţa? Cîştig cîteva secunde.” Şi se culcă îmbrăcat.

A doua zi, Griguţă se trezi năuc. Mama îl trăgea de picioare, speriată:

— Griguţă, ce-i cu tine? Eşti bolnav? Ce ţi s-a-ntîmplat? Te-ai culcat îmbrăcat, ai lăsat lumina aprinsă. E ora zece, nu te scoli?

— E zece? Vai de mine! Şi eu aveam de gînd să mă scol la patru; de-aia n-am stins lumina.

„Aşa nu merge, cugetă Griguţă. Trebuie să cîştig timp altfel... Nu la secunde. La citit! Ce rost are să citesc cuvînt cu cuvînt? Şi mai ales frază cu frază? Totul trebuie prescurtat. Pus în formulă totul: ca la algebră. La geografie, de pildă, e prea multă vorbărie. Important este să ştii numele proprii, munţii, lacurile, rîurile, oraşele... Asta-i esenţialul. O să le scot în caiet şi o să le pun în formulă.”

Lui Griguţă îi bătea inima de emoţie, cînd se aşternu pe lucru.

„Munţii Apuseni, de pildă: Zarand, Metalici, Trascău, Gilău, Bihor, Codru... sînt greu de ţinut minte, îşi spunea Griguţă. Dar dacă iau numai prima silabă din fiecare? Za-me-tras-gi-bi-co? Straşnic! Ăştia sînt Munţii Apuseni: Zametrasgibico. Sau afluenţii Şiretului: Suceava, Moldova, Bistriţa, Trotuş, Putna, adică Sumolbitropu. Am bălţile de pe malul Dunării, sau localităţile petrolifere, sau orice? Totul se poate pune în formulă. Asta e economie de timp”, se bucura Griguţă, continuînd zorit să extragă silabe, să le potrivească, să le prescurteze.

În trei ore epuizase manualul. Îl avea în întregime pe o bucată de hîrtie. Răspunsese la toate lecţiile. Acum se asculta pe sărite, cu glas tare, accentuînd fiecare silabă.

„Bun!” se felicită el, mulţumit.

Mama lui trebăluia prin curte. Deodată fu izbită de nişte sunete ciudate, ce se auzeau dinspre fereastra lui Griguţă. Păreau cuvinte... Dar asemenea cuvinte nu mai auzise în viata ei. Din cînd în cînd se auzea un mormăit, apoi din nou acele cuvinte fără noimă repetate, silabisite:

— Zametrasgibico... Sumolbitropu...Greneposuca...Socrimur...

Se apropie mirată de fereastră. Griguţă, adîncit în sine, cu ochii închişi, încruntat, se rotea în jurul mesei, ţinînd în mînă o foaie de hîrtie.

— Pepelonani... Cofrunghie... Cofrunghie...

Din cînd în cînd, deschidea ochii, se uita în foaie, apoi iar începea rotirea.

„Ce face oare Griguţă? se-ntreba mama nedumerită. Învaţă o limbă străină? Dar ce limbă? Şi tocmai acum?”

Mama veni la fereastră, tocmai cînd Griguţă repeta în neştire;

— Cofrunghie... Păpiatrabu...

— Ce frînghie, Griguţă, ce piatră? întrebă mama.

— Nici o frînghie.

—Dar ce spui tu acolo?

Griguţă zîmbi superior:

— Învăţ la geografie...

Mama plecă. După cîteva minute se-ntoarse la fereastră:

— Griguţă... Voi n-aveţi geografia patriei?

— Ba da, mamă. De ce?

— Păi ce spui tu acolo nu prea seamănă cu limba noastră... Ce-o fi asta, ce spuneai: Bru-bra... brosîc?

— Brabrosăc? Simplu: lecţia numărul douăzeci şi unu.

— Cum asta?

— Păi da! Localităţile aurifere: Brad, Abrud, Roşia, Săcă-rîmb. E o metodă a mea. Voi fi primul la geografie; îi tai pe toti.

Peste două zile, la orele opt, copiii erau în clasă. Începea ascultarea, Griguţă a fost chemat printre primii. Imediat ce a auzit întrebarea, s-a aşezat în bancă, a închis ochii şi a început să-şi mişte buzele cu repeziciune. În liniştea clasei, se auzea aproape desluşit:

—Co-frun-ghi-ie, Pă-pia-tra-bu, Zame-tras-gi-bi-co... Notă apoi ceva pe ciornă, şi iar începu să silabisească. În sfîrşit, ridică mîna:

— Gata, tovarăşe profesor. Munţii dintre Olt şi Prahova, şi Munţii Apuseni. Griguţă închise ochii, silabisi ceva şi începu ca o mitralieră: Cozia, Frunţi, Ghiţu…le…ie…Iezer…Pă… Păpuşa… Piatra Craiului… şi ăştia sînt. Adică nu… mai este Bu…

Profesorul înclină din cap în semn de aprobare.

Griguţă, crispat, se uita în tavan. Sudoarea îi curgea pe frunte :

— Bu... bu... buu...

— Bucegi! îi spuse, în sfîrşit, profesorul..

— Bucegi! îi ţîşni şi lui Griguţă cuvîntul.

— Acum arată-i pe hartă, spuse profesorul.

Griguţă luă linia şi se îndreptă, şovăind, spre hartă. Privi cîteva clipe harta, apoi aşeză linia în Carpaţii Răsăriteni. O coborî spre sud, iar o înălţă în Carpaţii Răsăriteni.

— Aici, spuse el cu voce moale.

— Mda! Treci la subiectul doi.

— Munţii Apuseni, îngăimă Griguţă. Z... Za... Zalău, adică nu... Zarand... Metalici... Gi... bi... bii... Bistriţa... Co... Constanţa... adică nu... Cozia... adică nu... Co... Co...

— Arată-i pe hartă, spuse profesorul.

Griguţă se-ndreptă spre hartă, dar privirea lui rătăcea undeva, între Mureş şi Someş. Linia de-abia ridicată îi cădea, odată cu mîna, de-a lungul corpului.

După ce a terminat de răspuns, s-a aşezat în bancă, amărît. Nu îi era ciudă că ceilalţi copii răspundeau bine. Îi era ciudă pe sine însuşi. Greşise oare calculele? Calculase mai multe secunde? Numărase prost paginile? Prescurtase prea mult? Poate ar fi trebuit două silabe din fiecare cuvînt. Dar dacă pui două, de ce să nu pui trei, adică pe toate. „Nu trebuia să scot hărţile. De-aia m-am încurcat, îşi zicea abătut. Să învăţ pentru fizică şi schemele... şi fără nici o prescurtare... Altfel păţesc ca la geografie.” Pînă la sfîrşitul orei rupse, bucăţică cu bucăţică, întreaga foaie unde îşi închipuia el că are toată geografia prescurtată.

La ieşirea din clasă se apropie de el Petrică Viforeanu:

— Griguţă, vii după-masă la scaldă?

— La scaldă? Acum, cînd se încheie mediile anuale?

— O oră, Griguţă.

Griguţă era cît p-aci să transforme ora în secunde, dar Petrică adăugă:

— Mai întîi învăţăm. Cinci-şase lecţii, apoi ne scăldăm, pe urmă mai lucrăm cinci-şase... Vino la mine, învăţăm împreună.

Griguţă ajunse acasă şi intră grăbit în camera lui. Se aşeză la masă. Privea „Calendarul secundelor”. Se sculă şi începu să-l privească mai îndeaproape. Apoi luă creionul şi adăugă apăsat: PIERDUTE. Aşa e mai bine zis: „Calendarul secundelor pierdute”. Se trînti în pat şi adormi buştean. Nu se mai trezi decît cînd auzi bătăi în geam. Era Petrică Viforeanu care îl chema:

— Griguţă, hai să învăţăm la fizică.

P.T.T.R.

CINE NU CUNOAŞTE ACESTE INIŢIALE? P.T.T.R. ...Se pot vedea pe firma oricărui oficiu poştal. Şi dedesubt — spre ştirea cetăţenilor — se înşiruie serviciile pe care fiecare iniţială (şi toate la un loc) le pot executa: scrisori, mandate, colete, telegrame, felicitări, mesaje, mesagerii — într-un cuvînt, tot felul de expediţii. Mii şi mii de poştaşi şi telegrafişti se străduiesc să asigure cu promptitudine legăturile la distanţă între expeditori şi destinatari. Şi cine — fie ca expeditor, fie ca destinatar — n-a beneficiat de aceste minunate servicii ale P.T.T.R.-ului — rod al civilizaţiei şi progresului?

Există însă o formă de P.T.T.R. necunoscută publicului larg: fără firmă, fără ghişee. E vorba de un anumit oficiu poştal folosit de şcolari. Unde este sediul acestei poşte? În clasă, banca întîi, a doua sau oricare alta. Orele de funcţionare? Cele de curs. Obiectul primit la expediţie? Bileţelul. Fără plic, fără timbru, o simplă hîrtiuţă împăturită, bileţelul n-ar fi transmis de către nici un oficiu poştal obişnuit. El ar zace pe fundul oricărei cutii poştale şi nu s-ar bucura de atenţia nici unui factor poştal. Bileţelul este însă la loc de cinste în poşta de care vorbim... Tocmai de aceea nu merită anonimatul în care se află cufundată scurta, dar aventuroasa sa experienţă.

Iată, a început ora. La catedră, profesorul explică apăsat că complementul direct al unui verb la diateza activă devine subiect, atunci cînd verbul trece la diateza pasivă. Se dă şi un exemplu la tablă, pentru uşurinţă. Aceasta uşurează şi naşterea bileţelului, căci profesorul s-a întors cu spatele spre clasă.

Se aude un fîşîit de hîrtie ruptă? Nu? Foarte bine. Nici profesorul nu l-a auzit. Aşadar, urmează redactarea:

„F. f. urgent. Către Zamfirescu Ion, banca întîi. De ce nu-mi dai o sîrmă de ţambal, că eu i-am dat lui Virgil roata cu rulmenţi, care avea să-ţi dea ţie un capac de stilou şi două timbre. Să ştii că mă supăr pe tine, aştept răspuns.
Amintire de la mine:

Cerneala-i albastră
Şi tabla e neagră,
Eu nu te voi uita

Viaţa mea întreagă! !”

Bileţelul e gata! Urmează semnătura — în toate cele patru colţuri — şi expediţia.

— Pssst! Dă bileţelul ăsta lui Ionescu şi zi-i să-l dea înainte, lui Popescu, care să-l dea lui Zamfirescu...

S-a auzit vreun răspuns? Nu? Foarte bine! Înseamnă că Ionescu a refuzat recepţia. El e ocupat în acest moment cu verbele tranzitive, care pot avea două complemente.

După ce a citit cu elevii exemplul din carte, profesorul s-a întors din nou spre tablă. Expeditorul bombăne nemulţumit de defecţiunea produsă... Un nou bileţel ia naştere, semnat în toate cele patru colţuri...

— Pssst! Ionescule, e pentru tine, f. f. f. urgent:

„Scrisoare. Aşa înţelegi tu prietenia? Bine. Nu mai vii tu pe la mine, să-ţi dau creioane colorate? Cotul. Prietenul meu la nevoie se cunoaşte. Aştept răspuns.”

Nici un răspuns. Expeditorul nu se descurajează. încearcă să ajungă la destinaţie pe altă cale, în zigzag. Totul e să fii ingenios şi să ai răbdare. Răbdare pînă cînd profesorul se îndreaptă iar spre tablă, spre a arăta că nu trebuie făcută confuzie între complemen-tul direct şi subiectul ce răspunde la întrebarea „ce”. Un nou bileţel e confecţionat la iuţeală:

„Dragă Ionică, ce mai faci? Te-ai supărat pe mine ora trecută cînd ţi-am trimis bileţelul pt. Petrică, să-l dea lui Fănică? Răspunde-mi urgent pe verso. Ghicitoare: Ce trece puntea şi stă pe loc? Aştept răspuns.”

Răspunsul întîrzie. O nouă defecţiune pe reţea? Dar expeditorul nu mai are răbdare. El este... expeditiv. Va azvîrli biletul drept în banca întîi! Precizia acestei metode de a distribui poşta este îndoielnică, se mai greşeşte adresantul, şi atunci urmează noi demersuri, fireşte, scrise:

„F.F.F. urgent. Vezi că e un bileţel F.F. urgent lîngă bileţelul ăsta, F. urgent. Împinge-l pe ăla F. F. şi dă-l înapoi pe ăsta F. F. F.”

La tablă complementul direct îmbracă forma verbală, trecînd prin diferite moduri. Numai bileţelele stau pe loc.

O nouă încercare. De data aceasta, furia expeditorului a fost un nefericit sfătuitor. Bileţelul a ajuns chiar pe catedră, exact cînd profesorul punea întrebările complementului indirect: de

cine? de ce? la ce? despre ce? cui? Hm... Cui? Răspunsul e simplu. N-are decît să desfacă bileţelul poposit chiar pe catalog. Iată, profesorul l-a şi desfăcut şi citeşte:

„Văd că faci pe grozavul. Treaba ta, dar eu cu tine nu mai vorbesc. Amintire:

Lacrima de faţă
E din al meu plîns.
Mă gîndesc la tine
Şi
aştept
răspuns."

De data aceasta răspunsul e prompt: „Poftim la lecţie!" Rezultatul? E scris în catalog. Spre amintire. În plus, pare a fi fost aplicată şi o taxă de timbru — cîte un punct pentru fiecare bileţel; şase bileţele — nota patru. Ce-i drept, în contul acestei taxe se mai expediază un bileţel:

„Vă rog să treceţi pe la şcoală, în legătură cu situaţia la învăţătură a fiului dvs."

Semnat: Dirigintele clasei.

Vedeţi? Există şi în cazul acesta diriginte... Ca la orice oficiu poştal.

SCRISORI FICTIVE

N-AM FOST DE FAŢĂ LA PLECAREA lui Tudorel dintr-a treia în tabără. Nu ştiu şi nu vă pot împărtăşi nimic din cele petrecute cu acest tragic prilej. Dar o să stau de vorbă cu vecinii, şi pot să jur că ecoul zguduitorului eveniment n-a scăpat nimănui, de la un capăt la altul al străzii Delfinului. Iar dacă din vecini n-o să aflu nimic, însemnează că lucrurile s-au petrecut aşa cum susţine directoarea taberei: că mămica, bunica şi tuşica au condus la gară pe micuţul vilegiaturist, l-au suit în tren şi l-au însoţit pînă la Feteşti, unde au coborît pe furiş, pentru că băiatul adormise. Altfel, Tudorel n-ar fi plecat, doamne fereşte! Cum adică? Să plece el de acasă pentru prima oară în viaţă, şi încă pentru o lună, şi pe deasupra singur (adică laolaltă cu două sute de copii), fără mămica, bunica şi tuşica? O, nu !... Şi sînt în stare să pariez că, dacă nu l-au lăsat adormit în tren — cum spune

directoarea — atunci precis că de acasă la gară l-au dus de-a gata adormit. Da, pariez! Unu contra o sută!

În sfîrşit, dacă lucrurile s-au petrecut într-un fel sau altul nu interesează acum prea mult. Principalul este că de două zile Tudorel se află în tabără, la mare. Ros de melancolie, urmează pretutindeni pe cei doi băieţi mai mari, colegi de dormitor, ca un pui de găină rătăcit, ce se ţine după o cloşcă de pripas. Acum, stau toţi trei în dormitor, întinşi pe paturi.

— Şi cum vă spuneam, povesteşte cel mai mare — un bucureştean — văd deodată pe lîngă ţărm, în apa limpede, ceva şi mai limpede. Ce credeţi că era?

— Ei? întrebă curios celălalt, un băiat gras, cu nişte alifie albă, groasă de un deget, pe nas.

— O meduză!

Tudorel oftează adînc, apoi, ca şi cum ar fi înghiţit un muştiuc de goarnă, izbucneşte într-un urlet ascuţit şi prelung:

— De ce plîngi? întreabă bucureşteanul.

— Pentru că bunica mea stă chiar pe strada Meduzei, şi nu mi-a scris nici o scrisoare de cînd am plecat.

— Of, mai lasă smiorcăiala! i-o retează, plictisit, grasul. Sîntem aici de-abia de alaltăieri. Cînd vrei să-ţi vină scrisoarea? Şi, adresîndu-se celuilalt: Zi mai departe, Radule.

— Era ca o minge transparentă, continuă bucureşteanul, rotunjindu-şi palmele, dar moale, mă, şi lucioasă, aşa, ca o combinaţie de sticlă, gelatină şi cauciuc...

Tudorel îşi pleacă capul şi bîzîie înlăcrimat.

— Ei, acu' ce te-a apucat?

— Am şi eu o minge de cauciuc, sughiţe băieţaşul, dar a rămas acasă... acasă unde e mămiţica meeea...

— Scîrţîit mai eşti, frăţioare! îşi iese din sărite bucureşteanul.

Cel gras e mai milos. Îl mîngîie pe creştet!

— Ei lasă, taci. Taci, o să-ţi scrie... Zi, Radule, povesteşte...

— Scot eu meduza din apă şi o pun în casca mea de baie, aia cu buline... Acu' ce mai e? îl apostrofează, apucîndu-se de păr, povestitorul. Tudorel îşi şterge ochii cu pumnii roşii, ca de spălătoreasă, de atîtea lacrimi.

— Şi tuşica mea are o rochie cu bulineee...

— Ei şi?
— Şi nu mi-a scris deloc... deloc...
— Radule, las-o moartă cu meduza, că ne ameţeşte ăsta. Zi mai

bine cum a fost cu bicicleta poştaşului, cată să schimbe vorba grăsunul.

Tudorel se înviorează:

— Da, povesteşte cum a fost cu poştaşul, pentru că nu ştiu dacă v-am spus... continuă el cu lacrimi în glas, şi mămiţica mea lucrează la poştăăă...

— Of, izbeşte bucureşteanul o pernă de perete, să ştii că de la Ovidiu încoace nimeni n-a mai plîns ca ăsta pe malul mării. Cît o fi ceasul? Mi s-a făcut foame.

Grasul dă perdeaua la o parte şi se uită înspre umbra zvîrlită de catarg pe nisipul careului...

—Douăşpe fix.

Tudorel se spovedeşte trist:

—La ora asta Monica dă de mîncare lui Marica.

—Cine-i Monica?

—Tuşica. Dacă n-o fi plecat la Vatra Dornei.

—Şi Marica cine-i?

— Pisica... continuă şi mai trist Tudorel, răvăşit de nostalgie: Am primit-o de la bunica, odată cu Martica...

—Cine-i Martica?

— Purcica... Am şi-o căţeluşă, Mariţa. Cine-o mai duce la plimbare cu cureluşa şi botnicuţa? Şi — adaugă copleşit de trista realitate — şi nici Mamina nu mi-a scris deloc...

— Cine-i Mamina? întreabă grasul.

— Ei, cine? Tuşica, îl ia la rost bucureşteanul.

— Nu e pisica?

— Nu, lămureşte Tudorel, căutînd zadarnic o batistă uscată. Pisica e Marica şi purcica e Martica. Monica e tuşica, şi bunica e Mamina, şi are reumatismmm... mormăie băiatul, cu nasul în batistă, şi nu mi-a scris deloc...

— Ei, lasă, nu mai plînge, se scoală hotărît bucureşteanul. Mîine o să primeşti o scrisoare. Poate chiar după-masă.

— De unde ştii? se înseninează Tudorel.

— Ştiu. Ai să vezi tu, îl bate pe umăr bucureşteanul. Îţi garantez !

— Da, da, confirmă misterios şi grasul. Poate chiar două. Cum ziceai c-o cheamă pe bunica? Marica sau Martica?

— Nu!... Marica e pisica... Bunica e Mamina...

— Şi tuşica? întreabă bucureşteanul.

— Monica...

— Nu Mariţa? Monica, va să zică... Bine, hai la masă...

În după-amiaza aceea, Tudorel a rămas singur în dormitor.

Ceilalţi doi au dispărut îndată după prînz. S-au reîntîlnit după gustarea de patru, pe terasa cu fotolii împletite.

— Tudorele, ai o scrisoare! scoate bucureşteanul un plic din buzunar, încărcat de timbre.

Băiatul se repede la scrisoare şi rupe plicul, strălucind de bucurie:

„Dragă Tudorele, citeşte mormăind, ţi-am pregătit pentru cînd te întorci un borcan de dulceaţă de agrişe, cum îţi place ţie... Tuşica Monica e sănătoasă şi ţi-o plimbă pe Mariţa în fiecare zi...”

— Ai văzut ce bucurie i-am făcut? îşi freacă mîinile bucureşteanul.

— Cum i-ai făcut?! se miră grasul, cojindu-şi o pieliţă rebelă de la rădăcina nasului.

— Simplu, îi şopteşte tainic celălalt, eu i-am scris-o. Ca să nu mai plîngă... E fictivă!

— Vorbeşti serios?

— Da. Ca din partea mamei lui. Am scăpat de miorlăială.

Dar în aceeaşi clipă mormăiala micuţului destinatar s-a transformat în urlet.

— Ce e? Ce s-a întîmplat?

— Scri-soa-reaa!

— Şi? Nu te bucuri?

— Cum să mă bucur? Că bunica a început la optzeci de ani să lucreze la poştă, şi căţeluşa mi-a plecat la Vatra Dornei, şi pisica o duce bine cu reumatismuuu’?

— Mai bine nu te băgai, nepricopsitule, şuieră grasul. Ai încurcat borcanele. Noroc că i-am scris şi eu una. Repar eu totul. Scoate un plic din sîn şi i-l întinde băiatului ce citeşte pentru a doua oară, înecat de plîns, scrisoarea buclucaşă.

— Tudorele, băiatule, nu fi amărît. Uite, ţi-a mai venit o scrisoare. Totul e în regulă. Se întoarce şoptind spre bucureşteanul ce-şi roade nervos unghiile: Eu nu-s nătăfleţ ca alţii, care nu-s în stare să ţină minte că Mămica e mămica, şi Monica e tuşica, şi Marica e pisica... Hai, Tudorele, citeşte, îl îmbie cu glas tare.

Băiatul începe să citească din ce în ce mai vesel:

„Dragul nostru, noi sîntem bine sănătoşi şi ni-e tare dor de tine! Sînlem sigure că te distrezi minunat. De noi să n-ai nici o grijă. Tuşica Monica a plecat la Vatra Dornei... Marica stă plictisită fără tine, prin casă, Mariţa îşi vede de treburi prin curte, iar pe Mamina, care s-a făcut rea şi stricătoare, am legat-o cu o cureluşă şi i-am pus botniţă”...

Tudorel repetă ultima frază, apoi dă un ţipăt sfîşietor.

— Ce e? întrebă speriat grăsunul. Mamina e doar căţeluşa,

— Nuuu!

Bucureşteanul îl înghionteşte satisfăcut:

— Sigur că nu. E purcica, deşteptule!

— Nuuu!...

— Dar cine e? întreabă într-un glas amîndoi.

Tudorel se trînteşte cu capul pe măsuţă şi se vaită pierdut;

— Bunica!... Bunicaaaa!... E bunicaaaa!

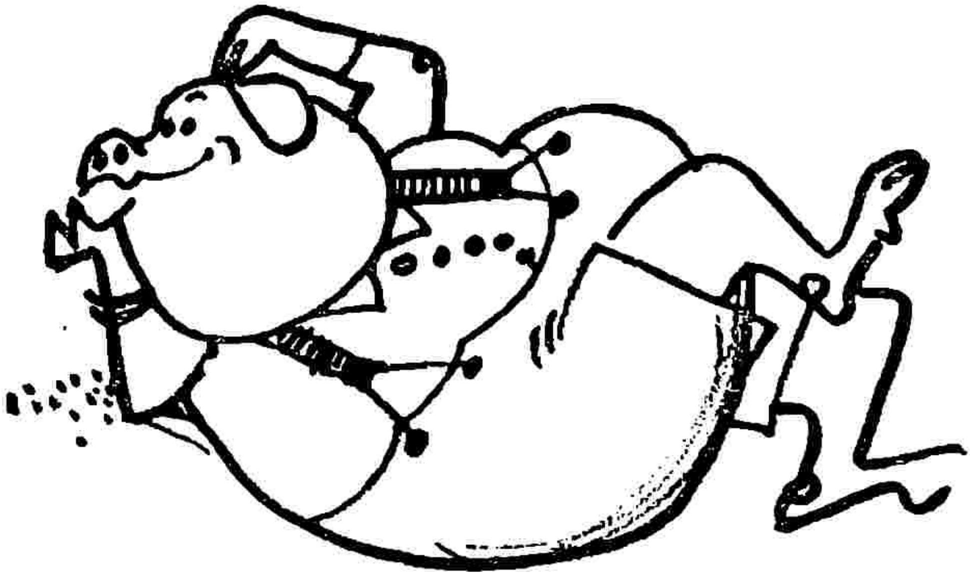

DECEMBRIE

CRED CĂ SÎNTEŢI DE ACEEAŞI PĂRERE: cel mai frumos anotimp e iarna. Dar nu iarna şuie, fără zăpadă. O iarnă sadea, aşa cum e în calendar pe fila lui decembrie: cu zăpadă groasă, pe care se văd pierzîndu-se în zare nişte urme de schiuri. Eh, dar anul ăsta calendarul meu e mincinos. Şi mor de necaz. Tocmai în decembrie e mincinos. Uite, întorc o filă: noiembrie. În desen, vînt, ploaie, frunze care cad. Aşa a şi fost. Poftim — septembrie — un măr încărcat. Aşa a şi fost. Priviţi luna august: copii care se scaldă. Şi cît m-am mai scăldat eu toată luna august în gîrla noastră! Şi acum unde-i zăpada? E drept, zilele trecute a început să fulguiască. Un sfert de ceas m-am tot uitat la nori. Urmăream steluţele de nea ce se cerneau de sus, în timp ce ciorile se roteau croncănind. Şi mă durea inima de toţi fulgii care poposeau în băltoace, în fîntînă sau chiar pe nasul meu. Aş fi vrut să cadă toţi unul peste altul, să crească zăpada mare, mare, văzînd cu ochii. Dar după vreo jumătate de oră fulguiala s-a oprit. Pe cîmp a rămas o pojghiţă de zăpadă de vreo două degete, zgîriată de coceni şi buruieni. De atunci s-a mai pornit să ningă de vreo cîteva ori. Cum vedeam un fulg rătăcit prin văzduh, deschideam aparatul de radio să ascult buletinul meteorologic. Cînd auzeam: „Temperatura în scădere”, mi se încălzea inima. Dar pe urmă, aceeaşi şi aceeaşi poveste: „Ninsoare în munţi”.

În munţi, în munţi! Dar în sud-estul ţării? Eh, la urma urmei, bine că cel puţin scade temperatura. Cînd mă sculam dis-de-dimineaţă, drumul era îngheţat, şanţul bocnă, toate băltoacele — ochi de gheaţă. Dar ce folos: gîrla se vedea departe, fumegînd. „N-a îngheţat”, îmi ziceam. Şi o ştergeam cu patinele în şanţul din faţa casei. Dar după două-trei ture se făcea ora opt, trebuia să plec la şcoală. Cu nici un preţ în faţa casei nu mai puteam rămîne. Mă lua mama la zor. Îmi luam traista cu cărţi şi patinele şi-o ştergeam pe uliţă în sus, spre şcoală. Unde vedeam o palmă de gheaţă, mă opream, legam la repezeală patinele, şşş...şşş... în sus şi-n jos. Dar pe la zece, gheaţa se înmuia şi, încet, încet, se adeverea, din nenorocire, ceea ce ne spunea tovarăşul profesor: „Că gheaţa tot apă e”. Atunci mă duceam la şcoală.

Am încercat şi cu săniuţa pe dîmbul din dosul satului. De acasă parcă zăream din loc în loc nişte peticele de zăpadă. Dar de-abia prindea săniuţa să zboare, că se şi poticnea într-un muşuroi, şi apoi luptă-te s-o scoţi. Pe urmă, în cîteva zile — halal decembrie — s-a topit şi pojghiţa asta. Au mai rămas doar nişte dungi de zăpadă, pe lîngă garduri, aşa ca de-o palmă jumate lăţime. Sania aluneca, dar eu trebuia să stau pe-o rînă şi, cînd o lua ceva mai la stînga, nimerea de-a dreptul în gard. Închipuiţi-vă şi voi: să nimereşti într-un gard viu, cu spini.

Cît despre schiuri, să nu mai vorbim. În decembrie ăsta, rareori aveam norocul să găsesc o pîrtie pentru amîndouă. Cînd îşi lua vînt o tălpică, cealaltă se încleia în noroi şi — poc! — cădeam în nas. Şi-apoi, gîndiţi-vă, să treci cu schiurile în picioare peste arături şi haturi fără zăpadă. La un moment dat se fac de vreo cinci ocale.

Li se slăbiseră cataramele, legăturile, vreo trei şuruburi s-au şi pierdut. Rîdeau copiii de mine. Dar ce, n-aveam dreptate? Socotiţi şi voi 3... 5... 8... 10 decembrie, şi nici o zăpadă ca lumea. Eram

sigur, de altfel, că nici n-o să mai ningă. Stăteam seara pînă la unsprezece să ascult buletinul meteorologic: Ninge în munţi”... „În munţi ninsoare”. Uf... „Precis, îmi ziceam, în sud-est nu mai ninge.” Halal decembrie! Şi a doua zi... iar cu patinele în şanţ.

Şi culmea! Ieri dimineaţă cînd m-am trezit, alb peste tot. Căţelul alerga roată ca un nebun, intra cu botul în zăpadă, se rostogolea, strănuta. Găinile nu îndrăzneau să coboare din coteţ. Căzuse o zăpadă grozavă: de unsprezece centimetri jumătate, dar afînată, nu se putea schia, nici patina. Atunci m-am dus la şcoală. Dar toată vremea mă uitam pe geam şi-mi creştea inima: ningea întruna! De la ora 9 n-am mai avut răgaz să privesc pe geam. M-a scos tovarăşul profesor de matematică la lecţie. Teme-le nu le scrisesem, iar de cel mai mic multiplu comun nici n-auzi-
sem. Nu-i vorbă, nici de cel mai mare divizor comun n-aveam habar. Nici de luptele perşilor cu grecii, la istorie, nici de complementul circumstanţial de loc, la gramatică. Vă spun drept, nu-mi prea venea la îndemînă, dar mă gîndeam: „Încă o oră, şi zburd cu schiurile pe deal”. Ce conta cel mai mic mul-

tiplu comun? Bine c-a venit iarna! Şi ce iarnă! Iar deseară o să afle toată ţara: „În sud-estul ţării ninge”. Ninge!

În sfîrşit, clopoţelul a sunat. Ne-am ridicat ca toţii în picioare. Primul la ieşire am fost eu. Dar nu puteam ieşi. Pe umărul meu se lăsase mîna tovarăşului diriginte:

— Andrei, tu rămîi la meditaţie... pînă la orele două... şi după-masă, de la trei jumătate. Ai rămas în urmă la toate obiectele.

Ce era să fac? Am rămas în clasă. Am venit şi după-masă. Pe la patru, auzeam copiii chiuind pe uliţe, iar tovarăşul diriginte îmi dădea o fracţie, apoi încă una, şi încă una.

Mă trezeam cu creionul chimic între dinţi, privind pe fereastră. Departe, printre prunii din livadă se zăreau nişte mogîldeţe mişcătoare: schiorii! Cinci... ba nu, şase! Acum urcă... S-au oprit... Coboară! Tii, ce alunecă... Unul a căzuţi Cine-o fi? De aici seamănă toţi... După căciulă parc-ar fi...

— Numărătorul fracţiei, se auzea vocea tovarăşului profesor.

— Da... numărătorul...

Am ajuns acasă seara, cu inima cătrănită şi dinţii violeţi.

M-am aşternut pe cel mai mic multiplu comun. Şi pe complementul circumstanţial de loc. Am stat pînă seara tîrziu. La orele unsprezece, din aparatul de radio se auzea: „În sud-estul ţării ninge bogat”.

— N-are decît să ningă. Iarna asta n-are nici un farmec.

Privesc fila calendarului. Nu e mincinoasă. Pe cîmpuri, zăpada e de două palme, dar prea sînt grele fracţiile astea. Uf, de ce nu le-o fi pus la primăvară? De ce taman în decembrie... cînd ninge atît de bogat? !

ÎNTRE PRIETENE

O, SUPĂRĂRILE ÎNTRE FETE! Prolog al despărţirilor de-fi-ni-ti-ve! Sfîşietor spectacol!... Să ştii că şorţuleţele acelea pepit, ce se strîngeau buchet în orice clipă, ca într-o garderobă, îşi vor întoarce — dintr-o dată şi pe veci — spatele, iar drăgălaşele lor proprietare se vor privi fără să se vadă, ca printr-o sticlă mată! Unde, te întrebi — în inimioara lor fragilă — încape oare atîta tărie? Gîndiţi-vă! Uşor e oare să te desparţi de cea mai bună prietenă, şi încă pentru totdeauna, şi să continui totuşi să stai cu ea în bancă?

Iată, de pildă, Aurica a jignit-o pe Nuşa. Cum? În ce împrejurare? N-are însemnătate. A jignit-o, asta-i de ajuns. (Şi dacă-i de ajuns pentru Nuşa, e de ajuns şi pentru dumneavoastră, cititorii.)

De atunci, cele două nu-şi mai vorbesc, nu se mai privesc. Stau tot timpul cu spatele una la alta. (Se înţelege că pentru asta tot trebuie să se mai privească. Dar numai pentru asta.)

Bineînţeles că, pentru Nuşa, Aurica nici nu mai există — decît ca să-i întoarcă spatele. Există însă compasul ei nichelat şi temele cu circumferinţa cercului la geometria plană. Şi atunci, şi numai ca proprietară de compas, Aurica începe să fiinţeze din nou... Dar numai prin intermediar.

— Getuţo, du-te şi cere-i tu compasul Aurichii... dar nu care cumva să afle că-i pentru mine.

— De ce, tu?

— Sîntem certate.

— Vai, tu! se miră sincer mijlocitoarea. Eraţi cele mai bune prietene?!

Fata îşi roteşte privirea conspirativ:

— Ssst! că se uită-ncoace. Nici nu vreau să aud de ea.

— Ce spui, tu? Şi eu nu ştiu nimic... De mult s-a întîmplat, tu? ciripeşte mai mult bucuroasă decît consternată Getuţa.

— De mult... închide Nuşa ochii şi caută să-şi aducă aminte, ca şi cum „s-a întîmplat” cîndva, la sfîrşitul veacului al treisprezecelea. De vreo trei zile.

— Şi mie nu mi-ai spus nimic, îi reproşează prietenos amica. De ce v-aţi certat, tu?

— Nu pot să-ţi spun.

— Da? Să ştii că mă supăr. O îmbie apoi, împletind nu ştiu ce la o codiţă perfect împletită: Nu-mi spui tu mie, prietena ta cea mai bună?

— Să-ţi spun drept, dragă, alaltăieri m-aş fi împăcat cu ea, poate că ieri... Dar acum... niciodată! N-are decît să se împace ea. Eu nu mai pot.

Nu mai pot, şi gata!

Mijlocitoarea îşi strînge palmele a rugăciune:

— Ah, dragă, povesteşte-mi!... Mor de curiozitate!...

— Nu pot.

— Bine!... M-am supărat. Adio şi n-am cuvinte...

Se răsuceşte pe călcîie şi pleacă, cu paşi mari.

— Stai! aleargă după ea Nuşa. Îţi spun. Uite, nu mă împac cu ea... Dar nu-i spui, te conjur!... Nu mă împac pentru că nu mai ţin minte de ce ne-am supărat. Am uitat, zău!

— Da? Va să zică tot nu-mi spui? se smiorcăie Getuţa, revoltată. Şi mai zici că-s prietena ta cea mai bună. Eşti o falsă, prefăcut-o!

Pleacă şi priveşte absentă pe geam.

— Stai! Getuţo, mi-am amintit! Uite, acum mi-am amintit. O cuprinde după umeri şi continuă: Ştii de ce sînt supărată pe ea?

— Ei?

— M-am supărat cu ea acum trei zile, pentru că nu i-am spus de ce eram supărată cu tine acum cinci zile!

O, supărările între fete!

CEA MAI INTERESANTĂ ACŢIUNE

ORA OPT DIMINEAŢA. O pală de vînt joacă în opturi mlădii cîrlionţii lui Tudor, conducătorul de grupă. Băiatul stă în picioare, pe treapta a treia a scării de piatră, iar grupa ciuguleşte, la umbră, dudele negre ce au picat peste noapte. În toată curtea n-au mai rămas decît ei şi cîţiva pui mai mărişori de găină ce scurmă cu îndîrjire, dar fără folos, rămăşiţele mingii de ping-pong, spartă seara tîrziu, în finala campionatului taberei de curte. Dincolo de zăplaz, la vreo cincizeci de paşi, grupa a doua stropeşte straturile de roşii şi castraveţi de pe lotul şcolar, iar grupa a treia, formată din cei mai mici, împodobeşte cu frunze proaspete de arţar tăblia roşie de la intrare, pe care scrie mare, cu alb: „TABĂRA DE CURTE”.

Mîngîiat de boarea dimineţii, drapelul îşi flutură umbra peste fruntea lui Tudor. Poate de aceea îngîndurarea lui părea mai adîncă, iar grupa, mînjită pe buze şi pe bărbie, i-o respecta în tăcere. Ori poate că cei opt tăceau numai pentru că dudele erau într-adevăr dulci?...

Tudor răsuceşte între degete o hîrtiuţă. Hm, grea treabă e să fii conducător de grupă în vacanţă. Ai la-ndemînă zeci de acţiuni, care de care mai interesantă. Să fie asta o greutate? Vedeţi? Sigur, e uşor să fii simplu pionier... Să vină altul şi să-ţi spună: „Uite, frăţioare, acum facem asta... Pe urmă, ailaltă, apoi la ora X, cutare, şi la Z, mai ştiu eu ce...” Ei, dar conducător e altceva. Din toate acele zeci şi zeci de acţiuni interesante, care e cea mai interesantă? Din două acţiuni, alegi totdeauna pe cea mai interesantă. Te apropii de băieţi, chibzuieşti împreună cu ei, le ceri părerea...

Tudor se apropie de băieţi. Coboară o treaptă, apoi încă una:

—Ei, ce părere aveţi? Mergem astăzi la pădure, sau la scaldă?

—La pădure!

—La scaldă!

—La pădure! La scaldă!

Orătăniile aleargă care-ncotro. Cei opt, în picioare, ţipă aşa de tare, că fără veste dudele prea coapte încep să le curgă în cap.

— Staţi! acoperă Tudor hărmălaia, urcat din nou pe treapta a treia. Staţi jos! Să chibzuim. La pădure am da de luminişuri,

de izvoare, ne-am urca în copaci, am găsi veveriţe... Am culege flori, ciuperci, fragi...

— La pădure! Să mergem la pădure! După fragi! După veveriţe!

— Fragi!

— Veveriţe!

— Fragi! Veveriţe!

Conducătorul grupei îşi pune degetele în urechi:

— Nu ţipaţi!! De ce jucaţi într-un picior? N-am hotărît nimic... Să chibzuim. Nu credeţi, totuşi, că e mai bine, mai interesant la scaldă? Putem face baie, ne-afundăm printre trestii, pescuim, culegem scoici. Nu e interesant?

Băieţii sar în picioare şi-şi şterg de praf pantofii de doc, gata de plecare:

—La scaldă!

—La scaldă!

Tudor urcă neliniştit încă o treaptă... Flutură în mînă hîrtiuţa:

— Nu vă pripiţi, tovarăşi! Am aici, aici, pe hîrtiuţa ăsta, zeci de acţiuni interesante... De ce să dăm buluc, la întîmplare? Judecăm liniştiţi, şi p-ormă gata! Plecăm... De pildă, ştiţi voi cum se scoate un ziar? O carte? Vedeţi! Nu sînteţi de părere să vizităm o tipografie?

— Să mergem...

Conducătorul grupei zîmbeşte triumfător şi coboară o treaptă:

— Sigur. Toate sînt interesante... Dar nu credeţi c-ar fi mai interesant să vizităm o fermă? N-aţi vrea să vedem tractoare? Sau caii? Hm? Să călărim căluţii? Sau să dăm o mînă de ajutor la strîngerea caiselor?

— La fermă! La cai! La caise! se-mbulzesc cei opt în jurul treptelor, zvîrlind din mînă dudele...

— Staţi! N-am isprăvit! flutură năduşit hîrtiuţa Tudor, acum suit pe treapta a cincea... Ce-aţi zice...

E ora zece... Soarele s-a ridicat mai sus. Umbra dudului s-a subţiat, pitindu-se măruntă lîngă trunchi. Dar parcă nici băieţii nu mai sînt chiar opt.

Conducătorul grupei nu observă însă fenomenul. Continuă propunerile:

— Ce-ar fi să-i tragem un meci de volei cu tabăra nr. 2, de pe malul lacului? Şi pe urmă să ne plimbăm cu bărcile. N-ar fi interesant?

— Dar hai odată, mormăie cei cîţiva lungiţi cu capul la umbră şi cu picioarele în soare.

— Ei nu, fără anarhie... Staţi jos! Să chibzuim... Credeam că ne-am înţeles. Uite, am aici nişte invitaţii pentru concursul de aeromodele... Sau facem zmeie... Sau...

Acum soarele e chiar deasupra catargului. Faţa conducătorului grupei nu mai e umbrită. Străluceşte toată, ca unsă. Umbra dudului s-a îngustat şi mai mult. Dar grupa s-a evaporat. A

mai rămas un singur băiat, grăsun, brobonit şi el de sudoare. Dacă n-ar avea un nas cîrn, fără-ndoială jumătate din el i-ar rămîne în soare.

— Sau, tovarăşi, continuă Tudor cu nasul în hîrtiuţă, nu credeţi c-ar fi interesant să mergem la club, să jucăm şah, micul biliard?

„Grupa” nu mai răspunde. Dă doar din cap pîn’ ce-şi atinge pieptul cu bărbia, apoi tresare, dă capul pe spate şi iar îl scapă spre piept.

— Sau să mergem la lotul şcolar... Sau să... Sau să... plescăie din limbă şi caută cu ochii închişi ceva şi mai interesant.

„Grupa” dă din cap aprobativ.

...E ora douăsprezece.

Deodată, vorbitorul se opreşte trăsnit. Nu fiindcă la trei paşi de el „grupa”, rămasă cu capul în piept, răspunde tuturor propunerilor cu un uşor sforăit, ci fiindcă în aceeaşi clipă pe poarta taberei intră ceilalţi şapte...

— Unde-aţi fost? scrîşneşte Tudor, urcat dintr-un salt pe treapta a şasea, smucindu-şi furios cîrlionţii ce i s-au prins de fruntea asudată.

Copiii se-adună unul cîte unul în jurul său:

— La volei...

— La Club...

— La fermă...

— Aşa, de capul vostru?

— Cum, de capul nostru?

— Ne-am „ataşat” la grupa a doua...

— Şi noi la a treia.

— Da? Asta-i anarhie! De ce să vă ataşaţi? Voi n-aveţi grupa voastră? O să ridic problema la prima adunare de detaşament... O să vedeţi voi...

Grăsunul se smuceşte speriat de lîngă dud:

— Ce? Ha?

Tudor coboară şi-l bate prieteneşte pe umăr:

— Nu e vorba de tine... Tu eşti un pionier disciplinat... O să te propun pentru evidenţiere... Iar către ceilalţi, peste umăr: Vă-nvăţ eu să nu mai călcaţi disciplina de tabără!

E ora două... În curte n-a mai rămas nimeni. Dudul îşi îngroaşă din nou umbra. Puii s-au săturat, pesemne, să tot scurme

rămăşi-ţele mingii de ping-pong şi atacă acum, bucată cu bucată, hîrtiuţa făcută ferfeniţă, pe care erau înşirate cele mai interesante acţiuni...

AMINTIRI

„Ierbar, album de floricele!
Album, ierbar de amintiri!
Floricelele se usucă, voi, amintiri, niciodată...”

Cu această cugetare, artistic haşurată, se deschide albumul Tanţei. O săgeată sîngerată, petrecută printr-o inimă de tuş, atrage atenţia asupra tehnicii ierborizării amintirilor:

„Cine mă iubeşte
Mai jos se iscăleşte.”

Proprietara răsfoieşte melancolic paginile împestriţate cu chenare, păsărele, inimioare, monograme, semnături şi amintiri, frămîntînd în pumn o batistă de mătăsică de care ar avea o acută nevoie şi năsucul ei cîrn.

— Le vezi? explică ea, cu un tremolo în glas, băiatului, văr depărtat, venit în vizită. Toate sînt scrise cu lacrimi...

— Nu cu cerneală? întreabă cu o perfidă naivitate vărul depărtat.

— Ah, voi băieţii, nu pricepeţi nimic! se revoltă fata. Ce ştiţi voi, nesimţitorilor, ce înseamnează să te desparţi de o prietenă cu care ai petrecut în aceeaşi şcoală, în aceeaşi clasă, şi chiar în aceeaşi bancă, un an, doi, trei, patru...

O podidesc lacrimile. Băiatul se oferă politicos:

— Îmi dai voie să continui eu? Cinci, şase, şapte, opt... ştiu să număr pînă la un milion... nouă... zece... unsprezece...

— De ce numeri?

— Ca să plîngi tu.

Tanţa îl priveşte mirată:

— De ce să plîng? A, da, albumul. Se întristează din nou, apoi îşi pleacă fruntea resemnată: Dar de acum e în zadar. Ne-am despărţit, poate pentru totdeauna... Respiră adînc şi îşi suflă cu demnitate nasul. Au rămas doar amintirile astea. Ascultă, asta a scris-o cea mai bună prietenă a mea:

„Cîte fire de nisip
În Oceanul Pacific,
Şi cîţi stropi în curcubeu —
Tot atît te iubesc eu...”

Draga de ea, zîmbeşte Tanţa printre lacrimi, parcă o văd: fină, dulce şi cu guleraş — inimioară. Sau asta — întoarce ea cîteva foi — mi-a scris-o cea mai bună prietenă.

— Păi n-a scris-o p-ailaltă?

— Ba da, dar ce are a face? Asta-i alta, care mi-a scris-o pe asta... Nu-i tot aia care mi-a scris-o p-ailaltă. Ascultă:

„Chiar de marea furioasă
Va intra-ntr-o zi în casă
Şi orice va îneca,
Doar iscălitura mea
Va rămîne pururea...”

Ce fată dulce, şi fină, şi cu guleraş pepit! exclamă nostalgic Tanţa, privind absent, parcă prin perete... Sau, uite-o pe asta de aici, scrisă cu creionul, că n-aveam cerneală în stilou... Ah, ce fată dulce, şi fină, şi cu guleraş de dantelă!...

„De-ar fi cerul o plăcintă
Şi o tortă luna nouă,
Te-aş chema numai pe tine,
Să le mîncăm amîndouă...”

Sau, continuă fata, uite aici ultima amintire... De la cea mai fină şi mai dulce prietenă a mea:

„Pana mea ar vrea să scrie
Două rînduri pe vecie:
La necaz şi fericire
Vezi prezenta suvenire...”

— Mai ştii ceva de ea? întreabă vărul depărtat.

Verişoara suspină adînc, neputincioasă:

— Nu ştiu. Poate mai trăieşte... poate că nu mai trăieşte... dar eu n-am s-o uit niciodată, niciodată...

— Şi cum o chema? insistă băiatul cu o intonaţie ciudată în glas.

Fata se încruntă încurcată:

— Ce are a face numele? Se lumină însă deodată: Dar eu parcă o văd în faţa ochilor: dulce, fină, drăguţă şi cu guleraş mov. Scria şi-i picurau lacrimile pe guleraşul mov. I se scuturau umerii de plîns, şi i se strîmbase guleraşul mov. Şi eu plîngeam şi-i îndreptam guleraşul mov.

Vărul s-a ridicat de pe scaun şi scotoceşte în garderobă.

— Ce faci? întreabă Tanţa, intrigată.

—Îmi pun un guleraş mov.

— De ce?

— Pentru că amintirea asta eu ţi-am scris-o, vara trecută.

UN VISĂTOR

GOGUŢĂ POPESCU E UN VISĂTOR: visează cu ochii deschişi. O, şi ce visuri minunate nu iau fiinţă sub fruntea sa niţel încruntată! Şi cum mai fierb, şi clocotesc, şi se înalţă, purtîndu-l în

aburul lor ameţitor sus, sus, peste toate şi deasupra tuturor, şi nimeni pe lume — nici colegii, nici profesorii — nu bănuiesc şi nu pot bănui nimic din tainica lor ascensiune... Şi cine, privindu-l cum stă nemişcat, cu ochii larg deschişi, în fundul clasei, ar putea ghici tulburătoarea metamorfoză a micului Goguţă? Căci, fără să-şi schimbe decît mîna pe care îşi reazămă fruntea, Goguţă Popescu devine pe rînd matematician celebru, participant la congrese internaţionale, în orele de aritmetică; multiplu campion olimpic şi mondial, în orele de gimnastică; un Leonardo da Vinci, în orele de desen; un Edison al erei atomice, în orele de fizică; şi enumerarea ar putea continua, dar, ajuns la ora de muzică, sub impresia operei văzută în ajun, el se visează... primadonă.

„Vai, ce voce am!” se înfioară Goguţă, şi îi e ciudă că trebuie să cînte pentru cefele netunse ale băieţilor din clasa cu pereţii acoperiţi de paltoane, pentru fetele ce se hlizesc în cioturi de oglindă pitite în pupitre, pentru profesorul care umple — prăfuit de creta — nişte portative golaşe de pe tablă... „Merită ei să asculte o asemenea voce?” se întreabă revoltat Goguţă şi, ascultîndu-se de unul singur, îl podideşte o căldură ciudată, făcută din tristeţe şi mîndrie. «Nu-i nimic, se încurajează el, persevereză Goguţă! Eşti cea mai mare cîntăreaţă a tuturor vremurilor... Mîine, poimîine, afişe mici, apoi din ce în ce mai mari, vor împînzi strada, cartierul, oraşul...

GOGUŢĂ POPESCU
în rolul
ROZINEI

AZI ULTIMUL SPECTACOL ÎN BUCUREŞTI
înainte de plecare în marele TURNEU în jurul LUMII

Electricienii nu vor mai prididi cu instalarea reclamelor lor de neon, aviatorii vor ameţi scriind pe cer cu litere de fum un singur nume: GOGUŢĂ, iar colegii, şi mai ales colegele vor alerga prin oraş şi, tremurînd de fericire, vor spune tuturor:

— E cu noi în clasă, pe onoarea noastră... E coleg cu noi...

Dar o să-i creadă parcă cineva?» Şi la gîndul acesta inima lui Goguţă creşte, bună şi caldă, ca un aluat... Acum nu mai există cefe netunse, nici becuri chioare, şi nimeni, nimeni nu mai e

prăfuit de cretă... Sala e întunecată şi caldă ca o gură de cuptor... Un singur suflu, şi acela oprit — urmărind zborul înalt de ciocîrlie, frînt şi catifelat — de flutur planat, de cocor, al melodiei cîntate de el.

Goguţă se aude cîntînd, simte cum aria lui răscoleşte, tulbură, ameţeşte sala, şi numai o vagă senzaţie că nu e bine văzut de la balconul II — de acolo de unde stătea el aseară — îl face să se dea mai la stînga... Se ciocneşte de colegul de bancă ce-şi bălăbăne capul în tactul notelor, dar asta nu-l deranjează. Se miră numai, o clipă, cum de a pătruns acesta, cu bancă cu tot, la spectacol. ,.Ce nesimţit, Vasilescu ăsta”, gîndeşte Goguţă,

dar n-are timp să se înfurie. Orchestra atacă acum marea arie.

«Ce succes! vibrează Goguţă. Sala e plină de ochi. Şi holul, şi piaţa din faţa operei. Oamenii ascultă la difuzoare. Şi cînd te gîndeşti că se transmite şi la radio! M-ascultă tot cartierul, tot oraşul, toată ţara!!! Fetele din clasa mea, Coca şi Lilica, Meri, mor de necaz. Şi pe bună dreptate, de altfel. Vai, ce voce am! Parcă-l văd mîine pe tovarăşul profesor de muzică cum o să vină la mine, cerîndu-şi iertare că nu m-a primit la cor. Şi pe urmă, încurcat, neştiind cum să aducă vorba, se va scuza:

— Goguţă, scumpule, te implor: mîine seară la „Aida”... un loc pentru mine şi familie... în picioare, la balcon, cum o fi... Nu mă lăsa!»

Iar el, Goguţă, o să înalţe neputincios din umeri... Adică, nu... îi va spune mărinimos:

— Mda, cred că se va face. O să-l rog pe regizor să vă pună la dispoziţie loja lui... Dar nu garantez decît la matineu. Seara nu mai e un locşor. Ştiţi... presa, ambasadele, turiştii străini, fel de fel de delegaţii... Eventual vorbiţi cu tovarăşul director al şcolii. Poate renunţă dînsul...

Directorul, care îl va pîndi, desigur, de după o coloană, va auzi vorbindu-se de el şi va alerga într-un suflet, cu plecăciuni:

—O, respectele mele, tovarăşe Gogu... Ce onoare...

Goguţă va şti însă ce-l doare şi-i va spune aşa, într-o doară:

—Cu locul promis e în regulă, în faţă de tot... Nu mă întrebaţi ce m-am luptat pentru asta... Numai că urmează să veniţi cu un scăunel de acasă...

—O, vă mulţumesc din inimă, tovarăşe Goguţă. Vă cunosc din clasa întîi, dar nu ştiam că aveţi o asemenea voce...

—Am şi alta! (Ah, tulburătoare, atotputernică metamorfoză!) Ştiţi, interpretez şi pe Don Bazilio... M-a rugat directorul operei! Titularul e cam răguşit. Pentru mine nu contează: tot am vocea în schimbare... O clipă numai, să-mi schimb costumul...

Un „aaah” imens de uimire cuprinde parterul, balconul, holul, piaţa...

Gazetarii năpădesc pe scenă cu carnetele tremurînde în mînă:

—Un interviu, maestre.

— Aveţi puţintică răbdare să-l iau pe fa de jos. Gata... În primul rînd ţin să vă repet: Nu-mi place să dau declaraţii în timp ce cînt. E ultima excepţie...

—Vă mulţumesc, maestre. Sîntem numai stilouri şi urechi.

— În al doilea rînd, iată ce vă pot declara: cînt de la vîrsta de trei ani. Ultimele turnee la Scala din Milano şi la Balşoi Teatr din Moscova mi-au adus consacrarea mondială. Am interpretat cu mult succes rolul lui Alfredo din „Traviata”, şi al lui Radames din „Aida”, şi pe Ion Vodă cel Cumplit. Şi-acum ajunge. Mai am de cîntat doar două-trei măsuri şi, după cum ştiţi, un artist aparţine publicului... Iată-l cum clocoteşte, e un vulcan în erupţie:

—Bis! Bravo! Biiis!!! Bravooo!!!

— Regret, dar nu mai am timp de dumneavoastră... Trebuie să mă înclin, să caut din mers cunoscuţii pe faţa cărora stră-lucesc lacrimile... Toţi îmi aruncă flori... Iată-mă înecat pînă la glezne... pînă la brîu... pînă la piept... Of, mă înăbuş! Am să rog pe uşier să interzică pe viitor accesul în sală persoanelor cu flori! Şi lumea mă aclamă, mă cheamă la rampă:

—Go-gu-ţă! Go-gu-ţă! Go-gu-ţă!...

—Go-gu-ţă! Go-gu-ţă!

—Hî! Eu?

E vocea profesorului de la catedră.

— Ai adormit? Dooo! Cîntă gama!

Goguţă Popescu se ridică buimăcit în picioare. Priveşte cefele netunse ale colegilor.

—Do... re...

...pereţi acoperiţi cu paltoane...

— Mi... fa...

...portativele de la tablă nu mai sînt golaşe...

— Sol... la...

...şi fetele care, uitînd de oglinzi, se hlizesc cu neobrăzare la el...

— De ce taci?

Goguţă îşi trece mîna peste fruntea presărată de fragii cîtorva coşuri şi bîzîie, trezit la realitate:

— Nu mai cînt... Mi-e ruşine... Rîde fetele de mine, tovarăşe profesor...

DORMITOR ÎN DOI

GOARNA A SUNAT DE MULT STINGEREA. În vilă nu se mai aude nici un zgomot. Doar jos, la parter, picăturile unui robinet

uitat deschis izbesc monoton chiuveta de tinichea a spălătorului. Pic-pic-poc! Instructorul de serviciu s-a culcat şi el după ce, ca de obicei, a dat ultima — şi nu totdeauna cea mai uşoară — bătălie a zilei: culcarea...

— Dormitorul trei, stinge lumina!

— Ha ha ha!

— Cine rîde la doi?

— Hî, hî, tovarăşe instructor, iar mi-au dărîmat patuu'!

— Sforrr... sforrr...

— Hi hi hi!

Acum, bătălia a fost cîştigată pe tot teritoriul celor două etaje... Linişte... Pic-pic-poc!

Doar în dormitorul de doi, din spatele vilei, locatarii par a nu se fi culcat. Băiatul cel mare din patul de lîngă geam povesteşte pe şoptite ultima ispravă a lui Dik — „Piratul negru”. Celălalt, mai mic, dinspre uşă, îngînă de jumătate de ceas, cu limba încleiată de somn:

— Hî... aha... îhî...

În sfîrşit, piratul a fost prins şi spînzurat, iar povestitorul, rezemat de tăblia patului, tace privind pe geamul deschis.

Pic-pic-poc!

Luna alunecă grăbită printre nori, ca un castron de supă aurie, în timp ce pădurea care se opreşte la zece paşi de vilă freamătă, misterioasă şi neagră... Ca Piratul negru.

— Puştiulică, eşti treaz? întreabă deodată cel mare, foindu-se în aşternut.

— Îhî...

— Îmi pare bine! Mai stăm niţel de vorbă. Ştii, mie nu mi-e somn defel. Băiatul stă turceşte în mijlocul patului şi vorbeşte parcă răguşit, în timp ce luna îşi arată faţa de omletă afumată: Şi p-ormă, n-ai tu idee cît de mult îmi place mie noaptea, întunericul, luna însîngerată sfîşiind lugubru norii plumburii, aşa ca acuma... dungile de umbră de la jaluzele... Le vezi? Nu-i aşa, parcă-s gratii. ...Şi creanga aia uscată, ce se proiectează ca o gheară şi se mişcă şi scîrţîie... Închipuieşte-ţi că ar atîrna de ea... Piratul negru, spînzurat...

— Îhî...

— Nu-i aşa că ţie ţi-e frică noaptea? N-ai decît să vii la mine-n pat. Ştii, mie niciodată nu mi-a fost frică noaptea. Dimpotrivă, o ador... Noaptea te face curajos... dezvoltă bărbăţia...

Curajosul tace brusc, ciulind urechea. Vîntul a început să bată mai tare şi trînteşte cu zgomot, undeva la etaj, o uşă uitată deschisă. În curte, cearşafurile puse la uscat se umflă şi se zbat, prinse în cîrlige.

— Auzi ce zgomote sinistre... Grozav îmi plac!... Noaptea întreagă aş sta să le ascult, continuă el tremurător şi scîrţîit. Să ştii că izbeşte vîntul oblonul de la pod. L-o fi lăsat cineva deschis. Mi-a povestit odată tata cum au intrat nişte hoţi prin podul unui vecin, cu furci şi cuţite în dinţi! Mie nu mi-e frică de hoţi, dar tu, dacă vrei, vino la mine-n pat. Îţi fac eu loc. Nu vrei să vii?

Tace cîteva clipe, aşteptînd un răspuns, timp în care parcă toată bezna pădurii a încălecat pe geam şi a rămas acolo, agăţată de perdea. De undeva, foarte aproape, se aude ţipătul cucuvelei.

— Asta-i cucuvaie, precizează băiatul, pierdut, tremurător. O pasăre de noapte foarte simpatică, cu nişte ochi îngrozitori. Lumea se sperie de ea, cic-ar prezice nenorociri... Superstiţii! Auzi cum se tînguie! Îţi îngheaţă sîngele în vine, nu-i aşa? Grozav ce-mi place!... Nu cumva s-a aşezat pe vila noastră? Vino imediat la mine în pat! Ce mai aştepţi? Vrei să mori de frică? Şi p-ormă salteaua mea e mai moale şi, dacă vrei, îţi mai pun o pernă.

Cel dinspre perete tace, dar şi bufniţa a tăcut.

Pic-pic-poc.

Cel mare rîde albastru şi-şi umezeşte buzele uscate:

— Bine că a tăcut. Frumoasă e noaptea!... Asculţi? Ce fîlfîit sinistru!... De fapt, mai mult un zbîrnîit... Nu ştii nimic precis. Ce nesiguranţă plăcută, delicioasă, continuă cu voce înăbuşită. Poate să fie un liliac, un fluture „cap-de-mort”, o stafie, sau poate... poate să fie cu totul altceva, de pildă... două stafii!... Te implor, nu te mai chinui. Vino la mine în pat!

Norii se destramă şi aleargă albicioşi pe cer ca nişte cîrpe de şters tabla în mîinile unui harnic elev de serviciu. Nu mai bate vîntul.

Pic-pic-poc!

Dar de ce se umflă perdeaua ca o aripă?

— Dacă nu vii la mine-n pat, vin eu la tine, să ştii, ameninţă plîngăcios, cu glasul sugrumat, băiatul. Şi, după o pauză în care s-a zgîit înfricoşat pe geam: O fi oare miezul nopţii? Ce zici?

Cel mic nu răspunde. Răsuflă adînc şi se întoarce spre perete. Un timp, nu se aude nici un zgomot. Ba da. Foşneşte ceva parcă pe terasă. Or fi aricii de la colţul viu? Sau poate...

— Tu crezi că strigoii ies la miezul nopţii? chiţăie, de-abia auzit, curajosul. Sare deodată din pat, împiedicîndu-se în cearşafuri, şi se îndreaptă bîjbîind spre băieţaşul ce a început să sforăie. Să ştii că acest fapt nu e just... dezvoltă frica, poţi să mori de frică şi... şi tu eşti mic... De ce să mori de frică? Şi izbucneşte brusc, sfîşietor: Ia-mă cu tine în paaat!

32 DE PREMIANŢI

A FOST LA ÎNCEPUT — mai precis la 15 septembrie — şi mai precis la orele 8 antemeridian, o explozie de bucurie:

— Sanda!

— Gabriela!

Aşadar, rectificăm: o dublă explozie. Lucrul nu era neobişnuit, şi totuşi... în clasa a V-a se întîlniseră, în aceeaşi bancă, Sanda Prodan, care luase premiul III în clasa a IV-a A, şi Gabriela Olteanu, de asemeni premianta a treia, dar în clasa a IV-a B. Cum fiecare se socotise nedreptăţită de această clasificare, chiar din prima zi hotărîseră în secret, dar cît se poate de ferm, privind fiecare spre cealaltă cu coada ochiului:

„Anul acesta eu o să fiu premianta întîi, orice s-ar întîmpla... O să mă străduiesc să învăţ şi mai bine”, spunea Sanda.

„Clasa a V-a va avea o singură premiantă întîi: Eu. Nimic, nimic n-o să-mi scape!” spunea Gabriela.

Şi încă de a doua zi, această palpitantă întrecere a început. Mai întîi prin tatonări:

— Sanda, tu ştii care este primul rege care a folosit scobitoarea?

— Hamurabi.

— Tţ.

— Tutmes al II-lea... Tatăl lui... Bunicul lui... dar cine?

— Nu-ţi spun. Dacă mă-ntreabă, 10 iau la istorie.

Şi Sanda se învîrtea veselă pe călcîie. Gabriela o şi apucase însă de cordon:

— Dar tu ştii ce peşte are capul în formă de lingură de supă, corpul ca o cratiţă şi coada ca o sită? De unde ştiu? Am găsit-o într-o revistă a lui bunicu', de prin 1900...

— Care e, tu? întreabă Sanda îngrijorată.

— Nu-ţi spun. Dacă mă-ntreabă, 10 iau la ştiinţe naturale.

Sanda se bosumflă, dar peste o clipă era rîndul ei să-şi ţină colega de cordon:

— N-ai decît să nu-mi spui, dar tu n-ai habar în ce an au apărut şireturile la pantofi şi... şi... stai să caut în carneţel ...şi cînd a apărut cîntarul! Nu... caşcavalul, nu... caviarul ...aşa, am găsit: catarama! Vezi că nu ştii?

Acasă cele două „premiante" se pregăteau. Fiecare în felul ei. Sanda, cu un vraf de carneţele în faţă, citea: „Plinius cel bătrîn (după cum ne informează Vatinius, citat de Quintilian, volumul V, pagina 60) susţine că batistele erau cunoscute în epoca etruscilor... etruscilor."

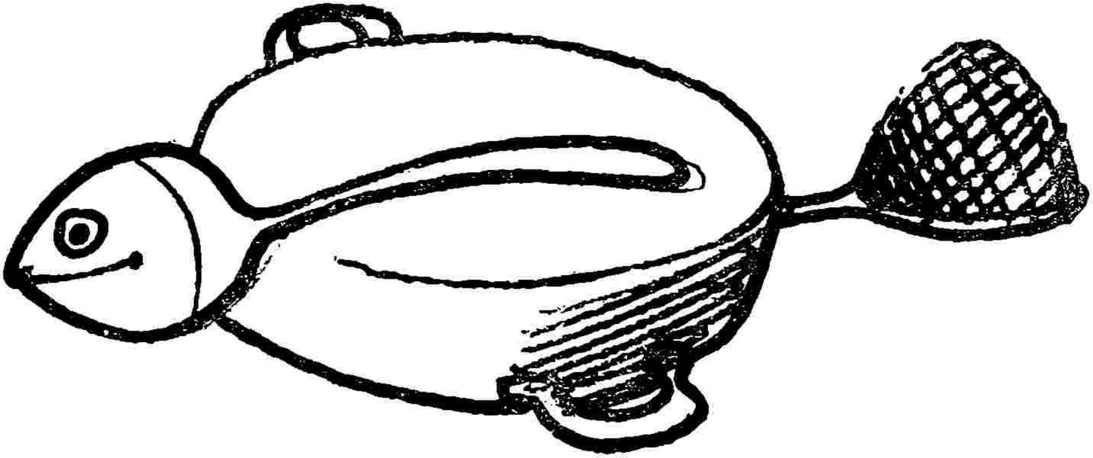

Iar Gabi, la telefon:

— Alo, interior 27? N-aveţi o carte despre forma, structura şi evoluţia moluştelor în era terţiară? La ce-mi trebuie? Cred că la naturale... Ştiţi, eu sînt premianta întîi... Greşeală? Nu e Biblioteca Academiei? Scuzaţi!

Cunoşteam toate acestea, cînd am ajuns în clasa a V-a, într-o oră de ştiinţe naturale. În prima bancă, cele două bolboroseau

cu carneţelele în faţă, în timp ce profesoara se pregătea de examinare:

— „Şarpele cu două cozi şi cămila fără cocoaşă ca şi cocoşul fără creastă osoasă sînt exemplare rarisime...”

— „Melcul Macar Agar din Siomul de Nord rezistă la o temperatură de 100 de grade şi poate să nu mănînce 311 zile şi 2 ore...”

Apoi se auzi vocea profesoarei de la catedră:

— Copii, vă amintiţi de excursia la care am luat parte?

— Da! răspunseră în cor copiii.

— Ce excursie, tu? se foi Sanda spre Gabriela. Tu ştii?

Dar nu avu timp să audă răspunsul, căci profesoara continuă:

— Aţi văzut cu toţii vacile de lapte ale fermei de stat, nu-i aşa?

De data aceasta, fu rîndul Gabrielei să se foiască spre Sanda:

— Ce vaci, tu? Care vaci?

Colega ei se ridicase însă în picioare, cu faţa strălucind de bucurie:

— Ştiu! Spun eu, tovarăşă profesoară... O vacă din nordul insulelor Antile!

— Nu, tovarăşă profesoară, ştiu eu, se ridică şi cealaltă. De la poalele lui Kilimandjaro...

Profesoara coborî de la catedră şi se apropie de cele două fete:

— Voi n-aţi fost în excursie.... de ce n-aţi venit?

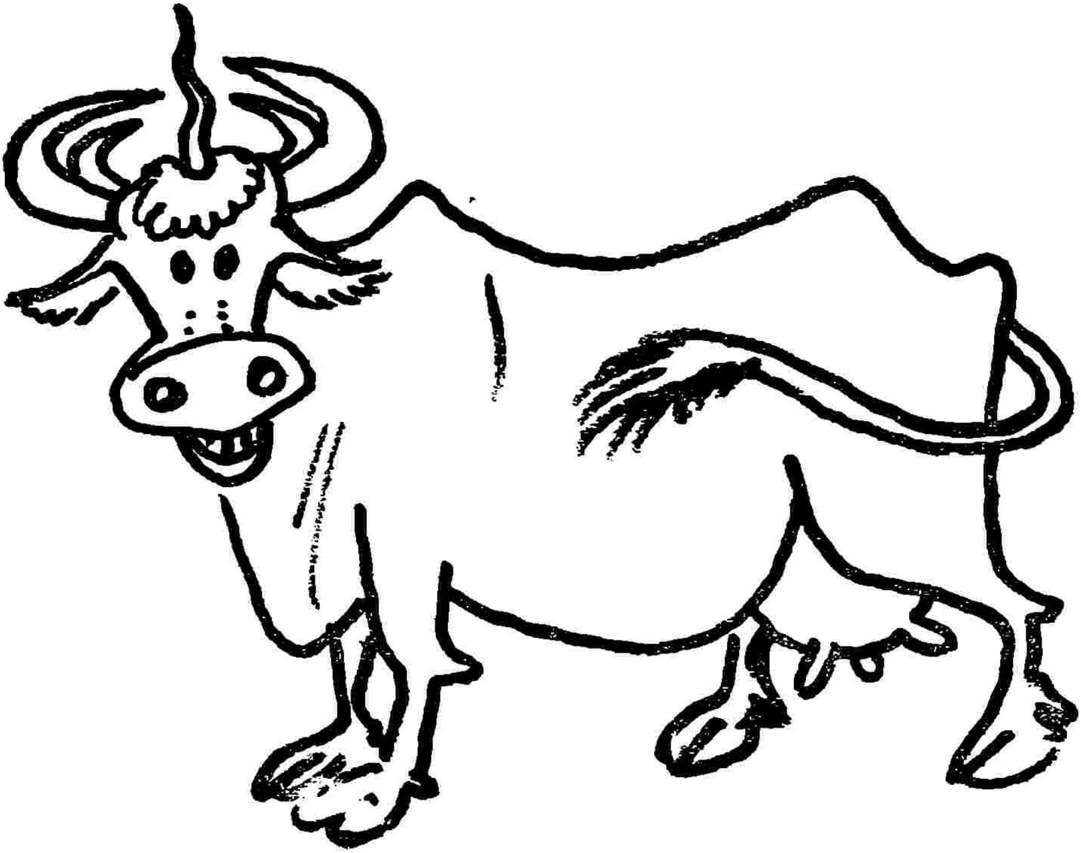

— Da, dar eu am învăţat acasă, ştiu totul! se dezvinovăţea Sanda, şi începu să turuie: Într-o expediţie din 1827 s-a descoperit o vacă cu cinci coarne...

— Nu, tovarăşă profesoară, nu-i aşa, o întrerupse Gabriela pe Sanda. Avea doar patru coarne, şi nu în 1827, ci în 1728... în mai 1728...

Dar profesoara o opri:

— Deocamdată ne-ar interesa altceva mai simplu, mult mai simplu. De pildă, care sînt rasele de vaci cunoscute în ţara noastră...

Nici un răspuns. Cele două fete îşi frămîntau degetele. Sanda privea în tavan, iar Gabriela căuta, probabil, vacile undeva în crăpăturile duşumelei.

— Cine vrea să spună? se adresă profesoara către clasă.

Şi sub ochii uimiţi ai celor două, se ridicară treizeci de mîini:

— Eu ! Eu ! Eu !

Ce s-a mai întimplat? Nu peste multă vreme, din duzina de carnete de însemnări ale celor două premiante a mai rămas cîte unul singur. Şi chiar pe prima lor pagină am văzut aceeaşi în-sem-nare subliniată cu roşu: „Ce am văzut la uzina 7 Noiembrie”...

A doua zi, la toate întrebările profesorului de fizică s-au ridicat treizeci şi două de mîini.

Cînd le-am întîlnit din nou, premiantele noastre aveau o singură nedumerire:

„Vor fi oare în clasa a V-a treizeci şi doi de premianţi?”

PĂSĂREŞTE

AM AUZIT PE MULŢI PLÎNGÎNDU-SE de greutatea învăţă-rii unei limbi străine: „Reguli şi excepţii, excepţii la excepţii, acorduri (cu care e greu să cazi de acord), verbe neregulate, cuvinte întortocheate, expresii şi mai întortocheate” — şi exemplificarea ar fi putut continua, dar, ajunşi la acest punct, cei mai mulţi din interlocutorii în cauză îşi puneau mîinile în cap şi ilustrau trista enumerare printr-un oftat adînc. Ei bine, nu daţi crezare acestor bocitoare. Nu vreau să zic că mint, dar afirm cu toată tăria că exagerează. Nimic mai uşor decît să înveţi o limbă străină. Fără profesor, fără caiete şi vocabulare, fără dicţionar, fără... să-ţi dai măcar seama că ai învăţat-o şi că o foloseşti. E limba păsărească.

N-o ştiţi? Păcat!... Are marele avantaj că e o limbă străină şi, în acelaşi timp, avantajul la fel de mare că, pentru a o învăţa, nu trebuie să ştii bine nici măcar româneşte. Limba aceasta are un singur secret care constituie şi unica ei regulă: după fiecare silabă adaugi un pi. Atîta tot. Bineînţeles că pe deasupra se mai cere un lucru (de care încă nu eşti scutit la nici o limbă): exerciţii, şi iar exerciţii. Dar, cu acest preţ, „păsăreasca” îţi intră, aşa zicînd, în sînge, şi nici cel mai isteţ piţigoi nu se mai poate măsura cu tine fără... translator.

Vreţi să ştiţi cum se vorbeşte păsăreasca? Îngăduiţi-mi, în acest caz, să evoc pe doi aşi ai acestui nobil ciripit. Lică şi Mitică, nedespărţiţii prieteni din tabăra de la Poiana. Nu voi adăuga la faptul că sînt prieteni nici un amănunt care să-i separe într-o cît de mică măsură, în afară de cel ce face gloria exclusivă a unuia din ei: Mitică e poet. Şi lucrul acesta, încă secret, va fi cunoscut tuturor la primul foc de tabără, adică peste cîteva ore. Oare, tovarăşii ce vor sta întinşi pe pături în jurul luminosu-lui rug, sus la poalele Postăvarului, sub bolta înstelată, vor putea rezista ispitei de a nu-l lua pe braţe şi de a nu-l purta în triumf pînă la cabană, după ce-i va vrăji cu inspiratele versuri ale ultimei sale producţii? Nu de alta,

gîndeşte îngrijorat poetul, dar la vale e primejdios să fii purtat pe sus... Căci despre succes nu mai încape nici o îndoială. Cine nu va lăcrima încă de la prima strofă:

„Ce frumoasă-i limba noastră,
Pe care-au doinit-o străbunii!
Frumoasă ca marea albastră,
Frumoasă ca secera lunii...”?

Dar deocamdată e încă devreme. Mai e timp berechet pentru ca, împreună cu nedespărţitul Lică, să dea o raită spre costişa plină de fragi din apropiere.

— Cîtpi epi ceapisupi? ciripeşte Mitică.

— Cinpicipi făpirăpi cinpicipi.

— Viipi lapi păpidupirepi?

— Penpitrupi cepi?

— Lapi frapigipi...

Cînd însă în program e foc de tabără, timpul zboară mai încet, căci ora opt seara e aşteptată cu nerăbdare, încă de la şapte dimineaţa. În sfîrşit, goarna îşi tremură solemn semnalul, iar pălălaia izbucneşte triumfător din cinci colţuri deodată, gonind din poiană noaptea, în neagra pădure din jur.

„Un cîntec — ropot de aplauze; o scenetă — bravooo!... Acum urmează poezia mea, gîndeşte Mitică — bis!” şi iese îmbujorat (de foc, de emoţie?), cu faţa spre spectatorii aşezaţi într-o potcoavă luminoasă.

—Cupirajpi, îi şopteşte Lică, în timp ce poetul tuşeşte, îşi înalţă fruntea înaltă spre bolta şi mai înaltă şi începe liric, dar ferm:

„Cepi frupimoapisă-ipi
Limpibapi noaspitrăpi
Frupimoapisăpi capi
Mapireapi alpibaspitrăpi...”

Mai departe, glasul liric al poetului, deşi din ce în ce mai ferm, n-a mai putut fi auzit. Rîsul a umplut întîi poiana, pe urmă, Poiana, şi apoi (n-am informaţii certe, dar sînt sigur că aşa s-a întîmplat), întreaga Ţară a Bîrsei.

Peste o oră-două Lică şi Mitică s-au regăsit în dormitor. Poetul scînceşte cu sughiţuri, neogoit.

— Haipi nupi fipi tristpi, şopteşte duios amicul.

— Hi-hi... plînge poetul, doborît de catastrofă.

— Nupi fipi supipăpiratpi, Mipitipicăpi. Nupi plînpigepi. Tapicipi, îl îndeamnă mîngîietor celălalt şi adaugă spre îmbărbătare, un argument de istorie literară: Nipiciopidapităpi mapiriipi popiepiţipi n-aupi fostpi înpiţepileşipi depi lapi înpicepiputpi...

Cum? Ce zice? N-aţi înţeles argumentul? Iată, vi-l traduc cuvînt cu cuvînt. Zice aşa: „Nu fi supărat, Mitică. Nu plînge! Taci... Niciodată marii poeţi n-au fost înţeleşi de la început...”

URIAŞUL

URCA DIN BALCON CA PE NIŞTE TREPTE şi îşi lua micul dejun pe terasa balconului-turn. Nu mînca mult: un covrig şi cîţiva metri din cablul de la televizoarele locatarilor. Antenele le pigulea doar. Cobora apoi pe scara de incendiu şi — odată ajuns pe pămînt — îşi vedea de treburile lui obişnuite.

Îi plăcea, de pildă, să smulgă copacii proaspăt sădiţi şi să-i planteze din nou în gura vreunui canal, cu coroana în jos. Putea, fără nici un efort, să culce un bloc de patru etaje la pămînt şi — pe peretele astfel amenajat — să joace fotbal de unul singur, dar numai cu o minge plină de noroi. Muta, jucîndu-se pur şi simplu, o alee în mijlocul unui rond de flori şi viceversa. Era uriaşul cartierului şi în fiecare dimineaţă — trezindu-se din somn — oamenii alergau curioşi la ferestre să vadă ce nouă idee

îi trăsnise prin minte. Uneori vedeau că din blocul lor de zece etaje rămăsese doar parterul. De fapt, era suficient ca uriaşul să pună într-un anumit fel degetele pe cîteva butoane ale liftului, şi etajele de sus rămîneau în aer.

Veneau delegaţii din toate colţurile oraşului ca să-l vadă, şi oamenii îl arătau de departe cu degetul. Uneori uriaşul nu era pe acasă, dar asta nu deranja pe nimeni. Isprăvile lui erau atît de formidabile, încît vizitatorii rămîneau oricum cu gurile căscate. Şi poate că era mai bine că nu-l vedeau. Căci unii dintre ei, care sub impresia basmelor din copilărie şi-ar fi închipuit pe uriaşi ca pe nişte... uriaşi, ar fi fost, poate, decepţionaţi. Uriaşul nostru nu era din speţa lui Gargantua, să zicem. Măsurat, nu avea mai mult de 1,59. La cîntar, 45,500 kg. (Cu cabluri, se vede, nu te poţi îngrăşa.) Dacă, însă treceai cu vederea aceste amănunte, nu puteai să nu rămîi impresionat de puterea lui cu adevărat urieşească.

Avea — altfel totul rămînea de neînţeles — o forţă interioară, ceva asemănător cu puterea ce sălăşluieşte într-un cazan cu aburi sau, poate, în acel mecanism greu de lămurit care face cu putinţă ca o furnică, o neînsemnată furnică, să tragă după ea o rădaşcă. Altminteri cum s-ar putea explica, de pildă, că micul uriaş — dacă ne putem exprima aşa — era în stare să ciocănească după plac la geamul oricărui aparatament cu faţada spre stradă, şi încă atît de zdravăn, că geamul zbura în cioburi? Cred — şi nu e doar o părere personală — că toată puterea sa sta în degete. Cu cinci degete, eventual chiar de la picioare, putea smulge din pămînt orice pancartă. Îi trebuiau doar trei degete pentru ca o ladă cu gunoi plină, aşteptînd maşina I.C.A.B.-ului, să nu mai poată fi găsită decît în vitrina noului magazin din cartier. Cu două degete de la mîna stîngă prefăcea urechile a cinci copii în zece gumilastice, iar cu un deget... Ei bine, ce să mai vorbim! Cel mai adesea folosea un singur deget. Îl ducea la frunte... Atunci, fără ca cineva să-şi dea seama, cutia lui craniană se dilata, capul îi devenea după caz, pătrat sau rombic şi bineînţeles atît de mare, încît putea să zămislească în voie orice idee, oricît de titanică.

Ei bine, faima sa trecuse de mult hotarele cartierului nostru, I.T.B.-ul pusese curse speciale spre împărăţia noului uriaş, retră-

gînd cîteva din direcţia grădinii zoologice ce rămăsese cu jumătate din numărul vizitatorilor obişnuiţi, oamenii se resemnaseră de mult să se scoale cu noaptea în cap pentru a prinde un loc în autobuzele cu pricina, cînd o turburătoare veste se răspîndi în oraş: uriaşul DISPĂRUSE! De cîteva zile nimeni nu mai dăduse ochii cu el. Ipotezele cele mai felurite se ridicau şi cădeau ca nişte popice... „Şi-a luat tălpăşiţa?” „Dar încotro?” „A plecat în vacanţă?” „Exclus. Era în plin trimestru trei.” „Bolnav?” „Cu neputinţă!” Urmele ultimei sale „distracţii” între blocuri rămăsese la vedere ca şenilele unui tanc beat, alimentat cu alcool în loc de motorină. Şi atunci?

Ei bine, explicaţia era alta, şi nimănui nu i-ar fi trecut prin cap. Dispariţia uriaşului era un fapt de ambiţie. Da! Acest neaşteptat concediu, resimţit atît de acut de toţi cei din jur ce nu-şi mai puteau concepe viaţa zilnică fără el — aşa cum nu şi-ar fi putut-o închipui fără muştar la crenvurşti — se datora unei ambiţii. N-aş putea jura că lucrurile s-au întîmplat chiar aşa cum vi le voi povesti, dar asta numai pentru că — din pricipiu — nu jur niciodată. Cel mult, îmi dau cuvîntul. Poftim, asta o fac...

Aşadar, într-o bună zi, cînd tocmai dispecerul I.T.B.-ului telefona alarmat pentru a se „întări” linia asaltată de cîteva batalioane de curioşi veniţi special din provincie să-l vadă, uriaşul nostru se trezise cu... un deget la frunte. Care deget anume şi în care poziţie, n-aş putea-o spune! Dar nici el însuşi. I se întîmpla din cînd în cînd să se trezească în această poziţie, dar atît de rar, încît nici chiar el nu era în stare să repete gestul în mod conştient. Destul că în acele clipe capul i se rotunjea după toate posibilităţile, şi atunci — lucru aproape de necrezut — mergea la şcoală. În ziua aceea plecă, aşadar, la şcoală. De fapt, se opri în dreptul şcolii, pentru că — urcînd pe gard, apoi în bătrînul nuc care umbrea un sfert din faţadă — sări direct pe copertină. De aici era un singur pas pînă la burlan. Nu avea decît să întindă mîna. În cîteva clipe fu pe acoperiş, de unde, strecu- rîndu-se printr-un chepeng, putea ajunge cu uşurinţă pe coridorul de la etaj. De aici, oriunde. Depindea de combinaţia degetelor. Fu, după toate probabilităţile, o combinaţie

spontană. Aşa se face că uriaşul nostru se pomeni în clasa a doua. El era de cîţiva ani în clasa a patra...

Cei dintr-a doua, mulţi cu bărbia de-abia la nivelul pupitrului, nici nu-i observară prezenţa. Lucrau singuri, adînciţi în rezolvarea unei probleme de aritmetică. Caietele din acea zi stau mărturie atît despre problema în sine, cît şi despre modul ei de rezolvare.

— Ce faceţi voi? întrebă uriaşul.

— Rezolvăm o problemă!

— Toţi 30?

— Da! E o problemă grea, tare grea.

— Cum adică grea? zise uriaşul, şi o tresărire i se citi în ochi. Dacă-i grea, e pentru mine! Daţi-o-ncoa'!

Ca un aspirator sorbi parcă vreo cîteva caiete, îşi aruncă o privire asupra lor, apoi izbucni în rîs. Un rîs de uriaş.

— Sst! îndrăzni o fetiţă. Ne deranjezi, nu putem rezolva problema !

— Asta-i problemă?! Uahaha! în doi timpi şi trei mişcări n-am ce alege din ea. Care va să zică... „Cîţi cocoşi şi cîte puicuţe au scos două cloşti avînd douăzeci de ouă fiecare, dacă prima a scos opt cocoşei, iar a două cu cinci puicuţe mai mult..." Păi e simplu, pufni uriaşul, privindu-i pe prichindei. Înmulţiţi numărul cloştilor cu cocoşeii...

— Glumeşti! zîmbi un băieţaş.

Uriaşul rămase o clipă încurcat, apoi rîse strîmb:

— Sigur că glumesc... împărţim puicuţele la cloşti!

Rîse toată clasa. Uriaşul nu. Răcni:

—Staţi! N-am terminat!... Pe urmă scădem cloştile din cocoşei, şi gata!

Acum copiii rîdeau cu lacrimi.

—Gura, că vă fac jumări! Trebuie linişte!

Uriaşul se încruntă, închise ochii, o sudoare fină îi brobonise fruntea, iar cînd deschise din nou ochii, pe jumătate, o ciudă teribilă îi scăpără în privire. Nu putea să rezolve problema. Dar nici să recunoască nu putea. Zise printre dinţi, strîngînd caietele în pumni:

— Asta-i problemă pentru mine? Eu pot rezolva probleme mult mai grele.

—De exemplu? întrebă un băieţel blond din prima bancă.

— De exemplu... dacă te trăsnesc cu un singur bobîrnac te-am şi dat de-a berbeleacul!

—Şi asta-i problemă? Eşti de trei ori mai mare ca mine!

— Da? Atunci... cu trei degete pot smulge din pămînt un copac. El e mai mare ca mine!

— Ei şi? se strîmbă băieţelul. Mai greu e să-l plantezi! Atunci să te văd!

— Pot să sparg un geam de la etajul 10 cu praştia, şi de la 6 fără praştie!

—Asta poate şi vîntul!

—În faţa mea tremură blocurile...

—Asta poate orice gură-cască. E de ajuns să trînteşti uşa.

—Copiii ţipă după mamele lor numai cînd mă văd!

—Pentru asta e de ajuns să fii bătăuş. Asta nu e o problemă.

—Şi care e, bă, aschimodie?!

— Asta din caiet, de exemplu! Asta cu cloştile! spuse calm blondul.

—Da?

—Da!

—Bine! O rezolv! scrîsni uriaşul. O să mai auzi tu de mine.

Zbură direct pe geam. Nucul gemu sub greutatea lui şi îl zvîrli direct pe gardul şcolii... De aici...

Ei bine, de aici i se pierdu urma. Era văzut din cînd în cînd pe la marginea cartierului, dînd tîrcoale cuibarelor cu cloşti. Uneori putea fi văzut stînd pe vine lîngă un coteţ. Încerca să numere ouăle de sub vreo cloşcă. Era zgîriat şi ciupit... După vreo două săptămîni, găsi o cloşcă ce clocea fix douăzeci de ouă. Îi mai trebuia una. O căută din zori pînă seara. O descoperi, în sfîrşit, la marginea unei comune. Atunci se puse pe pîndă, aşteptînd să scoată puii. Ieşiră în aceeaşi zi, dar uriaşul nu izbutea deloc să afle care era cocoşel şi care puicuţă. Semănau, erau la fel. Trecură cîteva săptămîni de aşteptare şi de alte ciupituri. În sfîrşit, cocoşeilor le crescu o creastă cît măciulia de chibrit. În aceeaşi noapte îi numără. Adormi frînt de oboseală, cu capul pe cuibar. Se trezi în zori strănutînd. Cîţiva puişori îl ciuguleau de nas. Uriaşul sări în picioare şi o luă la goană. Avu un singur gînd: să ajungă cît mai repede la şcoală, în clasa a doua, şi să dea puştilor rezulatul problemei. Şi aşa întîrziase destul.

La ora 8 şi 5minute era pe gardul şcolii. Şi apoi nucul... copertina... burlanul... chepengul... coridorul...

La ora 8,5 minute şi 30 de secunde se năpustea în clasă. Clasa era goală. Şi celelalte clase. Toată şcoala! La 8 şi 6 minute era din nou în stradă. Era plină de copii.

— Ei! Voi dintr-a doua! ţipă uriaşul atît de puternic, că frunzele nucului începură să foşnească din senin.

Şi cînd copiii făcură roată în jurul său, uriaşul îi privi părinteşte, apoi — mutîndu-se mîndru de pe un picior pe altul — zise:

—Nu vă chinuiţi! Am rezultatul...

— Ce rezultat, nene? întrebă blondul căruia soarele verii îi jupuise un rînd de piele de pe nas.

—De la problema cu cloştile... cu cocoşeii... cu puicuţele.

— A! se dumeri băieţaşul. Am rezolvat-o de atunci! În cinci minute...

— Cum în cinci minute?! clipi năuc din ochi uriaşul. Nu se poate! Imposibil! Păi trebuie trei săptămîni numai pînă se clocesc ouăle...

— Da, dar noi nu sîntem cloşti! spuse blondul, cojindu-şi o pileiţă de pe nas şi îi întoarse spatele.

Roata copiilor se sparse şi ea.

Ce-a mai fost, nu v-aş putea spune! În orice caz, din ziua aceea, I.T.B.-ul n-a mai fost solicitat să întărească linia spre

cartierul nostru. Oamenii preferau să viziteze grădina

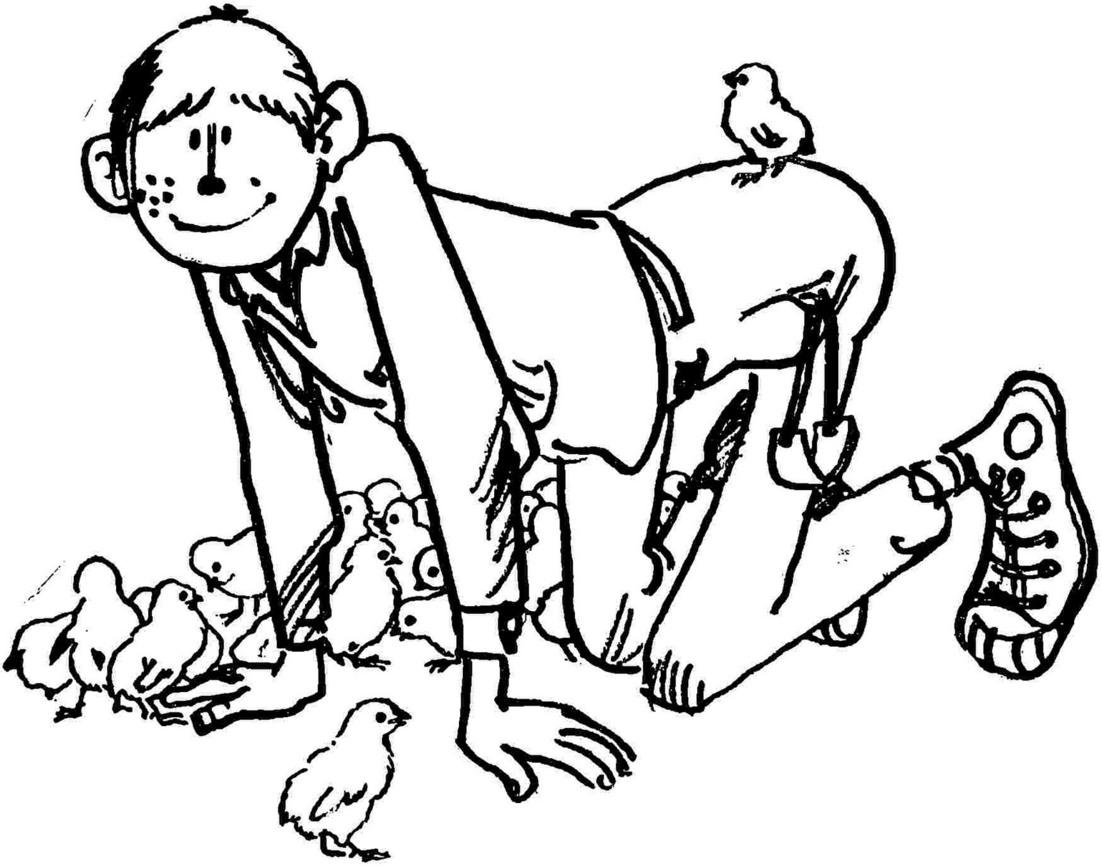

zoologică... Copiii la fel.

Era vacanţă.

Cît despre uriaşul nostru, poate doar pomii, antenele şi cloştile din cartier să nu fi aflat că nu e decît un mic... găinar. Eu, de pildă, am aflat-o de la un copil de trei ani şi două luni.

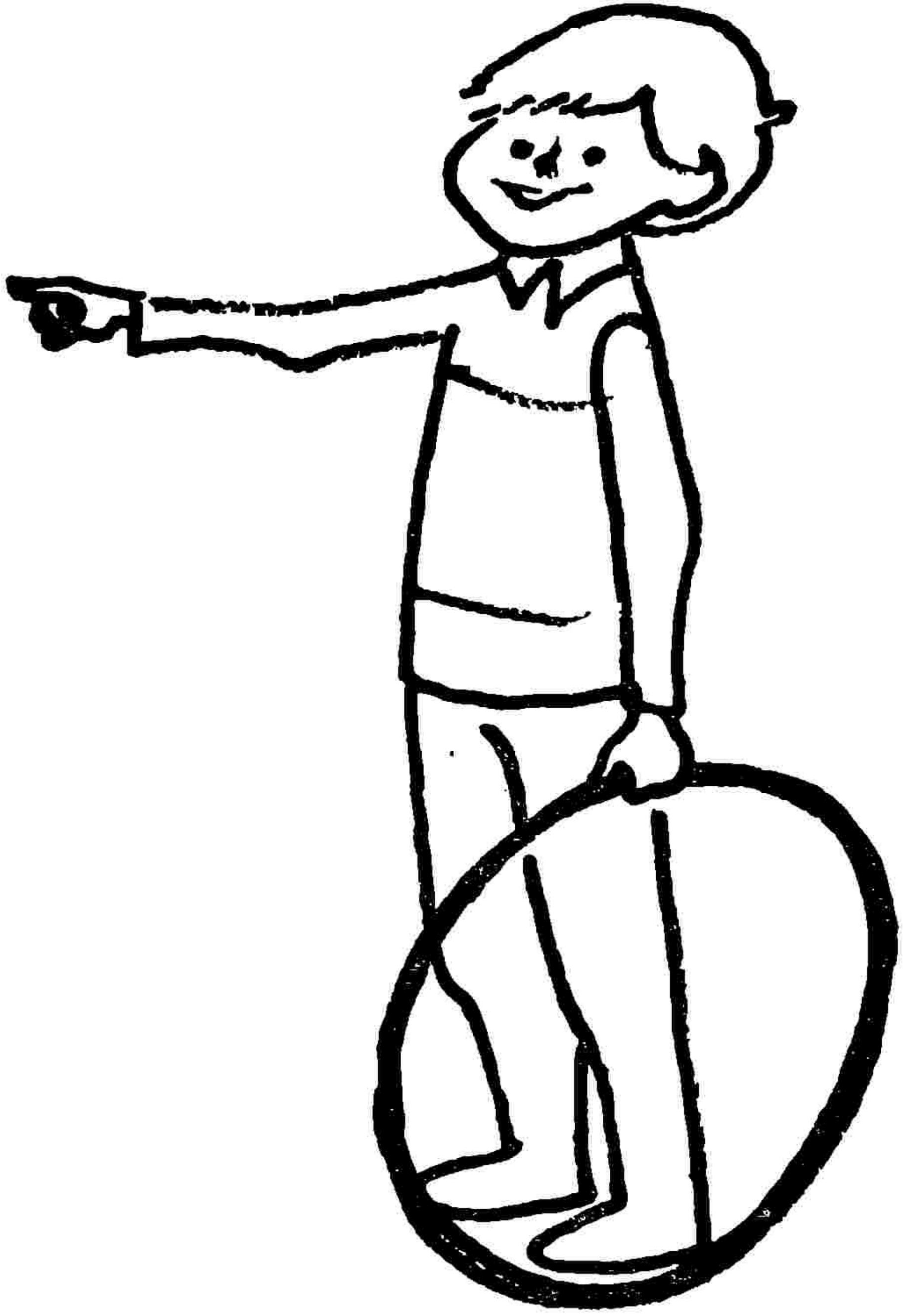

„NECUNOSCUT LA ADRESĂ”

CEI DOI FRAŢI SĂNDULESCU L-AU CUNOSCUT pe Furtună Scarlat în tabără la Eforie. Mai precis în gară, la coborîrea din tren. Amorţiţi de drum şi răscopţi de căldură, aţîţaţi de marea ce-şi fredona atît de aproape chemarea răcoroasă, băieţii săreau din vagoane, încurcîndu-se în legături, bagaje şi geamantane de tot felul. Nerăbdători de a da buzna în mare — dar mai puţin nerăbdători de a se aşeza în rînd — băieţii se mulţumeau, deocamdată, cu priveliştea ghiolului, vasta călimară răsturnată nu departe, la picioarele lor. Rămaşi mai la urmă, fraţii Săndulescu s-au apropiat de băieţaşul ce se lupta cu două geamantane şi un rucsac. Prea mic, legănîndu-se izbea cînd un geamantan, cînd altul, de traversele cătrănite, în timp ce rucsacul din spinare îi atîrna strîmb, lovindu-i încheieturile.

Pe ăsta nu-l văzuseră! În ce compartiment se ascunsese? Se repeziră spre el, să-l ia în primire:

— Cum te cheamă, neicuşorule?

— Furtună...

— Furtună? Hi-hi... Va să zică, Vijelie, ai? Taifun?!

— Ha-ha-ha, Muson... Priviţi, băieţi, ce mai Muson ne-a venit în tabără... Vîjjj!...

Se opriră deodată din vîjîit. Cel mare îşi îndulci glasul:

— Şi mai cum, drăguţule? Zi, cum te mai cheamă?

— Scarlat, bombăni băieţaşul nedumerit.

— Scarlat? Hi-hi... Scarlatină? Păi de ce nu spui, bre, să te ducem la infirmerie? !

— Sigur... Pericol de infecţie... Şi, zi, Gargară te cheamă?

— Şi ce rîdeţi? Aşa îl cheamă şi pe tata... se apără micuţul...

— Ho-ho-ho...

— Hi-hi-hi...

Rîdeau cu lacrimi. De fapt, nu erau băieţi răi fraţii Săndulescu. Aveau însă meteahna asta, a poreclelor. Meteahnă o socoteau alţii. Pentru ei era o distracţie. Ce, nu e distractiv cînd pe un băiat îl cheamă, să zicem, Andrei, să-i spui... Ardei? Nu rîd toţi. Poate nu rîde nimeni, dar, la urma urmei, rîzi singur. Adică în doi.

— Hi-hi-hi...

— Ho-ho-ho...

Aşa ca acum. Dar văzîndu-l mic, încruntat şi năduşit, chibzuind cum să-şi aburce unul din geamantane pe umăr, încetară hlizeala:

— Măi Tinctură de iod, dă să-ţi duc eu un geamantan...

— Dă unu-ncoa', Ciclonule!

Scarlat Furtună nu era supărăcios. Ei, şi chiar dacă la-nceput te îmbufnezi niţel, poţi să ţii supărarea cu cineva care stă cu tine zi de zi la acelaşi colţ de masă, care te învaţă să înoţi, cu care stai la soare în acelaşi pat de nisip şi te cojeşte de pieliţele primelor arsuri, sau care seara, în dormitor, face pe perete fel de fel de umbre chinezeşti, ori povesteşte, pînă la miez de noapte, lucruri nemaiauzite, cu vulcani şi elefanţi, pigmei şi gorile? E limpede: nu poţi să ţii supărarea nici două zile. Dimpotrivă. Cei trei deveniră în scurt timp cei mai buni prieteni.

Dar dacă poveştile n-ar fi avut sfîrşit nici în o mie şi una de nopţi, în viaţa unei tabere se întîmplă, după abia douăzeci şi una de zile, inevitabilul. Plecarea... Şi totdeauna... tocmai în ziua cea mai frumoasă. Se fac bagajele, se strîng ciorapii pierduţi, se cumpără mărgele, şi toţi copiii, sculaţi devreme, văd, în sfîrşit, ceea ce din prima zi doriseră să vadă: răsăritul soarelui din mare!! E trista despărţire de plaja pe care-ai vrea s-o strîngi într-o batistă, de valurile prietene, de zumzetul falezelor, de... (acum lăcrimezi de-a binelea, dar nu-i nici o ruşine) de toţi tovarăşii!! Tac goarnele, tac tobele, catargul despuiat... Nu, nu mai privi într-acolo, micuţule Scarlat! Aleargă mai departe din băiat în băiat, ia-le semnăturile, adresa... Ţi-ai cumpărat doar pentru asta un carnet special... Uite-i şi pe fraţii Săndulescu... Reaminteşte-le din nou, printre lacrimi:

—Să veniţi neapărat în vacanţa de iarnă...

—Venim... venim...

— Scrieţi adresa: strada Gării, nr. 33, Piteşti... Scrieţi numele meu.

— Numele? Păi ce crezi tu, măi Taifunule, o să te uităm noi vreodată?

—Niciodată, măi Gargară...

— Veniţi sigur, nu-i aşa?

—Venim... Mai încape vorbă?

...Şi vremea a trecut... A început şcoala... Din trimestrul întîi n-a mai rămas decît amintirea şi un şir de note puse cu roşu în catalog...

La masă, cu genunchii pe scaune, cei doi Săndulescu par a fi isprăvit de scris o scrisoare...

— Va să zică, reciteşte cel mai mic, adăugînd cîte o virgulă: „Bucureşti, 20 decembrie... Scumpul nostru prieten, nu te-am uitat nici o clipă. Iată, se apropie vacanţa de iarnă... Vom veni

la tine, aşa cum ţi-am promis. O să rîdem, o să glumim. Avem atîtea să ne povestim... Aşteaptă-ne la gară, în ziua de 2 ianuarie."

—Mai adăugăm ceva?

—Adresa... şi la cutie!

Dar tocul s-a înţepenit pe plic, încă de la primele litere. Săndulescu cel mic priveşte deznădăjduit peniţa răşchirată. Fratele cel mare înalţă nerăbdător din sprîncene:

—Scrie! Ce te-ai poticnit?

—Mişule... Cum îl cheamă?

— Ai uitat? Ha-ha-ha! Nu ştii cum îl cheamă? Dar rîsul îi pieri deodată şi lui de pe buze!... Adevărat!... Cum îl cheamă?

A mai trecut o zi. Scrisoarea n-a fost pusă la poştă. Pe plicul alb, un singur cuvînt: „Tovarăşului...”

—Şi dacă am scrie doar adresa?

— Fără nume?

— Fără.

—Şi poştaşul cui s-o dea?

—Dar dacă plecăm aşa... fără scrisoare...

— Şi dacă este într-o tabără? Sau s-a mutat? Nu se poate... trebuie să ne amintim cum îl cheamă.

24 decembrie.

Cei doi nu şi-au amintit. Se plimbă în jurul mesei. Cel mai mic urmăreşte crăpăturile din tavan. Celălalt preferă duşumeaua.

—Ceva, aşa, ca o furtună...

—Am găsit!

—Ce?

— Vijelie!

—Nu... Alizeu...

—Aş... Un nume mai furtunos... Ca o catastrofă.

—Ştiu! Uragan!

—Tţţ... Dacă-l chema Uragan, i-am fi zis Urangutan...

— Aşa e...

Mormăie am îndoi, rotindu-se gînditori, cu ochii închişi, în jurul mesei.

— Prăpăd... Vîrtej... Ciclon... Anticiclon...

— Tunet... Crivăţ... Băltăreţ...

— Avalanşă!

27 decembrie.

— Ce facem? O să întîrziem...

— Ştii ce? Să-i căutăm numele celălalt... numele mic.

— Adevărat! Cum de nu ne-am gîndit? Cum îl cheamă? Ionel? Ghiţă? Aurel?

— Nu... Ceva medical...

— Exact. Gargară! Nu ţii minte?

— Cum o să-l cheme Gargară? Ai mai auzit tu să-l cheme pe cineva Gargară?

— M-da... şi totuşi... Ceva ca o boală... Gripă... Luxaţie... Bronşită...

— Termină odată, se înfurie cel mare. Caută masculine!

— Junghi! Prişniţ! Seringă! Migrenă...

— Iar începi cu femininele?

— Aşa e... Vaccin... Pansament... ăă...

— Ăă... ăă...

28 decembrie.

— Azi trebuie neapărat s-o punem la cutie. Altfel, nu mai ajunge la timp.

— Dar cum? Cui o adresăm? oftează la capătul puterilor mărunţelul.

Săndulescu cel mare îşi ia o figură gravă:

— M-am gîndit toată noaptea. Scriem aşa: „Strada Gării 33”, iar în loc de numele destinatarului scriem după Tovarăşului... Dă plicul încoace! „Tovarăşului... Vijelie, zis Ciclon, zis Barometru, zis Albastru de metilen, zis Bisturiu, zis Bicarbonat... zis...” Cam aşa ceva.

Au trecut zile. Cei doi se frămîntă, privind cu jale fila calendarului care arată patru ianuarie. Nici un răspuns. Să nu fi primit scrisoarea? De ce nu? Era doar recomandată... Şi la urma urmei, cîţi Cicloni puteau fi în Piteşti? Sau cîţi Taifuni pe strada Gării? şi la un singur număr putea fi mai mult de un Neptun, zis Bisturiu sau cam aşa ceva?

Se auzi deodată soneria de la intrare:

— Poştaşul! O scrisoare! A pus la cutie o scrisoare!

Într-o clipă, scrisoarea se găsea în mîinile lor. O întorceau nedumeriţi pe o faţă şi pe alta:

— Păi asta... este scrisoarea noastră!

— Cum o să fie a noastră? Tu nu vezi ce de ştampile are, ce de semnături?

— E a noastră! E scrisul nostru, totuşi...

— Nu e numai scrisul nostru, citeşte cu uimire cel mare prima însemnare... Uite ce scrie: „Tovarăşul Ciclon — necunoscut la adresă. „ Privirea îi alunecă mai jos: „Tovarăşul Barometru —

necunoscut pe strada Gării." — „Destinatarul Bisturiu — necunoscut... în localitate..." descifrează şi cel mic o însemnare.

— Necunoscut... necunoscut... necunoscut...

—Şi pe urmă?

— Retur!

— Ce-nseamnă retur?

—Înapoi...

— Cine e deşteptul cu returul? se-nfurie Săndulescu cel mic.

Săndulescu cel mare priveşte cu melancolie zecile de însemnări şi ştampile:

— Ei lasă, omul şi-a dat toată osteneala... Şi deodată descoperă o semnătură clară în josul tuturor însemnărilor. Băiatul citeşte şi ţipă, ca şi cum plicul i-ar fi luat foc în mîini: Dirigintele oficiului poştal: Furtună... Scarlat! E tatăl lui! Îl chema la fel, nu-ţi aminteşti?

— Iute, geamantanele... Valiza! Avem tren peste o oră.

Se reped spre poliţa unde stau rînduite, după mărime, cele trei bagaje, şi le apucă din zbor.

Deodată se opresc în faţa calendarului... Geamantanele le-au căzut din mîini... Se aşază întunecaţi pe o lădiţă.

— Unde să mai plecăm? Mîine începe şcoala...

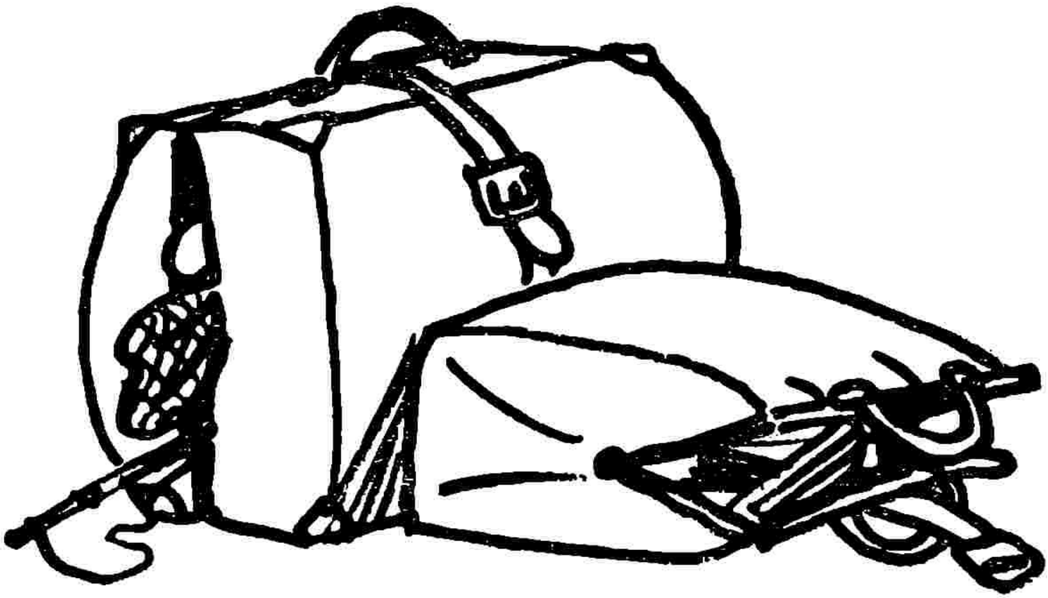

„VOI CE AVEŢI LA ROMÂNĂ ?

GORE SE HOTĂRÎ ÎN CELE DIN URMĂ să-i scrie. Altă soluţie nu vedea. De mult voia să stea de vorbă cu Ea. Ultima dată, alaltăieri seara, jurase, strîngînd pumnii în faţa oglinzii:

— Mîine îi vorbesc! Cu orice preţ. Jur pe...

Şi cum se privea încruntat în oglindă, căutînd pe ce anume să jure, găsi:

— Dacă nu, să-mi iasă o bubă în vîrful nasului!

Se apropiase de oglinda toaletei, turtindu-şi nasul, şi rămase înlemnit. Exact în vîrful nasului îi ieşea o bubă! Aşa nu putea sta de vorbă cu Ea. Amînase, aşadar, convorbirea, dar nu pentru mult timp. Pentru 5 minute. Ce-ar fi s-o cheme la telefon? Îi ştia numărul. Cartea de telefon se deschidea singură la numărul cu pricina. Era acolo un nume apropiat, al Ei, şi unul — acelaşi — străin, de care se temea: numele tatălui. Şi dacă va răspunde tatăl? ! O să închidă telefonul! Dar dacă va răspunde Ea?

— Precis că voi închide şi în acest caz! recunoscu Gore necăjit şi, de furie, începu să-şi frece buba din vîrful nasului.

Mama trecea, trebăluind, spre bucătărie şi — pentru a doua oară — repetă întrebarea pe care Gore nici n-o auzise:

—E grea problema, Gore?

Băiatul tresări:

—Nici nu avem matematică!

Roşi imediat. Se afla, într-adevăr, cu caietul de matematică în faţă de peste un ceas. Dar nu pentru vreun exerciţiu. În caiet, între filele de la urmă, erau însemnările lui „secrete”: o poză, versuri şi un început de jurnal, fiindcă în afară de date nu mai scrisese nimic. Ce să fi scris? O cunoştea de 13 ani, erau vecini, urmau aceeaşi şcoală, numai că în clase paralele. Nu-i venea să creadă că ani şi ani vorbise cu Ea, se jucaseră împreună, uneori o înghiontise...

Gore priveşte poza. E făcută la serbarea de sfîrşit de an, iar el îi punea, pe furiş, coarne. Ea plînsese de ciudă cînd îşi văzuse fotografia, iar el îi rîsese în nas. Venise apoi vacanţa mare şi, de la 15 septembrie, se reîntîlniseră la şcoală. Şi, deodată, fără să ştie de ce, din acea clipă, ori de cîte ori o vedea, îi venea să intre în pămînt. Dacă era cu alţi băieţi, începea să vorbească, să rîdă, să se caţere pe garduri. Dacă era singur, trecea roşu ca focul strada, cotea fără să întoarcă măcar capul, apoi... murea de părere de rău.

Se întîlneau o dată pe săptămînă, joia, la cor. Lui Gore i se schimba vocea, şi într-o zi profesorul opri furios corul:

—Cine cîntă acolo cocoşeşte?

Asculta, cu mîna pîlnie la ureche, încruntat, apoi îi indicase cu beţigaşul:

— Cîntă singur!

Gore se simţise pierdut. Începuse să cînte cînd gros, cînd subţire, apoi se oprise, îngăimînd un „tralala” jalnic... Din ziua aceea, joia rămăsese neschimbată doar în calendarul lui Gore pe un an înainte. Se întîlneau la ieşirea de la şcoală, dar el rămînea cu băieţii, chiuia, hohotea, se mai căţăra pe cîte un gard, iar cînd ajungea acasă îi venea să se ia la palme, îşi cerceta caietul cu amintiri, şi se jura că a doua zi o să-i vorbească. Dar despre ce? O s-o întrebe: „Voi ce aveţi la română? Dar la matematică?” Şi pe urmă? Atunci să-i scrie. Dar cum? Îi plăceau cîteva fraze dintr-o revistă literară şi i le-ar fi scris cu plăcere, dar nu prea aveau nici o legătură. Era vorba despre „Metafora ca instrument de investigaţie...”

„Ah, dac-aş putea să scriu şi eu aşa, dar despre altceva!”

— E grea problema, Gore? întrebă din nou mama.

— Grea! oftă băiatul, uitînd cu desăvîrşire că nu au matematica a doua zi.

— Las’ că vine tata şi o descurcaţi împreună...

Gore închise imediat caietul. Tata?

În aceeaşi clipă sună telefonul. Era Sile. Ce tot moşmondea? Nu era vorba să se întîlnească în staţie? Să meargă la patinaj?

Gore coborî, şi peste jumătate de oră se pomeni în forfota de pe patinoar. Era începător, abia se mişca de unul singur, dar se încălzise şi îndrăznea tocmai să se amestece printre ceilalţi patinatori cînd o văzu pe Ea. Purta un pulover verde, dungat. Şi o căciuliţă cu un ciucure alb. Patina uşor, aproape dansînd, împreună cu fete şi băieţi din clasa lor, şi Gore simţi dorinţa de-a se apuca de mînă cu ei, dar rămase locului. Rezemat pe margine, o urmărea disperat cu coada ochiului, îngrozit cînd treceau cîteva minute fără să-i vadă căciuliţă, iar cînd se apropia se prefăcea zorit că are treabă la patine. Simţi că i s-a făcut frig, că e nenorocit şi singur pe lume, oftă şi... îşi pipăi nasul.

— Atît ar mai trebui, să mă vadă cu nasul umflat!

Se gîndi să plece pe nesimţite, cînd, chiar lîngă el, se opriră doi tineri. Roşii la faţă, voinici, grozavi în puloverele lor croşetate în noduri.

— O vezi pe puştoaica de colo, aia cu pulover verde şi cu căciulită? Vrei s-o trîntim?

— Îhî!

Cei doi trecură prin faţa fetei ca nişte năluci. Ea şovăi speriată, dar nu căzu. Chiar lîngă Gore, cei doi îşi făcură semn, şmechereşte, că ,,atacă” din nou. Peste cîteva clipe, fata era zvîrlită pe gheaţă, iar cei doi zburau spre alt colţ al patinoarului.

Gore simţi că tremură. Dar nu de frig. Porni, şovăind, pe patine spre ei, gata să cadă în orice moment, ferindu-se de cei ce alunecau ca nişte năluci, în toate sensurile. Puse ochii pe tinerii care tocmai îşi alegeau o nouă victimă şi se apropie de ei. Îi privi cu dispreţ şi spuse cu o voce subţirică, pe care ar fi vrut-o cît mai bărbătească:

— Golanilor!

— Ce ai, bă? Nu ţi-e bine? tresări unul dintre ei.

— Sînteţi nişte derbedei! mai zise Gore. Ce aveţi cu fata aceea?

— Ete, ţi-e iubită? rîse gros celălalt şi — apucîndu-i nasul între degete — strînse cu putere.

Gore simţi că leşină. Cînd deschise ochii, cei doi se depărtau.

El se ţinea de nas şi... strănuta. Strănuta întruna, cu ochii plini de lacrimi, şi de fiecare dată nasul îi zvîcnea dureros.

A doua zi mergea spre şcoală. Ningea. Fulgii i se opreau pe plasturele din vîrful nasului, şi lui îi venea să strănute întruna, cînd o văzu apropiindu-se şi, fără să-şi dea seama, se pomeni vorbindu-i:

— Cînd mai mergi la patinaj, cheamă-mă şi pe mine!

— De ce? îl întrebă Ea, dar Gore nu răspunse.

Îl apucase o nouă serie de strănuturi şi-l durea nasul. Ciudat însă, se simţea mîndru, demn, curat. Şi întrebă brusc, între două strănuturi, cu vocea lui subţirică, de care nu se mai ruşina:

— Voi ce aveţi la română?

UN AMĂNUNT

SFÎRŞITUL ULTIMULUI TRIMESTRU.

În prag de vacanţă, Radu şi Dinu învaţă. Mai precis: repetă. Şi mai precis: repetă la zoologie. Cu pumnii la tîmple, legănîndu-se pe picioarele dinainte ale scaunului, Radu citeşte cu glas tare:

— „Cămila este un animal vertebrat, mamifer, rumegător...”

— Radule, treci peste astea, sînt amănunte, se roagă Dinu, pendulînd pe celălalt scaun, dar pe picioarele dinapoi. La recapitulare ne interesează lucrurile în mare. Ne-a spus şi la şcoală: „Nu vă pierdeţi în amănunte”.

— „Cămila trăieşte în zonele calde, în deşerturile Africii, Asiei Centrale şi Turkestan...”

— Amănunte, amănunte... Scurteaz-o, frăţioare, treci mai departe.

— „Cămila are două cocoaşe”...

— Şi patru picioare, şi doi ochi, şi o coadă, şi... te rog, nu te mai opri la toate mărunţişurile. Vezi pe la sfîrşit ce mai e.

Radu întoarce pagina.

— „Există mai multe feluri de cămile”...

— Treci peste fleacuri, n-auzi? Pe noi ne interesează esenţialul,

ţi-am spus-o de o sută de ori, îl apostrofează, la capătul răbdării, Dinu, mormăind înfuriat ceva despre multiplii sutei.

— „Cămila este folositoare omului mai ales în deşerturile în care...”

Dinu vîntură a lehamite mîna:

—Dă-i bătaie, Radule. Te opreşti la orice flecuşteţ. Altceva?

— Altceva nimic. Atîta tot.

— Vezi ce înseamnă să nu te opreşti la toate chichiţele? exclamă triumfător băiatul. Aşa se recapitulează! Treci mai departe. Poate mai prindem ceva din meci.

—„Iepurele de casă. Iepurele de casă este un animal vertebrat...”

—Se ştie. Ca şi cămila.

—„Iepurii sînt folositori omului...”

—Ca şi cămilele. Treci mai departe.

—„Ei se hrănesc cu...”

—Principalul e că se hrănesc. Vezi pe pagina ailaltă.

—„Balena... Balena este un mamifer vertebrat...”

— Ca şi iepurele. Zi-i mai departe...

— „Ea trăieşte...”

— Etcetera. Treci la ce este esenţial.

— „Balena are o lungime pînă la 25 metri şi o greutate de 150 000 kg.”

— Amănunte, Radule, nimicuri.

— „Respiră prin...”

— Ca şi cămila. Nu te mai opri la toate chiţibuşurile. Unde vezi tu esenţialul? Unde-i principalul?

— Păi, nu văd... nu e...

— Foarte bine, doar nu sîntem la lecţia de zi. Asta-i recapitulare: fără amănunte!

E oare nevoie să adaug că în mai puţin de un ceas s-a recapitulat întreaga zoologie? Sau poate socotiţi că ar fi nevoie acum, la sfîrşitul povestirii, să-l scot la lecţie măcar pe unul din cei doi? Personal, nu socotesc că e un lucru esenţial, dar dacă ţineţi cu tot dinadinsul, poftim, vă împărtăşesc răspunsul lui Dinu de a doua zi la zoologie:

— Şoarecele de cîmp este, în general, lăsînd deoparte amănuntele şi ceea ce nu este principal, este un animal care, în linii mari, nu este prea mare... Şi esenţialul este că... este mai mic decît altele mai mari. Aşadar, cum am mai spus, lăsînd deoparte amănuntele şi ceea ce nu este principal, şoarecele de cîmp trăieşte pe cîmp.

Poate că totuşi nu era esenţial să vă redau acest amănunt. Există însă un lucru principal şi un amănunt pe care trebuie neapărat să vi le împărtăşesc. Principalul este că lui Dinu i s-a dat o notă. Iar amănuntul? Că e nota trei!

CARTOFII

CUM DE-AU NIMERIT TOCMAI EI DOI la curăţat cartofi, nu se puteau dumiri! Poate fiindcă lălăiau toată ziulica prin tabără:

„O, cartofule de aur, aur, aur, aur,
Noi pe tine te iubim-bim- bim!”

Ce-i drept, melodia era frumoasă, versurile nostime, iar cartofii prăjiţi erau slăbiciunea amîndorura. De aceea, cînd grupa de serviciu îşi împărţise sarcinile («Noi doi culegem albăstrele şi nu-mă-uita pentru împodobirea meselor, voi doi faceţi lună tacîmurile, voi trei desenaţi cartoanele cu „La revedere, tabără dragă!” etc.»), nimeni nu se mirase cînd la bucătărie fuseseră trimişi Lică şi Mişu.

—Voi doi curăţaţi cartofii!

Numai că aici a început drama... de fapt cîteva minute mai tîrziu, cînd s-au aflat în faţa cratiţelor pline vîrf cu cartofi.

Îi priveau, se foiau pe scăunele, zîmbeau stingheriţi, tuşeau, şi nici unul nu avea curajul să mărturisească adevărul: Habar n-aveau cum se curăţă cartofii!

— Va să zică noi doi vom curăţa cartofii ăştia! mormăi Lică, luînd un cartof şi privindu-l lung, parcă ar fi fost un meteorit.

— Mi-ai mai spus-o de cinci ori! bombăni Mişu, privindu-l furios.

— Şi de ce nu te-apuci de treabă? îl întrebă celălalt.

— Dar tu de ce nu te apuci?

— Începe tu!

Mişu zvîrli cartoful în cratiţă şi tăcu bosumflat. Se aflau în odăiţa din stînga bucătăriei, iar soarele trimitea un snop de raze exact pe creştetul cartofilor. Acum chiar că păreau de aur. De afară răzbăteau frînturi de cîntece şi chemări. Copiii se pregăteau pentru ultima excursie. Tabăra lua sfîrşit...

Lică îşi privi prietenul. Stătea cu mîinile pe genunchi privind în gol, undeva, înspre centrul geometric al cratiţei sau poate al unui cartof. Izbucni, aproape plîngînd:

— Şi, la urma urmei, de ce nu începi?

Aşteptă răspunsul şi — pentru că nu venea — zise gîtuit:

— Să nu-mi spui că nu te pricepi!

— De ce? şopti Mişu aproape neauzit.

— Ar fi o nenorocire: nici eu nu mă pricep. De cîte ori era pe acasă o treabă dintr-asta o trimiteam...

— Ştiu! Pe soră-ta.

— De unde ştii?

— Aşa făceam şi eu.

Se lăsă din nou tăcere. Dinspre bucătărie pătrundea pînă la ei hîrşîitul marmitelor pe plită, se auzea şiroitul robinetelor. Cineva toca ceapă. Mişu lăcrima.

— Şi acum?

— E acasă! Are şi ea vacanţă.

— Te întrebam de cartofi.

— Mda! Ei n-au vacanţă. Să-i curăţăm, ce să facem?

— Dar cum? Cum?

— Ştiu şi eu? Aşa cum se curăţă orice! îşi dădu el părerea. Cu apă şi săpun...

— Nu orice se curăţă cu apă şi săpun. Mama, de pildă, şterge geamurile cu gaz.

—Şi mama! recunoscu obidit Lică.

—Ei, vezi! Şi totuşi cartofii nu miroseau niciodată a gaz,

—Dar nici a săpun.

— Atunci îi spălăm numai cu apă. E clar, nu? Hai, pune mîna... Şi aşa am pierdut destul timp! zise Mişu, apucînd cratiţa grea.

—Ce vrei?

— Să-i ducem la baie. E apă caldă, apă rece, cadă, duş... O jumătate de oră spălaseră cu nădejde fiecare cartof... unul cîte unul. Acum erau din nou în cratiţă, frecaţi cu peria de duşumea, dar cei doi nu erau mulţumiţi,

—Au pete, nu vezi?

— Văd, dar petele nu ies!

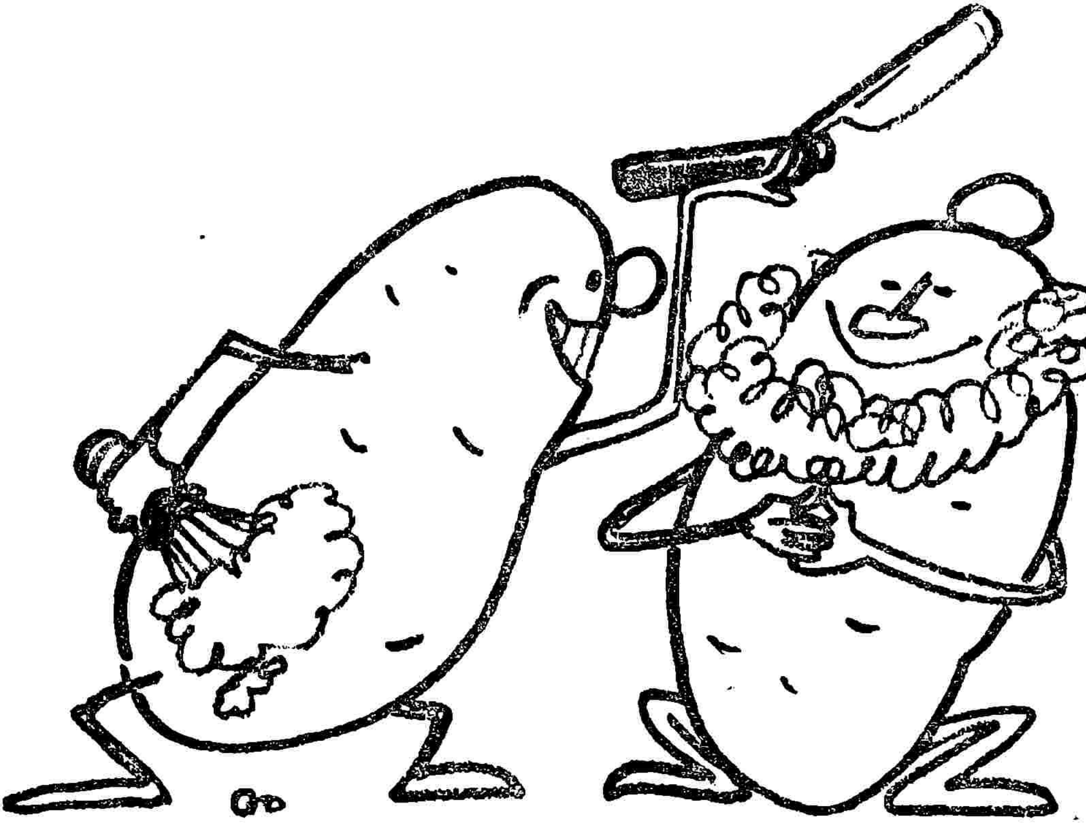

— Nu...

— Şi totuşi, vorbi posomorît Mişu, cu ceva trebuie să iasă şi ele. În farfurie, acasă, nu aveau niciodată petele astea.

Celălalt îl privea, muşcîndu-şi pumnul.

— Parc-aud că o să ne strige de la bucătărie, iar cartofii-s necurăţaţi...

— Dacă nu ies petele! sughiţă Mişu.

—Lasă, lasă! Mă gîndesc la ceva...

— Să întrebăm la bucătărie? Niciodată! Mai bine plec din tabără... acum!

— Nu, nu întrebăm, sigur că nu! vorbi speriat celălalt. Mă gîndesc că şi petele trebuie să iasă cu ceva. Doar soră-mea sau mama nu-i duceau la curăţătorie chimică. Nu miroseau nici a neofalină, nici a... hidrosulfat de acid oxalic...

— Ce-i ăla?

— Nu ştiu! Dar cu de-ăsta mi-au curăţat acolo trenciul cînd m-am aşezat pe farfuria cu sardele... Poftim, cu peria frecăm de-o jumătate de oră şi nu iese o pată...

Lică îşi privea degetele roşii.

— Eu cred că tot prin frecare ies! Numai că trebuie frecaţi cu altceva!

Mişu parcă nu-l auzea. Îşi muşca buzele şi rîcîia în neştire, cu ciudă, un cartof lunguieţ.

— Extraordinar! explodă deodată Lică. Asta e! Uite, frec cu unghia şi iese pata... Freacă şi tu cu... cu unghia mare... Rîcîie!

Frecau de cîteva minute, minunîndu-s:

— Tii, ce simplu !

Apoi, deodată, Mişu se opri:

— Nu prea! Mă doare degetul. Ah, de-aş avea un degetar...

— Degetar? Nu degetar, Mişule! O lamă, un briceag, ceva..„

—Am eu o ascuţitoare...

— Şi ce? încape un cartof în ea? Nu, mă, ziceam să-i curăţăm cu un briceag!

— Da? Lică vorbi cu îndoială. Dacă-i aşa, uite... pe fundul cratiţei mele un cuţit. Ce zici, merge?

— Ştiu eu!? N-o fi prea... brutal?

Mişu luă cuţitul. Întîi cu teamă, pipăindu-i tăişul, apoi cu mai mult curaj.

— Merge! Dar ştii... formidabil! Lică, dar asta-i o mare descoperire! Ia te uită ce simplu e totul! Şi cînd te gîndeşti că gospodinele îi curăţă cu hidrosulfit de nu ştiu ce... Îţi dai tu seama ce economie e cu cuţitul? Ca să vezi ce descoperire, nu crezi?

— Mda! Uite, am făcut şi eu o descoperire asemănătoare pe fundul cratiţei mele. Uite! şi îi arătă un cuţit asemănător.

— Ştii, era de la început acolo! Se vede că l-au pus cei de la bucătărie. Pentru curăţat cartofii...

— Şi atunci?

— Eu zic să păstrăm secretul!

Izbucniră în rîs. Din depărtare se auzeau frînturi de cîntece.

Acum fiecare masă era împodobită cu cîte un buchet de albăstrele, bănuţi sau nu-mă-uita, cristalele erau lună, pe mese bileţele colorate spuneau voios şi discret ceea ce fiecare urma

să spună tare, dar cu o lacrimă în glas, peste cîteva ceasuri: „La revedere, tabără dragă!”

Mirosul de cartofi prăjiţi umplea sala de mese. Copiii scandau în cor:

„Foaie verde, frunze mici,
Bravo grupei de servici...”

Lică şi Mişu purtau printre mese tăvile cu cartofii aurii, şi — din cînd în cînd — încrucişîndu-se, se pomeneau rîzînd, dar duceau repede degetul la buze:

— Secret!

INTERVIU ÎN OGLINDĂ

ASTĂZI. ASTĂZI VA ÎNCĂLECA. Nu, nu mîine, poimîine — ca ieri, alaltăieri. Astăzi. De îndată. Acum. Cu orice preţ. E clar?

În faţa şifonierului, la oglindă, Goguţă se judeca de unul singur, arţăgos şi nemulţumiţi

— Ce te uiţi aşa?

— Mă uit...

— Auzi sau n-auzi?

— Aud!

— Atunci recunoaşte: eşti laş.

— Bine, dar...

— Nici un dar!

Băiatul îşi turteşte nasul de sticla oglinzii şi şuieră printre dinţi:

— Îţi convine să faci pe zmeul cu puştimea! Druţă de vizavi îţi zice Nea Gogu. Îţi place, nu? Şi cînd te-a prezentat lui vară-sa ţi-a plăcut? Tovarăşul Gogu! Atunci să-ţi iau eu un interviu,

dom’le Goguţă, fără „nea”, fără „tovarăşul”, aşa, de la egal la egal, între patru ochi.

— Care va să zică, ţi-e frică?

— Îhî...

— Încaleci?

— Mda...

— Azi?

— Da!

— Jură că da.

— Da, da, da! Ce mai vrei!

— Nimic, am terminat! Mai vorbim noi deseară. Poţi să pleci!

Pocnetul uşii pecetluieşte totul.

De vreo trei zile, măgarul paşte pe coasta de la marginea oraşului nou. Pe jos, cale de-un sfert de ceas. Dar Goguţă îşi ia bicicleta. în cinci minute a ajuns.

Animalul se opreşte, ciuleşte urechile.

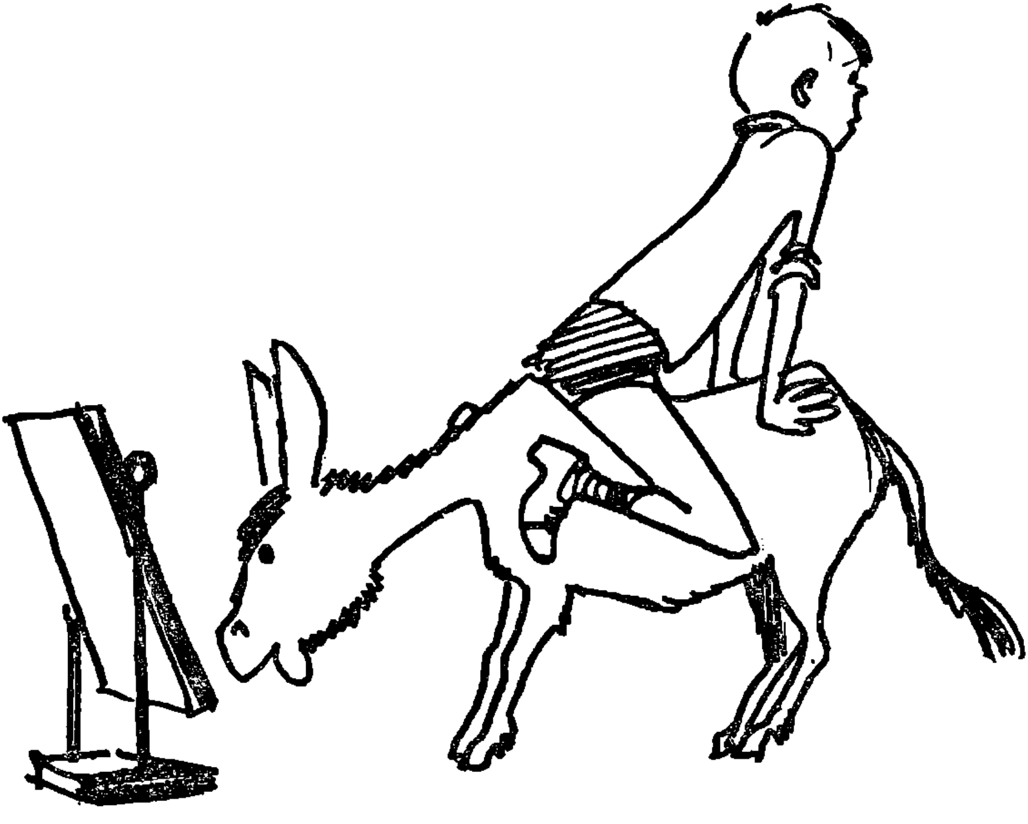

— Nu te enerva... Pe mine mă cheamă Goguţă. Azi o să călăresc, vrei? Vrei, nu vrei, tot o să te-ncalec.

Deocamdată însă îi dă ocol cu respect, de la distanţă. În special nu-i place cînd ajunge în partea dinspre coadă. Vine în faţă. Nici aici nu-i place. Dacă-l muşcă? Muşcătura de măgar o fi veninoasă? Dar iată, măgarul a început din nou să pască! Parcă s-a făcut mai mic.

„Acum! Acum îl încalec! decide Goguţă. Eu sînt la deal, el la vale. O să număr 1... 2... La 3 îi sar în spinare.”

—Unu! începe cu glas tremurat Goguţă şi... se opreşte.

Îşi face curaj. Pe bicicletă nu-i e frică. În definitiv, nenorocitul ăsta de măgar e tot un fel de bicicletă. Fireşte, măgarul nu e nichelat. Şi-apoi bicicleta nu poate să zvîrle din pedale.

— Doi! Poftim! bombăne băiatul, şi iar se depărtează. Oare cum îl cheamă? L-aş chema mai aproape. Dar, în general, cum se strigă măgarii? Cuţu, cuţu, nu... Şi, în definitiv, ce mă interesează pe mine numele lor de familie?

— Trei!

A sărit? Da, dar prea departe. Şi-a luat prea mult vînt, n-a apucat bine... ghidonul... sau cum îi zice. Nu-i nimic, o să încerce de la vale la deal.

—Ura! E sus!

Goguţă priveşte triumfător. Copacii parcă sînt mai mici. Parcă şi dealul, numai el, Goguţă, a crescut. Ah, păcat că nu-l vede nimeni! Şi deodată îl zguduie ceva. Măgarul a început să alerge.

— Ei! încotro? Ce faci? De ce alergi! Nu trebuie... Hooo! Nu se zice „ho” la oprire? Atunci de ce nu se opreşte? Stop! Stop, n-auzi?

Animalul fuge mai repede şi Goguţă ţipă lipit de spinarea măgarului:

—Opriţi-mă!

Vrea să sară. A ridicat un picior şi — nu ştiu cum — din zguduituri s-a pomenit cu... faţa spre coadă.

— Opriţi-mă! Luaţi-l de sub mine!

Cavalcada continuă însă. Băiatul a închis ochii şi bolboroseşte pierit:

— Mamă! De ce nu m-ai luat cu mata la piaţă? Acum nu eram aici, îţi aduceam varză, cartofi... Am să fiu ascultător, şi bun, şi harnic, şi...

Dar ce-i asta? S-a oprit? S-a oprit cu adevărat? Da! Şi latră! „Măgarii latră?” Deschide ochii. De jur împrejur, oi şi cîţiva dulăi ciobăneşti. Ei latră. Acum ce-o să fie? O să se repeadă la el! O să-l sfîşie...

— Nene păstoruleee !

Agale, cu şuba pe umeri, se iveşte un om.

— Ţiba, mă! zice, şi cîinii tac şi se îndepărtează mîrîind.

Goguţă alunecă jos. Îi tremură genunchii şi nu poate scoate un cuvînt.

— Mulţumesc, zice omul, că l-ai adus! S-a rătăcit de trei zile. Cînd vrei să călăreşti mai vină pe-aici. Asta-i pui, nu-i bun de călărit. N-ai văzut? Îţi atîrnau picioarele pe jos.

La oglindă, Goguţă se priveşte încruntat.

— Ei, ai călărit? Bravo...

— Aş... cu picioarele pe jos... pe un măgăruş...

— Aşa e, dar ce le spuneai puştilor adineauri? Că zburai ca vîntul, că ai sărit peste gîrlă, că era un armăsar, că scotea scîntei din copite, că...

Din stradă Druţă îl strigă cît îl ţin puterile:

— Nea Gogulece!

Goguţă se apropie de geam, se uită în stradă, îşi ia şapca şi se repede spre uşă. În prag se opreşte, ca şi cînd ar fi uitat ceva. N-a uitat nimic. Se întoarce la oglindă şi îşi împunge obrazul cu degetul arătător.

— Care va să zică, Goguţă, cu puştii îţi convine s-o faci pe zmeul... Ia să-ţi iau eu un interviu, aşa de la egal la egal... între patru ochi!

CUM SE PRINDE O MUSCĂ?

ÎN PRIVINŢA MUŞTEI OBIŞNUITE există o metodă clasică: prinzi cîte pofteşti şi păstrezi cîte îţi trebuie. Dacă îţi trebuie... Muştele banale nu prea au însă căutare. N-am văzut încă vreun anunţ redactat în termenii următori: „Închiriez muşte, condiţii avantajoase!” Sau: „Schimb rădaşcă bună stare, contra musculiţă vioaie!”

Muştele pot dobîndi însă o extraordinară căutare. Muştele-atlet, de pildă. Cu condiţia să fie capturate vii, în deplinătatea facultăţilor lor, prin şiretenie, nu prin violenţă.

La ce foloseşte o asemenea muscă? Simplu, face minuni! Poţi deveni director de circ. La domiciliu. Numărul 1: îi lipeşti un timbru pe aripi şi îi dai drumul! Timbrul începe să circule pe pereţi, pe tavan... Numărul 2: vîri musca-atlet în interiorul unei mingi de ping-pong şi aceasta se mişcă „de la sine” pe masă. Numărul 3 (acest număr presupune două muşte, ce-i drept): le legi cu un fir de aţă şi ele zboară în formaţie, trag frînghia, fac alpinism, mă rog, orice, după fantezia prezentatorului. Un timbru, o minge de celuloid, o găoace de ou sau un căpeţel de aţă e la îndemîna oricui. Dar musca-atlet? Cum se prinde o muscă vie, vioaie, puternică şi... de 0,9 grame?

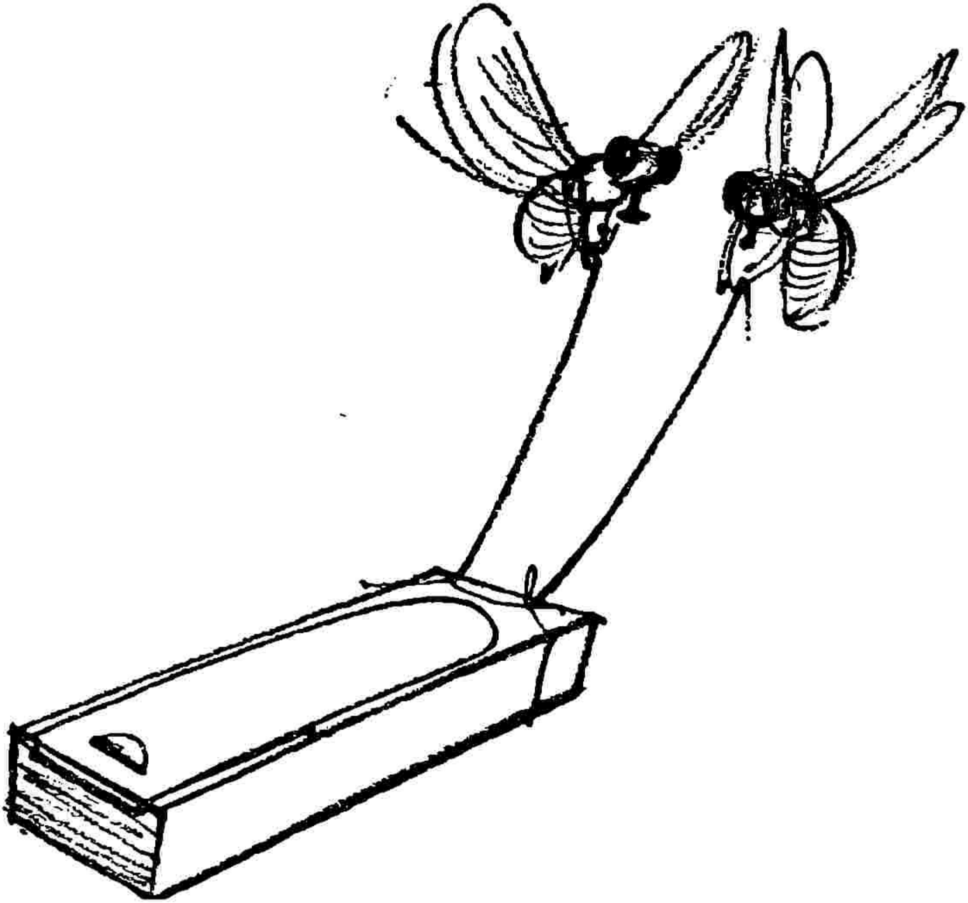

(Căci aceasta este formularea completă a problemei ce i s-a pus lui Fănică Popescu din clasa a V-a într-un moment cît se poate de nepotrivit, odată cu dispariţia ultimei muşte, pe la jumătatea trimestrului I.)

Era prin luna noiembrie. Fănică înfuleca, pe furiş, în ora de matematică, din pîinea unsă cu marmeladă, părăsind pentru cîteva clipe demonstraţia pe care profesorul o făcea la tablă privind înscrierea unui triunghi în cerc, cînd, brusc, dăduse cu ochii de formidabila constatare înscrisă pe hîrtia ce învelea sandvişul cu magiun:

„Ştiaţi că o muscă-atlet, care cîntăreşte nu mai mult de 0,9 grame, poate să care o greutate de 100 de ori mai mare decît a corpului său?'

Mai departe nu se putea citi, peticul de hîrtie era năclăit de marmeladă. Fănică începuse să lingă cu grijă coaja de marmeladă şi scoase la iveală o nouă frază:

„S-a constatat că 3 muşte-atlet pot tîrî după ele o săgeată...”

Mai departe iarăşi nu putu citi — partea de ziar ce cuprindea continuarea senzaţionalei informaţii i se lipise de cerul gurii. Era însă de ajuns şi atîta. Din clipa aceea ideea ţîşnise în mintea lui Fănică:

— Păi dacă 3 muşte pot căra o săgeată, înseamnă că 6 muşte pot zbura cu un penar! 12 muşte transportă un ghiozdan! Formidabil... Pun o muscă într-o cutie goală de chibrituri, şi cutia zboară prin clasă!

Fănică rîdea de unul singur:

— Eu o să stau smirnă, cu braţele la piept, iar cutia de chibrituri o să zboare de la sobă la tablă, o să se izbească de geamuri... Dacă o să prind cîteva muşte dintr-astea, o să iasă un circ al naibii. O să zboare prin clasă creta de la tablă, buretele, ba chiar şi catalogul.

Chicoti. Profesorul se întoarse de la tabla pe care ultimul cerc înghiţise ultimul triunghi, dar Fănică stătea smirnă, cu braţele încrucişate, parcă hipnotizat de A B C-ul triunghiurilor. Numai ochii îi sclipeau victorioşi, iar pe vîrful nasului i se lipise un petic de hîrtie pe care băiatul îl prinse dintr-o mişcare, ca pe o muscă, în podul palmei, şi îl zvîrli sub bancă. Dacă ar fi avut curiozitatea să-l citească, ar fi văzut, cu litere mari, scris un titlu care l-ar fi scutit de multe căutări şi necazuri: „Curiozităţi din Australia”.

Aşa, din clipa aceea, Fănică începu să caute, în perimetrul Ferentarilor, musca-atlet. Venise iarna, dar Fănică, singur stăpîn pe secretul său, aştepta reîntoarcerea primăverii cu nerăbdarea stăpînită a unui astronom care pîndeşte, potrivit unui calendar infailibil, o nouă eclipsă de soare. Primăvara care învie ghioceii, zefirul şi... muştele. Trebuia să vină, n-avea încotro! Şi iată ghioceii! Şi iată, iată şi prima muscă! Numai că ea nu se ivi, potrivit viselor sale, acasă, ci la şcoală, în ora de matematică.

Fănică încremeni. Musca intrase pe geam, poposise o clipă pe unghiul altern-intern de pe tablă, apoi zburase pe tavan, direct deasupra capului său.

— Hîşşş ! făcea Fănică, încruntîndu-se, cu dorinţa să o sperie.

Hîşşş!

Colegul îi trase un ghiont.

—Ce ţi-a venit? Fii atent...

Era o recomandare de prisos. Fănică era numai ochi şi urechi. La muscă! Aceasta se desprinsese de tavan nepăsătoare, se oprise pe creştetul colegului din prima bancă. Fănică simţea că tremură de emoţie.

— Vino, hai, vino mai încoace! se ruga el, şi musca îl asculta.

Se aşezase pe un palton, agăţat în rînd cu celelalte, în cuier. Dar nu rămase mult acolo.

Fănică o vedea înaintînd spre o căciulă de oaie ce atîrna chiar în dreptul său. Intrase în căciulă!

Aşteptă ca profesorul să se întoarcă la tablă şi — în aceeaşi clipă — smulse căciula şi şi-o puse pe cap. O prinsese! Musca zbîrnîia, prizonieră ! „Uraa!” îi venea să ţipe, dar în aceeaşi clipă cineva din spate îi arse o palmă peste cap, iar căciula ateriză peste călimara colegului.

—Ai înnebunit? !

Profesorul se întorsese şi le făcea observaţii, dar Fănică nu auzea nimic. Musca, musca lui se zbătu într-o băltoacă de cerneală, apoi ieşi şi — lăsînd o dîră de cerneală pe caietul său, ca un autograf de adio — se întoarse cu picioarele în sus. Adio, muscă!

A doua muscă nu se mai ivi în clasă. Fănică o zări în drum spre casă. Se odihnea, spălîndu-şi lăbuţele, pe acoperişul unui coteţ,

într-o curte. Băiatul îşi lepădă ghiozdanul, şi din trei mişcări sări dincolo de gard. Dar tot din trei mişcări fu îndărăt. Din coteţ îl privea calm şi crîncen, mîrîind pe jumătate adormit, un cîine cît un viţel.

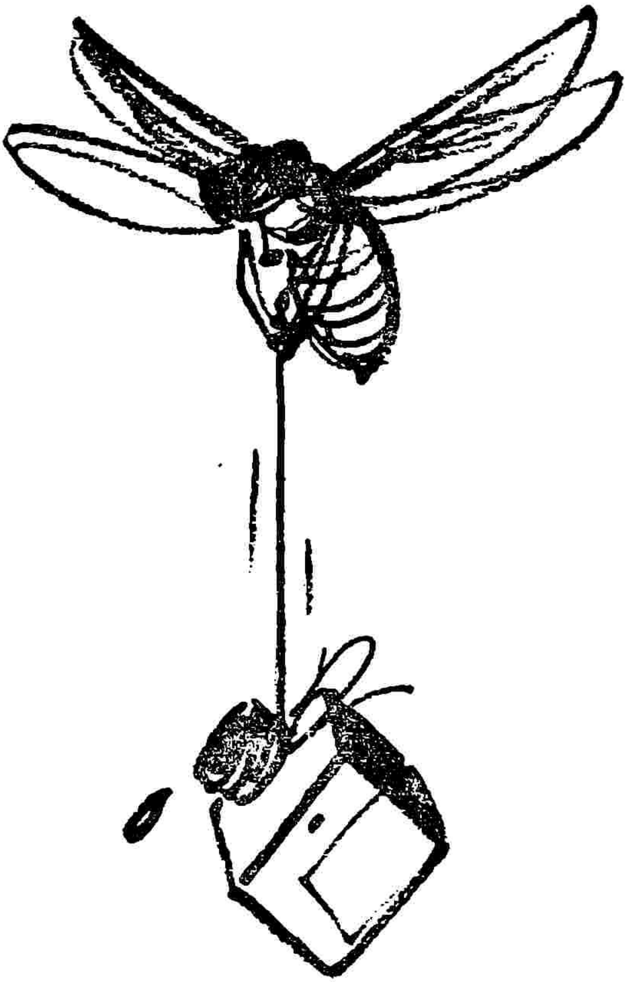

În dreptul parcului avu noroc. Zări o muscă pe căruciorul unui copil scos la soare. Se apropie tiptil. Musca îl simţise parcă şi zbura în rotocoale mici deasupra biberonului din care, adormit, micuţul sugea în neştire.

— Acum o prind! se concentră Fănică, dar în aceeaşi clipă copilul începu să plîngă în somn.

— Credeai că o să zboare cu tine?! Mucosule! mormăi băiatul şi se depărta furios, odată cu musca.

Iat-o! La cîţiva paşi... Se aşezase pe chelia unui bătrîn ce-şi citea ziarul... a doua bancă mai la dreapta.

Fănică se apropie din spate de bătrîn. Doi paşi... un pas... O vedea perfect pe concavitatea lucie a cheliei. „Acum o să se urce pe unicul fir de păr din creştetul bătrînului şi... o iau!” Dar n-o luă cu el. O luă bătrînul...

Era ora două şi băiatul vedea zeci de muşte parcă în jurul lui. Le auzea chiar şi bîzîitul. Se întorcea brusc într-o parte şi alta, dar degeaba... Era din pricina foamei.

Abia în staţia de tramvai mai zări o muscă în carne şi oase. Se repezi să o prindă, dar musca zburase în tramvai. Fănică

urcă din fugă şi, fără să ia bilet, dînd din coate, îşi croi drum printre oameni, atent să n-o scape din ochi.

— Ei, biletul! Nu iei bilet? îl apostrofă taxatorul.

Ajunsese chiar lîngă vatman, se pregătea să o înhaţe de pe geamul cu afişe, cînd musca o luă înapoi. Fănică se luă după ea, înapoi, prin mulţimea care protesta. Ajunse lîngă taxator exact cînd musca se aşeza în cutia cu mărunţiş. Să vîre mîna? Imposibil!

— Tu nu cobori? Sîntem la capul liniei! îi spuse taxatorul. Să ştii că înapoi nu te iau fără bilet.

Fănică Popescu coborî. Îi venise ameţeală de foame. O luă pe jos spre casă, blestemînd toate muştele din lume, cînd o muscă i se lăsă drept pe vîrful nasului.

Fănică se uită cruciş la ea. Dăduse, se vede, de un strop de marmeladă. Băiatul păşea ca pe ouă, cu grijă, să n-o sperie şi, ştergîndu-şi palmele asudate de emoţie, îşi acoperi brusc nasul.

Ura! Era a lui...

O ţinea în pumn ca pe o comoară. Îi trecuse toată oboseala, îi venea să strige în gura mare: „Am prins-o! E a mea! Ura!” Şi deodată îl fulgeră un gînd: „Dar dacă nu e muscă-atlet? Dacă nu cîntăreşte 0,9 grame?”

— Trebuie s-o cîntăresc! hotărî el. Dar unde?

Mergea, citind cu atenţie firmele.

„Depozit de lemne”...

— Tţ... Aici se cîntăreşte de la 100 kg în sus... E muscă, nu butuc... „Legume”... Nici aici...

În clipa aceea se lumină. Chiar pe colţ era o farmacie! Cum de nu se gîndise?! Pe balanţa de la farmacie se pot cîntări şi miligramele...

— Vă rog, nu vă supăraţi, vreţi să-mi cîntăriţi şi mie ceva?

— Cu plăcere, ce?

— O muscă...

— Ieşi afară, obraznicule!

Speriat, Fănică scăpă musca din palmă.

Ajunse acasă frînt. Mîncarea îl aştepta rece pe plită. Alături, un bileţel: „Mănîncă şi apucă-te de teme! Mama”.

Dar lui Fănică nu-i ardea de mîncare. Se prăbuşi în fotoliu şi adormi pe loc. Visa că 10 muşte-atlet îl cară în zbor şi că exact deasupra curţii şcolii l-au scăpat.

Fănică ţipă puternic şi se trezi pe duşumea. Deasupra nasului său se roteau, într-adevăr, vreo 10 muşte.

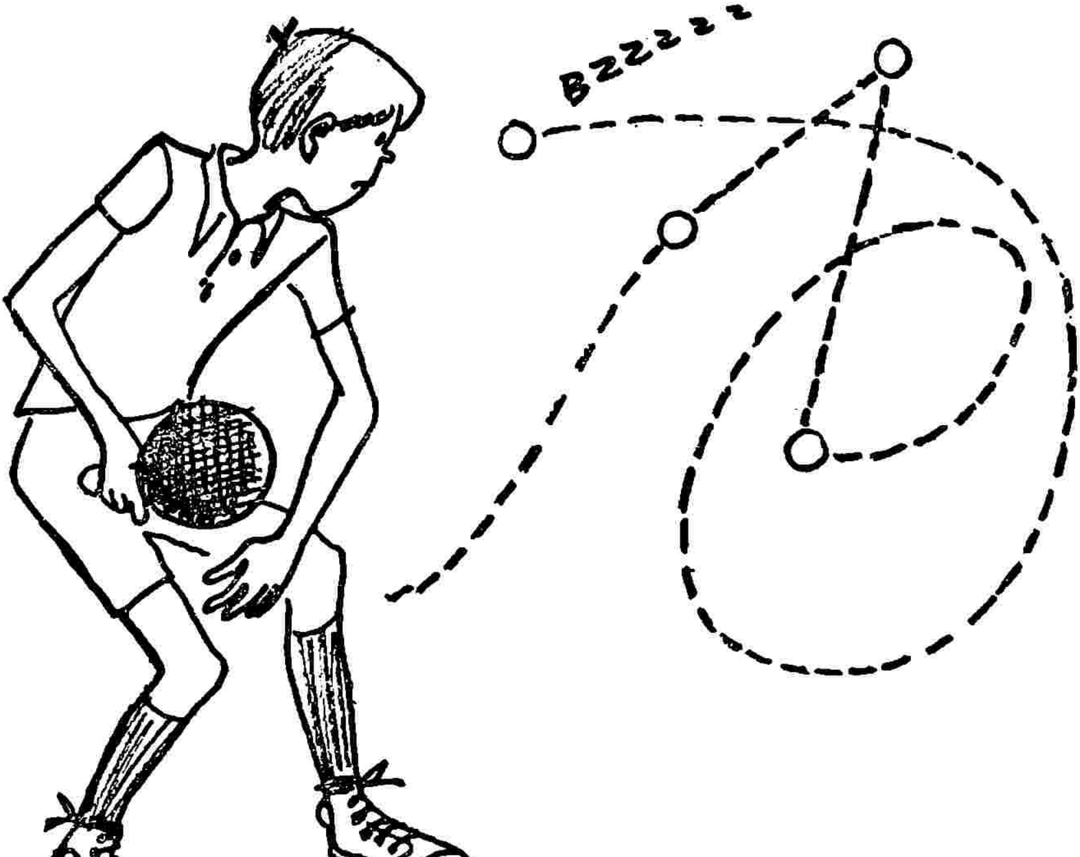

S-A PIERDUT UN ORFAN!

(extras dintr-o scrisoare adresată redacţiei)

Tovarăşe redactor,

SÎNT UN OM BUN, UN SENTIMENTAL!... Am o inimă fragilă, absurd de fragilă. N-aş ucide o muscă pentru nimic în lume. Nici nu le-aş alunga. Toamna, să zicem, cînd se face prea frig — poate n-o să mă credeţi — ei bine, toamna fac focul mai mult pentru ele. Sau flori. Nu cumpăr niciodată. Nu pot suporta să văd cum se ofilesc. Mă doare. În ce priveşte pe cei care le vînd, mă uit la ei cu oroare, ca la nişte parlagii ai universului vegetal. Sau alt exemplu, uşor de înţeles. Să luăm guturaiul. E penibil, nu-i aşa? Ei bine, singurul guturai care mă lasă rece e al meu. încolo... Cînd îmi strănută pisica mă simt parcă întors pe dos. Alerg după ea, mă urc în copaci, o prind şi îi administrez gomenol. Mîinile mele poartă adînc însemnată repulsia pisicilor faţă de dezinfectante în general. Sînt sigur că vi s-a întîmplat şi dumneavoastră, tovarăşe redactor, să îndreptaţi şi să lipiţi cu pap un fir de iarbă strivit, sau, să nu puteţi da cu DDT un cîine pentru că sînteţi convins că are purici ce ar putea să moară, sau să plătiţi omului care vă taie găinile cu condiţia să le facă scăpate. Un astfel de om sînt şi eu.

Aşa stînd lucrurile, vă-ntreb, tovarăşe redactor: puteţi dumneavoastră să vă închipuiţi cum iubesc eu oamenii?

Şi cu toate acestea cred că am... ucis un om. (Scrisoarea am început-o acum o săptămînă, dar ultimele 3 cuvinte nu le-am putut scrie pînă astăzi, şi de altfel nici nu-mi vine să cred că sînt scrise de mîna mea.) Dar să vedeţi...

Omul pe care cred că l-am ucis s-a mutat la mine în casă în urmă cu vreo patru ani. Din prima clipă — mai e nevoie să adaug? — a găsit ventriculele şi auriculele inimii mele deschise. Nu ştiu dacă o să puteţi pricepe fericirea mea. Căci omul acesta care mi-a umplut patru ani din viaţă nu era numai om, era şi nepotul meu, şi pe deasupra orfan ! Singur pe lume, şi nu numai atît — era murdar, flămînd şi strănuta. Nu, nu mă pot plînge: destinul a avut grijă ca fericirea mea să fie deplină. Cînd a intrat în casă avea 49 de kilograme. Povestindu-mi nenoroci-rile vieţii lui, cred că a mai slăbit vreo 2—3... Anexez fotografia. Ascultaţi pe scurt povestea lui. Era un băiat de familie bună. Tatăl şi mama lui au avut faţă de el o grijă de mamă. Părinţii nu-l aveau decît pe el, în schimb el avea doi părinţi. Că omul acesta n-a

ştiut niciodată ce e frigul e de la sine înţeles. Dar că părinţii nu l-au lăsat să afle ce e lemnul sau cărbunele sau cum se face focul, este admirabil. Părinţii i-au adus totul pe tavă. Pînă şi tava. Da, ce părinţi! Cred că si aerul pe care îl respira băiatul lor i-l aduceau de la munte... Scurtez. Căci numai amin-tindu-mi de aceşti oameni minunaţi mă copleşeşte jalea. Într-adevăr, supunindu-se legilor firii, aceşti doi heruvimi — tată şi mamă ai nefericitului meu nepot — au trebuit să îmbătrînească şi apoi să moară... O, legile firii! O, sărman orfan! Nu, nu voi putea niciodată povesti nenorocirea ta cu toate amănuntele, după cum nu voi putea niciodată mulţumi îndeajuns proniei că ţi-a îndreptat paşii spre mine.

L-am schimbat şi l-am invitat la masă şi văzîndu-l cum mănîncă şi porţia mea, am avut un atac de cord. Eram prea

fericit! După două săptămîni ajunsese de 60 de kg şi îmi zicea tată. La 80 de kg îmi zicea mamă... la 90, mămicule...

— Mămicule, deschide niţel geamul... Mămicule, fă-mi pantofii, mămicule, încălzeşte-mi ceaiul...

Bietul nepot îşi regăsise pentru a doua oară în viaţă căldura unui cămin... Nu făcea un pas fără priveghererea mea şi în cele din urmă nu-i mai făcea nici măcar cu priveghere... Ajunse la 100 de kg şi-mi zicea din cînd în cînd „mami”... Dar nu mai era nevoie nici de asta. Gemea o dată: îl supăra o muscă. O alungam. Gemea de două ori: îi potriveam o pernă. Aşteptam. Instinctul meu matern îmi spunea totuşi că ceva nu e în ordine. Aşteptam cu sufletul la gură şi bietul orfan mai gemea o dată. Atunci îi tăiam părul din nas...

Şi eram fericit, fericit, cum nu fusesem niciodată pe vremea cînd făceam doar focul toamna pentru muşte sau puneam gomenol pisicii mele guturăite.

Dar într-o zi destinul a bătut la uşă. A bătut atît de tare, încît m-am speriat. Am alergat să-i deschid, am alunecat şi mi-am scrîntit un genunchi! O, clipă nenorocită! O, destin necruţător care nu ştii să foloseşti soneria şi totdeauna baţi la uşă !!! O, sărman orfan fără noroc! Căci din clipa, aceea gemetelor tale orfeline nu le mai puteam răspunde decît cu alte gemete... I-a crescut barba, unghiile, i s-a făcut foame, tovarăşe redactor, şi eu nu mă puteam mişca! Ba mai mult — asta n-am şă mi-o iert niciodată — mi s-a făcut şi mie foame. Şi atunci, spre ruşinea mea, am avut nemernicia să-l trimit pe dînsul, pe un sărman orfan, să cumpere pîine! Da, am făcut acest lucru monstruos. Mai bine îmi smulgeam limba, mai bine mă tîram eu în coate şi într-un genunchi pînă la brutărie. A plecat, tovarăşe redactor. Mi-a aruncat din prag o privire de groază, deznădăjduită; un adio mut. A avut bărbăţia, mai mult — mărinimia, să nu geamă. Ştia, desigur, scumpul meu, orfan că n-aş fi fost în stare să rezist acestei încercări. I-am auzit paşii trişti, tîrşiţi, în curte, apoi în stradă, apoi... n-am mai auzit nimic, nimic... De atunci au trecut patru zile... şi nu s-a mai întors. Stau şi-l aştept! Şi nu mai vine... Presimt că nu va mai veni niciodată... S-o fi rătăcit, îmi zic ca să mă liniştesc. Dar inima mea e din ce în ce mai copleşită de negre presentimente. Gîndiţi-vă şi dumneavoastră, tovarăşe redactor, în fond e vorba de un orfan, de-o biată fiinţă neajutorată, atît de slab pregătită pentru crîncena luptă cu viaţa!...

A trebuit, desigur, să traverseze srada — mă-nfior: stau pe o stradă cu circulaţie intensă! — a trebuit să meargă cîţiva paşi pe lîngă cheiul Dîmboviţei — chiar pe lîngă porţiunea fără parapet...

a trebuit să urce singur cîteva trepte... Nu mai pot continua. Simt că ameţesc gîndindu-mă la cîte primejdii l-am expus. N-aveţi nici o grijă, tovarăşe redactor, n-am să-mi iert niciodată criminala mea uşurinţă. Dar acum, în ceasul al 12-lea, apelez la dumneavoastră. Din suflet, din adîncul inimii vă rog: ajutaţi-mă să-l găsim pe nefericitul orfan. Nu mă pot obişnui cu ideea că eu, care nu ucid o muscă, eu, care lipesc cu pap un fir de iarbă strivit, am ucis un om, un orfan! Daţi, în genunchi vă rog, un comunicat! Cine ştie, cine l-a văzut, cine a auzit de dînsul să dea un semn de viaţă, să vă comunice dumneavoastră să-mi comunicaţi mie. Nu pot să cred că nu veţi face această faptă bună. Anexez fotografia. Nu s-a schimbat prea mult, micul meu orfan. E o fotografie destul de recentă, din 1972, de ziua lui, 18 noiembrie. Nu mai pot continua. Mă podidesc lacrimile. Căci peste cîteva zile, la 18 noiembrie, e chiar aniversarea zilei sale de naştere. Împlinea 35 de ani!

Cu mulţumiri,

Un om cu suflet bun.

SPORT, ARTĂ ŞI ISTORIE

DESPRE MODĂ N-AŞ PUTEA SĂ VĂ SPUN mare lucru. Dacă vă interesează subiectul, n-aveţi decît să răsfoiţi un jurnal, să priviţi vitrinele, sau, dacă vreţi să aflaţi ultimul cuvînt al modei, să trageţi cu urechea la discuţiile fetelor dintr-a şaptea. O să aflaţi în cîteva minute dacă se mai poartă pamblicuţe, şosete scurte ori trei sferturi, bluză largă cu gumilastic sau cu fermoar, pe talie, dacă...

Dar deocamdată vreau să vă vorbesc de altfel de mode. De pildă, în clasa a cincea de la şcoala noastră bîntuia într-o vreme moda sfîrlezelor lovite cu un bici şi-nvîrtite la nesfîrşit pe trotuar, în mijlocul străzii, în clasă, oriunde. Pe urmă, sfîrlezele parcă s-au dus... învîrtindu-se; au rămas numai bicele, şi toată ziua în curte, în clasă, în mijlocul străzii, oriunde, poc! poc! poc!

După o săptămînă, nu mai mult, bicele parc-au intrat în pămînt şi ele. Au apărut praştiile (stau încă mărturie cîteva geamuri sparte), pe urmă armonicele de hîrtie, mai ales din caietele de aritmetică, pe urmă... da, aici voiam să ajung, moda curselor de motocicletă.

Motocicletele? Cînd eşti ingenios, nimic nu e imposibil. E suficient să încaleci o bancă, să o apuci cu mîinile pe dedesubt şi să o cari în goană prin clasă, imitînd zgomotul motocicletei, mai ales în virajul de pe lîngă catedră, aplecîndu-te cînd într-o parte, cînd într-alta, schimbînd vitezele, dîndu-i gaze şi acţionînd asupra sirenelor. Dar acestea nu erau decît antrenamente. Totul e să-i fi văzut la concurs! Atunci băncile din fund erau ridicate una peste alta. Calea devenea liberă. În fund se instalau trei motociclişti. De obicei „aşii”: Riza, Ticu şi Vlăduţ. Încălzeau motoarele. Apoi, dintr-o dată, cu maximum de gaze, la semnalul celui de pe catedră — arbitrul de concurs — maşinile porneau. Primul ajuns la catedră vira, intra în linie dreaptă şi — gata! — trecea primul linia de sosire. Uneori, ca la orice concurs, se produceau accidente. Forţa centripetă nefiind destul de mare, omul scăpa de sub control maşina care izbea primul obstacol: peretele, catedra, soba de teracotă sau chiar adversarul. Atunci duduitul maşinii înceta pe nesimţite şi se transforma într-un bîzîit prelung, cu urlete şi sughiţuri. Că dirigintele clasei a avut un rol în dispariţia acestei mode e limpede. Ce rol anume? Probabil rolul hotărîtor.

De altfel chiar băieţii au uitat, nu după multă vreme, de această disciplină sportivă. Curînd doar numerele scrise cu creion chimic pe bluzele celor trei „aşi” şi scîrţîitul groaznic al băncilor mai aminteau de faptul că cei mai îndrăzneţi dintr-a cincea fuseseră cîndva motociclişti.

În schimb, a prins să bîntuie o nouă moda: tragerea la ţintă! Tirul!

De unde aveau arme? Cînd eşti ingenios, nimic nu e imposibil.

Ai o cheie, un cui şi un capăt de sfoară? Atunci totul e în regulă. Arma e gata. Iei de acasă cutia de chibrituri, sau — ca să nu se supere prea rău mama — numai chibriturile, le razi gămăliile, umpli cheiţa, astupi apoi ţeava cheii cu cuiul legat de sfoară.

Asta e tot. Partea aşa-zis „tehnică” e asigurată. Rămîne problema ţintelor. Aceasta e şi mai simplă. Răstorni banca, desenezi cu creta cîteva cerculeţe, iei o distanţă oarecare — conform regulamentului — ocheşti concentrat... şi arunci cheia. Se aude un pocnet ca de armă adevărată, mai puternic sau mai slab, după calibrul armei, iar pe ţintă rămîne un semn, dovadă vie a îndemînării trăgătorului.

După cîteva zile, jumătate din băieţi deveniseră ţintaşi. Dar „aşii” rămăseseră tot Riza, Ticu şi Vlăduţ. Băncile lor păreau ciupite de vărsat, călcate de bocanci cu ţinte sau tocate de ciocănitori. Dar dacă apariţia acestei mode a rămas învăluită în mister, dispariţia ei poate fi precizată nu numai în ceea ce priveşte luna şi ziua, ci şi ora: ora de dirigenţie.

În schimb... da, aţi ghicit! A apărut o nouă modă: sculptura.

...Aţi vizitat, desigur, o expoziţie de gravură sau sculptură în lemn. Nu-i aşa că v-a cuprins un sentiment de admiraţie faţă de măiestria omului care dintr-un butuc neînsufleţit, cu o simplă daltă şi un cuţitaş, a putut scoate din mîinile lui asemenea minuni? Bineînţeles, trebuie răbdare, multă răbdare. Săptămîni şi luni de zile să tot cioplești, să tai, să scrijelezi... Dar, în definitiv, timp aveau şi băieţii dintr-a cincea, cuţitaşe aveau, slavă domnului, aproape toţi, sau măcar lame, iar lemn? Berechet. Băncile erau parcă făcute să fie sculptate. Nu toţi erau, fireşte, artişti înnăscuţi. Dar setea de eternitate o aveau aproape toţi. Dacă nu poţi să ciopleşti în bancă o locomotivă cu şase roţi, o cămilă sau o păsărică, aşa ca Riza, Ticu şi Vlăduţ, măcar numele să-ţi rămîie săpat pentru veşnicie. Şi apoi, ce distracţie grozavă în toate orele! Să tot aluneci cu creionul pe jgheaburile sculptate. Cu creionul roşu, la pliscul unui botgros, cu cel verde, la picioare, iar la aripi, cum te taie capul. Şi ce simpatică este o cămilă cu copite violete şi cocoaşă multicoloră ! Şi se poate oare compara o bancă cu cea mai aerodinamică şi

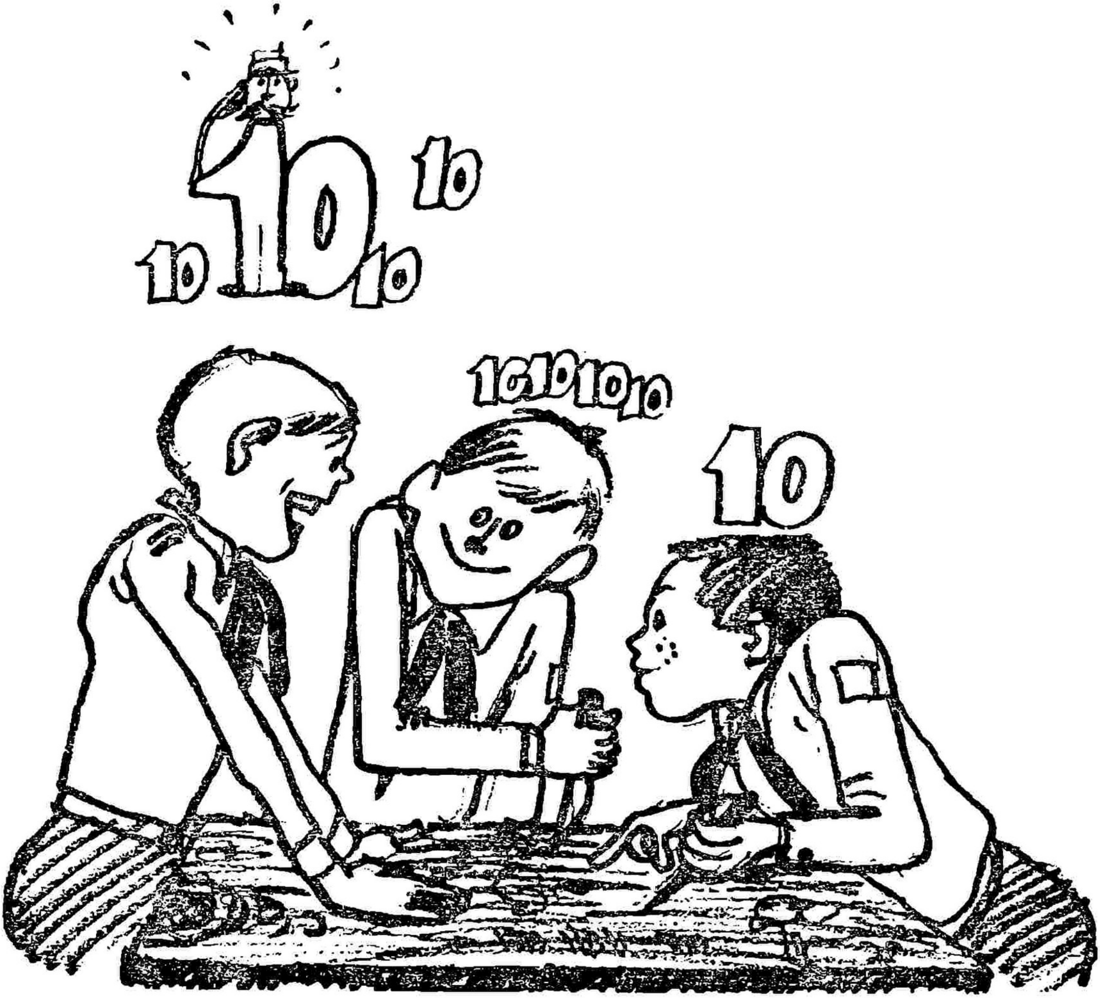

albastră locomotivă din lume pe capacul ei, cu o biată bancă obişnuită, cu tăblia spălăcită?

E de mirare că în scurtă vreme unele bănci păreau mai degrabă mese de bucătărie sau adevărate tejghele de tîmplar, şi că tinerii sculptori îşi zdreliseră coatele, şurluindu-le pe relieful băncilor?

Şi că tovarăşul diriginte s-a dovedit un duşman şi mai înverşunat al sculpturii decît al sportului, interzicînd orice activitate artistică de acest fel?

Băieţii au început, unul după altul, să-şi cureţe băncile. Numai băncile lui Riza, Ticu şi Vlăduţ rămăseseră mai departe un păienjeniş de jgheaburi şi tăieturi.

Dar... aţi văzut vreodată un concurs de dat la rindea? Păcat că n-aţi fost în ziua aceea în clasa a cincea! Aţi fi jurat că Riza, Ticu şi Vlăduţ sînt la concurs. Dar să vedeţi cum s-a întîmplat ! Într -o zi, spre sfîrşitul orei, tovarăşul diriginte — dînsul era şi la istorie — spuse, înfăşurînd tablourile şi harta:

— Scoateţi o bucată de hîrtie! Dăm extemporal.

Cîteva clipe în clasă nu se auzi decît foşnetul caietelor şi fîşîitul hîrtiilor rupte.

— Toată lumea e gata?

— Daaa! răspunseră copiii în cor.

Pe tablă apăru tema lucrării.

Punctul unu: „Cultura babilonienilor."

Punctul doi: „Desenaţi harta Mesopotamiei".

Băieţii se aşternură îndată pe scris. Cînd clopoţelul sună de ieşire, profesorul strîngea ultimele lucrări.

În recreaţie, copiii discutau despre lucrare.

— Zece îmi dă! agita Riza cartea de istorie. Am scris ca-n carte. Dintr-o răsuflare. Uite-aşa îmi zbura creionul pe extemporal! Nici n-am avut timp să-l revăd. Dar n-are a face. Am scris totul: despre scrierea pe plăci de argilă crude, ce se ardeau apoi în cuptoare, despre cercetarea cerului şi astrologie, despre calendar şi împărţirea timpului...

— Am scris şi eu!

— Şi eu! se bucura Ticu şi Vlăduţ.

— Şi harta e bună! Cu Eufratul! Cu Tigrul!

— Şi la mine!

— Zece ne dă! ţipa Vlăduţ, tăind la repezeală cu cuţitaşul în bancă un zece.

Ora următoare, profesorul a adus lucrările corectate. A început să le împartă, ca de obicei. Mai întîi pe cele cu zece. De cîte ori lua o foaie în mînă, cei trei se ridicau în picioare, scîrţîindu-şi băncile.

— Asta-i a noastră! şuşoteau nerăbdători.

Dar profesorul a trecut la cei cu nota nouă. Cei trei se priveau miraţi. Apoi au devenit nervoşi. Începuseră să rîcîie banca. Erau pe isprăvite şi cei cu nota cinci.

Deodată, Riza se auzi strigat. Se repezi la catedră. S-a întors însă moale, s-a aşezat în bancă, privind uimit hîrtia. Ticu se-ntorcea şi el de la catedră, holbîndu-se nedumerit la lucrare.

Riza începu să răsucească hîrtia pe o parte şi alta. Era aproape cuvînt cu cuvînt subliniată cu creionul roşu. Începu să citească:

„Căldura Babililiecilor... Printre popoarele antice, babililiecii aveau o dantură foarte dezvoltată... Ei cunoşteau scrierea şi ciupitul... Ei secerau pe plăgi pe care apoi le acreau în contoare... Ei au făcut primul calendar împărţit în bani, luni, săptămîni şi bile. O zi avea douăsprezece oase. O oră, şaizeci de maimuţe. Babiloniecii studiau cerul. Ei prevedeau eclipsele de sare. Aceasta se numeşte Astroleşie...”

Riza se opri speriat din citit. Se uită la hartă. Mesopotamia semăna leit cu o cămilă. Atît doar că între cocoaşe ducea un patru.

Se întoarse spre Ticu. Acesta, cu ochi mari, îşi privea şi el harta. Fluviul Eufrat izvora de sub ceva ca o aripă şi se întîlnea cu Tigrul, formînd o floricică deasupra unui cioc ca de botgros. Se răsuci spre dreapta. Vlăduţ şedea cu capul între mîini. Isprăvise de citit „extemporalul” şi acum căuta să priceapă ce legătură putea fi între Mesopotamia şi un fel de locomotivă cu

şase roţi, în josul căreia scrisese cu litere de tipar „Harta Mezorotamiei”.

Nu ştiu dacă Vlăduţ a înţeles legătura. Poate că a înţeles-o de-abia cînd — ridicînd hîrtia — i-a apărut tăiată în bancă, printre sutele de zgîrieturi, locomotiva cu cele şase roţi. Sau cînd, în picioare, alături de Riza şi Ticu, amîndoi cu capetele plecate, asculta vorbele aspre ale dirigintelui.

Şi cum spuneam: nu ştiu dacă aţi văzut vreodată un concurs de dat la rindea!

Dar păcat că n-aţi fost în ziua aceea în clasa a cincea. Aţi fi jurat că Riza, Ticu şi Vlăduţ sînt la concurs, văzîndu-i cum îşi răzuiau băncile cu nişte bucăţi de geam. În cîteva minute, locomotiva nu mai avea decît două roţi, cămila un sfert de cocoaşă, iar din păsărică nu mai rămăsese nici măcar un fulg.

...Şi totuşi, de sculptură nu s-au lăsat băieţii. Lucrează şi acum, taie, cioplesc de ţi-i mai mare dragul. Au chiar dălţi cu

buză rotundă şi fel de fel de ciocănaşe. Dar băncile sînt netede ca-n palmă, aşa cum trebuie.

Riza, Ticu şi Vlăduţ au devenit „aşii” cercului de sculptură din şcoala noastră. Iar cînd la vreo lucrare scriu „cultură” nu mai apare la nici unul, urmînd firul nenumăratelor tăieturi de pe bancă, nici „structură”, nici „dantură” şi nici măcar „căldură”.

Deoarece sportul e sport, arta e artă, iar banca... bancă.

SECRETUL

CIUDAT GHID NIMERISEM! Mă însoţea prin expoziţia de sfîrşit de an a şcolii, îmbufnat, aproape morocănos. Se vedea că îşi dă toată silinţa să fie zgîrcit la vorbă, dar de îndată ce ne opream în faţa unui obiect expus se încălzea, ochii îi scăpărau de entuziasm şi începea să gesticuleze, să demonstreze, să dea explicaţii. Apoi deodată se posomora din nou şi, regretînd parcă înflăcărarea, încheia sec: „Da... asta e!” şi trecea mai departe. Pe urmă, în faţa unui nou exponat îl auzeam iarăşi, inimos şi înfierbîntat:

— Aceasta este o hartă a patriei în relief. Aţi mai văzut, desigur, asemenea hărţi. Originalitatea acesteia constă în faptul

că, iată, printr-un sistem de comenzi — simple comutatoare — ea poate înfăţişa întreaga reţea de transporturi din ţara noastră... Răsucim cîteva întrerupătoare, şi totul se pune în mişcare... Vedeţi? Vaporaşe fluviale pe Dunăre, cargouri pe Marea Neagră, avioane care decolează şi aterizează pe nişte fire invizibile, locomotive, camioane... Totul se mişcă timp de un minut în toate direcţiile...

— Foarte interesant!

— Mda... Asta e...

L-am privit nedumerit.

— Ai vreo obiecţie?

— Nu. Dar să vă spun un secret. Privi pe furiş în jur, apoi îmi şopti tainic, cu un ton în care, neîndoielnic, desluşeam o vagă bîrfă: N-a fost lucrată în întregime de geografi. I-au ajutat pionierii de la cercul de telecomunicaţii. Şi cei de la aero şi navomodele... Înţelegeţi?

Nu înţelegeam de ce acesta ar fi fost vreun cusur, dar n-am avut timp să cer alte explicaţii. Băiatul se înflăcărase din nou:

— Aceasta este staţia noastră meteorologică! Aşa cum scrie şi pe placardă, totul a fost executat de micii noştri meteorologi de la Palatul pionierilor: anemometrul, girueta, pluviometrul... Aici e un barometru cu un brotăcel...

— Foarte interesant! Scăriţa pe care se urcă arată presiunea atmosferică, nu-i aşa?

— Mda! Asta e...

— ?!

— Nu pricepeţi? Scăriţa barometrului — secret! — s-a făcut la cercul de tîmplărie, tot la Palatul pionierilor. Meteorologii n-au nici un amestec.

O spunea cu vădită satisfacţie, ca şi cum fiecare „secret” ce mi-l destăinuia l-ar fi răcorit de un tainic năduf. Se opri apoi în faţa unei mese mari şi vorbi cu plăcere şi mîndrie, arătîndu-mi obiectul expus:

— Este macheta cartierului nostru... Cu şcoala, biblioteca şi noul cinematograf, cu parcurile şi magazinele noi...

— E un cartier foarte frumos!

— Da. Dar să vă spun un secret...

— Altul?!

— Ssst! Aici este ideea cu piesele demontabile. Priviţi. Casa de cultură a tineretului, de pildă! Aceasta se ridică... şi se vede ceea ce a fost înainte cu cîţiva ani... Ştiţi ce?

— Un loc viran! Foarte interesant.

— Mda! Asta voiam să spun. Ideea nu le aparţine. Am văzut ceva asemănător la Baia Mare, într-o excursie, vara trecută.

— Dar e minunat!

— Mda! Asta e...

Paharul se umpluse. Simţeam că fierb, dar l-am întrebat reţinut :

— Ascultă, am impresia că nu eşti prea entuziasmat... Ai ceva de spus?

— Mda!

— Dar nu pricep ce! E munca colegilor tăi, a clasei tale. Ar trebui să fii mîndru... E o expoziţie straşnică!

— Mda! Vedeţi? Tocmai de aceea sînt trist.

Amărăciunea i se citea limpede pe faţă.

— Nu pricep nimic...

—Să vă spun: am lucrat şi eu ceva, şi s-a respins... Asta e!

— Ce?

— Ceva extraordinar! se îmbujoră băiatul. O firmă luminoasă. Da, da, cu litere luminoase. Transformatorul l-am lucrat eu! Avea un sistem de aprindere şi stingere automată la apropierea oricărui vizitator de clanţa uşii de la prima intrare în culoar.

— Interesant!

—Nu-i aşa?

— Dar n-o văd.

— Nici n-a stat decît o zi. O singură zi...

— Şi de ce-au scos-o?

Băiatul oftă adînc:

— Scria pe ea: „Expoziţia deschisă de la 8 la 10...

— Şi?

— Şi la cererea generală expoziţia e deschisă toată ziua! Asta e...

Băiatul n-a înţeles de ce l-am luat în braţe şi l-am sărutat. Mă privea mirat. Am pus degetul la buze şi, depărtîndu-mă, l-am imitat şoptit şi tulburat:

— Secret. Asta e, dragul meu!

A
FI
SAU

A NU FI

(Din jurnalul unui conducător de grupă)

2 iulie

DE DOUĂ ZILE SÎNT DIN NOU ÎN TABĂRĂ. Şi tot la Homorod. Totul e la fel. Parcă-parcă paturile sînt mai mici. Stau într-un dormitor cu încă şase băieţi. Ei n-au mai fost la Homorod. Din prima zi i-am dus la „drumul roman”, la iazul morii, la o mină părăsită, spre Căpîlniţa, pe platoul dinspre Satu-Lung, i-am dus la toate cele şapte izvoare de apă minerală pe care le cunoşteam şi, închipuiţi-vă, chiar lîngă vila noastră am descoperit pe al optulea, le-am arătat unde şi cum se pescuiesc raci... A doua zi, i-am dus la seră, la o stînă părăsită unde ne-am scris cu toţii numele cu cărbune pe nişte grinzi şi ne-am întors prin pădure cu sînul plin de ciuperci „gheara ursului” şi „crăiţe” rotunde şi fragede ca nişte portocale...

Simpatici băieţi!...

3 iulie

Simpatici e puţin zis: astăzi m-au ales conducătorul grupei. Cu ocazia asta, am învăţat şi un cuvînt nou: „unanimitate”. E un cuvînt frumos, nu-i aşa? U-na-ni-mi-ta-te... Îndată după alegeri am avut şe-din-ţă. (O şedinţă adevărată, cu scaune).

— De mîine începem activitatea după program, ne-a spus tovarăşul comandant al taberei. Iar programul trebuie respectat punct cu punct şi minut cu minut. Aceasta depinde în primul rînd de voi cei de faţă, de exemplul vostru personal.

— Eu am să fiu un exemplu, îmi venea să strig, şi parcă sorbeam cuvintele tovarăşului comandant, ori de cîte ori auzeam că „nu e uşor”, că „va fi greu”, că e vorba de „răspundere”. Las’ să fie cît de greu, îmi ziceam, şi aşteptam „programul”, uşor ameţit, gata parcă de luptă cu un duşman a cărui declaraţie de război tocmai ne-ar fi fost împărtăşită...

4 iulie

Prima zi cu program adevărat. Dimineaţa am făcut o excursie pe firul Homorodului, pînă hăt, departe, spre Vlăhiţa. După-masă, odihnă obligatorie. Ştiţi cu toţii ce înseamnează asta: ai, n-ai chef, eşti, nu eşti obosit, stai lungit în pat. Programu-i program.

Deodată zice unul, nu ştiu care:

— Băieţi, ce-ar fi s-o ştergem la gîrlă?

Eu sar ca ars:

— Cine a pronunţat cuvîntul „gîrlă”? Ce? Ne facem de cap? Acum ne odihnim! Scurt pe doi: somn uşor!

Băieţii s-au întins pe paturi tăcuţi. De aţipit, nici vorbă. Prea era cald. Şi iar aud pe unul smiorcăindu-se:

— Doar cinci minute. E la o zvîrlitură de băţ.

Mă salt în genunchi:

— Vreau să vă pun o întrebare. Scurt pe doi: sînt sau nu sînt conducătorul vostru? Atunci — poate să fie la o zvîrlitură de băţ de chibrit. Acum ne odihnim!

5 iulie

Aceeaşi poveste. Ştiţi, odihna asta, pe lîngă că e obligatorie, mai e şi zilnică; şi iar începe unul cu căldura, cu zvîrlitură de băţ. Şi e cald, e cald... de tot... Şi am observat: cu cît e mai cald, cu atît pare gîrla mai aproape. Şi cu cît pare gîrla mai aproape, cu atît cearşafurile sînt mai calde şi paturile mai aspre...

La zece paşi, susură apa. Arini umbroşi şi brusturi cu foile cît nişte umbrele...

— Hai la gîrlă, hai la gîrlă, se roagă ei de mine.

— Într-adevăr, gîndesc... Ce-ar fi să ne odihnim pe malul apei? Tot odihnă se cheamă.

Cred că am gîndit cu glas tare. În treizeci de secunde eram toţi printre brusturi. Şi de acolo, în apă.

— Dar dacă se află? mă întreabă unul mic, spălăcit. Ştiţi, disciplina.

Adevărat. Are dreptate spălăcitul. Conştiincios băiat... Dacă se află? Încep să ţip:

— Toată lumea afară, repede! Şi, după ce am ieşit, cu mîna pe inimă: Măi, băieţi! Aici e o chestie de disciplină şi de onoare a grupei. Nu care cumva să se afle. Auziţi? Nu suflă nimeni o vorbă! Mormînt.

Şi am intrat din nou în apă.

6 iulie

Nu s-a aflat. Astăzi sîntem de serviciu la bucătărie, la curăţat cartofi. Mulţi mai sînt!... Cureţi, cureţi, şi nu vezi nici un spor. Deodată unul, nu ştiu care, zice:

— Măi băieţi, ştiu nişte fragi!... şi-şi linge buzele.

— Unde? Departe?

Arată cu cuţitul o costişă despădurită:

— Covor, nu alta!... Calci pe fragi!...

Băieţii sar în picioare. Sar şi eu. Vorba aia: sînt sau nu conducătorul grupei?

— Nu se poate, fraţilor, programu-i program. Ce? Credeţi că eu n-aş vrea?

Şi chiar aşa este. Curăţ cartofi, şi parcă văd nişte fragi: roşii şi parfumate. Şi acrişoare.

— Numai cinci minute. O zvîrlitură de băţ.

Ce-i de făcut? Pot să uit că sînt conducătorul lor? De aceea zic:

— Bineee... dar ştiţi? Mormînt... Nu care cumva să se afle.

— Şi cartofii? întreabă spălăcitul.

Adevărat. Conştiincios băiat! Nu se poate. Cartofii-s cartofi. Zic:

— Ai dreptate. Tu rămîi aici. Dar ştii: Mormînt. Nici o vorbă. E o chestie de disciplină şi de onoare a grupei.

8 iulie

Nu s-a aflat nimic. Băieţii ţin la onoarea grupei. S-a dat pe brazdă şi spălăcitul. Simpatic băiat. Chiar ieri, cînd stropeam careul, vine la mine...

— Ştiu o prisacă. Aici pe-aproape... O zvîrlitură de băţ... Băieţii au şi lăsat stropitoarele şi sînt gata s-o şteargă. Mă înfurii:

— Ei! Ce înseamnă debandada asta? Sînt sau nu conducătorul grupei? Atunci scurt pe doi: merg şi eu!

— Dar dacă se află? mă-ntreabă ei.

— Nu se află, răspund, gata să apăr taina pînă la moarte.

— Bineee... Băieţii pun degetul la buze... Dar ştii? Mormînt.

10 iulie

Ieri eram la măturat aleea dintre brazii din faţa clubului. Fiecare cu cîte un tîrş mare de nuiele. După două-trei minute, văd că-mi pun toţi, unul după altul, măturoaiele în mînă. Aşa, fără nici o vorbă: scurt pe doi. Apoi unul, nu ştiu care, îmi aruncă peste umăr:

— Noi mergem la pescuit.

Eu sar :

— Măi băieţi, fraţilor, vin şi eu... Luaţi-mă şi pe mine!

Careva se încruntă şi plescăie din limbă:

— Nu se poate. Tu trebuie să mături. Eşti sau nu conducătorul grupei? Şi ştii? Mormînt!!

20 iulie

De atunci au mai trecut vreo zece zile. La strîns butuci pentru focul de tabără am fost singur... La muşeţel, tot singur... Singur am bătut de praf toate păturile. Băieţii nici nu se mai sinchiseau de mine... de conducătorul lor. În u-na-ni-mi-ta-te se duc la fragi (nu s-or mai fi isprăvit?), la zmeură, după veveriţe, la scaldă, şi eu rămîn singur, vorba lor: mormînt!

21 iulie

Bine că s-a terminat!... Adineauri a fost careul de închidere a taberei... Acum le mai duc geamantanele la gară, şi cu asta — gata. Numai spălăcitul şi-l duce singur. Da, singurul care ţine la autoritatea mea. Şi grele mai sînt! Cred că fiecare şi-a făcut rost de cel puţin două pietrare... Of! Avea dreptate tovarăşul comandant — nu e deloc uşor să fii conducător de grupă. La început, nici nu-ţi dai seama de greutate, dar pe urmă... de abia îţi mai simţi umerii şi spinarea... şi ceafa, ca acum de pildă. Toate mă dor... în u-na-ni-mi-ta-te.

(Idem, seara.) Asta o scriu chiar în tren. Prea m-a durut. O scriu aşa, ca s-o ţin minte. Şedeam amorţit, cu ochii lipiţi, pe banchetă. Auzeam totul ca prin vis: şi ţăcănitul roţilor, şi cîntece, şi voci, şi chiar lîngă mine, un glas cunoscut:

— Barbu? Conducătorul grupei? Bun băiat, săracu'! (Bun, săracu'!) Dar moale, mă, moale... Ştii cum îi spunem în grupă? Mormînt!

Am deschis ochii, gata să-i zvîrl în cap necuviinciosului termosul ce-mi stătea la îndemînă. Şi cine credeţi că era? N-o să ghiciţi niciodată. Spălăcitul! Da, simpaticul! Conştiinciosul! Singurul care ţinea la autoritatea mea!

Am închis ochii şi m-am prefăcut că dorm... pînă la Ploieşti, 300 de kilometri! Termosul îmi scăpase din mînă şi în bocanci mi se bălăcărea un kilogram de borviz de Homorod.

O MICĂ GREŞEALĂ

ANIVERSAREA ZILEI DE NAŞTERE e o zi însemnată. Iar cînd te naşti la 29 februarie e şi mai însemnată. În privinţa aceasta nu e nevoie de cine ştie ce explicaţii. E suficient să priviţi calendarul:

29 februarie e un oaspete rar. Aşadar, cu atît mai aşteptat. Ei bine, era spre sfîrşitul lunii februarie, şi Mişu, elev în clasa a IV-a, se pregătea să-şi serbeze aniversarea. Făcuse lista invitaţilor, pregătirile erau aproape isprăvite şi, în sfîrşit, încă de cu seară — emoţionat şi grijuliu — aştepta ziua de 29 februarie, care, oricît de nepunctuală, vine şi ea în cele din urmă...

Băiatul se urcase în pat şi era pe punctul de a aţipi — dacă nu cumva aţipise chiar — cînd auzi la uşă nişte ciocănituri.

— Cine e? mormăi Mişu, pe trei sferturi adormit.

— Apartamentul 26? se auzi o voce gîtuită, apoi răzbătură alte ciocănituri. Caut pe elevul Mişu.

— Eu sînt.

— Atunci deschide. Te caut de şase luni.

— Acum şase luni nici nu locuiam aici, bodogăni somnoros băiatul. Ne-am mutat de curînd. Poate e o greşeală.

—Nu e nici o greşeală. Te-am căutat şi la vechea adresă, glăsui ciudatul oaspete şi începu din nou să bată în uşă. Dar pe unde nu te-am căutat? O să-ţi povestesc eu... Dar deschide odată, vîntul suflă tare, rănile mă dor...

„Ăsta scoală toată casa”, bombăni Mişu şi, de data asta pe trei sferturi trezit, porni să deschidă. Răsucise o dată cheia, cînd auzi vocea de afară parcă şi mai sugrumată:

— Iată-mă-s! Bine te-am găsit!

În uşa întredeschisă se afla o barză. O barză adevărată, ca acelea aflate în muzeul şcolii, dar mult mai murdară şi care tremura rebegită, clănţănindu-şi pliscul.

— Pot să iau loc? întrebă barza pe băiatul ce căsca uluit ochii. Sînt frîntă de oboseală, m-ai omorît...

— Nu... nu... pricep, bîigui Mişu, trăgîndu-se de-a-ndaratelea spre pat.

— O să pricepi îndată, cîrîi arătarea. Numai să-mi dezmorţesc puţin pliscul. Am degerat de-a binelea... Ridică apoi un picior subţire, lung şi roşu şi, aşezîndu-se în fotoliu, gemu: Freacă-mi niţel piciorul stîng. Mă tem să nu fi prins vreun reumatism...,

— Dar ce vină am eu? se răţoi băiatul. Aici nu e spital veterinar! Şi, pe urmă, aş putea să ştiu cărui prilej datorez această, vizită oarecum neobişnuită?

Barza părea să nu se lase intimidată. Dimpotrivă, zise:

— În primul rînd, te rog să nu-mi mai vorbeşti atît de rece. În al doilea rînd, nu mai face pe niznaiul. Văd că te-ai pregătit pentru sosirea mea: tacîmuri, flori, farfurii... Te pomeneşti că ai chemat şi invitaţi. Drăguţ din partea ta.

— Dar mîine e ziua mea de naştere!

— Ce coincidenţă! Şi a mea... Care va să zică ne-am născut amîndoi la 29 februarie... Felicitările mele şi la mulţi ani... Mulţumesc, la fel... N-ai idee cît mă bucur că am sosit la timp.

Aproape că pierdusem orice nădejde. Acum însă necazurile au rămas în urmă. Să ciocnim.

— Să lăsăm gluma. Cer explicaţii! se răsti înfuriat băiatul, în timp ce barza îşi turna netulburată, dintr-o sticlă, un pahar de ceai. Gustă două-trei înghiţituri, apoi, după ce ciuguli o bucăţică de brînză, vorbi liniştit:

—Explicaţii, zici? Ţi-am spus: e ziua mea de naştere.

—Şi de ce nu ţi-o serbezi acasă la dumneata?

Barza tocmai descoperise farfuria cu friptură. Înfulecă pe nemestecate o felie, apoi, după ce plescăi de plăcere, răspunse la fel de calm:

— De ce? Simplu. Din cauza ta! Şi adăugă, punîndu-şi pe genunchi o farfurie cu clătite: Pari nedumerit!

—Puţin zis. Sînt de-a dreptul scandalizat.

Barza îşi întinse picioarele spre calorifer şi, fără să ridice tonul, dar cu o undă de reproş în glas, zise molcom:

— Te rog! Scandalizată ar trebui să fiu eu. Aşa că fii politicos măcar... măcar pe cît eşti de nepriceput. Repet: sînt aici din cauza ta. În privinţa aceasta, totul e clar. Am şi documente la mînă.

În aceeaşi clipă, barza scoase de sub aripă o hîrtie boţită, împăturită în patru, şi o aşternu pe masă.

—Cunoşti harta asta? întrebă ea.

— Ea mea... Eu am făcut-o, recunoscu Mişu, uimit.

— Ar fi şi greu să tăgăduieşti, zise cu acreală barza. Poartă semnătura ta şi data: 20 septembrie 1972. Data plecării mele...

—Ştiam că plecaţi mai devreme...

— E adevărat, cîrdul plecase... Eu am rămas singură. Era un timp foarte frumos, o toamnă blîndă, cu lumina ca mierea, cu cerul ca de catifea, legat şi legănat de funigei... mi-am amînat plecarea... „Ai să te rătăceşti”, mi-a spus bătrîna şefă a cîrdului. „Aş, i-am răspuns. Găsesc eu drumul spre miazăzi. E de ajuns să mă uit pe harta unui şcolar...”

—Îhî, încep să pricep...

— Ei bine, am rămas, şi de-abia cînd prima brumă m-a pişcat de picioare, mi-am făcut valiza. Nu conţinea cine ştie ce: nişte amintiri şi... harta ta. Am găsit-o în curte, sub teiul de la vechea ta adresă. Scris dedesubt: „Harta lumii”. Era tocmai harta de care aveam nevoie. Ce-i drept, părea cam zmîngălită

şi, la început, nu mi-a inspirat mare încredere, dar am văzut că deasupra, îngrijit, cu tuş negru, scria mare: TEMĂ. Ce mi-am zis? Aşa o fi arătînd ţinuturile lumii pe hartă. Încolo, mărturisesc, nu mi-am făcut nici o grijă. Era doar... o „temă”, şi temele se fac... temeinic, nu-i aşa?

—M... mda, consimţi încurcat Mişu.

— Ei bine, continuă barza, m-am uitat la punctele cardinale de pe hartă, am pus — cum se spune — „cap compas miazăzi” şi… am decolat, mi-am luat zborul… Eram mîndră, îţi spun drept.

Pe tot oceanul albastru al tăriei vîsleam doar eu. Eu şi harta ta... O zi, două, fără popas. Aşteptam să zăresc din clipă în clipă covorul vălurit al mării sub mine. Dar, nimic... A treia zi, un ghimpe de îndoială mi-a străpuns inima: oare zburam spre miazăzi? Şi nu-mi răspundeau decît vînturile reci, rîzînd parcă de mine... Atunci am coborît... Am studiat, zgribulită, clănţănind, harta ta. Nu încăpea îndoială: după hartă zburam bine. Numai că, tot după harta ta, trebuia să fiu în delta caldă a Nilului, iar în jurul meu toate bălţile erau îngheţate. Mă uitam împrejur, aşteptam să-mi văd suratele păşind printre nuferi şi trestii şi, cînd colo, doar un stol de ciori pripăşite prin nişte tufe de ţipirig. Îngrozită, mi-am luat zborul.

—Înapoi?

— Nu. Înainte. Mereu înainte. „Nu se poate să mă fi rătăcit — îmi ziceam cu ochii ţintă la hartă. Un elev nu face asemenea greşeli la o temă.” Şi, de-abia cînd din înălţime am zărit nişte puncte negre înşirate ca nişte mărgele pe un cerc, mi-am dat seama de catastrofă: mărgelele erau foci şi morse, iar cercul...

— Cercul Polar, şopti palid Mişu.

— Exact. Harta era greşită.

— O făcusem în grabă. Pusesem, se vede, miazăzi la miazănoapte şi... invers.

— Mi-am luat zborul... invers.

Barza tăcu un timp. O apucase un tremur al pliscului şi o scuturau nişte fiori atît de puternici, încît farfuriile, de pe masă zbîrnîiau.

— Îmi vine rău numai amintindu-mi, explică ea. Pe unde nu m-am adăpostit? Prin colibe îngheţate, prin hornuri reci, prin staule şi hambare părăsite, degerată… Aveam un singur gînd: să ajung...

—... în miazăzi.

— Nu. La tine. Îmi ziceam: „Dacă nu mă luam după harta lui, aş fi fost acum în ţările calde, mi-aş fi sărbătorit ziua de naştere în sînul familiei. Pînă acolo nu mai am puteri să ajung, dar pînă la vinovat, pot să mă duc”... Şi iată, am venit.

Se lăsă tăcere. Mişu o privea stingherit. Murea de somn, dar nu-i venea s-o dea afară.

— Şi acum ce ai de gînd să faci?

— Să mă culc, răspunse liniştită barza. Aici e cald, e bine. Mîine o să-mi serbez aniversarea. Văd că ai avut grijă să chemi invitaţi, zîmbi barza, dînd cu ochii de farfuriile pe care erau aşezate nişte cartoane înflorate, cu nume de băieţi şi fete în chenar. O să fie vesel, începu apoi să rîdă. Şi-ţi simt pe buze întrebarea: „Apoi ce ai să faci?” Simplu: am să aştept aici venirea primăverii. Mult n-a mai rămas. O lună, două. Oftă uşurată, lăsîndu-se în fotoliu: Uf, bine că m-am văzut, aici. Ce-a fost greu a trecut... Să ciocnim!

Sorbi prelung, direct din sticlă, apoi se ridică şi dintr-un salt poposi în pat.

— Mi-e somn. Noapte bună.

— Ce faci? ţipă Mişu. Te urci în pat, aşa murdară? Uite cum ai pătat cearşaful!

— Adevărat. Să fac o baie... Acolo?

Nimerise baia şi curînd se auzi zgomotul duşului. Prin uşa întredeschisă, Mişu îi auzea vocea:

— Ştii că-i bine aici? Apă caldă... călduţă, o potriveşti cum vrei! Grozav! Să ştii că mă mut în baie. Eu aici rămîn...

Peste puţin, Mişu se culcă. Ciudatul oaspete la fel, şi liniştea puse stăpînire pe apartamentul 26. Nu pentru mult timp însă. Căci peste cîteva minute, Mişu simţi că e tras de mîneca pijamalei.

— Dormi?

— Îhî, mormăi somnoros băiatul şi îşi smulse mina ţîfnos. Ce vrei?

— Mă plictisesc singură.

— Nu mă chinui. Mîine am şcoală...

— Da? Barza se rezemase de marginea patului. Povesteşte-mi. Ştii, am făcut şi eu şcoală: şcoala de zbor. Voi ce învăţaţi?

— Multe! i-o reteză morocănos băiatul.

— Şi despre berze?

— Şi! „Pasăre călătoare, cu gîtul, pliscul şi picioarele lungi, din familia picioroangelor”, recită Mişu în silă.

Barza rămase cu pliscul căscat.

— Ia te uită! Îmi cunoşti şi familia. O, cît mă bucur. Şi altceva? Ce mai ştii?

— Nimic. Uite cărţile şi caietele mele pe poliţă, dacă te interesează.

Barza se opri în dreptul poliţei şi, luînd o carte după alta, începu să le cerceteze una cîte una.

— Geografia... Nu, nu vreau să mai văd hărţi. Istoria... A, piramidele? Le-am văzut anul trecut! Zoologia!!! exclamă deodată bucuroasă. Uite iepurele! Lupul! Elefantul! Broasca!!! Ah, de cînd n-am mai văzut una... Ştii ce? zise cuibărindu-se sub plapumă. Poţi să te culci, dacă vrei, eu mă uit în zoologie...

Un timp, barza răsfoi cartea, mormăind de una singură. Mişu tocmai aţipise şi se cuibărise cu capul sub plapumă, cînd barza îl ciupi de ureche şi începu să turuie:

— Ştii că e pasionant? Aflu o mulţime de lucruri de care habar n-aveam. Ai citit că tigrul e rudă cu pisica?

—Da, bombăni chinuit băiatul.

—Dar pisica ştie oare?

—Nu mă interesează.

— Ia te uită: crocodili, broaşte ţestoase, papagali... Ce de cunoscuţi! În acelaşi moment, vocea îi deveni scîrţîită, suspină, apoi rămase cu ochii aţintiţi în gol: Ce dor mi s-a făcut de ai mei! Oare n-o fi rămas nici unul pe aici? Prostii! îşi răspunse singură. Unde să rămînă? Poate la menajeria circului... Me-na-je-ria! Cum de nu m-am gîndit? tresări barza însufleţită. Chiar dacă n-am acolo rude, găsesc precis cîţiva cunoscuţi... Ce-ar fi să-i chem încoace, la aniversarea mea? Nu se poate să nu vină, îşi zise şi se repezi spre telefon.

Căută numărul circului în cartea de telefon, apoi formă numărul cu ciocul. Vorbi cîteva minute într-o limbă neînţeleasă, în care singurele cuvinte cunoscute fură primul: „Alo” şi ultimul: „Perfect”. Odată rostit şi acesta, se repezi la pat şi smulse grăbită plapuma.

— Scoală-te! Dă-mi lista invitaţilor tăi. Repede! Vreau să ştiu cîţi invitaţi ai tu şi cîte scaune rămîn pentru ai mei...

—Ce? tresări nefericitul băiat. Am auzit bine?

— Ce te miră? Acolo, acasă, ar fi fost toţi acum alături de mine... Ajută-mă să trag fotoliul. Îl punem aici, în capul mesei: pentru elefant!

—Ce-ai spus? întrebă Mişu buimac.

— E limpede. Trebuie să-i dau toată cinstea. Şi asta n-ar fi nimic, adăugă îngrozită barza, dar nu-i putem sta în cale cu două-trei sandvişuri. Dă-te jos din pat! În salteaua asta e iarbă de mare? întrebă, pipăind aşternutul. Cred că o să-i placă... A, uite şi o pălărie de paie. E a tatălui? E în regulă, asta o păstrăm pentru cămilă. E obişnuită, săraca, cu uscături.

Puse pălăria de paie într-o farfurie, cînd se opri brusc:

— Aoleu, ce facem cu carnivorele? Spune-mi. O să vie leii, tigrii...

— A... a... aici în casă?

— Fireşte. Dar n-ai nici o grijă. O să se poarte ca nişte invitaţi politicoşi. Cum îi aşezăm? Unul de-al tău, unul de-al meu, nu-i aşa? Aici elefantul, apoi Popescu Florică al tău, pe urmă un tigru... Lenuţa... o cămilă.

— Opreşte-te! ţipă băiatul. O să închid uşa!

Mişu sări din pat şi se repezi la uşă, dar barza începu să rîdă.

— Întîi că n-ar fi politicos. Pe urmă, n-ar folosi la nimic. Elefantul nici n-ar băga de seamă că uşa e închisă. Girafa s-ar uita pe geam şi ar vedea că eşti acasă. Crocodilul s-ar urca pe burlan...

— E un dezastru! Dezastru! murmura Mişu alb ca peretele. De ce? La urma urmei, ce-am făcut? O mică, neînsemnată greşeală... Am pus miazăzi la miazănoapte... Dar nu greşesc totdeauna, crede-mă. Doar cînd mă grăbesc... N-am să mă mai grăbesc, pe cuvîntul meu...

— Foarte bine. Acum, însă, grăbeşte-te. Invitaţii trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta. Doar n-o să-i primeşti în pijama... Auzi?

Mişu auzea. Erau bătăi în uşă.

— Ci... cine e? îngăimă Mişu pierdut, privind barza.

— Invitaţii, cine să fie, răspunse aceasta şi se îndreptă spre uşă.

— Nu deschide! Nu!... o ruga cu glasul şoptit, apoi, auzind ciocăniturile ce se înteţeau, ţipă deodată cu lacrimi în glas: Mămicooo!

Afară se auzea o voce supărată.

— Dumneata eşti, mămico? Precis? Eşti sigură?

— Deschide odată, e tîrziu. Ţi-am adus ceaiul.

Mişu alergă la uşă şi răsuci cheia.

—Închide repede uşa! Cu cheia!

— Dar ce s-a întîmplat? îl întrebă femeia nedumerită.

—Întreabă barza...

Mama nu înţelegea nimic... Îl privea lung.

— Care barză? făcu ea încruntată, apoi se lumină deodată: A, barza de porţelan? Care ţi-a trimis-o unchiul Sandu de ziua ta? E la locul ei. Pe poliţă... Uite ce drăguţă e: parcă-i vie, nu-i aşa? Săracul unchiul Sandu... A uitat că în acest an nu e 29 februarie. O mică greşeală...

CAISE CU CEAPĂ

DEZASTRUL ERA PE CÎT DE CLAR, pe atît de ireparabil. Uitase acasă merindea. Toată. El, personal, Bigică, pusese pachetul la răcoare, între geamuri, de cu seară şi... acolo rămăsese. Acum degeaba întoarce pe dos buzunarele rucsacului... Nu era să înghită lanterna sau haina de ploaie.

— Cauţi ceva?

— Hî? Nimic.

Buclucul aici era. El, personal, Bigică, n-avea decît să rabde, era vinovat în definitiv, dar Doru? În primul rînd că era musafirul lui, în al doilea rînd, ce pretenţii puteai să ai de la el — trecuse de-abia într-a patra — („Ăsta o să înceapă acuş', acuş' să-şi ceară biberonul!"), în al treilea rînd, cine dacă nu el, personal, Bigică, insistase să-l însoţească pe jos, peste deal, pînă la Musariu, la minele romane? Ar fi putut foarte bine să se îndoape pe săturate la plecare, dar el, personal, Bigică, nu şi nu: „Las-că frigem noi slănină, în pădure!" Ar fi putut foarte bine să plece amîndoi cu autobuzul, dar el, personal, Bigică, venise cu ideea: „O luăm pe scurtătură, peste Dealul Fetii, pe la Peştera Vălişoarei..."

Două ceasuri îi tot turuise gura, arătîndu-i micuţului fiecare izvor şi cireş sălbatic, fiecare tufă de soc şi ciupercă, de parcă totul şi toate i-ar fi aparţinut lui, personal.

Se zărea laviţa de mesteacăn pe care avusese de gînd să-şi ospăteze musafirul la umbră, lîngă izvorul pitit sub stînca înecată în muşchi umed şi gras. Şi mîncarea rămăsese acasă! Toată: plăcinte cu brînză, slănină, ceapă, caise... Numai de nu i-ar cere micuţul ceva de-ale gurii.

— Ziceai că frigem aici nişte slănină! vorbi în aceeaşi clipă băiatul.

— Ce, nu ţi-e bine? îl repezi speriat Bigică.

— De ce?

— Cum de ce? Ţi-o spun eu, personal, Bigică...

Într-adevăr, ceva trebuie să-i spună, să-i dea niscaiva explicaţii, dar ce? Doar n-o să-i spună că a lăsat mîncarea acasă, ca un bleg, între geamuri? Vorbi cu toată autoritatea:

— Ţi-o spun eu, personal, la drum mîncarea-i otravă!

Făcu un gest ca de harachiri şi rîse cu înţeles. Burta! Cele mai periculoase sînt plăcintele. Plăcintele cu brînză...

— Şi slănina?

— Oho!

— De ce?

— Cum de ce? Păi tu eşti încărcat acum cu bioxid de acid, habar n-ai tu ce-i aia, voi n-aţi învăţat, ţi-o spun eu, personal, slănina conţine o substanţă — ciclobarbital îi zice — care în combinaţie cu transpiraţia e nenorocire. Ce, vrei să te car în spinare?

Puştiul bombăni şi o luă înainte. În urmă, blestemînd, Bigică se gîndea: „Măcar de-am ajunge în poiană! E acolo măcriş, de cum cobori, cît vezi cu ochii. Sînt şi mure de apă pe marginea văii”. Din clipa cînd ştia că uitase mîncarea acasă îl apucase parcă o slăbire. Privea cu furie cărarea ce şerpuia la deal, simtea că îi tremură genunchii şi — dintr-o mie de fleacuri pe care le-ar fi spus altminteri — acum repeta în gînd un singur lucru: „Măcar mălaiul cucului de s-ar fi copt!”

Nu mai suiau. Din vîrful Dealului Fetii vedeau orăşelul înghesuit parcă într-un lighean şi spintecat de Criş ca de-o sabie puţin strîmbă. Totdeauna, de aici, lui Bigică îi plăcea să-şi găsească strada, apoi casa în vălmăşagul de uliţe şi construcţii. Acum însă se uita în zare cu ciudă. Acolo era casa, acolo erau geamurile, acolo era pachetul cu mîncarea.

— Nu mănînci? îl auzi din nou pe băieţaş.

— Eu? Ce, nu ţi-e bine? Ţi-am explicat o dată. Se face o reacţie antitifoparatifică, vai de burta ta...

Băiatul nu mai spuse nimic. De-abia după vreo jumătate de ceas, în faţa unui desiş, întoarse capul:

— Şi acum încotro?

Într-adevăr, încotro? Parcă drept înainte pînă la jnepeni. Sau... la dreapta? Prin desiş nu se putea. Mai bine să se întoarcă niţel.

— Ocolim!

— Şi chiar matale nu ţi-e foame?

— Mie? Eu, personal, la drum sînt în stare să nu mănînc 48 de ore, nu ţi-am spus?

— Nimic, nimic? Nici o caisă?

— Caise?! Păi tu ştii cîtă tinctură de bicarbonat conţine un milimetru pătrat de caisă? Să-ţi explic eu, personal...

Şi Bigică, leşinat de foame, vorbea. Vorbea întruna, de teamă să nu-l audă pe băieţaş scîncind: „Dă-mi atunci mie mîncarea!”

Dar puştiul nu mai scotea un cuvînt. Şi bine făcea. Ar fi putut să-l întrebe: „Noi nu mai ajungem odată?” Şi el, personal, Bigică, n-avea ce să-i răspundă. Se aflau pe o vale mocirloasă, mergeau-mergeau, parcă mai mult coborau, dar nici vorbă de Musariu, de minele romane...

Şi deodată, Bigică rămase trăsnit. Se aflau la marginea orăşelului, chiar lîngă podul Crişului! Mai aveau vreo trei sute de paşi pînă... acasă.

Bigică simţi că renaşte, îi venea să chiuie şi începu să alerge. „Va mînca, va mînca, va mînca pachetul tot... cu toată mîncarea, opt plăcinte erau acolo, acolo, între geamuri...”

Bucătăria era închisă, dar Bigică ştia unde e cheia. Deschise uşa şi se repezi la fereastră. Între geamuri... nimic. Doar o muscă bîzîia stins, sleită de captivitate.

Pe pat, sfîrşit, Bigică gemea încetişor.

— Ce e, ţi-e rău? se sperie puştiul.

— Mi-e foameee, leşiiin... nu mai pooot...

— De ce nu mi-ai spus? Aveam pachetul la mine.

— Şi l-ai mîncat?

— Da... Mata ziceai că...

— Nenorocitule! Tot? !

— A mai rămas nişte ceapă.

— Ad-o!

— Şi nişte caise...

— A dă-le!

Se auzea numai hăpăitul: o ceapă, o caisă. O caisă, o ceapă...

— Şi burta? îndrăzni băieţaşul.

— Aş, fleacuri, ţi-o spun eu, personal, Bigică! rîse băiatul şi începu să-i explice cu autoritate metabolismul caiselor, şi cîte calorii conţine o foaie de ceapă, şi tot alfabetul caloriilor din coaja de caise, şi... cît de sănătos e un milimetru... pătrat... de... de...

Şi, deodată, se opri strîmbîndu-se şi duse fulgerător amîndouă mîinile la burtă.

— Ce ai? se sperie băieţaşul. Să-ţi dau un sulfatiazol? Am întotdeauna la mine.

Dar Bigică nu mai auzea nimic. Fugea personal şi cît se poate de accelerat undeva, direct spre fundul curţii.

Băieţaşul se aşeză la masă. Pe colţul mesei, într-o sită, învelite într-un ştergar, plăcintele cu brînză încă mai erau calde.

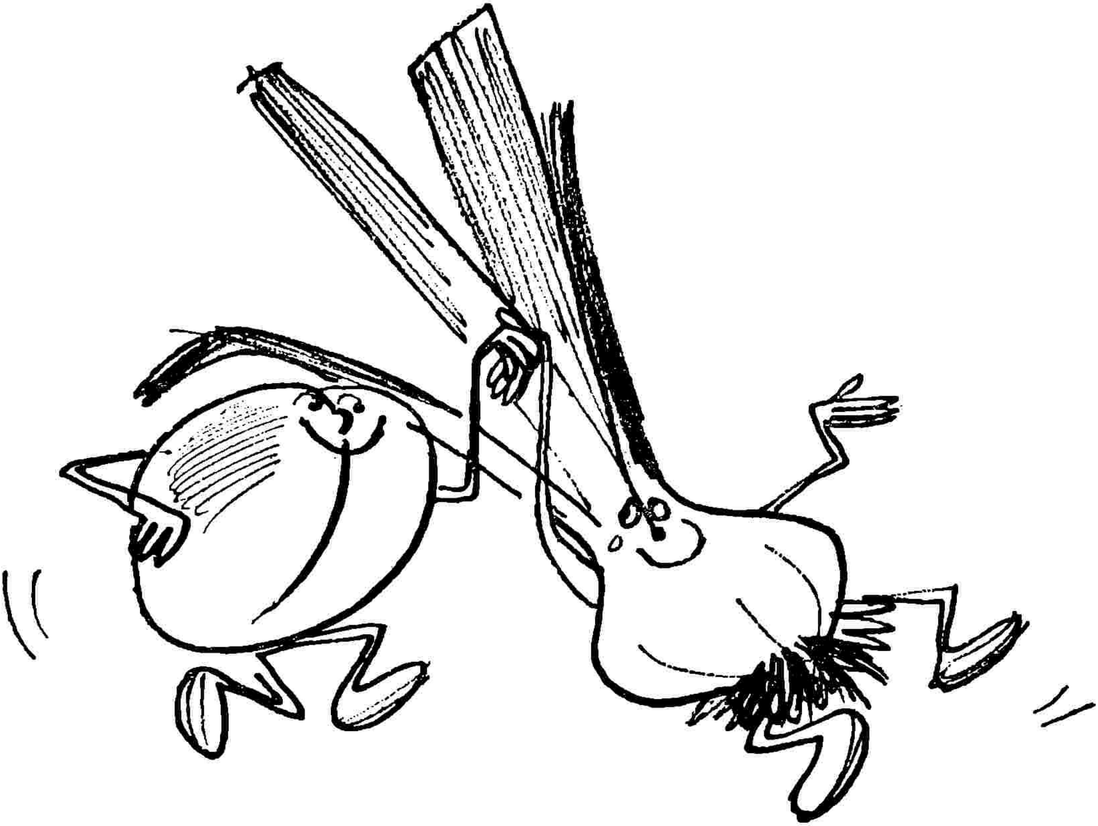

O MARE RUŞINE

DE PATRU ZILE — ASTĂZI A CINCEA — stau închis în casă şi nici pe geam nu îndrăznesc să mă mai uit în stradă. Cel mult, vă jur, prin gaura cheii. Dar ce s-a întîmplat? De ce? Parcă vă aud pe unii dintre voi. Ei, haide, fiţi sinceri... Las'că ştiu eu: nu mai e nimeni în Bucureşti să nu fi aflat ce am păţit. Iar dacă totuşi scriu aici întîmplarea e numai pentru că cei din Oradea o ştiu oarecum altfel, iar cei din Botoşani chiar pe dos... Ştiu. Umblă fel de fel de zvonuri. Dar voi, copii, să nu le daţi crezare. De altminteri, dacă aveţi cumva drum pe strada Circulaţiei, n-aveţi decît să intraţi în curtea din colţ şi să bateţi de 13 ori... în uşă. Asta e semnul de recunoaştere. O să vă deschid deîndată. (La sonerie nu mai răspund.) Intraţi binişor în antreu, lipindu-vă de zid, şi o să vedeţi calul. E legat de cuier, care la rîndul lui e legat de pian. Pianul l-am bătut în cuie. Aduceţi cu voi rudele şi cunoscuţii. Am o singură rugăminte: nu uitaţi să veniţi cu o mînă de iarbă sau, mai bine, niscaiva ovăz. Dar să nu intraţi cu pălării de paie. Vi le mănîncă pe dată calul. Şi nu e de mirare: e flămînd, săracul. De două zile nu i-am dat decît apă, nişte bucăţele de zahăr şi iarba ce-o mai aveam prin casă, căptuşeală la două scaune vechi. Pentru că din casă nu ies. Mi-e ruşine.

— Şi chiar stai cu calul în casă? o să mă întrebaţi.

— Da. Dar în antreu, vă jur, nu în dormitor, cum s-a auzit la Timişoara, şi nici nu l-am urcat în podul casei cum cred cei din Constanţa. Ce? Ei cînd aduc un cal în casă îl urcă în pod? Şi dacă totuşi îl urcă, îi rog să-mi scrie cum fac. Eu n-am reuşit, cu toate strădaniile.

Dar să vedeţi cum a început totul. Uite, acum cînd îmi amintesc, mă fac stacojiu de ruşine. Daţi-mi voie să trag perdelele... Aşa...

Aşadar fusesem invitat la familia Ionescu. Ştiţi cum sînt Ioneştii. Primitori. Cînd am intrat acolo erau de faţă: poştaşul, tutungiul, un pensionar foarte cumsecade cu nevasta, un tînăr gazetar, chiriaşul Ioneştilor... Ce mai, casa plină. O, dar uitasem lucrul cel mai important. Mai era acolo — şi putea să nu fie? — mai era acolo Lică, băiatul gazdelor. Are vreo şase anişori şi e deştept, ca un om mare. Ştie oricine.

Plăcintele erau fierbinţi, cafeluţele nici amare, nici dulci, aşa cum îmi plac mie, gazetarul povestea ceva, nu mai ţin minte ce, şi toată lumea rîdea, mesteca alune prăjite, iar focul ardea vesel în sobă.

Nu fusesem prea vorbăreţ pînă atunci, aşa că în clipa cînd gazda vîrî un butuc în sobă, zisei:

— Şi eu mi-am adus lemnele ieri după-masă...

— Da, dar nu era după-masă, sare Lică. Era pe la prînz.

N-am dat importanţă întreruperii, am zîmbit şi am continuat:

— Mi-au dat lemne bune... fag... o frumuseţe.

— Nu erau de fag, erau de stejar...

De data aceasta am privit împrejur, oarecum stingherit.. Am copilărit la munte şi ştiu precis ce e fagul şi ce e stejarul... Tocmai mă pregăteam să arăt deosebirile — mai sînt pe deasupra şi profesor de naturale — cînd îl aud pe pensionar:

—Ca să vezi, frate, ce spirit de observaţie la un copil...

— Ce mai, deeeştept, ca un om mare, întări nevastă-sa.

Aş fi putut să tac pînă la sfîrşit. S-ar fi spus cel mult că sînt posac. Dar Lică, jignit, se şi proptise în faţa mea:

— Nu ţi le-a adus nea Zaharia, căruţaşul?

— Ba da. Dar lemne de fag, unul şi unul. Uscate.

— Aiurea. Erau verzi toată ziua.

— Ce memorie are copilul ăsta, îl auzii pe poştaş. Ceva de speriat!

— Şi cînd a intrat în curte, nu s-a poticnit calul. Ai? Spune! Nu s-a poticnit? continuă Lică, aproape ţipînd la mine.

— Nu ştiu... Eu n-am observat... s-o fi poticnit, îngăimai, străduindu-mă să-mi aduc aminte toate amănuntele.

— Ca să vezi, nimic nu-i scapă, murmură tutungiul admirativ.

— S-a poticnit şi a căzut direct în bot... Nu cumva vrei să spui că n-a căzut? mă luă la zor băiatul.

— Imposibil! De căzut n-a căzut. Am fost de faţă. Împingeam căruţa.

— Poate n-ai văzut, interveni gazetarul. Dumneata împingeai căruţa.

— Pe cuvîntul tău că n-a căzut? Dă-ţi cuvîntul, mă apostrofă îmbujorat băiatul.

Nu. Nu puteam să-mi dau cuvîntul. La urma urmei, o fi căzut. Ştiu eu? N-oi fi observat...

— Lică nu minte, îl sărută mămica pe frunte, în timp ce eu mă căzneam întruna să-mi amintesc: a căzut, n-a căzut?

— Şi nu numai că a căzut, dar şi-a spart şi trei dinţi de caldarîm, adăugă Lică. Ai ochelari şi de aceea nu vezi...

Ochelari am, dar văd perfect.

— Calul nu şi-a spart nici un dinte, zisei cu glas ceva mai tare.

— Pot să jur... Tu poţi să juri? Jură!

Nu. De jurat, nu puteam să jur. Eu nu jur cu una, cu două...

Am tăcut încurcat.

Tăticul îl luă în braţe, îmbujorat, şi mi se adresă:

— Să ştii că dacă zice Lică, aşa e... Şi-a spart precis dinţii... Ai ochelari, şi de aceea nu vezi.

— Şi pe urmă a căzut pe spate şi şi-a rupt coada... Nici asta n-ai văzut? ţipă iarăşi Lică.

N-am mai putut răbda.

— Minciună! am strigat. Nu şi-a rupt nici o coadă. Nu, nu şi nu: nu şi-a rupt-o!... Jur! Pot să dovedesc. Vă aduc calul!

Toţi mă priveau cu răceală.

— Ştii, începu gazetarul stingherit, dacă ai recunoscut că s-a poticnit, că a căzut, că şi-a spart dinţii, de ce nu şi-ar fi rupt şi coada? N-auzi ce spune Lică?

—Lică nu minte, adăugă tatăl privindu-mă aspru.

— Dacă zice el ceva, aşa trebuie să fie. E deştept, ca un om mare, vorbi şi nevasta pensionarului.

Fierbeam. Am sărit în picioare.

— Bine, o să vedeţi, am răcnit. Cumpăr calul de la nea Zaharia, şi vi-l aduc plocon ca să-l vedeţi, cu coadă şi cu dinţi cu tot.

. . . .

M-am ţinut de cuvînt.

A doua zi mi-am scos economiile de la C.E.C. şi am cumpărat calul. Primul drum l-am făcut la tutungerie. Am apucat calul de căpăstru şi am intrat în prăvălie.

— Poftim! Priveşte-l! am rostit triumfător către tutungiul ce mă privea cruciş. Are toţi dinţii? Are coadă? Sau crezi că e falsă?... Ei, ce zici? Hai să-i numărăm picioarele... Patru... 1, 2, 3, 4. Mîini nu are... Şi acum du-te, te rog, te implor, de spune familiei Ionescu. N-aş vrea să creadă că eu sînt mincinos. Numai că eu nu-mi dau cuvîntul, eu nu jur cu una, cu două.

Tutungiul a clătinat din cap şi de abia am ieşit din prăvălie, că a şi tras obloanele.

Am luat calul de ham şi l-am dus apoi la poştă. I-am numărat din nou dinţii, picioarele, şi începusem să-i număr firele de păr din coadă, cînd poştaşul s-a scuzat că are de dus o telegramă fulger şi a dispărut.

La gazetă nu m-au primit cu calul. În schimb, l-am fotografiat şi am trimis fotografia gazetarului meu. Pe pensionar nu l-am

găsit acasă. În schimb, mă plimbam cu calul pe stradă, şi cum întîlneam un cunoscut, îl întrebam:

— Are dinţi? Are coadă? Ei, vezi? Cine e mincinos? Eu, sau Lică?

Apoi l-am dus acasă. De abia aşteptam să-mi vină cineva în vizită. Oricine: un prieten, lăptarul, lăcătuşul, omul de la lumină. De cum intra, îl duceam la cal:

— Îl vezi? E cal... Calul lui nea Zaharia. Uită-te bine: are coadă, are dinţi...

Am observat că cei mai mulţi vizitatori se cruceau, făceau cîţiva paşi înapoi şi, uitînd să-mi dea bună-ziua, o luau la fugă.

Pe urmă n-a mai venit nimeni. Dar eu eram fericit. Era limpede, nimeni nu mai putea susţine că eu sînt mincinos. Ieşeam pe stradă cu fruntea sus.

— Ei, ce părere aveţi de Lică? întrebam de departe cîte un cunoscut.

Dar cunoscuţii, de cum mă auzeau, tresăreau şi o luau la goană.

— Ce-o fi cu ăştia? mă frămîntam nedumerit. Te pomeneşti că tot Lică e de vină. O fi răspîndit zvonul că gloaba e bolnavă de răpciugă. Tocmai mă pregăteam să scot calul la plimbare şi să dovedesc oricui această nouă minciună, cînd m-am pomenit cu o scrisoare. O am aici... Era de la un văr:

„Ce s-a întâmplat? La noi s-a zvonit că te-ai ţicnit. Îngrijeşte-te...”

Mă aşezasem la masă, să-i răspund, cînd am primit o depeşă de la o soră:

„Internează-te imediat în spital.”

Apoi, cineva — probabil deputata străzii — mi-a lăsat pe trepte un plic:

„Nu aveţi voie să ţineţi cai în podul locuinţei.”

Pe fereastră mi-a fost lipită altă hîrtiuţă:

„Este interzis de a chinui animalele. Spitalul veterinar.”

Am primit şi telefoane. De pildă:

— E adevărat că meditaţi un cal? Îl pregătiţi pentru examen?

Sau:

— Se spune că l-aţi angajat ca secretar. Ce leafă îi daţi?

Şi într-o seară, cînd ieşisem să iau ţigări, am auzit cu urechile mele pe pensionarul cumsecade:

— Drept să-ţi spun, mă feresc din calea lui. E nebun de legat. S-a văzut încă din seara aceea, de la Ioneşti. Era posac, violent şi minţea de rupea pămîntul.

Asta m-a durut cel mai mult.

Cum? Eu minţeam? A, nu! Voi dovedi nu numai străzii, ci oraşului, ţării şi dacă va fi nevoie lumii întregi adevărul.

Am hotărît să cer o expertiză. Să vie o comisie. Să vadă calul. Să-i numere dinţii. Urechile. Picioarele. Şi firele de păr din coadă. Să-l fotografieze din faţă şi din profil. Apoi să publice rezultatul.

M-am întors acasă şi m-am apropiat de cal. Necheza jalnic şi era agitat. Mă temeam să nu-şi rupă frîul, aşa că l-am legat şi de coadă cu o frînghie.

„Să-l găsească în bună stare”, mi-am zis şi m-am culcat liniştit.

Cînd m-am trezit a doua zi, nenorocire! Calul îşi rupsese coada. Şi nefericitul, flămînd cum era, mîncase arcurile de oţel de la fotolii şi îşi spărsese... trei dinţi.

Comisia de expertiză a sosit la orele 10. La 10 şi un minut a plecat. Pe doi din membrii comisiei, rămaşi mai la urmă, i-am auzit vorbind pe scări:

— Mare mincinos profesorul ăsta.

— Tot Lică a avut dreptate...

. . . .

De atunci — patru zile, astăzi a cincea — nu mai ies din casă. Mi-e ruşine. Comisia a publicat rezultatul. Toată lumea ştie că sînt un mincinos. Dar voi, copii, să nu credeţi. Eu am avut dreptate. Pe onoarea mea. Jur. Veniţi să ne sfătuim ce e de făcut. Bateţi la uşă de 13 ori, şi vă dau drumul în casă. Şi nu uitaţi, aduceţi o mînă de fîn pentru bietul cal.

UNDE ÎNCEPE ŞI UNDE SE TERMINĂ O DURERE DE CAP

EXISTĂ EXPRESII CLARE pentru toată lumea. Mai ales pentru un vechi conducător de grupă. Cînd cineva, de pildă, după ce ai cîştigat o cursă de 60 de metri îţi zice: „Bravo!” — mai e nevoie de explicaţii? E o felicitare. Cînd după ce, să zicem, ai executat cu grupa o sîrbă cu ciocane, şi toţi din jurul focului de tabără explodează: „Bis!” — iarăşi e clar. Cînd, la încheierea

trimestrului, tovarăşul diriginte îţi înmînează carnetul de note cu zece de sus pînă jos şi zice: „Tot aşa, Ionescule, înainte, tot aşa”, mai e nevoie, oare, de dicţionare?

Şi trebuie spus, fără nici o exagerare, că Ionescu nu era neobişnuit cu asemenea expresii. Dar, la urma urmei, cărui băiat cu tragere de inimă la învăţătură, inventiv, descurcăreţ şi vioi nu îi e dat să audă foarte des aceste expresii care, pe bună dreptate, te ung la suflet ca untdelemnul?

Ar fi totuşi o exagerare dacă n-am spune că pentru Ionescu chiar, erau destul de clare şi alte expresii... Şi unele n-aveau nimic de-a face cu untdelemnul, ci mai degrabă cu muştarul. Oare cărui băiat inventiv şi descurcăreţ nu i-a fost dat să fie măcar din cînd în cînd şi mai inventiv şi descurcăreţ decît e bine să fii îndeobşte? Asta i s-a întîmplat, fireşte, şi lui Ionescu, care cunoştea şi expresii asemănătoare muştarului. Nu prea des, adevărat, dar expresiile în asemenea cazuri erau limpezi. Cînd, de pildă, profesorul de naturale spune cuiva, care a uitat să prime-nească apa în acvarium, „gură-cască”, acesta nu are nimic de neînţeles. Mai ales pentru Ionescu. Sau credeţi că expresia: „Nu mă aşteptam din partea voastră”, cînd nu e cretă la tablă, sau: „Îmi pare rău”, „Nu e frumos” ar avea nevoie de dicţionar? Întrebaţi-l pe Ionescu.

— Sînt expresii foarte clare, o să vă răspundă. Şi tocmai pentru că sînt foarte clare, vă urez ca pe acestea din urmă să le auziţi şi voi cît mai rar.

Există însă expresii — ca să zic aşa — dubioase, echivoce, confuze, despre care nu ştii bine dacă exprimă aprobare sau negare. Iar cînd vii cu dorinţa de a fi din nou ales conducător de grupă, asemenea expresii dubioase, echivoce, confuze, pot să te coste chiar o mică durere de cap. Cazul lui Ionescu, bunăoară.

Stătea în parc, la soare, pe o bancă, alături de cîteva fete, în ziua cînd l-au găsit băieţii. Pe mîna stîngă, ca şi fetele, vîrîse un ciorap, iar cu dreapta — mîna care executa necruţător loviturile de şapte metri la hambal sau aruncările la coş, în meciurile de baschet — mînuia un ac. Îşi ţesea ciorapii.

Băieţii au început să-i dea tîrcoale, iar de pe buzele ţuguiate li se desprinseră pe rînd aceste trei cuvinte:

— Ia te uită! (cu trei de „ă”).

Aprobare? Dezaprobare? Poţi să ştii? Ca să fim drepţi, Ionescu nu se frămîntă mai mult de atît. Cît despre vreo durere de cap, nici vorbă! Şi poate că ar fi uitat cu totul, dacă ceva mai tîrziu, la şcoală, după ore, băieţii n-ar fi intrat în clasă în clipa cînd, cu o cîrpă muiată în petrol, ştergea alături de cîteva fete din grupă geamurile clasei.

Băieţii s-au oprit, au dat tîrcoale, apoi şi-au ţuguiat din nou buzele şi-au dat drumul aceleiaşi expresii îndoielnice:

—Ia te uită! (acum cu patru de „ă”). De data aceasta, la drept vorbind, parcă începuse niţică durere de cap.

Vedeţi, începuse să fie vorba de noile alegeri pionereşti. Şi tocmai cei ce plescăiau din buzele ţuguiate trebuiau să-l propună, sau nu, din nou în fruntea grupei.

Aşadar, Ionescu ar fi vrut să-i întrebe:

— Ce înseamnează „Ia te uită” ăsta? Nu sînteţi de acord ca un băiat să spele geamuri? Sau, poate, nu trebuie să o facă alături de fete?

N-a întrebat, pentru că în aceeaşi zi a avut loc un recital la sticlofon (bravo, Ionescule!), apoi, a doua zi, o excursie la cariera de var (splendid!) şi durerea de cap — dacă a existat cumva cu adevărat — dispăruse cu desăvîrşire.

Numai că după prînz se trezi cu cîţiva băieţi acasă, ca să pună la punct alegerile de a doua zi.

Ionescu tocmai ştergea farfuriile. Da, cu şorţ la brîu, cu mînecile suflecate, vîrîte pînă la coate în chiuvetă, spăla şi ştergea farfuriile.

Băieţii s-au oprit, bulucindu-se în uşa bucătăriei, apoi, în aceeaşi clipă de pe buzele lor se desprinse aceeaşi expresie buclucaşă :

— Ia te uită! (parcă, de data aceasta, cu cinci de „ă”). Atît. Şi au trecut la discutarea problemelor despre alegerile pionereşti.

Iată cum începe o durere de cap... „Mă dezaprobă, e sigur, gîndea Ionescu. Or fi socotind că e o treabă de fată... Dar poate că totuşi se miră fără răutate, poate că sînt de acord... Mă aprobă? Mă dezaprobă? Poate că nu... dar poate că da... Ah, ce înseamnă o expresie îndoielnică, dubioasă, confuză, în doi peri!”

—Mămico, unde-s antinevralgicele?

A doua zi mergea spre şcoală. Se gîndea: „Dacă e adevărat că băieţii mă dezaprobă, fetele, în schimb, or să mă aprobe. În grupă, jumătate plus una sînt fete. Desigur, mai bună ar fi unanimitatea...” De la acest cuvînt mai departe nu se gîndea. Îl durea capul. Şi tocmai căuta în buzunare un antinevralgic, cînd se opri brusc. La numărul 5, pe un şezlong, la soare, Paulică îşi cîrpea ciorapul. Vestitul lui ciorap de portar vestit...

Porni mai departe. La numărul 10, Popescu în persoană ştergea cu hîrtie geamurile dinspre stradă. Iar peste drum, Rică spăla, la robinetul din curte, vasele de bucătărie şi le freca cu cenuşă...

— Ia te uită! exclamă Ionescu fără să vrea, şi înţelese pe dată că expresia aceasta dubioasă, îndoielnică, echivocă şi confuză înseamnează foarte adesea: „Bravo!”

Exact din clipa aceea nu-l mai duru deloc capul.

POŞTAŞUL

LA ŞCOALA NOASTRĂ, CURSURILE ÎNCEP DUPĂ-MASĂ, la orele unu jumătate. Zilele trecute mă îndreptam spre şcoală mai devreme. Era ora zece şi doream să vizitez cîţiva din elevii rămaşi în urmă la învăţătură. În primul rînd, pe Ignat. Apoi să trec pe la Anghel şi, dacă îmi va îngădui timpul, să-l văd şi pe Muşat.

La ultima adunare de detaşament le cerusem să-mi răspundă tustrei la întrebarea: ,,Ce fac eu în timpul liber?” Aveam în buzunar aceste răspunsuri, scrise pe nişte bileţele.

Scosei la întîmplare unul din ele. Era răspunsul lui Ignat.

„Mă scol dimineaţa la şapte, scrisese el. La opt încep să învăţ. Citesc la început notiţele, apoi lecţiile din carte. La zece iau o gustare şi mă joc treizeci de minute cu frăţiorul meu. Apoi îmi scriu temele şi desenez. Dacă îmi rămîne timp, repet lecţiile, iar la douăsprezece jumătate mănînc, îmi pregătesc cele trebuincioase şi plec la şcoală!”

Scosei din buzunar un alt bilet.

În colţul din dreapta, numele: Anghel Ion, clasa a VI-a B.

„Mă scol, scria Anghel, la şapte, cînd pleacă mămica la fabrică. Pînă la opt mă îmbrac şi mănînc. De la opt la zece jumătate învăţ lecţiile de zi. Citesc mai mult la fizică şi matematică, la care sînt corijent. Apoi mă joc, iar la unsprezece încep să-mi

scriu temele. La douăsprezece jumătate mănînc şi plec la şcoală.”

„Foarte bine, îmi ziceam grăbind pasul, o să-i găsesc învăţînd.”

Tocmai căutam în buzunar al treilea bilet, al lui Muşat, cînd la un colţ mă izbii faţă în faţă cu... Muşat.

Acesta se lipi de gard; vădit încurcat şi bîiguind un salut, încercă să treacă mai departe.

—Încotro, Muşat?

— La şcoală, tovarăşe diriginte.

Mă uitai la el. Avea, într-adevăr, ghiozdanul la subsuoară.

— Dar e abia zece jumătate. Mai sînt exact trei ore pînă încep cursurile.

Muşat tăcea descumpănit. Îl întrebai:

— Voi nu aveţi ceas acasă?

— Avem.

— Atunci? Şi pe urmă, de la tine la şcoală sînt doi paşi. De ce ocoleşti pe aici?

Muşat se înroşise puternic, îşi muta ghiozdanul dintr-o mînă într-alta şi, privind în pămînt, încerca din toate puterile să mişte cu piciorul, nici mai mult, nici mai puţin, decît însăşi bordura trotuarului.

— Mergeam pe la Ignat. Ne facem temele împreună, ştiţi, se-nvioră deodată. Avem de desenat la geografie... Mie mi s-a rupt harta...

— Bine, spusei, merg şi eu la Ignat. Haidem împreună.

În mai puţin de zece minute, eram pe strada Olăneşti. La numărul optsprezece, intrarăm în curte. Cîinele lătră nehotărît, apoi veni spre noi dînd din coadă. Dintr-o magazie ieşi un puşti bălai, în cămaşă lungă. Era fratele lui Ignat.

— Titi nu e acasă, spuse el. A plecat. Şi, amintindu-şi că nu s-a prezentat, îmi întinse mîna: Pe mine mă cheamă Lică. Apoi continuă: Titi a plecat la şcoală... cu Anghel. Azi n-a vrut să mă ia şi pe mine la şcoală.

— Tu, la şcoală? Şi în ce clasă, Lică? întrebai.

—Păi nu... Ei fac şcoală cu vrăbii.

Vedeam cu coada ochiului pe Muşat încruntîndu-se şi făcînd gesturi desperate către băieţaş.

— Da’ eu fac gălăgie şi zboară vrăbiile. D-aia nu mă ia. Avem şi colivie de sîrmă. Vreţi s-o vedeţi? mă-ntreabă el.

—Sigur că da, ad-o încoace!

În timp ce puştiul se îndrepta spre casă, îl întrebai pe Muşat:

— Ascultă, Muşat, unde au plecat băieţii?

Acesta se codea. Apoi, ridicînd capul din pămînt, zise:

— După vrăbii, tovarăşe diriginte.

— Vrăbii?

— Da.

—Cum... vrăbii?

— Păi, să vedeţi. Era vorba să viu şi eu... Am cumpărat clei... E la mine în ghiozdan... Mă aşteptau. Trebuia să mergem pe cîmp să încleiem ramuri, scaieţi...

—Şi ce faceţi cu vrăbiile?

—Pe cele tinere le învăţăm să ducă poştă.

—Poştă? întrebai nedumerit. Dar cum faceţi?

— Păi, să veieţi, pînă acum n-am reuşit, dar încercăm. Ştiti, am citit despre porumbeii poştaşi, porumbeii călători...

—Şi?

— ... Şi noi n-avem porumbei... Dar prindem vrăbii.

— Şi cum faceţi?

— Am avut pînă acum două vrăbii. Le-am ţinut o săptămînă la Ignat şi le-am dat să mănînce de toate: viermişori, grăunţe... chiar şi halva... Apoi le-am adus la mine, şi două zile nu le-am dat nimic de mîncare. Am crezut că dacă le dăm pe urmă drumul, cu un bileţel legat de picior, vor zbura la Ignat, la mîncare, şi vor duce şi poşta.

— Şi?

— Şi s-au dus... Au zburat de-a dreptul spre cîmp. Cine ştie, poate aveau pui... Acum căutăm vrăbii mai tinere, fără pui. Dac-au văzut că eu nu vin cu cleiul, Ignat şi Anghel au plecat. Au luat ligheanele şi sfoară. Poate vor prinde şi aşa. Dar e mai greu. Vrăbiile sînt iuţi şi, pînă cade ligheanul... zbrr! s-au dus. Ştiţi, începu să-mi explice Muşat, aşezi ligheanul pe un ţăruş legat de sfoară, pui grăunţe sub lighean şi aştepţi, ascuns. Cînd intră vrabia şi începe să ciugulească — haţ! — tragi de sfoară, ţăruşul cade, şi vrabia rămîne sub lighean. Simplu! În schimb, e foarte greu s-o scoţi. Cînd ridici ligheanul şi bagi mîna după

ea — ţîşti! — a şi şters-o. Pînă acum, am lucrat numai cu ligheanul. Ne-au fugit o mulţime. Numai două am prins. Tot mai bine cu clei. Vine vrabia, s-a prins, o iei — şi gata!

Îmi venea să zîmbesc. Mă gîndeam în acelaşi timp la vremea pe care aceşti copii o irosesc. Ştiam că, de la începutul trimestrului trei, n-au luat o notă de trecere. Trebuia neapărat curmată această vînătoare.

Spusei:

—Muşat, noi putem prinde o vrabie?

Acesta se învioră:

— Cum de nu... tovarăşe diriginte. Îndată! Cu copaia. Uitaţi, albia e colo.

Legă într-o clipită un ţăruş de sfoara pe care o purta în buzunar, sprijinind buza copăii de ţăruş. Apoi presără nişte boabe de grîu în jurul acesteia, punînd un pumn de grăunţe sub copaie.

— Veniţi, îmi spuse, în magazie, să nu ne vadă. Cînd o să intre dedesubt, tragem sfoara.

Intrarăm în magazie, privind prin uşa întredeschisă. Peste cîteva minute apăru un vrăbioi umflat pe gardul dinspre stradă. Zbură apoi în curte, aşezîndu-se chiar pe copaie. Mai făcu cîteva sărituri, ciugulind ici-colo, şi dispăru sub ea. O smucitură — şi copaia căzu cu zgomot peste pasăre.

Ne-am apropiat în fugă, am îngenuncheat, apoi, scoţînd pardesiul, l-am aşezat peste albie. O ridicai uşurel de un colţ, şi imediat simţii în pumn un ghe- motoc cald ce tremura şi se zbătea.

Prinsesem vrăbioiul.

L-am dezvelit şi i-am mîngîiat creasta mică. În acest timp, Lică apăru triumfător cu colivia.

— Am găsit-o! A ascuns-o Titi sub pat. Apoi, văzînd pasărea, începu să ţipe: Vrabia!... Vrabia!... A venit la halva... sărăcuţa. Dar adăugă mîhnit: Şi eu am mîncât halvaua...

— Nu-i nimic, Lică, zisei, uite un leu. Te duci la Alimentara şi iei halva pentru vrabie. Nu-i aşa?

Rămas cu Muşat, am scotocit în buzunar şi am scos cele trei bilete. Alesei unul dintre ele şi-i spusei:

— Citeşte cu glas tare!

Foarte încurcat, Muşat citi cu glas tare propriul său răspuns la întrebarea „Ce fac eu în timpul liber?”:

— „De la opt la zece învăţ, apoi îmi scriu temele şi repet lecţiile pînă la douăsprezece jumătate “

— Ei, ce zici?

Roşu pînă în vîrful urechilor, acesta mîngîia moţul vrăbioiului şi şopti cu capul plecat:

— Aşa am să fac, tovarăşe diriginte.

Făcui sul celelalte două bilete şi le legai cu o sforicică de piciorul drept al vrăbioiului.

Am intrat apoi în casă şi, aşezat la măsuţă, aşternui cîteva rînduri pe o bucată de hîrtie. Imediat ce isprăvii, o legai de celălalt picior al vrăbioiului.

L-am închis apoi în colivia pe care o pusei sub pat, deschisei geamul şi plecai împreună cu Muşat. Era ora douăsprezece jumătate.

Am aflat pe urmă ce s-a petrecut la sosirea băieţilor.

Intraţi în casă, Ignat şi Anghel se aşezaseră pe pat. Erau fericiţi, în şapca lui Ignat se zbăteau trei vrăbii.

Ignat răsturnă şapca pe masă, apăsînd-o cu palmele.

— Scoate colivia!

Anghel se vîrî sub pat şi scoase colivia. Rămase deodată, aşa cum era în genunchi, cu gura căscată.

— Ia te uită... Poştaşul! Titi, a venit poştaşul! Poştaşul! Ignat se repezi la colivie. Cele trei vrăbii răsturnară şapca şi o zbughiră pe fereastra deschisă.

— Poştaşul! Poştaşul! ţipau ei, ţopăind cu colivia în mînă.

— Ţi-am spus eu că vrăbiile sînt poştaşi... Ura! Ura!

După un timp însă se potoli brusc. Începuse să răsucească colivia de pe o parte pe alta, privind încruntat printre sîrme.

— Ignat... Nu e d-ai noştri, zise el moale.

— Cum nu e d-ai noştri?

— Păi da. Poştaşii noştri erau vrăbiuţe.

— Hm, ce tot spui? Şi ăsta ce-i?

— Ăsta-i vrăbioi. Are moţ. E umflat, nu vezi?

— Bine, dar e... poştaş! Nu vezi că are poştă? Şi încă la amîndouă picioarele... Priveşte...

Ignat scoase „poştaşul” din colivie, îi apucă piciorul stîng, desfăcu sforicica şi apoi sulul.

De la primele cuvinte rămase trăsnit. Vrăbioiul îi căzu din mînă, spre podea, apoi dintr-o dată viră către geam şi — zbrr! zbură peste casa vecină, ciripind ascuţit.

Ignat se aşeză pe un scaun:

— Anghele, uite ce scrie!

„Dragii mei Anghel şi Ignat, tovarăşul diriginte m-a rugat să vă reamintesc că sînteţi în trimestrul trei şi că nu mai e timp de pierdut cu vînătoarea de vrăbii. E timpul să vă respectaţi planurile voastre de muncă. Dacă le-aţi uitat, le veţi găsi făcute sul pe piciorul meu drept. Din partea mea, ca vrăbioi, ţin să vă

spun că vă chinuiţi degeaba, încercînd să ne faceţi poştaşi. Acesta e primul şi ultimul bilet pe care o vrabie îl duce la destinaţie.”

*

Copiii din cartier au văzut apoi zile în şir un vrăbioi ce zbura de ici-colo, avînd la piciorul drept un sul de hîrtie. De cîte ori îl vedeau zburînd deasupra curţii şcolii, strigau:

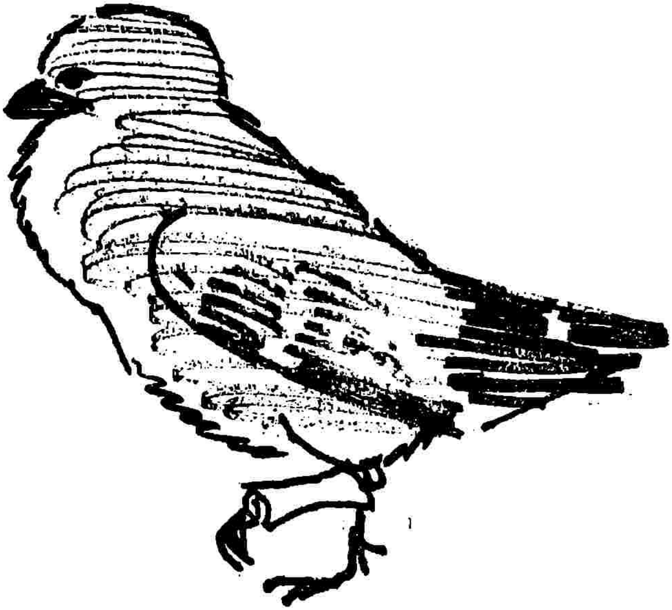

— Priviţi, poştaşul, poştaşul! Chemaţi-l pe Ignat! Şi pe Anghel!

— Şi pe Muşat, strigau alţii.

Vrăbioiul se oprea pe dudul din curtea şcolii, ciripind la soare, se zbîrlea, apoi se îndrepta peste cîmpul înverzit.

Nu ştiu dacă Ignat, Anghel şi Muşat mai vînează vrăbii de atunci. La şcoală, însă, toată lumea este mulţumită de ei. Chiar zilele trecute, profesorul de matematică mi-a spus:

— Să ştii că Ignat merge binişor la obiectul meu. Încă puţin, şi va ajunge printre primii la geometrie.

Eram încîntat. Priveam pe geam în curtea plină de zarvă, cînd deodată zării pe creanga dudului, la soare, chiar... vrăbioiul nostru. Pe piciorul drept nu mai avea decît o sforicică.

Ţopăi un timp din creangă în creangă, apoi zbură, îndreptîndu-se spre cîmp.

Îl urmării cu privirea pînă ce pieri în zare.

Clopoţelul suna pentru intrarea elevilor în clasă. Era ora unu şi douăzeci. Pe poarta şcolii intrau, la braţ, Anghel, Ignat şi Muşat.

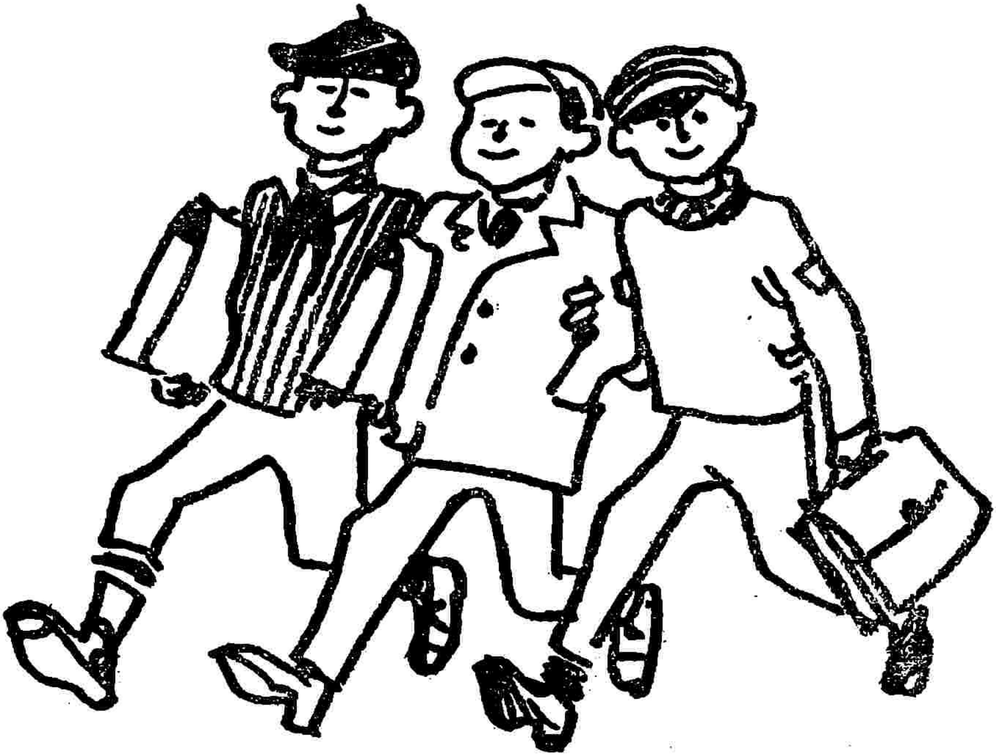

GOARNA

ULTIMA ZI DE TABĂRĂ...

Sus, pe platoul Homorodului, grupa de serviciu isprăvise pregătirile pentru focul de închidere. Bradul uscat era adînc înfipt între butuci şi cioturi, crengile erau gata stropite cu gaz şi rînduite în cinci colţuri, iar uscăturile de rezervă stăteau clădite deoparte, într-o stivă mare cît o claie de fîn.

Copiii din grupa de serviciu şedeau tolăniţi pe pături, mestecînd în tăcere măcriş acrişor şi priveau spre căldarea întunecată a Ciucaşului, de unde, ca o gutuie fiartă, ţuguiată şi roşie tocmai răsărea luna. Departe, în vale, vilele taberei, cu ferestrele luminate, păreau în noaptea viorie şi blîndă nişte vaporaşe oprite în rada vrăjită a vacanţei...

— Vin ! strigă deodată Mihu, responsabilul grupei de serviciu, căţărîndu-se dintr-un salt în vîrful stivei de uscături. Se aud tobele!

Într-adevăr, dinspre Odorhei răzbătea un răpăit înăbuşit: erau detaşamentele în marş, spre focul de închidere a taberei.

— Curînd vor fi aici, zise Mihu, alunecînd uşor din vîrful stivei pe iarbă, alături de ceilalţi. Atunci, continuă el visător, după ce se vor fi aşezat pe pături, noi vom aprinde focul deodată, din toate cele cinci colţuri, iar goarna îşi va trîmbiţa salutul argintiu de bun rămas, spre bolta înstelată.

În tăcerea ce se lăsase, se auzi deodată un scîncet:

— Auleooo!

— Ce e? Te-ai înţepat?

— Nu. Goarna! se auzi din nou scîncetul.

— Ei? Ce e cu goarna?

— Am uitat-o jos, în tabără, în dormitor.

Vorbise cel mai mic dintre băieţi, Mituş.

— Acu’ ce te smiorcăi? Te duci după ea! se răsti la el unul mai mare.

— Capul nu ţi-l puteai uita? se răţoi altul.

— Ne-ai făcut grupa de rîs, acum, la sfîrşit, mormăi responsabilul grupei, şi se pregătea să adauge cîteva cuvinte aspre. Dar tăcu, văzîndu-l cum, aproape plîngînd, Mituş îşi rodea unghiile. Adăugă mai molcom: Asta e... te duci după goarnă. Dacă tai de-a dreptul prin pădure, în cinşpe minute eşti înapoi...

— Prin pădure? îngăimă băieţaşul înfiorat de groază.

— Păi da!

— Acum, noaptea? E... e... eu?

— Tu ai uitat goarna! Haide, ce să mai pierdem vremea! Tu ai uitat-o, tu o aduci!

Ceilalţi aprobau, bombănind furioşi.

Băiatul se ridică în picioare. În întuneric, la vreo douăzeci de paşi, pădurea se ivea neagră şi zbîrlită ca o spinare de mistreţ.

— Bine, mă duc, vorbi băieţaşul de-abia şoptit şi, fără să întoarcă capul, porni spre tufele de porumbele ce mărgineau pădurea. „Ce-o fi o fi!” îşi zise, păşind cu hotărîre. Şi, în definitiv, ce putea fi? Urcase doar de zeci de ori sus, pe platou, prin pădure, de la vila 25...

Intră între copaci şi zări cu bucurie scoarţa albă a mesteacănului sub care se tolănise de atîtea ori, topind în gură fragi înşirate pe un fir de pai. „De aici, niţel la stînga, e crîngul de unde am strîns uscăturile, gîndi Mituş. De acolo intru în postata cu fagi... De acolo cobor pe văioaga torentului şi o ţin pe cărarea de brădet pînă la vilă. Asta e tot.”

— La brazi de m-aş vedea, gîndi cu glas tare, şi grăbi pasul, pipăind în trecere cîteva trunchiuri care îi răsăriseră pe neaşteptate în faţă, strîmbe şi răsucite.

Sus, pe platou, ca pe o foaie de caiet, luna aşternea o brumă lucitoare, fină. Aici însă, sub coroana copacilor, lumina ei se despica în petice, felii şi pătrăţele, iar mai la vale era atît de întuneric, încît Mituş simţi că i se înmoaie genunchii. Pe acolo

trebuia să treacă? Să intre în... buzunarul acela întunecos şi jilav?

„Ia te uită! Mi-e frică.” Se opri şi începu să-şi pună întrebări cu voce tare, să „analizeze”, aşa cum auzise că trebuie să faci cînd îţi este frică:

—De cine mi-e frică?

—De întuneric.

—De ce?

—Pentru că nu sînt obişnuit cu el.

—Poate să-mi facă ceva?

— Nu. E ca şi cum în miez de zi mi-aş trage pătura peste cap. În definitiv, totul rămîne pe loc, ca şi ziua. Acum 60 de minute aici era lumină. Aş putea zice chiar că noaptea e un fel de zi, dar după 12 ore... Adică ce zic eu 12 ore? După 2 ore... după una... Şi totuşi mi-e frică... Caraghios! Ştiu precis că de aici, colo în faţă, ziua se vede...

Se încuraja astfel singur. Deodată însă se opri cu răsuflarea tăiată.

„Ce... ce se vede acolo? Ceva ghemuit, alb...”

Mituş simţi o căldură de nesuferit în capul pieptului. Adică o răceală... Îşi încordă privirea, şi deodată... acel ceva alb şi ghemuit începu să se mişte. Se auzea un zgomot neclar. „O fi un hîrîit? Un muşinat? Un mormăit? Un... urs?!”

Încercă să se liniştească: „Pe aici nu sînt urşi ziua, darmite noaptea!”

Bombăni apoi, abia mişcîndu-şi fălcile:

— De cine mi-e frică?

—Să zicem că-i un... urs.

— De ce mi-e frică?

— Pentru că nu sînt obişnuit cu el, şi nici el cu mine.

— Poate să-mi facă ceva?

— Dacă e urs, încă nu e rău... Mă pitesc la pămînt şi fac pe mortul. Dar dacă e altceva?

Nu apucă să-şi mai răspundă. Se auzi o pîrîitură: crac! şi un fel de zdupăitură în stînga lui.

— Ursul!

O luă la goană spre dreapta, privind îngrozit peste umăr, dar se opri deodată, rezemîndu-se de un trunchi. Ce caraghios! „Ursul!” era piatra albă din mijlocul poienii. Şi mîrîitul?

— Să analizez. Piatra e piatră. Piatra răsuflă?

— Nu răsuflă.

— Şi, dacă nu răsuflă, poate mîrîi?

— Nu poate.

— Dar dacă nu poate, şi ea totuşi a mîrîit, însemnează că...

O pocnitură apropiată, ca de vreasc călcat, îi ajunse la urechi.

— Însemnează că... nu mai e de stat aici, îşi continuă el rapid „analiza”, zbughind-o din nou la fugă. Se opri deodată cîteva clipe şi trase cu urechea. Nimic.

— Uf! M-am speriat degeaba. Cine să mă urmărească?

Vesel începu să şuiere primele note de la „Toreador sînt, mare luptător”, dar înlemni.

„Şi totuşi, mă urmăreşte ceva. Aud paşi. Se apropie !”

— Staai!

Vocea îi ieşise sugrumată din gîtlej.

— Stau, se auzi o voce din apropiere.

„A vorbit!” se înfioră Mituş, şi începu să bolborosească:

— Piatra vorbeşte?

— Nu vorbeşte.

— Cine vorbeşte?

— Eu!

A zis „eu”… Nu se vede nimic. Nimic decît… o flăcăruie… verde şi rotundă şi care se apropie şi calcă pe uscături… şi, de-abia răsuflînd, începu din nou să analizeze:

— O flăcăruie umblă?

— Nu umblă...

— Dar dacă nu umblă, de ce se apropie? Poate n-o fi flăcăruie...

— Ba da, o văd, o aud… e la cinci paşi… la trei…

— Aici sînt! se auzi din nou vocea.

— Cine eşti?

— Nu mă vezi? Eu, Florin. Am venit după tine. Ajungeai degeaba la dormitor. Cheia e la mine... Hai!

Dar Mituş nu se mişcă. Arăta cu mîna întinsă în întuneric:

— Stai! Tu nu vezi? Acolo! O flăcăruie verde... Mişcă! Se apropie!

— Unde? Aici e mîna mea.

— Ţi s-a lipit de mînă! E o arătare, un vampir… Ptiu, ptiu, ptiu, scuipă el îngrozit.

— Ce te-a apucat? Ce-mi tot scuipi pe mînă?

— Flăcăruia…

— Lasă glumele! E ceasul meu cu fosfor… Auzi, vampir!… Hai, au trecut 5 minute…

Mituş ar fi vrut să plece, dar în clipa aceea simţi o arsură de nesuferit pe pulpa piciorului.

— Nu pot! Mă ustură ! Mă înţeapă!

— Cine? Ce?

— Arătarea! Vampirul!

— Lasă prostiile! Tu nu vezi? Te-ai înfundat într-o tufă de urzici!

Mituş începu să rîdă mînzeşte:

— He-he! Urzici? Ce bine-mi pare... Urzici, care va să zică. Urzici... Şi, uitînd de înţepături, începu să fugă la vale, lălăind din răsputeri: „Toreador sînt... mare luptător...”

Goarna îşi trimisese salutul argintiu spre bolta înstelată. Focul de tabără ardea luminos şi viu, sus, pe platoul Homorodului. Responsabilul grupei de serviciu se aplecă spre Mituş şi îl întrebă şoptit:

— Ei, ţi-a fost frică?

— De cine?

— De întuneric.

— Aş, de ce? La urma-urmei, noaptea e un fel de zi. Dar după 12 ore, nu-i aşa?

Ar fi vrut să vorbească, să se laude, dar, simţind o usturime de urzici pe pulpă, începu să se scarpine cu nădejde şi tăcu mîlc.

CE MAi FACI, BUNICO?

ACUM, CĂ S-A DAT VACANŢA DE PRIMĂVARĂ, acum că e primăvară cu adevărat, acum, că o plimbare intră şi în programul vacanţei, şi în cel al primăverii, o vizită făcută

bunicilor şi bunicelor e o chestiune de ore. Vă asigur că toţi bunicii din ţară ies, începînd de azi, mai des pe la portiţă, privesc bătrîneşte cu mîna streaşină la ochi, în zare, şi se întreabă:

— Oare nu-mi vine nepoţelul?

Sau:

— Care din ei o să apară azi?

Nu cred să fie bunici care să privească mult timp în gol. Şi nu atît pentru că s-a dat vacanţă, şi nici pentru că e primăvară, ci mai ales pentru că... Dar ce rost are să înşirăm motivele pentru care bunicii le sînt dragi nepoţilor, şi nepoţii bunicilor?

Aşadar, începînd de azi, în pragul miilor de bunici se vor ivi zeci şi zeci de mii de nepoţi, căci numărul mlădiţelor e totdeauna mai mare decît al tulpinelor şi, cu obrajii îmbujoraţi, vor zice:

— Ce mai faci, bunicule? Ce mai faci, bunico?

Ei bine, tocmai despre acest „ce mai faci?” vrem să stăm de vorbă.

Există un „ce mai faci?”, spus ca să fie spus! De formă sau de politeţă. Iată-l:

— Ce mai faci, bunico, cari apă? Spargi lemne? Mda... Am vrut să văd ce mai faci... La revedere. Mai trec eu pe la dumneata, să văd ce mai faci...

Te-ai răsucit pe călcîie şi ai plecat... Bunica ştie că ai treburi. Altminteri, desigur, îşi spune ea, ai mai fi rămas. Ea ştie că într-o zi de vacanţă un şcolar are multe de făcut: un joc cu mingea, o plimbare cu prietenii, pescuit, bicicletă... Se bucură că e zi cu soare, se bucură de bucuria ta, şi, totuşi, în inima ei, nemărturisit, s-a lăsat o umbră, iar primăvara a pierit pentru o clipă. Cu toate acestea, fii sigur, a doua zi priveşte din nou în lungul străzii, cu mîna streaşină la ochi, şi te aşteaptă. Pe tine, sau poate un alt nepoţel.

De data aceasta stă să plouă, căci cerul e întunecos. Şi iată, pentru că e vacanţă, apare un alt nepoţel. Şi el deschide vorba cu „ce mai faci?”, dar este altceva... Judecaţi singuri.

— Ce mai faci, bunico? Cari apă? Dă-mi voie să te ajut eu... Mai dă-mi o găleată, să fie mai cu spor...

Nu e o treabă prea grea pentru un nepoţel destul de mare. Pentru un bătrîn, fireşte, e mult mai greu... Bunica a avut de-abia timpul să-şi şteargă pe furiş o lacrimă, că apa a şi fost cărată.

— Acum ce mai faci, bunico? Te pregăteşti pentru piaţă? Dă-mi voie să-ţi fac eu tîrguielile. Plouă afară. În 15 minute sînt înapoi.

A doua lacrimă nu se mai şterge. Nici n-a apărut. Aşa, un abur doar, îi înveleşte privirea. Bunica îşi şterge ochelarii.

Dar aburul nu e pe ochelari. Şi iată, se aude portiţa din stradă. Bunica de-abia are timp să-şi pună ochelarii.

— Şi, acum, bunico, ce mai faci? Nu mă pricep la bucătărie, dar dă-mi voie să-ţi fac eu surcele. Pentru toată săptămîna.

Bunica aude zgomotul toporului. Afară plouă, cerul nu s-a luminat încă. Aşadar, lumina de pe chipul bunicii nu vine de afară. Nu, nu de afară... Iată şi surcelele.

— Acum ce mai faci, bunico?

Vedeţi? Dacă te gîndeşti bine, acesta e un alt fel de „ce mai faci?” Dacă te gîndeşti, de pildă, la cel de ieri, al primului nepoţel... „Ce mai faci, bunico? Cari apă? Mda... Am vrut să văd ce mai faci? ! La revedere...”

Dar bunica nu se gîndeşte la acela. A uitat... Aşa sînt uneori bunicii: uituci. Acum se gîndeşte la altceva.

Afară timpul e posomorit şi ploaia adaugă încă un rînd de perdele ferestrelor. În casă însă parcă e mai mult soare ca ori-

cînd... Bunica îşi lasă inima mîngîiată de aceste raze, şi nici nu aude ce spune nepoţelul. Tresare.

— Ai spus ceva?

— Da. Ce faci după-masă, bunico? Vii cu mine la teatru? Am luat pentru noi doi două bilete...

Acum bunica ştie de unde vine lumina. În casa ei a poposit vacanţa. A adus-o nepoţelul.

O TEMĂ GREA

AMURG TIMPURIU DE IARNĂ. Lumina după-amiezii s-a-mpîclit. S-a întunecat şi-n odaie. Bucăţi din ce în ce mai dese de-ntuneric se prind în pervazul ferestrei. Doar jarul vetrei dă un rotocol de văpaie moale, roşiatică, ce cuprinde laviţa pe care, cu genunchii la gură, stau cei doi băietani: Ion şi Culiţă. Pe masă sînt deschise caietele de compunere. În susul paginii, un cuvînt pe care peniţa l-a migălit gros şi rotund: T e m ă, iar dedesubt: „Povestiţi o faptă deosebită din această iarnă”. Dar tocurile zac de-a latul foii, ca nişte arme părăsite.

Cei doi oftează. Ciugulesc cîte o boabă din oala cu porumb îndulcit, şi iar oftează.

— Faptă deosebită... deosebită... hm.

— Grea temă!

— Faptă deosebită. Deosebită înseamnă ceva deosebit, nu-i aşa? Ceva, adică, mă rog, cu totul altfel, din cale-afară...

Ion scormoneşte cu un beţigaş jarul ce mocneşte, şi urmează alene:

— Eu m-am gîndit la ceva, dar s-a-ntîmplat în vară, la scăldat...

— Ehei, vara e uşor! Iarna să te văd! Ce poţi să faci iarna? Să intri cu sania în prun? Să prinzi un piţigoi? Să cazi pe gheaţă?

Celălalt sări ca ars la cuvîntul... gheaţă.

— Stai! Am găsit! Dacă se rupe gheaţa, nu cazi în apă? Nu te-neci?

— Dacă te-neci nu mai scrii tema.

— Dar dacă se rupe cu alţii? Cu un copil, bunăoară. Nu sări? Nu-l scoţi?

— Ai sărit tu?

— Ce? Crezi că mi-ar fi fost frică? Aprinde lumina, eu o scriu pe asta. Nu-i o faptă deosebită?

— O fi... dar iarna asta nici n-a îngheţat gîrla.

— Mda... Grea temă!

Băieţii ciugulesc în tăcere porumb fiert şi oftează.

— Ceva deosebit... deosebit... mormăie cel cu beţigaşul, privind cărbunii aprinşi. Apoi se-nseninează deodată: Ştii? Eu am văzut un lup.

— Da’ el te-a văzut? Asta-i întrebarea.

— Ba bine că nu... Să vezi cum a fost. Dacă nici asta nu e faptă deosebită, mă las păgubaş... Eram pe dealul Poieniţei. La început, am crezut că-i cîinele nostru, Burcuş. Se ţinea scai

de mine. Mă opream eu, se oprea şi el. Plecam eu, se urnea şi el. Deodată, cum eram cu spatele la el, aud un urlet de mi-a-n-gheţat sîngele-n vine. Mă uit peste umăr, dihania venea în salturi drept spre mine. Ce să fac? Mă uit în jur: nici tu ţipenie de om, nici tu copac în care să sar. Doar un butoi rămas pe cîmp de la căldarea de ţuică. Ei bine, în clipa cînd dihania era lîngă mine şi-i auzeam colţii clănţănind, pac! Dintr-o săritură am şi fost în butoi. Cînd mi-a venit inima la loc, am început să mă uit prin crăpăturile polobocului. Fiara îmi dădea tîrcoale, scheuna şi zgîria cu ghearele butoiul. Ba începuse să-şi vîre şi botul pe cep. Uite aşa avea nişte colţi! Am stat acolo vreo...

două ceasuri. Aproape se-nserase, dar lupul nu pleca. Deodată, bag de seamă că vîrîse coada pe gaura butoiului. Atunci, haţ! îi apuc coada cu amîndouă mîinile şi-o fac nod: o dată... de două ori... de trei ori...

— De patru ori...

— De unde ştii?

— Păi asta a povestit-o moş Pandele la despuiat porumb.

— Păcat... Era o faptă deosebită... Ar fi murit băieţii de necaz...

— Ţi-am spus eu că iarna nu sînt fapte deosebite.

— Uf! Grea temă!

Boabele fierte s-au împuţinat, oftaturile au sporit.

O faptă deosebită... deosebită...

— Am găsit! sări Culiţă. Întîmplarea cu porcul. A! N-o ştii? Păi să ţi-o spun. Să vezi tu faptă deosebită! Eram la nea Mitruţ. Taman înjunghiase porcul, o mangaliţă cît un bivol. Pune nea Mitruţ paie şi-i dă foc, de pîrlit. Deodată, porcul se scoală cu paiele-n cap, aprinse, şi-o ia razna prin ogradă, guiţînd... Eu, atunci... atunci...

— Ei?

— Atunci sar pe porc, îl apuc de urechi...

— Aşa, arzînd?

— Aşa, arzînd şi-l călăresc... şi-l călăresc pînă la gîrlă... Ei! Nu-i deosebită? Putea să dea foc la tot satul.

— O fi... numai că nea Mitruţ nu pîrleşte niciodată porcii, îi opăreşte, şi din păr face perii.

— Aşa e. Grea temă!

— Nu ţi-am spus eu? Iarna nu sînt fapte deosebite. A, dac-am fi la Polul Nord, înţeleg. Să te-ntîlneşti în fiecare zi cu doi-trei urşi albi, să pui mîna pe o balenă, să treci cu sania trasă de cîini peste gheţuri care trosnesc...

— Să rătăceşti în noaptea polară, prin furtuni de zăpadă, atacat de lupi, să tragi cu puşca... prr... prr... pac... pac... prrr...

— Să isprăveşti cu gloanţele şi să te lupţi cu cuţitul...

— Cu dinţii... cu ghearele... şi pe urmă să ajungi... la ţintă.

— Vezi, asta faptă deosebită.

— Dar aici? Gîrla nu îngheaţă, lupii nu se-arată...

Închid ochii şi parcă se văd în chip de exploratori polari, căţărîndu-se şi alunecînd pe povîrnişuri de gheaţă, zgîlţîiţi de uragane, cu ochii orbiţi de plasturi reci de zăpadă.

Şi deodată izbucnesc într-un glas:

— Mieii! Mieii de pe Stejăriş...

Jarul scăpără cîteva clipe în mărgelele dinţilor dezveliţi de zîmbet.

Cum de uitaseră? Şi ce faptă deosebită!... Da, sus, pe Stejă-riş, la saivanul colectivei... Plecaseră în ziua aceea pe vreme bună de la Musariu, pe scurtătură, peste deal. Şi pe urmă s-a pornit viscolul, ca şi cum dintr-o dată ar fi plesnit şi s-ar fi deznodat toate băierile cerului. În văzduh se smuceau parcă zeci de pînze cu ace, iar vîntul... ah, cum îi mai pleznea şi-i ciupea ca nişte cauciucuri întinse de praştie, ori ca gînsacul lor furios, drept de obraz. Sus, pe Stejăriş, zăpada fumega, se răsfira şi se răsucea ca nişte burghiuri în pieptul şi umerii lor. Noroc de cojoace. Şi deodată, din stînga, auziseră behăituri. Baciul urla şi izbea cu bîta oile. Le mîna spre gura saivanului, dar oile orbite se buluceau cap la cap.

— Măi Culiţă, auziră vocea baciului, vedeţi că mi-au fătat două ţurcane. Luaţi mieii în sat, că se prăpădesc.

În poarta saivanului găsiseră două oi. Zăpada li se agăţase în lînă şi le căptuşise cu o platoşă de gheaţă. Între ele, pe bunda înecată de zăpadă a baciului, două ghemotoace ca de pîslă şi, ca şi pîsla, ţepene.

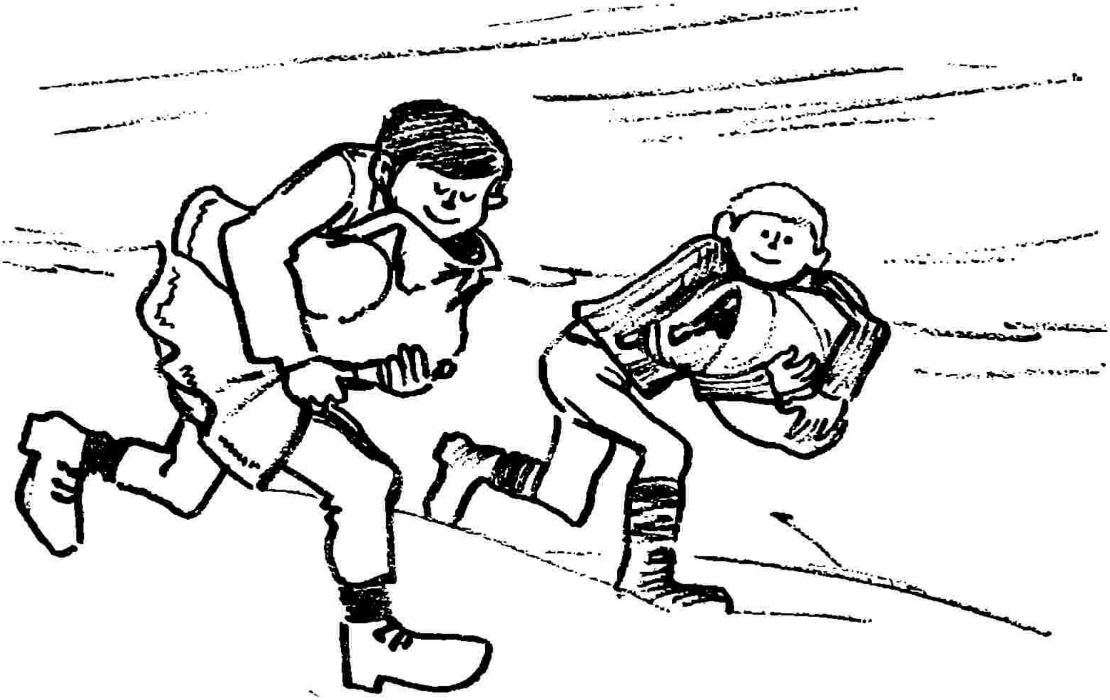

Într-o clipă, Culiţă şi-a dat bundiţa jos. Ion, cojocul... Amîndoi căciulile... Au învelit mieii ce tremurau şi au pornit-o spre sat, pe valea Poieniţei. Cînd au ajuns acasă, urechile le pocneau dureros şi nu mai puteau descleşta fălcile. Încolo, nu mai simţeau nimic. Au aşezat mieii pe cuptor... Da, chiar pe cuptorul din faţă... Nu muriseră... Peste cîteva minute nu mai erau de pîslă, ci negri şi creţi şi behăiau subţire.

— Tu s-o scrii... Tu ţi-ai scos bunda.

— Şi tu cojocul...

— Dar mi-ai dat şi şalul tău.

Rîd mulţumiţi.

— La urma-urmei, o scriem amîndoi.

Deodată, sclipirea veselă a dinţilor se stinge.

— Da, dar asta a fost iarna trecută... Ba nu, acum două ierni, pe viscol...

— Şi acum ce scriem? Grea temă!

Jarul mocneşte în cenuşă, şi în odaia caldă s-a lăsat de mult întunericul. Doar pe foile albe se mai zăresc tocurile ca nişte arme părăsite.

— Ştii ce? întrerupe tăcerea cel de lîngă vatră. Hai să ne uităm în planul detaşamentului nostru.

— Hai!

Aprind becul şi încep să răsfoiască foile caietului:

„Vom strînge o mie de kilograme de cenuşă”.

— Eu am şi strîns vreo sută de kilograme.

— Şi ce e deosebit într-asta? Am strîns şi eu vreo şaptezeci.

„Vom apăra cei cincizeci de puieţi de atacul iepurilor şi al altor rozătoare.”

— I-am învelit pe toţi.

— Şi ce? E o faptă deosebită? Doar toţi băieţii au ajutat.

„Vom sparge gheţuşurile de pe uliţele satului, să n-alunece oamenii şi vitele.”

— Treci mai departe.

„Vom ajuta la facerea gardurilor pentru păstrarea zăpezii pe cîmp.”

„Vom curăţa de licheni toţi prunii din livada şcolii.”

— Am stricat gheţuşurile, am făcut şi garduri, am curăţat şi prunii... Ei şi? Sînt astea fapte deosebite?

— Şi ce? Nu sînt? Ai vrea să-şi rupă oamenii picioarele? Să se usuce prunii? Să piară puieţii?.

— Nu, nu... dar... vezi, astea le facem în fiecare iarnă... Nu e nimic deosebit.

— Adevărat... Grea temă!

Băieţii tac, ciugulesc ultimele boabe de porumb. Ceasul din perete ticăie mărunt. Din uliţă, difuzorul răspîndeşte un cîntec vesel.

— S-o fi făcut şapte. Au dat drumul la staţie. Tii, ce trece vremea!

— Şi noi n-am scris nimic...

— Aici staţia locală de radioficare, se aude din difuzor. Fapte pionereşti deosebite. Detaşamentul I, condus de pionierul Culiţă Neagu, a predat centrului de colectare a cenuşii cinci sute cincizeci de kilograme de cenuşă, ce va servi ca îngrăşămînt. Grupa pionierului Neagu Ion a curăţat de licheni cei peste o sută de pomi fructiferi din livada şcolii. În luna ianuarie au fost puşi pe tarlale peste optzeci de metri de garduri pentru reţinerea zăpezii pe cîmp. De la staţiunea de ţigaizare a oilor ni s-a transmis că cele trei mioare ţigaizate, salvate de cei doi pionieri

pe timpul viscolu-lui, au fătat zilele acestea primii miei ţigăi ai comunei. Curînd ţurcanele cu lînă aspră şi rară...

Peste o oră, mama i-a găsit aplecaţi peste caiete.

— Ei, copii, e grea tema?

Copiii se privesc şi rîd veseli:

— Nu, mamă, e uşoară, dar avem mult de scris, tare mult... Uite şi matale: trei pagini scrise mărunt. Şi cîte mai avem de povestit!

SCRISOARE DIN HUNEDOARA

OMUL PUSE PE MASĂ SCRISOAREA CITITĂ, îşi trecu mîinile tremurînde peste pleoape, apoi luă tocul de scris. Aşternu cîteva cuvinte pe foaia albă din faţa sa şi se opri... Şterse înde-lung, fără grabă, lentila ochelarilor — totul părea învelit în abur — dar

îi lăsă deoparte. Omul de la masă ştia că nu sînt ochelarii de vină. Era altceva, care îi urca din inima prea plină.

Primăvara gheţarii fumegă pitiţi în adîncul peşterilor munţilor apuseni. La fel, în faţa scrisorii abia citite, bătrînul învăţător simţea o bucurie nemărginită, răsărită ca un abur, din cele mai calde adîncuri ale inimii, şi care îi zguduia întreaga fiinţă. Şcolarii săi se avîntau spre înălţimi, vultureşte... Hei, vrăbiuţele de altă dată!...

Şi parcă din foaia albă din faţa sa se înfiripa, ca pe un ecran, amintirea lui Ursu Steavu dintr-a patra, fostul său elev, cel care scria acum din Hunedoara...

*

Venise ca învăţător în satul moţesc de ciubărari, împrăştiat cu furca parcă pe dealurile de piatră ale Bihariei. Era în septembrie, un an după război...

În spatele munţilor abia se coceau cireşele. Moţul care îl însoţea la pas, lîngă căluţ, era tăcut. În ţară era ruină, secetă, foame... N-avea nimeni nevoie de ciuberele lor. Ar fi rămas, oricum, goale. Vorbise o singură dată, cînd ajunsese la şcoală. Un fel de colibă din bîrne. Atunci, dînd jos geamantanul din spinarea căluţului, moţul vorbise fără să-l privească:

— Domnule învăţător, mult n-o să staţi pe aici... Faceţi-mi un bine... O să vă mulţumesc cu ce-oi putea... Am un copil — alţii nu am — în clasa a patra. Ursu îi zice, Steavu Ursu, la noi aşa e: cînd îţi mai trăieşte un singur prunc, îl botezi din nou Ursu. Să fie în putere... Vă rog ceva, ca tată, domn’ învăţător, să nu-l bateţi... copilu-i slab la carte. Altul nu am... Daţi-i şi lui certificatul — să-l dau la meserie, că e cuminte, să se lumineze viaţa măcar pentru el... Daţi-i certificatul, nu-l siliţi, că nu poate... Oi recunoaşte şi eu, măcar că-s sărac. Voi aduce afine cînd s-or coace, şi zmeură. Altceva nu avem... Bună ziua, domnule...

Învăţătorul îşi amintea... Pe băiat l-a cunoscut în aceeaşi zi. Era un copil înalt, cu părul cînepiu şi ochi mari sub pleoapele albăstrii, sperioase ca nişte aripi de turturea...

Îl scosese la tablă.

Copiii ceilalţi vorbiră deodată, serioşi:

— Nu-l scoateţi pe Steavu... A rămas speriat, de cînd cu bătaia pe care a luat-o de la boier, că i-a pierdut nişte oi.

Băiatul se ridicase în picioare şi zîmbea. Un zîmbet de neuitat, ca un plîns ascuns, ruşinat.

— Poţi să-mi arăţi un caiet, Ursule?

Băiatul veni la catedră cu trăistuţa şi învăţătorul scoase un caiet. Era un scris strîns, parcă pornit strîmb din fiecare rînd, urcînd sau coborînd ca o cărare pe marginea unei prăpăstii.

Băiatul vorbi zîmbind, cu zîmbetul ca un plîns:

— Ştiu tot ce-i în carte. Puneţi-mă să povestesc... Scrisul n-am putut să învăţ...

Învăţătorul privea caietele. Undeva, aproape, un ciubărar lovea cu toporul un brad. Cînd se auzi scrîşnetul copacului doborît, învăţătorului i se păru o voce tristă, sugrumată:

— Daţi-i certificatul, domnule...

*

În noaptea aceea învăţătorul n-a dormit. A stat cu caietele băiatului în faţă şi, urmărind literele fără noimă, suferind parcă de ameţeală, încerca să dibuiască rădăcina răului. Îşi dădea seama că mîna copilului aluneca pe hîrtie orbeşte, ca într-un zbor de liliac, lovindu-se neaşteptat de toate colţurile... Primele cuvinte se puteau citi. Încolo... literele se duceau la fund sau veneau la suprafaţă ca mîinile unui înecat. Pagina era pentru copil o pădure în care, ca legat la ochi, se izbea de fiece copac... Numai la scris... Încolo mergea drept.

În minte îi reveneau cuvintele sugrumate, ca o rugă:

— Daţi-i certificatul, domnule... Să-şi lumineze viaţa...

„Ce trebuie să fac? Ce trebuie să facă un învăţător comunist?” se întreba, privind cu deznădejde caietele din faţă, ca pentru a străpunge cu privirea o apă tulbure.

„Totul”, îşi răspunse ca pentru sine învăţătorul, cînd dinspre Fericeaua mijeau zorile.

*

Îşi amintea de zorile acelei ierni din ‘46... Copiii nu veneau la şcoală. Satul se înzăpezise. Ceruse secretarului organizaţiei de bază un cal şi o lampă de gaz. Mergea pe la oameni pe acasă. Trei din patru nu ştiau carte. Iarna, de cînd lumea, moţii stăteau acasă. Îşi lucrau „marfa”. În iarna aceea aproape în fiecare casă

s-a

deschis un fel de clasă a-ntîia. Învăţătorul îşi amintea cuvintele secretarului, zîmbetul lui amar:

— Pe noi, moţii, burghezia ne-a băgat de-a dreptul la universitate. Am învăţat istoria la Ţebea, la Mesteacăn, la Lupeni. Am bătut toate drumurile ţării ca să învăţăm geografia. Am urmat şi geologia, călcînd pe munţii noştri cu aur, cu sare, cu argint... Noi, moţii, am făcut şcoli înalte... Numai clasa întîi nu ne-a învăţat nimeni..., Vedeţi dumneavoastră luminile acelea ce se rotesc pe Fericeaua? Moroleuci le zice. Le fac oamenii din coajă de cireş şi le dau foc, ca să alunge strigoii, lupii, răul... Strigoii o să-i alun-găm noi, comuniştii... Şi-atunci n-o să se mai usuce nici oamenii, şi nici cireşii.

— Nu vă mai chinuiţi, domnule. Nu poate... Cît l-a bătut domnu’ dinaintea dumneavoastră! N-a putut el cu răul, nu va putea nici cu binele... spunea Steavu, tatăl copilului.

Se afla la băiat acasă.

Steavu făcea focul cu vreascuri de brad, ca să se lumineze casa. Copilul asuda şi zîmbea vinovat şi trist. Punea mîna pe condei şi îndată, după două-trei cuvinte, scrisul se prăbuşea, ca o avalanşă, pe toată pagina.

—Dati-i certificatul, domnule...

Învăţătorul nu auzea. Asuda şi el, aplecat asupra băiatului. Aici totul trebuia demontat, totul, apoi montat din nou...

—Deschide, bade, uşa... E cald.

Copilul îl privea cu zîmbetul lui ca un plîns.

Învăţătorul îşi amintea... Orele, zecile, sutele de ore cînd mîna copilului de 12 ani se mişca ameţită printre puncte, cruciuliţe, reţele, pentru a înfiripa cel mai simplu semn. Pentru ca elevul să scrie literele, învăţătorul repeta de sute de ori un cuvînt, o silabă...

Dar iarna lui ‘46 a trecut... Cînd primăvara se topeau zăpezile pe Fericeaua şi răsăreau brînduşele şi agliceii, copilul a zîmbit... nestingherit... I-a arătat primele rînduri scrise corect. După lunile de mers ca de melc zdrobit, mîna copilului începuse să aştearnă literele una lîngă alta, în şiruri drepte.

*

Ursu Steavu a terminat clasa a patra printre elevii buni. Apoi s-a dus la Hunedoara... Anii au trecut. Gheţarii au fumegat de

multe ori, îmbrăţişaţi de primăvară. Aşa, ca acuma, în această minunată primăvară ce a cuprins întreaga ţară.

Învăţătorul aprinde lumina electrică. În faţă, deschisă, stă ultima scrisoare a prim-topitorului Ursu Steavu...

„Vă rog, aşadar, să poftiţi şi dumneavoastră la şedinţa în care se va discuta primirea mea în rîndurile partidului. Am cerut acest lucru tovarăşilor din Biroul Organizaţiei de Bază, şi au fost de acord. Dumneavoastră mă cunoaşteţi de mic, îmi cunoaşteţi şi familia... Ţin mult să fiţi lîngă mine.”

Învăţătorul îşi trece uşor mîinile tremurînde peste pleoape. Nu-şi poate opri lacrimile.

—Vulturaşii mei... Zboară, se înalţă!...

VECINUL

DIMINEAŢA, CÎND SE TREZI, VICTOR ZVÎRLI, ca de obicei, plapuma în sus şi vru să sară din pat, dar se izbi cu fruntea de perete. De-abia atunci, frecîndu-şi cucuiul, se dumiri: se mutaseră în ajun din casa veche, iar coborîrea din pat se făcea pe partea dreaptă. Buimăcit încă de somn, băiatul se îndreptă spre fereastră şi trase perdeaua. Soarele tocmai răsărea, şi băiatului i se păru ciudat că îl vede înălţîndu-se din stînga şoselei, şi nu din dreapta, ca la Petroşeni. I se păru ciudat şi faptul că de la geam dă cu ochii de o grădină întinsă şi verde. Mai mult, în locul funicularului, care căra vagonete spre turnul de spălare, nu zărea decît cerul albastru, ce poposea pe spinarea goală a unui deal şi, înşirate de-a lungul şoselei, zeci de case, toate noi şi luminoase.

— Sîntem la Uricani, în oraşul nou, se bucură băiatul. Ce case albe sînt aici! murmură el. Dar casa noastră cum e?

Şi, nerăbdător s-o vadă, ieşi din odaie. Pe coridor dădu cu ochii de o scară ce ducea în sus.

„Asta merge la etaj!” îşi zise el înfiorat, căci nu locuise niciodată într-o casă cu etaj şi i se păru că e ceva deosebit. În sfîrşit, cu totul altceva.

Se gîndea tocmai să urce, cînd pe uşa din faţă zări o carte de vizită, şi Victor înţelese că acolo stătea un vecin. Silabisi: „Cristea Fran-cisc”. Va să zică, aşa îl chema pe vecin: Francisc. O să-i zică Feri baci. Dar oare e tînăr? E bătrîn? Are bicicletă? Are patefon, sau radio? Ştie să joace şah? Copii are? Şi ce meserie?

„Nu, n-are copii”, se dumiri în cursul zilei băiatul. Camera rămăsese tăcută toată dimineaţa.

De-abia pe la trei auzi pe cineva fluierînd înăuntru. „Acum o să-l cunosc”, îşi zise Victor şi ieşi pe coridor. Nu după mult timp, îl văzu ieşind. Vecinul era tînăr, înalt, cu părul negru şi cu mustăcioară. Era îmbrăcat într-un trening vişiniu, avea în picioare ghete de fotbal, iar în mînă o minge.

— Tată, vecinul nostru e fotbalist! strigă Victor, năpustindu-se în odaia unde tatăl său tocmai îşi dezbrăca bluza de miner.

— Da, şi încă bun. Nu v-aţi cunoscut încă?

Băiatul era bucuros. Şi el juca fotbal. Fusese şi el la meciuri. Şi de-abia aştepta să-l întîlnească, să vorbească despre fotbal, sau chiar să schimbe cîteva pase. Dar vecinul nu se mai ivi în ziua aceea.

A doua zi, îl găsi de-abia spre seară. Voia tocmai să-l întrebe dacă este de părere că e mai bine să fii portar decît extremă, cînd se opri nedumerit. De data aceasta vecinul purta haine negre, cu cămaşă albă, iar sub braţ ducea un toc de vioară.

„Va să zică nu e fotbalist”, îşi zise băiatul. Aşteptînd ca vecinul să se îndepărteze, strigă pe fereastra odăii unde tatăl tocmai citea ziarul:

— Tată, vecinul nostru e artist!

— Da, şi încă bun, răspunse tatăl. Tot nu v-aţi cunoscut?

Victor era şi mai bucuros. Fusese de cîteva ori cu tăticu’ la concerte, la Petroşeni, şi se visase de multe ori trombonist sau toboşar în fanfara minerilor. Şi aştepta cu nerăbdare să-i vorbească vecinului. Poate că o să-i dea şi lui măcar o tobă mică, dintr-aceea din care aveau ucenicii din fanfară, sau poate

măcar o piculină, nu contează...

Nu-l văzu însă decît a doua zi, spre seară. Vru din nou să-l oprească, dar rămase ţin-tuit pe loc. Vecinul avea acum haine de stradă, iar sub braţ o planşă mare şi un vraf de cărţi.

„Va să zică, nu e artist”, îşi zise băiatul, şi zbură în bucătărie.

— Tată, vecinul nostru se pare că e student la Petroşeni.

— Da, şi încă bun. După cum văd, încă tot nu v-aţi cunoscut...

Victor era foarte bucuros. „Dacă e student, se gîndea el, o să-mi arate cărţile lui, şi poze. Şi o să-mi povestească multe, multe... Studenţii ştiu doar atîtea.”

În pat, Victor se întreba întruna, fără să poată adormi: „Dar cum poate noul vecin să fie şi artist, şi student, şi fotbalist? Are trei meserii? Chiar trei? Trei deodată?”

Se trezi dis-de-dimineaţă. Îl găsi pe tatăl său gata de plecare.

— Spune-mi, tăticule, Feri baci are trei meserii?

— Nu. Are o singură meserie: e miner.

Băiatul ieşi pe coridor, şi atunci îl văzu pe vecin îmbrăcat cu bluză cauciucată, cu cască şi lămpaş.

— Va să zică e miner, şopti băiatul.

— Da, şi încă bun, rîse tatăl, ieşind pe uşă. Tocmai de aceea poate juca fotbal, poate fi cîntăreţ şi, pe deasupra, student...

Victor nu mai putea de bucurie. Şi el voia să se facă miner! Dar şi fotbalist, şi student, şi artist, aşa... ca noul vecin!

Şi văzînd că tatăl său şi Feri baci au ieşit din curte, fugi pînă la gard şi strigă după ei, din toate puterile, aşa, ca, între mineri :

— Noroc bun!

Apoi se întoarse în casă, se urcă în pat, şi de data aceasta adormi pe loc.

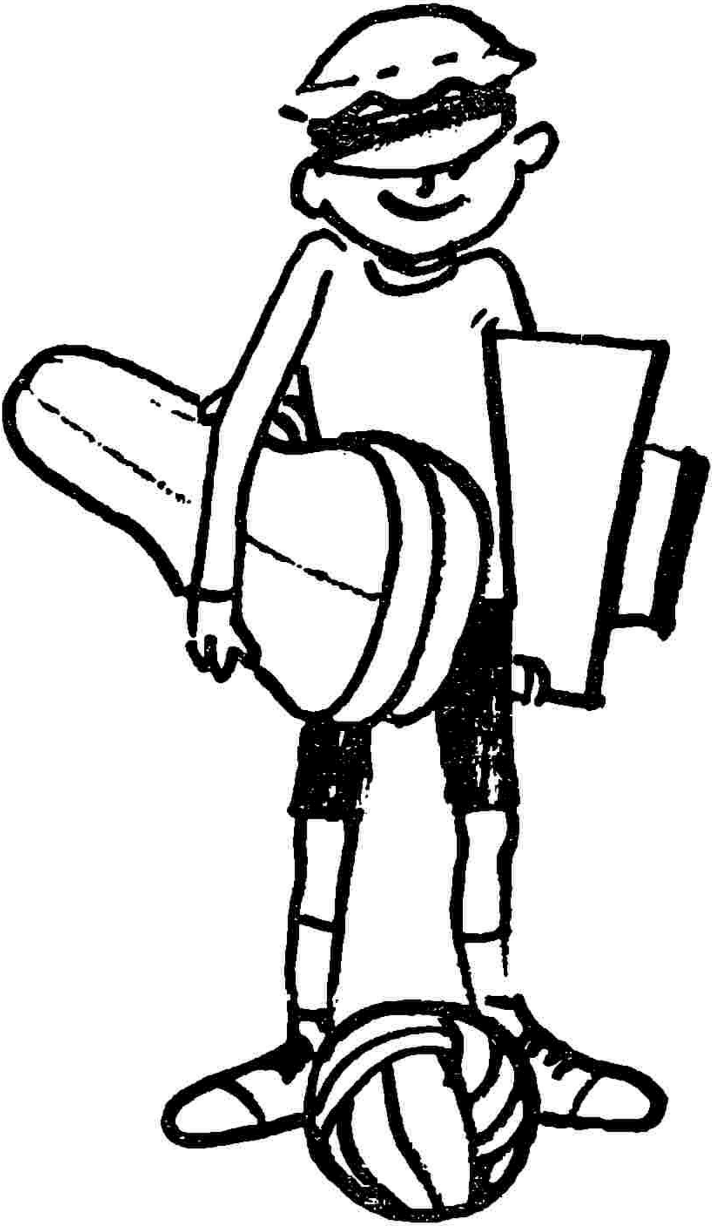

ELEV

ÎNTR-UNA DIN ZILELE VACANŢEI DE PRIMĂVARĂ vizitasem muzeul de istorie. La ieşire, pregătindu-mă să-mi notez impresiile, răsfoiam fără grabă cartea înnegrită cu mii de semnături, cînd deodată, privirea îmi fu atrasă de una din file. Era o filă obişnuită, cu cîteva rînduri scrise sus, urmate apoi pe două şiruri de nişte semnături. O filă ca toate celelalte. Şi cu toate acestea, repet, nu-mi puteam lua ochii de la scrisul acela prelung, cu linii apăsate, puţin înclinat, ca şi cum omul ar fi scris nu pe masă, ci pe o spinare încovoiată, sau de la distanţă, îmbulzit... Şi scrisul acela îmi era cunoscut. Îl mai văzusem undeva, cîndva, de zeci, de sute de ori, mi-era la fel de cunoscut ca propriul meu scris. Întîlnirea neaşteptată cu el îmi dădea sentimentul că pe aproape, în preajmă, aşteptînd să-l recunosc, cineva familiar şi drag mă priveşte din spate. M-am întors. Nu era nimeni... Doar prin săli, păşind sfios, aproape pe vîrfuri, zeci de copii în grupuri, şi printre ei însoţitorii, unii vîrstnici, cu părul nins — învăţătorii. Atunci, deodată, fulgerător, cu o bucurie de nestăpînit, mi-am amintit... El era! Era scrisul lui! Şi la sfîrşitul şirului de nume zării iscălitura cu aceleaşi litere prelungi şi apăsate: „Învăţătorul Dumitru Mironescu”.

Fostul meu învăţător!

Intrase în clasa noastră în toamna lui 1945. Cu o manta pe umeri, înalt, voinic, dar palid şi slăbit, cu ochii arzători sub fruntea mare, ca după o boală. S-a oprit întîi cu faţa la tablă. Scrisesem, ca de obicei, pe „răii clasei” iar scrisul, lăbărţat şi cu greşeli, umpluse toată tabla:

„Anastase şa vărsat cernla pe banică.

Ispas face pe copii să rîdă şii polecreşte.

Ge. Florea deschide geamul şi se face crt. (corent)...”

A citit pînă jos, apoi a clătinat din cap şi s-a întors spre clasă:

— Cine a scris? a întrebat cu voce blîndă, dar slabă, de-abia auzită.

M-am ridicat din bancă, cu mîndrie:

— Eu, vă rog! Sînt şeful clasei. Aceştia sînt răii clasei...

— Rău.

În clasă s-a făcut deodată hărmălaie. Cei „scrişi” ţipau, se ridicau în picioare şi ridicau degetele, ca o pădure de furculiţe.

— Are rîcă pe mine! El strică! Pe Voicu de ce nu l-a scris? Spun eu ! Puneţi-mă pe mine să-i scriu ! Eu! Eu !

A ridicat mîna şi zarva a încetat. A repetat apoi ca pentru sine:

— Rău... S-a apropiat de mine şi, mîngîindu-mă uşor, l-am auzit: Şterge, te rog, toată tabla.

A trecut apoi prin bănci, a răsfoit cîteva caiete şi, pentru a treia oară în acea zi, a exclamat abia auzit:

— Rău ! Apoi s-a oprit în faţa clasei şi ne-a vorbit: Pînă acum, de curînd, a fost război, copii. Aţi învăţat pe apucate. Va trebui să muncim serios, cu rîvnă, fără preget. Scoateţi caietele şi copiaţi prima temă.

Şi, în timp ce toţi copiii scotoceau prin bănci şi în ghiozdane, şi-a smuls mantaua de pe umeri şi s-a îndreptat spre tablă.

În clipa aceea — ţin minte ca acuma — parcă o mînă ne-a oprit deodată răsuflarea tuturor, iar foşnetul caietelor a încetat. Îl priveam înmărmuriţi, în timp ce el, la tablă, scria cu greutate, strîmb şi prelung, rînd după rînd. Învăţătorul nostru nu avea mîna dreaptă. O pierduse pe front, în luptă cu fasciştii. Scria cu mîna stîngă...

Tîrziu, s-a întors spre clasă, cu fruntea brobonată de sudoare, palid, şi a vorbit şoptit şi tremurat:

— Vă făgăduiesc ca data viitoare să scriu mai frumos.

Prin iarnă, scria la tablă cu uşurinţă. Ne corecta caietele, îndreptînd cu roşu literă cu literă, şi de fiecare dată scria în josul paginii cîteva cuvinte: „Mai atent”; sau: „Mai ordonat”; sau, cîteodată: „Bine, sînt mulţumit”. Priveam scrisul lui prelung, apăsat, copiat parcă din abecedar, puţin pieziş, priveam şi scrisul nostru... Ne ruşinam cel mai adesea şi ne luam, tăcuţi şi încruntaţi, angajamentul să scriem tot aşa ca el... Ciudat. Pe nesimţite, îi imitam scrisul. Scriam mai toţi aplecat spre stînga, dar cîteodată literele ieşeau pocite, îngrămădite, strîmbe. A doua zi, mîhniţi, vedeam în josul temei aceeaşi propoziţie, ca din abecedar, cu roşu: „Mai ordonat”; sau: ,,Mai cu grijă”, şi hotăram din nou să ne îndreptăm. Scriam, rupeam foile, şi cînd, la sfîrşit, dădeam caietele la control, aşteptam cu sufletul la gură ca el să scrie dedesubt, a doua zi: „Acum este mai bine, sînt mulţumit”...

Şi, în acest timp, în mintea tuturor se ridica întrebarea: „Cum poate să scrie atît de frumos şi atît de repede cu mîna stingă?”

Scria adesea în faţa noastră pe tablă cu mîna stîngă, răsucit, încovoiat, pînă cînd ajungea să umple tabla, apoi se ridica îngrijorat, cu fruntea brobonată de sudoare, zîmbind cu mulţumire clasei:

— Copiaţi!

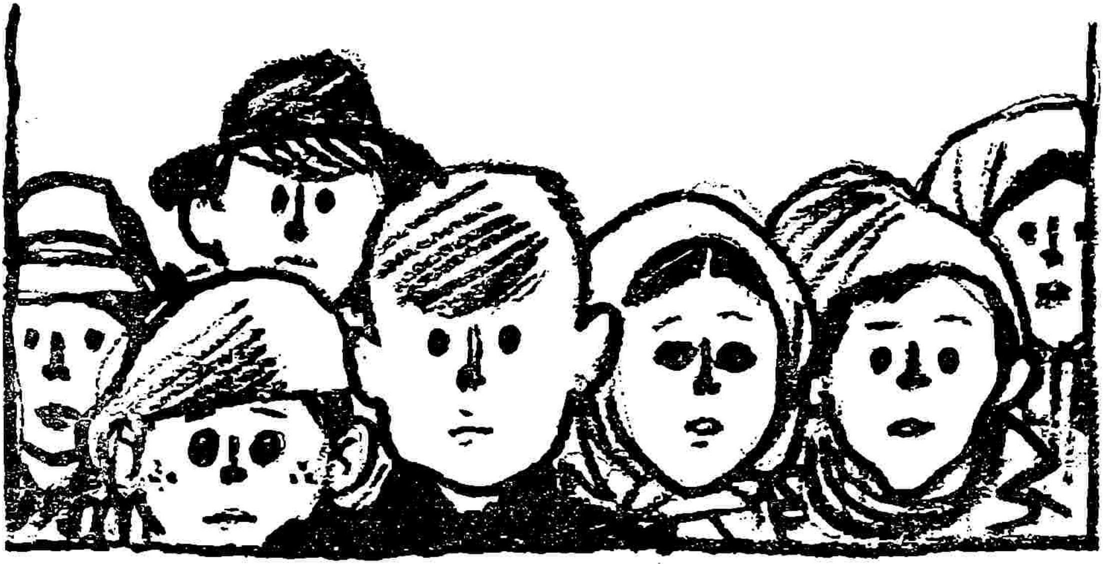

Dar într-o zi de iarnă noi am aflat secretul.

— Vreţi să vedeţi ceva? ne-a întrebat băiatul femeii de serviciu, coleg cu noi. O să rămîneţi trăsniţi. Veniţi mîine la şcoală mai de dimineaţă.

Am venit. Nici nu se luminase pe deplin. În toată şcoala, o singură fereastră luminată: a clasei noastre. Ne-am adunat sub geam şi am privit înăuntru. L-am văzut pe el, singur, la tablă. Îşi dăduse jos haina şi scria. Încet, cu grijă, literă cu literă... Cînd a umplut tabla, s-a dat înapoi cîţiva paşi şi a privit. Am văzut şi noi atunci toată tabla. Nu cuprindea nici o propoziţie, nici un cuvînt. De sus şi pînă jos era o singură literă: a mic, a mare.

Învăţătorul nostru s-a apropiat apoi de tablă şi a şters-o. Pe urmă a început să scrie iarăşi, mai repede, tot mai repede... şi, cînd a isprăvit, s-a îndepărtat niţel, a clătinat din cap şi am auzit în clasa goală un cuvînt, unul singur:

— Rău!

S-a îndreptat spre burete, a şters în grabă totul şi a început din nou să scrie: a mic, a mare...

...Din ziua aceea, cuvintele ,,Mai atent”, ,,Mai ordonat” n-au mai apărut pe caietele clasei a patra...

Vizitatorii se îngrămădeau în spatele meu. Am mai privit o dată fila cu scrisul învăţătorului meu. Am privit cele două şiruri de semnături ale elevilor săi — aproape toate plecate niţel spre stînga, cu litere prelungi şi apăsate. Apoi, fericit şi tulburat de această neaşteptată întîlnire, mi-am pus şi eu semnătura dedesubtul numelui învăţătorului meu şi-am adăugat — spre nedumerirea celor din jur, tot cu litere prelungi şi apăsate: „Elev”.

CUPRINS

Motivarea absenţei 5
Cai şi bibilici 8
Mărinimie 12
Hamurabi 15
Necunoscute 17
Carnetul carnetului 21
Unde se varsă Nilul? 24
O lucrare scrisă... vorbită 26
Jocul culorilor 28
Un şmecher la lecţie 31
Însemnări de lector 35
Obiect neidentificat 38
La vară o să fie cald 41
Istorie... veche 45
Desen după natură 48
De ce au dispărut zmeii? 51
N-am cuvinte 55
Scrisoare pe adresa unui chiulangiu 59
Mi s-a terminat caietul 64
Cavalerul dreptăţii 68

Băiatul cu semnele 71
Dubla calitate 75
Un băiat citit 78
Autogol 80
Dărnicie 84
Cel mai bun prieten 86
Superlativul 89
Propoziţii simple 91
Post-scriptum 94
Mi se spune Fantomas 97
Revelion 101
A se feri de umezeală! 105
O poveste plicticoasă 112
Poveste cu un cocoş 117

Un mamifer nevertebrat 121
Imaginaţie creatoare 125
Cap! Spic! 129
Se caută o greşeală 133
Scrisoare pe adresa unui anumit întîrziat 139
Portretul colegei de bancă 144
La telefon 150
Sufleţelul învaţă 155
Un ambiţios 161
Un vocabular literalmente bogat 166
E grea geometria? 173
Demostene 178
Recapitulare 183
P.T.T.R. 190
Scrisori fictive 194
Decembrie 201
Între prietene 205
Cea mai interesantă acţiune 208
Amintiri 213
Un visător 216
Dormitor în doi 222
32 de premianţi 226
Păsăreşte 231
Uriaşul 234
„Necunoscut la adresă” 242
„Voi ce aveţi la română?” 250
Un amănunt 255
Cartofii 258
Interviu în oglindă 263
Cum se prinde o muscă? 267
S-a pierdut un orfan! 274
Sport, artă şi istorie 279
Secretul 286
A fi sau a nu fi 290
O mică greşeală 295
Caise cu ceapă 305
O mare ruşine 310
Unde începe şi unde se termină o durere de cap 318
Poştaşul 322
Goarna 331

Ce mai faci, bunico? 338
O temă grea 343
Scrisoare din Hunedoara 350
Vecinul 355
Elev 359

Lector : DELIA DAMIRESCU
Tehnoredactor : ŞTEFANIA MIHAI

Dat la cules 15 VI. 1973. Bun de tipar 19.XI.1973.

Apărut 1973. Comanda nr. 646. Tiraj 32 000. Bro-
şate 27 000. + legate 1/1 5 000. Coli de tipar 23.

Tiparul executat sub comanda
nr. 30 467 la Combinatul Poligrafic
„Casa Scînteii”, Piaţa Scînteii nr. 1,
Bucureşti,
Republica Socialistă România

EDITURA ION CREANGĂ
BUCUREȘTI

Lei 13